

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
DİN SOSYOLOJİSİ BİLİM DALI**

**RIZAYA DAYALI EVLENEN MAĞDUR KADINLAR OLARAK
‘GENÇ EVLİLER’İN DENEYİMLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hatice Zişan YILMAZ

Ankara-2021

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
DİN SOSYOLOJİSİ BİLİM DALI**

RIZAYA DAYALI EVLENEN MAĞDUR KADINLAR OLARAK

“GENÇ EVLİLER”İN DENEYİMLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hatice Zişan YILMAZ

Tez Danışmanı

Prof. Dr. İhsan TOKER

Ankara-2021

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
DİN SOSYOLOJİSİ BİLİM DALI

Hatice Zişan YILMAZ

RIZAYA DAYALI EVLENEN MAĞDUR KADINLAR OLARAK
“GENÇ EVLİLER”İN DENEYİMLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. İhsan TOKER

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

İmzası

Prof. Dr. İhsan Toker

.....

Prof. Dr. İhsan Çapcıoğlu

.....

Doç. Dr. Salih Aydemir

.....

Tez Sınav Tarihi: 30.09.2021

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.

Hatice Zişan YILMAZ

30.09.2021

ÖNSÖZ.....	1
GİRİŞ	4
1- ARAŞTIRMANIN KONUSU	4
2- ARAŞTIRMANIN AMACI.....	7
3-İLGİLİ ARAŞTIRMALAR VE ÇALIŞMANIN ÖNEMİ.....	8
4-ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ VE ARAŞTIRMA SORULARI.....	10
5- ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIĞI.....	12
6- YÖNTEM	14
6.1-Araştırma Yöntemi.....	14
6.2-Örnekleme	15
6.3-Veri Toplama Araçları	16
6.4-Veri Toplama Süreci	17
6.5- Veri Analizi.....	18
6.6-Araştırmada Etik	19
6.7-Geçerlik ve Güvenirlik.....	20
6.8-Araştırmacının Konumu.....	20
BİRİNCİ BÖLÜM.....	24
KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE:	24
1. AİLE VE EVLİLİĞE İLİŞKİN KAVRAMLAR	24
1.1.1. Aile ve Evlilik	24
1.1.2. Çocukluk ve Ergenlik.....	27
1.1.3. Cinsel İstismar ve Çocuğun Cinsel İstismarı	30
1.1.4. Çocuk Evliliği ve Cinsel Rıza Yaşı.....	32
1.1.5. Adölesan Gebelik	34
1.1.6. Kaçarak Evlenme	35
1.2. AİLE VE EVLİLİK KURUMLARINA DAİR SOSYOLOJİK YAKLAŞIMLAR.....	36
1.2.1. Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Aile ve Evlilik.....	36
1.2.2. Feminist Akımlarda Aile ve Evlilik	39
İKİNCİ BÖLÜM:.....	42
TÜRKİYE’DE VE DÜNYA’DA EVLİLİK YAŞI İLE İLGİLİ UYGULAMALAR	42
2.1. TÜRKİYE’NİN TARAF OLDUĞU ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERİN	
TÜRKİYE’DEKİ AİLE YAPILANMASINA ETKİLERİ.....	42
2.1.1. İstanbul Sözleşmesi	43
2.1.2. CEDAW	45
2.1.3.Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi	46
2.1.4. Lanzarote Sözleşmesi.....	47

2.2.TÜRKİYE’DE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE EVLİLİK YAŞI İLE İLGİLİ YASALAR VE UYGULAMALAR.....	50
2.3. DÜNYA’DA EVLİLİK YAŞI VE AKRAN İLİŞKİLERİNİ DÜZENLEYEN YASALAR VE UYGULAMALAR.....	58
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	67
RIZALI ERKEN EVLİLİKLERDE YAŞANAN OLUMSUZLUKLARLA İLGİLİ KADIN DENEYİMLERİ.....	67
3.1. KİŞİSEL VE DEMOGRAFİK BİLGİLER	67
3.2. EVLENMEDEN ÖNCEKİ YAŞANTI VE ERKEN EVLENMEYE GÖTÜREN SEBEPLER.....	69
3.3. EVLİLİK İÇİ İLİŞKİ VE YARGI SÜRECİNİN BAŞLAMASI	79
3.4. YARGI SÜRECİ VE HAPİS CEZASI ARDINDAN YAŞANAN MAĞDURİYETLER	82
3.5. MÜCADELE VE ÇÖZÜM ARAYIŞLARI	109
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	119
KAYNAKÇA	125
EKLER.....	133
EK 1 : ULUSAL MEDYADA YER ALAN ERKEN EVLİLİK HABERLERİ.....	133
ÖZET.....	172
ABSTRACT	173

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AÇSHB	: Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
Bkz	: Bakınız
CEDAW	: Kadınlara Karşı Her tür Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
CİMER	: Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
LGBT	: Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transgender
LGBTİ	: Lezbiyen, Gey, Bisesüel, Transgender, İntersex
MHP	: Milliyetçi Hareket Partisi
S	: Sayı
S	: Sayfa
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TNSA	: Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması
TOKİ	: Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi
TUSEB	: Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UN	: United Nations (Birleşmiş Milletler)
UNDP	: United Nations Development Programme (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)
UNFPA	: United Nations Population Fund (Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu)
UNİCEF	: United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu)

ÖNSÖZ

Ülkemizde evlilik birliğini kurma ve devam ettirme sürecini düzenleyen yasaların ne kadar kapsayıcı olduğu ve toplumun ihtiyaçlarına ne kadar cevap verdiği sıkça tartışılan bir konudur. Türk Medeni Kanunu Cumhuriyet Tarihi boyunca toplumun ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılamak adına defalarca revize edilmiş olsa da, kanun koyucunun toplumun bir kesiminin mağduriyetini gidermek adına yaptığı bir düzenleme diğer tarafta farklı bir kitle için hak ihlaline yol açabilmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 2001 yılında evlilik birliğini gerçekleştirebilme yaşını düzenlemek üzere mevcut yasada yaptığı değişiklik de böyledir. 2001 yılında TBMM'de kabul edilen ve yürürlüğe giren bu düzenleme ile evlenme yaşı, kadın ve erkek için on yedi yaşını tamamlaması, olağanüstü durumlarda ise yine kadın ve erkek için on altı yaşını tamamlaması şeklinde revize edilmiştir.

Bu düzenleme ile fizyolojik ve psikolojik olarak evlilik ve çocuk sahibi olmak gibi sorumluluklara hazır olmayan bireylerin (özellikle kızların) aile ve çevre baskısıyla zorla evlendirilmesinin önüne geçilmeye çalışılmıştır. Çocuk yaşta istemediği halde zorla evlendirilme tehlikesiyle karşı karşıya olan bireylerin eğitim ve öğretim haklarından sonuna kadar faydalanmalarını ve evlilik birliğini gerçekleştirmeden önce kendi ayakları üzerinde duran güçlü bireyler haline gelmelerini sağlamayı amaçlayan bu düzenleme, diğer tarafta hayata erken atılmayı, önce yuva kurup hayata dair bütün zorluklarla eşi ile birlikte mücadele etmeyi seçmiş ergenleri 18 yaşına gelmeden evlendikleri için kanun karşısında suçlu duruma düşürmüştür.

Kanun koyucunun toplumsal ve beşeri gerçekleri göz ardı ederek hayata geçirdiği bu düzenleme, severek ve isteyerek yuva kurmuş ergenlerin, bu evliliklerinin suç sayılmasına, hatta cinsel istismarla ilişkilendirilerek bu şekilde cezalandırılmasına zemin hazırlamıştır. Kimi evlilik birliğinin kurulması ile kimi ise ilk hamilelik ya da doğum ile başlayan yargılama süreci yıllar sürmekte, ardından gelen ağır hapis cezaları, başta bu evliliklerden dünyaya gelmiş çocuklar olmak üzere evlenen çiftler ve aileleri için son derece olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Toplumun büyük kesimi bu uygulamadan habersizdir. Haberdar olanların büyük çoğunluğu ise bu mağduriyetin çözülmesinin önünde engel teşkil eden, toplumsal kararlar almada söz sahibi fakat toplumsal gerçeklere duyarsız güçlü bir lobiye karşılarına almaktansa, genellikle alt gelir grubuna ve eğitim düzeyine sahip bu mağdur kitleyi görmezden gelmeyi tercih etmektedir.

Alt gelir gurubunda da olsa, düşük eğitim düzeyine de sahip olsa hiçbir birey temel hak ve özgürlüklerinden mahrum edilmemelidir. Bu konuda hissettiğim duyarlılık, 2011 yılından beri haberdar olduğum ve haklarındaki gelişmeleri takip ettiğim ‘Genç Evliler’i akademik hayatın önemli bir aşaması olan yüksek lisans sürecinde tez konusu olarak belirlememe neden oldu. Bu konuda yürüttüğüm çalışmamı tamamlamam ve yüksek lisans sürecinin sonuna gelmem ise şüphesiz birçok insanın desteği ile gerçekleşti:

Öncelikle ne kadar teşekkür etsem üzerimdeki hakkını ve desteğini ödeyemeyeceğim kıymetli danışman hocam Prof. Dr. İhsan TOKER’e en içten duygularıyla şükranlarımı sunuyorum. Güçlüden değil haklıdan yana olma, olaylara ve olgulara farklı perspektiflerden bakma ve yeniliklere açık olma gibi konulardada ki ortak düşüncelerimiz çalışmam boyunca beni motive eden en büyük etken oldu.

Kızım Elif Nihan YILMAZ’ın desteği olmasa böyle bir çalışma ortaya koyamazdım. İngilizce’den yaptığı çevirilerle çalışmamı zenginleştiren, yazdığım her satırı dikkatle okuyup, yapıcı eleştirileri ile beni destekleyen, çalışma sürecinde aksattığım ev içi sorumluluklarımı benimle paylaşan ve çalışmamı eksiksiz tamamlayabilmem için bana her tür desteği veren güzel kızıma ne kadar teşekkür etsem az.

Üzerinde çalıştığım konunun hukuki boyutu hakkında bana yol gösteren ve bütün sorularımı ivedilikle cevaplayan Sayın Avukat Muharrem BALCI’ya, görüş ve önerileri ile çalışmamı zenginleştiren Afyon Kocatepe Üniversitesi’nin değerli öğretim üyeleri Dr. Öğretim Üyesi Mücahit GÜLTEKİN ve Dr. Öğretim Üyesi Meryem ŞAHİN’e de sonsuz teşekkür ediyorum.

Ayrıca saha araştırmaları kısmında çalışmama katılımcı olarak destek veren, yaşadıkları mağduriyeti dile getirirken özel hayatlarına ve kişisel mahremiyetlerine dair pek çok şeyi de benimle paylaşmak durumunda kalan ‘Genç Evliler’e de sonsuz teşekkür ediyorum. Onların katılımları ile çalışmam çok daha güçlü bir metin haline geldi.

Çalışmam boyunca ihtiyaç duyduğum her tür maddi desteğe ve teknik donanımına erişimimi sağlayan eşim Ahmet Serdar YILMAZ’a içtenlikle teşekkür ediyorum. Son ve en büyük teşekkürüm evlatlarıma, ertelenen ya da hiç gidilemeyen piknikler, geziler ve tatiller için ve onlara ayırmam gereken zamanın bilgisayar başında harcadığım kısmı için evlatlarım Elif Nihan YILMAZ, Mehmet Burak YILMAZ ve Eren Rıza YILMAZ’a karşı hem mahcup hem müteşekkirim. Kendimi geliştirmek adına harcadığım bütün çaba, onlara yetebilmek ve daha faydalı olabilmek için...

Hatice Zişan YILMAZ

Kahramanmaraş/2021

GİRİŞ

1- ARAŞTIRMANIN KONUSU

Toplumun çekirdeğini oluşturan aile kurumu evlilik bağıyla kurulan bir yapıdır. Türkiye’de dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi normal evlenme yaşı, kadın ve erkek için on yedi yaşını tamamlaması, olağanüstü durumlarda ise yine kadın ve erkek için on altı yaşını tamamlamasıdır. On altı yaşının tamamlanmasından önce yapılan evlenme Medeni Kanunun 124. Maddesine aykırıdır (Keskin, 2011: 66). Belirlenen bu yaşlar altında tüm cinsel ilişkiler (düğün yaparak ve severek evlenmeler de dâhil) kadının ve ailesinin rızası olup olmadığına bakılmaksızın çocuk istismarı olarak değerlendirilerek ağır cezalar verilmektedir (TUSEB, 2019).

Türkiye’de kadın dernekleri, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası insani bir örgüt olan UNICEF’in 18 yaşı evlilik sınırı olarak kabul ettirme adına önemli projeler yürüttükleri gözlemlenmektedir. TÜİK verilerine göre Türkiye’de 2019 yılı ortalama ilk evlilik yaşı kadınlarda 26,5, erkeklerde 30,2’dir (TÜİK, 2019). 18 yaşı evlilik sınırı olarak kabul ettirme adına yürütülen çalışmalar düşünüldüğünde bu değerler hedeflenenin oldukça üzerindedir. Fakat gerek İslam dininin buluş çağına girmiş olmayı evlilik yaşı olarak yeterli görmesi (Kahveci, 2014: 71), gerekse geleneksel yaklaşımda erken evlenmenin bir sorun olarak değerlendirilmemesi sonucu Türkiye’de genele oranla sayıları az da olsa erken yaşta evlilikler söz konusudur. Söz konusu bu evlilikler genellikle gençlerin birbirlerini severek ailelerinin engel olma çabalarına rağmen kaçmak suretiyle gerçekleştirilmiş evliliklerdir. Nitekim istatistiklere göre Türkiye’de 1980 öncesinde % 4.7 olan kaçarak evlenme oranı, 2011 yılında % 4.4 olarak tespit edilmiş, geçen yıllara rağmen önemli bir değişiklik gözlenmemiştir (Kesgin vd., 2019:

695). Bunun yanında tarafların karşılıklı rızasının bulunduğu sosyal ya da geleneksel sebeplere dayalı evlilikler de mevcuttur.

Aile arasında yapılan bir düğün ya da dini bir ritüel ile ilan edilen bu evlilikler evlilik için geçerli yaş sınırı sağlandığında resmi nikâhla yasallaştırılmaktadır. Fakat bu uygulama mevcut Medeni Kanuna göre suç sayılmakta, evlilik birliğinin gerçekleştirilmesinden yasal yaş sınırına ulaşıncaya kadar geçen süre içinde bir yakının ihbarı ya da doğum vb. bir sebeple herhangi bir sağlık kuruluşuna gidilmesi durumunda erkek hakkında yasal işlem başlatılmaktadır (Kapısız & Dedeoğlu, 2020: 42). Tutuksuz yapılan ve yıllar süren yargılama süreci ardından 7 ila 19 yıl arasında hapis cezasına çarptırılan eşler hapse girmekte, geride ortada kalan çocuklu genç kadınlar maddi ve manevi pek çok sorunla yüzleşmektedir.

Kendilerini ‘Genç Evliler’ olarak adlandıran ve sosyal medya ya da basın organları gibi çeşitli platformlarda seslerini duyurmaya çalışan bu mağdur kitlesi kısıtlı imkânlarla geniş kitlelere ulaşamamakta, bu imkânsızlıklar toplumun duyarsızlığı ile birleşince ortaya son derece dramatik tablolar çıkmaktadır.

Öncelikle eşleri hapse girmiş genç kadınlar ciddi anlamda maddi sıkıntı çekmektedirler. Daha önce çalışma hayatına dâhil olmamış bu genç kadınlar çalışan eşleri hapse girdiğinde çocuklarıyla, parasız ortada kalmaktadır. Çocuklar sürece tamamen şahit olmakta, babalarının yokluğunu kabullenememekte, babası hapse girdiğinde hatırlayamayacak kadar küçük olanlar babalarını tanımadan büyümektedir. Eşler evlilik birliğini yasal olarak belirlenen sınırın altında gerçekleştirmekten değil, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma (TCK 109.) ve çocuğun cinsel istismarı (TCK 103.) suçlarından yargılanmakta, bu son derece utanç verici fiili işlemiş gibi yargılanarak hüküm giymek ayrı bir utanç kaynağı olmaktadır. Aile babaları gerçek tecavüzcülerle

aynı koşuşta yıllar geçirmekte, ayrıca sabıka kayıtları hapisten çıktıktan sonra da hayata yeniden adapte olma sürecinde her aşamada karşılarına çıkmakta, ömür boyu bu utanç verici damgayla yaşamak zorunda kalmaktadırlar.

Genç evliler, eşlerini hapisten kurtarabilmek ve içine düştükleri mağduriyetten kurtulabilmek için başta siyasi otorite olmak üzere, siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, kadın dernekleri, ulusal medya kuruluşları ve yaşadıkları illerin milletvekillerinden mağduriyetlerinin giderilmesi adına yardım istemekte, eşlerinin işlemediği bir suçtan hapse girmesinin sebep olduğu mağduriyetlerin ortadan kalkması için çözüm talep etmektedirler. Genç evliler, aldıkları hiçbir kapıdan olumsuz cevap alamamakta, haklılıkları ve mağdur edildikleri gerçeği başvurdukları bütün mercilerde kabul görmektedir. Fakat sıra çözüm üretmeye geldiğinde bütün siyasi partiler, kurumlar ve kişiler sorumluluğu birbirine atmaktadırlar.

Çalışmamızda yasal evlilik yaşını belirleyen kanunların uygulamada sebep olduğu mağduriyetler erken yaşta evlilik yaptıkları için eşleri hapis cezasına çarptırılmış “Genç Evli” katılımcıların tecrübeleri üzerinden ortaya konmaya çalışılmakta, bu verilerden hareketle, toplumun çekirdeğini oluşturan aile kurumunun meydana gelmesinde ilk adım olan evlilik birliğini kurma şartlarının Türkiye’de ne kadar kapsayıcı ve ihtiyaa cevap verir nitelikte olduğu irdelenmektedir.

Araştırmada ayrıca Avrupa Birliği uyum süreci dolayısıyla başta hukuki olmak üzere her alanda örnek alınan Avrupa’da ve başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere bütün dünyada evlilik yaşı ve akran ilişkilerini düzenleyen yasalar ve ayrıca Türk Medeni Kanunu’nda son yıllarda yapılan düzenlemeler incelenecektir. Zira Türkiye’de akran ilişkileri ve evlilik yaşı ile ilgili uygulamalar, incelediğimiz diğer ülkelerle önemli derecede farklılık arz etmektedir.

2- ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı öncelikle kamuoyunun genelinin haberdar olmadığı bir kitlenin varlığına ve yaşadıkları tecrübelerle dikkat çekmektir. Ayrıca evlilik yaşı tercihten kaynaklanan bu muamele üzerinden Türkiye’de evlilik ilişkilerini düzenleyen ve kadın haklarını korumayı amaçlayan yasaların barındırdığı boşluklara dikkat çekilmesi umulmakta, farklı ülkelerde evlilik yaşı ve akran ilişkilerini düzenleyen uygulamaların benzerlerinin Türkiye’de de yürürlüğe sokulmasına zemin hazırlanması hedeflenmektedir.

Tezimizde Türkiye’nin her yerinden erken yaşta kaçarak ya da ailelerinin rızasıyla, severek ve isteyerek evlenmiş, yasal yaş sınırına ulaştığında resmi nikâhları kıyılmış evlilik birlikleri devam eden, eşleri kamu davası sebebiyle hapse girmiş genç kadınlarla yapılan derinlemesine görüşmelerde toplanan verilere dayanarak, evliliklerin gerçekleşme biçiminden başlayarak, eşlerin yargılanması ve mahkûmiyeti ardından dışarıda anne ve çocukların yaşadıkları zorluklar ve bu zorluklar karşısında toplumsal ve siyasi aktörlerin sergilediği tutum ortaya konmaya çalışılmıştır.

Araştırmamızın bir diğer amacı ise karşılıklı rızaya dayalı başlamış, evlilik birliği haline dönüşmüş ve halen devam etmekte olan ilişkiden dolayı, erkeğin cinsel istismar gibi ağır bir suçlamayla hapse girmesinin hapis yattığı dönemde kendi psikolojisini ve eşler arası uyumu nasıl etkilediği ayrıca hapisten çıktıktan sonra hayatının geri kalan kısmını nasıl etkileyeceği sorusuna cevap aramaktır.

Erken yaşta evlilik ve erken yaşta cinsel aktivite barındıran akran ilişkileri Dünya’nın her yerinde karşılaşılan bir durumdur. Çalışmamızda dünya genelinde ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler üyesi

lkelerde bu ilişkileri düzenleyen yasalar ve uygulamaları ortaya koymak ve ülkemizdeki uygulamalarla karşılaştırmak da amaçlardan biridir.

Son olarak yapılan literatür taramasında evlilik yaşı ve erken evlilikler hakkında eleştirel bakış açısıyla kaleme alınmış sınırlı sayıda çalışma olduğu, fakat duygusal, sosyal, ekonomik ya da geleneksel sebeplerle erken yaşta evlenme ihtiyacı hisseden gençlerin yaşadığı problemler hakkında herhangi bir çalışmanın olmadığı görülmüştür. Bu sebeple çalışmamızın bu boşluğu doldurmaya katkıda bulunması amaçlanmaktadır.

3-İLGİLİ ARAşTIRMALAR VE çALIşMANIN ÖNEMİ

Evlilik ve aile olgusu toplumsal yapının dönüşümünde önemli aktörler olmaları sebebiyle pek çok çalışmaya konu olmuştur. Son derece dinamik ve toplumsal anlamda önem arz eden bu konular pek çok farklı perspektiften incelenip üzerinde çalışılsa da spesifik olarak evlilik yaşı ve erken evlilikler hakkında yapılmış çalışma oldukça azdır. Bu alışmalar da genellikle konuyu toplumsal cinsiyet ve kadın sorunları bağlamında ele alan değerlendirmelerdir.¹

Mevcut çalışmalarda erken yaşta evlenmenin kadının eğitim ve çalışma hayatına olumsuz etkileri, beraberinde getirdiği sağlık sorunları gibi konular ele alınmış, erken yaşta ve zorla yapılan evliliklere odaklanılmış, bizim asıl konumuz olan kaçarak ya da ailelerinin rızasıyla, severek ve isteyerek erken yaşta evlenen ve yasal yaş sınırına ulaştığında resmi nikâhları da kısıılan, evlilik birliği devam etmekte olan genç kadınların eşlerinin kamu davası sebebiyle hapse girmiş olmasından kaynaklanan sorunlarını konu edinen akademik bir çalışma ya da müstakil bir eser ise kaleme alınmamıştır.

¹İlgili çalışmalardan bazıları için bkz. H. Yüksel, M. Yüksel, ''ocuk İhmali ve İstismarı Bağlamında Türkiye’de ocuk Gelinler Gerçeği'', ss.01-24. ; Malatyalı, ''Türkiye’de ‘ocuk Gelin’ Sorunu'', ss.27-38.

Dolayısıyla yararlanılabilecek kaynaklar büyük ölçüde sosyal medya paylaşımları, köşe yazıları ve internet haberleri ile sınırlı kalmıştır.

Anlaşılabileceği üzere araştırma konumuz, aile sosyolojisi, din sosyolojisi, toplumsal cinsiyet sosyolojisi, kadın çalışmaları, hukuk, siyaset gibi pek çok çalışma alanıyla yakından ilgilidir ve araştırma sürecinde yeri geldikçe bahsi geçen disiplinlerden de yararlanılmıştır.

İlgili literatür araştırılırken öncelikle erken yaşta evlilikle ilgili yüksek lisans ve doktora tezleri taranmış ve ilgili çalışmalar incelenmiştir. İnceleme sonucunda erken yaşta evlenmeyi çocuk istismarı, olumsuz duygulanım, cinsel, psikolojik ve fiziksel şiddetle ilişkilendiren ve içerik olarak birbirine çok benzeyen sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmüş ancak araştırmamızın ana odağı olan kaçarak ya da ailesinin de izniyle severek kendi rızasıyla evlenen gençlerin karşılaştıkları zorlukları konu edinen bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Lisansüstü tezler dışında incelenen akademik çalışmalar incelendiğinde sosyoloji ve psikoloji literatüründe de tezimizi doğrudan destekleyen çalışma bulunamasa da hukuk literatüründe reşit olmayanla cinsel ilişki suçu konusunda mevcut yasaların barındırdığı tutarsızlıkları ve boşlukları ele alan çalışmalar mevcuttur.

Yabancı literatürde yaptığımız taramalarda ise Amerika Birleşik Devletleri'nde evlilik yaşı ve evlenme istatistikleri ile evlilik öncesi akran ilişkilerini düzenleyen *Romeo ve Juliet* yasasıyla ilgili ve Avrupa Ülkelerinde erken yaşta cinsel ilişkileri düzenleyen cinsel rıza yaşı uygulamaları hakkında bir takım çalışmalar tespit edilmiş, bu çalışmalardan yeri geldikçe faydalanılmıştır.

Bu araştırmanın, bilimsel çalışma olarak Türkiye’de kadın hakları, evlilik yaşı, akran ilişkileri cinsel suçları düzenleyen yasaların geliştirilmesi ve düzenlenmesinde aşağıda belirtilen açılardan faydalı olması umulmaktadır.

1- Bu araştırma erken yaşta evlilik yaptıkları için eşleri hapse girmiş genç kadınların mağduriyetlerini akademik anlamda ilk defa tartışmaya açacak olması açısından önemlidir.

2- Bu araştırmanın sonuçları, özellikle sosyolojik ve hukuki açıdan evlilik yaşı ve akran ilişkilerini inceleyen çalışmalarda bir referans olarak kullanılabilir.

3- Bu araştırmada kullanılan veriler toplumun farklı sınıflarının evlilik birliğine ve eş seçimi konusunda farklı bakış açılarını ortaya koyması bakımından önem arz etmektedir.

4- Türkiye’de kadını koruma ya da kadın hakları adına yürütülen çalışmaların, bazı kadınların hayatını nasıl olumsuz etkilediği gerçeğini ortaya koyması açısından önemlidir.

5- Ülkemizde toplumsal hayatın şekillendirilmesinde büyük ölçüde örnek alınan batı toplumlarındaki evlilik yaşı ve akran ilişkilerini düzenleyen yasalara ve uygulamalara dikkat çekmesi bakımından da önemlidir.

4-ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ VE ARAŞTIRMA SORULARI

Araştırmanın temel problemi, erken yaşta evlilik yaptığı için eşleri hapse girmiş ve kendilerini “Genç Evliler” olarak adlandıran genç kadınların, eşlerinin mahkûmiyetine neden olan hukuki ve siyasi uygulamalar ve bu uygulamaların hangi sonuçları doğurduğunun ele alınmasıdır. Bu temel problem etrafında araştırma şu alt sorular üzerinden şekillenecektir.

- 1- Mağdurların evlenmeden önceki yaşantıları ve evlenme biçimleri nasıldı? Evlilikleri zorunlu mu yoksa gönüllü müydü?
- 2- Evlilik içi ilişkileri nasıldı? Evliliklerinin yargılanma konusu olmasına giden süreç nasıl başladı?
- 3- Yargılanma sürecinde neler yaşandı? Hapis cezası sonrası kadınların ve çocukların dışarıda, erkeklerin ise hapishane ortamında yaşadıkları sıkıntı ve mağduriyetler nelerdir?
- 4- Hapis sürecinin ardından aileler eski yaşantılarına dönebilmekte midir? Hapiste geçen yıllar ve yüz kızartıcı bir suçtan sabıkalı olma hayatlarını nasıl etkilemektedir?
- 5- Söz konusu mağduriyetleri gidermek adına ‘‘Genç Evliler’’ ne tür mücadeleler vermiş ve çözüm arayışlarına girmişlerdir?
- 6- Bütün bu süreç mağdur kadınların ve çocuklarının hayatlarını nasıl etkiledi ve geleceklerini nasıl şekillendirecektir?
- 7- Farklı ülkelerde evlilik yaşı ve akran ilişkileri konusundaki alternatif uygulamalar nelerdir?
- 8- Evlilik yaşını düzenleyen yasaların toplumda aile ve evlilik ilişkileri üzerine etkisi nedir?
- 9- İslam dininin evlilik ve kadın erkek ilişkilerini düzenleyen hükümleri ile Medeni Kanuna bağlı mevcut uygulamalar ne kadar örtüşmektedir?
- 10- Sivil toplum kuruluşları ve uluslararası örgütlerin söz konusu uygulama hakkında sergiledikleri tutum nedir?

11- Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin bu uygulamadaki etkisi nedir?

Nitel bir araştırma özelliği taşıyan araştırmamızda hipotezler yerine cevabına ulaşmak istenen araştırma sorularına yer verilmiş, tümevarımcı bir yol izlenmiştir.

5- ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIĞI

Çalışmamızda, Türkiye'nin her yerinden Türk Medeni Kanununun belirlediği yaş sınırına ulaşmadan kendi isteği ile evlenmiş, bu evlilikten dolayı eşleri, haklarında açılan kamu davası sebebi ile yargılanıp hapse girmiş genç hanımlarla derinlemesine görüşmelerden elde edilen veriler kullanılmıştır. Bu kriterleri taşıyan mağdurların bazılarının sosyal medya ya da başka bir iletişim aracı kullanacak maddi ve entelektüel donanımına sahip olmaması, bazılarının eşlerinin çocuk tecavüzü ve cinsel istismar suçu ile yargılanmış ve hüküm giymiş olmasından dolayı duydukları utanç ile kendilerini gizlemeleri, bir kısmının da mağduriyetlerini anlatmak ve hak arayışlarından hiçbir sonuç alamamalarının sebep olduğu bıkkınlık nedeniyle görüşmek istememeleri dolayısıyla örneklem grubu 15 kişiyle sınırlı kalmıştır. Bu durum araştırma için temel bir engel oluşturmamış, katılımcı sayısının az olması katılımcılarla daha uzun süreli ve ayrıntılı görüşme yapma olanağı sağlamıştır.

Araştırma Haziran 2020 ile Haziran 2021 tarihleri arasındaki bir yıllık zaman diliminde yapılmıştır. Bu nedenle araştırma bu zaman zarfındaki gözlem, saha araştırmaları ve derinlemesine görüşmelerden elde edilen verilerle sınırlıdır.

Bu dönem aynı zamanda küresel bir salgın olan Covid-19 pandemisinin dünya çapında ve ülkemizde en etkili olduğu dönemdir. Sokağa çıkma yasakları, toplu halde bulunma ve şehirlerarası seyahat kısıtlamalarının yoğun olduğu bu dönemde farklı illerde yaşayan katılımcılarla görüşmeler telefon ve sosyal medya ağları aracılığıyla ile

gerçekleştirilmiş, bu görüşmelerde yüz yüze görüşmenin sağladığı atmosferi yakalamak ve katılımcıların yaşadığı ortamı görmek mümkün olmamıştır.

15 katılımcı ile sınırlı olmasının yanı sıra çalışma için katılımcı seçerken de birtakım kısıtlamalarla karşılaşmıştır. Katılımcılara sosyal medya ağları vasıtasıyla ulaşıldığından doğal olarak katılımcılarımız sosyal medya ağı kullanabilecek entelektüel ve akıllı telefon alabilecek maddi birikime sahip bireylerden oluşmaktadır. Dolayısıyla erken evlilik mağdurlarının çoğunluğunun Romanlar ya da mevsimlik işçiler gibi Türkiye'nin en alt gelir gurubuna dâhil kesimden olduğu bilinse de bu gruptan katılımcıya ulaşılamamıştır. Araştırmanın bir diğer sınırlılığı ise katılımcıların biri dışında hepsinin kaçarak evlenmeyi tercih ederek evlilik birliği kurma yolunda geleneksel kabullerin dışında hareket eden ve hayatı adına kritik kararları kendisi alma konusunda kararlı bireylerden oluşmuş olmasıdır. Evlilik zamanını ve biçimini ailelerine rağmen kendileri belirleyen bu katılımcılar eşlerinin erken yaşta evlilik birliği kurmaktan değil de çocuk istismarından yargılanıp hüküm giymesi konusunda da kararlı bir duruş sergilemekte ve hak arayışı adına ellerinden geleni yapmaktadır. Erken yaşta evlenen bireylerin ve ailelerinin tam bir uyum içinde evlenme kararını birlikte alıp uyguladığı, toplumun geleneksel kabullere sahip kesiminden (genellikle Yörük ve Kürt kökenli) katılımcı adayları çalışmaya katılma konusunda çekimser kalmış, referanslara rağmen görüşme istekleri geri çevrilmiştir. Bunda söz konusu fiilin tecavüz suçu kapsamında değerlendirilmesinin verdiği utanç ve konunun aile gibi mahrem sayılan bir alana dair olması etkili olmuştur.

Ayrıca en fazla ortaokul düzeyinde eğitim almış bireylerden oluşan örneklem grubumuza, yüksek lisans tez çalışmamızın kapsam ve mahiyetini, söz konusu problemin çözümüne ne tür bir katkı sağlayacağını izah etmek oldukça zor olmuştur.

Ulaşılan bütün mağdurlara, katılımcıların özel hayatını ihlal edici ya da kimliklerini açığa çıkarıcı bilgilerin çalışmada kullanılmayacağı bilgisi verilmiş, çalışmanın mahiyeti izah edilmiş olsa da, çok sayıda mağdur faydasına inanmadığı ya da güvensizlik hissettiği için çalışmamıza katılmayı reddetmiştir.

6- YÖNTEM

Nitel bir araştırmada araştırmacının en önemli sorumluluğu araştırmanın her aşamasını tüm detaylarıyla okuyucuya sunmaktır. Bu bölümde araştırmanın amacını ortaya koymada izlenen yol, araştırma yöntemi, örneklem seçimi, veri toplama ve analizi, etik problemler ve geçerlik ve güvenirlik gibi başlıklar altında detaylı olarak anlatılacaktır.

6.1-Araştırma Yöntemi

Nitel araştırma yöntemi, sürekli içinde bulunduğu sosyal ortamın etkisiyle değişme eğilimindeki insanı, sınırlı kalıplar içinde değil, esnek bir yapıyla inceler (Demir, 2009: 287). Nitel araştırmanın en önemli özelliklerinden birisi, başka türlü ulaşılması zor olan bilgilerin kullanılan tekniklerle elde edilmesidir. Sonuçları sayısal verilere, istatistiki analizlere dayandırılan nicel araştırmaların aksine nitel araştırmada insanların kendilerinin ve diğerleriyle ilişkilerinin incelenmesini sağlayan ve daha çok karşılıklı etkileşim gerektiren stratejiler kullanılır ve sonuçlar bu verilere dayandırılır (Böke, 2009b: 15).

Bu stratejilerden biri olan fenomenoloji diğer adıyla görüngübilim, Edmund Husserl tarafından geliştirilmiş, olguların ve nesnelerin yer aldığı dünyada genel yasaların olmadığını savunan bir yaklaşımdır. Bilginin hangi süreçlerde ortaya çıktığı ve nasıl oluştuğunun araştırılması fenomenolojik yaklaşımın ana konusunu oluşturur (Böke, 2009b: 20).

Fenomenolojik desene dayalı çalışmalar değişik yöntemlerle yapılmakta olup bu yöntemlerden birisi de yarı yapılandırılmış görüşme tekniğidir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler yüz yüze, telefonla ya da internet aracılığı ile yapılabilmektedir ve açık uçlu sorulardan oluşan bir görüşme kılavuzu takip edilerek uygulanır. Her ne kadar sorular açık uçlu olsalar da,

sistematik bir yapı çerçevesinde sorulmaktadır (Demir, 2009: 291). Yanıt seçenekleri olmayan açık uçlu sorular, bilinmeyenleri keşfe dönüktür ve bu sorularla hakkında çok az bilgi bulunan konularda kapsamlı ve detaylı bilgi almak hedeflenir (Sevinç, 2009. 246).

Bu araştırmada kullanılan yöntem, nitel araştırma yöntemidir. Konu nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desene dayalı olarak çalışılmış, ilgili kişilere ulaşıp yarı yapılandırılmış görüşme formu üzerinden derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiş, bu görüşmeler sonrasında betimleme ve içerik analizi yapılmıştır.

6.2-Örneklem

Örnekleme, üzerinde araştırma yapılan çalışma evreninden onu temsil ettiğine inanılan bir bölümünün, o çalışma evreni hakkında çıkarımlarda bulunmak amacıyla belli yöntemler sonucunda seçilmesidir (Böke, 2009a: 107). Çalışmamızda örneklem gurubu, çalışma konumuza en zengin katkıları sağlayacağını düşündüğümüz özellikleri taşıyan kişilerden seçilmiştir.

Katılımcılar Türkiye'nin her yerinden Türk Medeni Kanununun belirlediği yaş sınırına ulaşmadan kendi isteği ile evlenmiş, bu evlilikten dolayı eşleri haklarında açılan kamu davası sonucu TCK 103. Madde çocuğun nitelikli cinsel istismarı suçundan yargılanıp hapse girmiş genç hanımlardan oluşmaktadır.

Bahsi geçen nitelikleri taşıyan kişilere erişim öncelikle sosyal medya aracılığı ile olmuş, çalışmanın ilerleyen evrelerinde katılımcı sayısı kartopu örneklem tekniği ile artmıştır. Ayrıca erken yaşta evlilik yaptığı için TCK 103. Maddeden yargılanıp hüküm giymiş bir kişinin annesi durumunda ki bir kişiye de anahtar şahıs aracılığı ile ulaşılmış, bu kişiyle yapılan görüşmeye de, önemli vurgular içerdiği ve araştırmayı zenginleştireceği düşüncesiyle çalışmada yer verilmiştir.

Örneklem gurubu her ne kadar erken yaşta evlenme ve eşleri evlilikleri dolayısı ile cinsel istismar suçundan hüküm giyme ortak paydasında birleşse de sahip oldukları gelir, içinde yaşadıkları çevre, etnik köken, aile yapıları ve evlenme biçimleri bakımından birbirlerinden çok

farklıdır. Konuyu farklı perspektiflerde ortaya koyabilmek adına mümkün olduğunca farklı özellikte katılımcıya ulaşmak hedeflenmiştir.

6.3-Veri Toplama Araçları

Nitel araştırmada en sık olarak karşımıza çıkan veri toplama yöntemleri görüşme, gözlem ve doküman incelemesidir. Birden fazla veri toplama yönteminin bir arada kullanılması da oldukça yaygındır (Yıldırım & Şimşek, 2003: 92).

Görüşme, araştırmanın amaçlarına uygun bilgi toplamaya çalışan araştırmacıyla görüşülen kişi arasında soru sorma ve yanıtlamaya dayalı bir iletişim sürecidir. Görüşmenin temel amacı, katılımcıların deneyimlerini ve bu deneyimleri nasıl anlamlandırdıklarını açıklamaya çalışmaktır (Balaban Salı, 2012: 142). Görüşmenin temel boyutlarını; görüşme formunun hazırlanması, test edilmesi, görüşmenin organize edilmesi, hazırlıkların yapılması ve görüşmelerin gerçekleştirilmesi oluşturur (Yıldırım & Şimşek, 2003: 93). Araştırmada genellikle katılımcıyla aynı mekânda yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilir. Ancak, telefon ve bilgisayar gibi ses ve görüntü iletişimi sağlayan araçlarla da katılımcılarla görüşme yapılabilir (Balaban Salı, 2012: 145).

Bu çalışmada araştırmacı ayrıntılı bir literatür taraması yapmış, temel kaynakları okuduktan sonra sosyal medya hesapları ve haber siteleri aracılığı ile seslerini duyurmaya çalışan hedef kitlenin dikkat çektiği problemleri de göz önünde bulundurarak soru formu hazırlamıştır. Araştırmacı ayrıca mağdur kitlenin kendi aralarında iletişim kurmak için oluşturdukları Whatsapp gurubuna dâhil olmuş, bu grupta takip edilen konuşmalar da soru formunun hazırlanmasında ve elde edilen verilerin analiz edilmesine etkili olmuştur.

Araştırmacı, katılımcıların görüşmeyi kabul etmesi konusunda sorun yaşadığı için pilot çalışma yapamamış, ilk birkaç görüşmeden sonra soru formuna bazı yeni sorular eklemiş, muhatapları tarafından doğru anlaşılmadığını düşündüğü soruları amacına uygun şekilde revize etmiştir.

Pandemi dönemi kısıtlamaları ve katılımcıların her birinin farklı illerde yaşıyor olması nedeniyle katılımcılara önce sosyal medya ağları üzerinden soru formları gönderilmiş, böylece gelir durumları, yaşadıkları çevre, evlenme biçimleri, çocuk sayısı ve yaşları gibi temel konularda bilgi alınmış, cevaplayıp gönderdikleri formlar incelenerek her katılımcı için ayrıca sorular hazırlanıp derinlemesine görüşmeler telefon ile yapılmıştır. Telefon görüşmeleri kaydedilmiş bu görüşmeler daha sonra yazılı hale getirilmiştir.

6.4-Veri Toplama Süreci

Nitel araştırmada aralıksız bir saat görüşme uygun bir uzunluktur. Bu süre aşıldığında her iki taraf için de verim azalsa da katılımcının belirlediği takvime uymak esastır (Glesne, 2012: 154). Görüşme süreci oldukça zahmetli bir süreçtir. Ulaşılması zor katılımcılar, görüşmeci seçimi ve yeterlikleri, soruların hazırlanması, konuşmaların yazılı metne dönüştürülmesi ve çözümlenmesi hem deneyim hem de yoğun çaba gerektirmektedir (Balaban Salı, 2012: 147).

Bu çalışmada araştırmacı ortalama bir saat süren görüşmeleri birden fazla telefon görüşmesi ile gerçekleştirmiş, ilk görüşmelerin ardından katılımcıların verdikleri bilgiler doğrultusunda hazırlanan sorularla ikinci görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler telefonun ses kaydı özelliği kullanılarak kaydedilmiştir. Ses kaydı katılımcıları yanlış anlama, eksik not alma, görüşmeyi tekrar dinleme ve araştırmacının tüm dikkatini görüşmeye vermesini sağlaması sebebiyle tercih edilmiştir (Glesne, 2012: 156).

Görüşmelerin zamanını ayarlama da en uygun yol katılımcının istekleri doğrultusunda hareket etmektir (Balaban Salı, 2012: 147). Katılımcıların biri hariç tamamının çocuk sahibi olması bazılarının çalışıyor olması dolayısıyla görüşmeler tamamen katılımcıların uygun gördükleri saatlerde genellikle gündüz çocukların uyku saatlerinde ya da gece geç saatlerde gerçekleştirilmiştir.

Derinlemesine görüşme ilk bakışta kolay bir veri toplama yöntemi gibi görünse de (Yıldırım & Şimşek, 2003: 92), araştırmacı açısından diyalog yoluyla öğrenmeye odaklanmış,

ileri görüşlü, analitik düşünen, sabırlı ve tedavi edici olmayı gerektirir (Glesne, 2012: 164-167). Bu araştırmada araştırmacı sorumluluklarını yerine getirme adına, görüşmeleri katılımcıların rahat edeceği zamanda gerçekleştirmeye çalışmış, görüşme sırasında samimi ve dürüst olmaya dikkat etmiştir.

Araştırmada genel olarak örneklem grubunu genç yaşta evliliğe iten motivasyon, evliliğin zorunlu mu gönüllü mü olduğunu anlamaya yönelik sorular sorularak, eşleri ile olan iletişimleri, aralarındaki yaş farkı, eş hapse girdikten sonraki deneyimleri, ne tür mağduriyetler yaşadıkları irdelenmiş, eşleri hapse girmeden önce ve girdikten sonraki evlilik sürecinin karşılaştırılması yapılmıştır. Örneklem grubuna sosyal medya üzerinden ulaşılarak, aynı zamanda araştırmada aktivist sosyal medya hesaplar ve haber sitelerinde ki içeriklerin de analizi yapılmıştır.

Görüşmelerin gerçekleştirilme sürecinin aynı zamanda katılımcıların maddi ve manevi anlamda çok sıkıntı çektiği bir dönem olması ve araştırma konusunun da söz konusu sıkıntılara odaklanmış olması dolayısıyla, katılımcılar kimi zaman duygu yoğunluğu yaşamış, böyle bir amaç taşımamasına rağmen görüşmeler zaman zaman terapi işlevi görmüştür (Glesne, 2012: 166).

6.5- Veri Analizi

Araştırmacının en zorlandığı aşamalardan biri kaydedilen görüşmelerin yazılı hale getirilmesidir. Görüşmelerin yazılı hale getirilmesi çok zaman alan bir çalışma gerektirmektedir. Söz konusu görüşmelerin uzun bir sürece yayılması görüşmelerin deşifre edilmesinin de bu sürece yayılmasına imkân vermiştir. Veri analizi bu ham verilere, araştırmacının gözlemlerine ve ilgili literatür taramalarına dayandırılarak yapılmıştır.

Nitel araştırmada veri analizi oldukça belirsiz ve karmaşık bir süreçtir. Çünkü her araştırma birbirinden farklı özellikler taşır ve veri analizinde de farklı yaklaşımlar gerektirir (Yıldırım & Şimşek, 2003: 156). Veri analizi aynı zamanda nitel araştırmanın en çok emek sarf

ettiği aşamalardan biridir ve veri analizi için en çok tercih edilen yol veri analizinin veri toplamayla eş zamanlı olarak yapılmasıdır (Merriam, 2013: 162).

Bu araştırmada araştırmacı herhangi bir veri analiz yazılımı kullanmamış, veriler titiz bir şekilde manuel olarak analiz edilmiştir. Verilerin yazım aşamasında görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir şekilde yansıtmak amacıyla alıntılar ön plana çıkaran betimsel analiz yapılmış (Yıldırım & Şimşek, 2003: 159), görüşmelerden elde edilen veriler arasındaki benzerlik ya da farklılıklar ortaya konmuş, son aşamada araştırmacının kendi gözlemleri ve ilgili literatür taraması sonucunda veriler bütüncül bir şekilde yorumlanmaya çalışılmıştır.

6.6-Araştırmada Etik

Bilimsel çalışmanın her aşamasında araştırmacının uymak zorunda olduğu bir takım ahlaki kurallara vardır, bunlara etik ilkeler adı verilir (Aypay, 2014: 279). Bir araştırmacı, katılımcılara araştırmaya katılım hakkında yeterli bilgi sağlama, katılımcıların istedikleri zaman koşulsuz çalışmadan çekilebilme hakları bulunduğunu açıklama, katılımcılara yönelik özel hayatlarını ihlal edici ya da kimlik bilgilerini deşifre edecek tüm riskleri ortadan kaldırma ve verilerin kayda geçirilmesinde ifadelerini çarpıtmama konusunda sorumluluk sahibidir (Glesne, 2012: 246)

Bu çalışmada araştırmacı, sürecin tüm aşamalarında etik kurallara uyma konusunda azami gayret göstermiştir. Araştırma hakkında katılımcılara ayrıntılı bilgi verilmiş, onayları alınmış, görüşmelere onayları alındıktan sonra başlanmıştır. Görüşmeler sırasında katılımcılara istedikleri zaman cayma hakları bulunduğu ifade edilmiştir. Etik kurallara sadece görüşme öncesi ve görüşme sırasında değil, görüşme sonrasında da riayet edilmiş, veri analizi sırasında katılımcı ifadelerinin bağlamına uygun kaydedilmesine dikkat edilmiştir.

Katılımcıların gerçek isimleri yerine, katılımcı isimlerinden farklı rastgele isimler kullanılmış, özel hayatlarını ihlal edici ya da kimlik bilgilerini deşifre edici riskler ortadan kaldırılmıştır.

6.7-Geçerlik ve Güvenirlik

Herhangi bir araştırmanın türüne bakılmaksızın çerçevesinin oluşturulması, verilerinin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması ile ilgili verilerin sunulması aşamalarını ilgilendiren çalışmalara geçerlik ve güvenirlilik denir. Nicel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlilik elde edilen sayısal göstergelerle kanıtlanırken, sosyal olguları değişken, karmaşık ve az sayıda örneklik içeren nitel araştırmada geçerlik ve güvenirliliğin temin edilmesi, çalışmanın her aşamasında etik ilkelerin uygulanması ile sağlanır (Merriam, 2013: 200).

Nitel araştırmacılar ellerinde sayısal veriler bulunan nicel araştırmacılardan farklı olarak geçerlik ve güvenirliliği sağlamak adına çalışmalarında kendi alanlarındaki bilgi birikimlerini mümkün olduğunca inandırıcı bir şekilde ortaya koymalıdır. Bu da, çalışmanın mümkün olduğu kadar etik bir biçimde tasarlanıp gerçekleştirilmesi ve araştırmacının güvenilir olmasına bağlıdır (Merriam, 2013: 202).

Bu çalışmada araştırmacı, literatür taramasından, veri analizine kadar çalışmanın her aşamasını titizlikle yürütmeye çalışmış, araştırma bulgularını tutarlı bir şekilde raporlamaya özen göstermiş, kendi bakış açısına ters düşen katılımcı görüşlerini yok saymamıştır. Analiz aşamasında herhangi bir veri analiz programı kullanmamış, ses kayıt dökümlerini defalarca okuyarak bu verilerden kod tema ve kategorileri oluşturmuş, bu aşamadan sonra metinlere tekrar tekrar dönerek resmin bütününe görmeye çalışmıştır.

6.8-Araştırmacının Konumu

Yöntemin esas alındığı, standardize edilmiş veri araçlarının kullanıldığı ve verilerin sayısal göstergelere indirgendiği, dolayısıyla araştırmacının olay ve olgulara dışardan bakarak nesnel bir tavır geliştirdiği nicel araştırmaların aksine, nitel araştırmalarda araştırmacı, verileri bütün derinlik ve zenginliği içinde betimlemeli, olay ve olguları yakından izlemeli, empati kurup olayın bir parçası haline gelmelidir (Yıldırım & Şimşek, 2003: 28).

Nitel araştırma sürecinde araştırmacı yeteri kadar veri elde edemediği, başa çıkabileceğinden fazla veri topladığı ya da topladığı verileri nasıl bir araya getirebileceği konusunda birçok duyguyu ve endişeyi aynı anda hissedebilir (Glesne, 2012: 81). Bütün bu kaygılara rağmen araştırmacı süreci tüm detaylarıyla resmetmeli, bunu yaparken empati kurup bir parçası haline geldiği olayı kişisel yargılarla değil olayı yaşayan bireylerin kendi algılarıyla ortaya koymaya çalışmalıdır (Yıldırım & Şimşek, 2003: 55).

Bu çalışmada araştırmacı “erken yaşta kendi istekleriyle evlenmiş, bu evliliklerinden dolayı eşleri cinsel istismar suçlamasıyla yargılanıp hapse girmiş” niteliklerini taşıyan örneklem grubuyla, evli ve çocuk sahibi olma ortak paydasında birleşmektedir. Araştırmacının evlilik birliğini kurma, yürütme, çocuk sahibi olma ve yetiştirme sürecine dair deneyimleri, yaşanması muhtemel problemlere ve sürecin duygusal boyutlarına aşina olması, araştırmacının bu konuyu seçmesinde belirleyici olmuş, evlilik birliğinin kurulmasından kaynaklanan bir yargılama, hüküm giyme, hapis yatma ve ömür boyu taşınacak bir sabıka kaydının evlilik birliğine ve eşlerin yaşantılarına olası etkileri konusunda empati kurma ihtimalini artırmıştır.

Bilindiği gibi araştırmacının yaşı, cinsiyeti, mesleği, sahip olduğu kişisel özellikleri ve ait olduğu kültür çerçevesi araştırmanın seyrini doğrudan etkiler (Arslantürk & Arslantürk, 2016: 72). Araştırmacının katılımcılardan yaşça büyük olması, öncelikli sorumluluğunun katılımcılar gibi çocuk yetiştirme ve ev hanımlığı olması, söz konusu uygulamanın yaşattığı mağduriyetlerin farkında olması ve katılımcıların taşıdığı kültürel kodlara aşina olması araştırmaya yansımak durumundadır. Katılımcıların “bizden” gibi hissettikleri araştırmacıyla görüşmeleri

genellikle samimi ve yabancılık hissinin çok kısa sürdüğü bir atmosferde gerçekleşmiştir.

Görüşmeler sırasında araştıran-araştırılan ilişkisinin seyrinde araştırmacının kendisini veya referans kişinin araştırmacıyı sunma biçimi belirleyici olmuştur. Örneğin araştırmacının öğrenci olarak tanıtıldığı durumlarda genellikle görüşme talebi reddedilmiş ya da yeterince ciddiye alınmamıştır. Araştırmacının araştırmacı- sosyolog etiketleriyle takdim edildiği durumlarda ise muhatap şahıslar araştırmacıyı bir otorite gibi algılamış, araştırmaya katılma konusunda daha istekli davranmış, yaşadıkları sıkıntıları mümkün olduğunca detaylı ve içtenlikle dile getirmiş, problemin farklı yönlerine dikkat çekmişlerdir. Araştırmacı bu gibi durumlarda katılımcıyı rahatlatacak cümleler kurarak ve aynı soruyu farklı şekillerde sorarak katılımcının daha çok konuşmasını sağlamaya çalışmıştır.

Araştırmacı, evlilik birliğinin kanunlarda belirtilen yaş sınırından önce gerçekleştirilmesinin, evlilik birliğini gerçekleştiren bireyler için doğurduğu yasal sonuçlara ve uygulamaların tutarsızlıklarına dikkat çekmek amacıyla bu konuda çalışma kararı almıştır. Araştırmacı tutarsız ve haksız olarak gördüğü uygulamaların varlığını bilerek bu araştırmaya başlamış olsa da uygulamaların doğurduğu ağır sonuçlara derinlemesine görüşmeler sırasında şahit olmuş, bu durum tez sürecini psikolojik açıdan son derece yıpratıcı hale getirmiştir.

Bu çalışma bütün zorluklarına rağmen araştırmacı için eşsiz bir deneyim olma özelliği taşımaktadır. Çalışma sırasında toplumun farklı sınıflarından birçok insanla yakın ilişki kurma imkânı oluşmuştur. Bu durum araştırmacıya aynı uygulamanın toplumun farklı kesimlerindeki yansımalarına tanıklık etme ayrıcalığı sağlamıştır. Ayrıca söz konusu uygulamanın hukuki yönü ile ilgili araştırmalar Türkiye'deki

yargılama ve infaz uygulamaları hakkında araştırmacının bilmediği pek çok şeyi öğrenmesine vesile olmuştur. Bütün bunlar araştırmacıyı hem kişisel hem sosyolojik hem de akademik açıdan daha yetkin bir birey haline getirmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE:

1. AİLE VE EVLİLİĞE İLİŞKİN KAVRAMLAR

1.1.1. Aile ve Evlilik

Aile, kendine özgü nitelikleri bulunan ve birbirlerini tamamlayan iki cinsin, kadın ve erkeğin bir araya gelerek oluşturduğu insanlığın en eski ve güven veren kurumlarından biridir. Bu kurum insanlığın binlerce yıllık tarihi geçmişinde bazı değişimlere uğrasa da değer ve önemini korumaktadır (Aytepe, 2020: 9).

Evlilik, iki yetişkin bireyin toplumsal olarak kabul edilmiş ve onaylanmış biçimde gerçekleştirdiği cinsel birleşim olarak tanımlanabilir.² Evlenen insanlar birbirlerinin akrabası olurlar. Evlilik yoluyla ya da kan bağları ile oluşan akrabalık, anne- babalar, kardeşler ve çocuklar gibi soy dizileri yoluyla kurulan bağlar olmakla birlikte, evlilik bağı daha geniş hısımlar dizisini birbirine bağlar. Anne- babalar, kardeşler ve diğer kan akrabaları, evlilik yoluyla eşin de akrabaları olur (Giddens, 2012: 247).

Akraba bağlarıyla doğrudan bağlanan, yetişkinlerin çocuklara bakma sorumluluğunun bulunduğu bir topluluk olan aile (Giddens, 2012: 246), Auguste Comte'a göre esas olarak duygusal birliktir. Aile içindeki ilişkiler, insanlar arasında var olabilecek ilişkilerin belirleyicisi ya da örneği olduğu gibi, insanın duygulanma yetisi aile içinde gelişmektedir (Aron, 2014: 84).

Bir hanede kendi çocukları (ya da edinilmiş çocukları) ile birlikte yaşayan anne-babanın oluşturduğu aile tipi çekirdek ailedir. Buna karşın, anne- baba ve çocuklardan başka yakın akrabalar da aynı hanede ya da birbirleriyle sürekli bir ilişki içinde ve yakın yaşadığında

² Evlilik kavramı ilk etapta akla heteroseksüel birliktelikleri getirirse de, değişen toplumsal normlar günümüzde bazı ülkelerde aynı cinsten olan çiftlerin evliliğini ve çocuk edinmelerini mümkün kılmaktadır. Ayrıntılar için bkz. Giddens, 2012: 277

bu aile tipi geniş aile olarak adlandırılır ki, geniş aile büyük ana-babalar, hala, teyze, amca, dayı, onların eşleri ve çocuklarını da içine alabilir (Giddens, 2012: 247).

Modern dönemden önce yaygın olan aile biçiminin geniş aile olduğu düşünülse de anne- baba ve çocukların oluşturduğu çekirdek aile tipinin modern öncesi dönemde de varlığını sürdürdüğü bilinmektedir. Yaygın olarak rastlanan geniş aile topluluklarının ise şimdi olduğundan daha az kalıcı olduğu anlaşılmaktadır. Bunun en önemli sebebi modern öncesi dönemde toplumun genelinde yaş ortalamasının düşük olmasıdır. Nitekim bu dönemde Küçük çocukların dörtte birinden fazlası bir yaşını tamamlamadan ölmekteydi. Kadınlar sıklıkla doğum sırasında hayatını kaybetmekte, tüm çocukların yarıdan fazlası yirmili yaşlarına ulaşmadan anne ya da babasının en az birinin ölümüne tanıklık etmekteydi (Giddens, 2012: 248).

17. yüzyılın sonlarından itibaren Batı merkezli olarak ortaya çıkan Sanayi Devrimi her alanda olduğu gibi sağlık alanında da önemli gelişmeleri beraberinde getirmiştir. Bu gelişmeler, pek çok ölümcül hastalığı ortadan kaldırıp ortalama insan ömrünü uzattığı halde sanayileşme ve beraberinde gelişen kapitalizm aile yapılanmasını daha kalıcı kılmadığı gibi aynı zamanda bir üretim merkezi olan geniş aile yapılanmasının çekirdek aile yapılanmasına evrilmesine neden olmuştur.

17. yüzyıla kadar dünyanın hemen her yerinde yaygın olan geniş aile yapısı aynı zamanda bir üretim merkeziydi fakat 17. Yüzyılın sonlarından itibaren sanayi devrimi ve beraberinde gelişen kapitalizm Batı toplumlarından başlayarak bütün dünyada aile yapılanmalarında köklü değişimlere yol açmıştır. Sanayi Devrimi ve kapitalizmin gelişmesi ile aile kurumu ekonomik birim olarak değerini kaybetmiş, ev içi ve ev dışı üretim belirgin şekilde farklılaşmış, tarım ve yiyecek üretiminin değeri azalmıştır. Bu durum en çok da kadının aile içindeki rolünü etkilemiştir. Kapitalizm ile birlikte kadının ev içindeki faaliyetleri üretim olarak değerlendirilmemiş, kadınlar üretimin bir parçası olabilmek için “evden çıkmak” zorunda kalmışlardır. Sanayi Devriminden sonra kadın aile dışında ürettiği kadar anlamlı ve değerli görülmüş, kadın çalışma hayatına itilmiş, aile kadının özgürlüğünü gasp eden bir kurum olarak

anlaşılır hale gelmiştir. (Ulukütük, 2020: 205) Sonuç olarak aile modern devletin hukukuyla şekillendirilen sömürmeye müsait bir kurum halinde tasvir olunmaya başlamıştır. (Ulukütük, 2020: 213)

Sanayi devrimine eşlik eden kentleşme ve Batı modernleşmesi, kadın ve erkeği aileden bağımsız salt birey olarak tanımlayıp aileyi toplumsal bünyenin aktif unsuru olmaktan çıkartmıştır. Pozitivist bakış açısıyla şekillenen bu yaklaşım, kadın ve erkeği birbirine karşı konumlandırmış, birinin varlığı diğerinin özgürlüğü için bir tehdit olarak lanse edilmiş, bu durum hem bireyi yalnızlaştırıp korumasız hale getirmiş, hem de aile mefhumunu aşındırmıştır (Aldemir, 2020: 20).

Sanayi devrimi ile küçük ve kırılğan bir hale gelen aile kurumu, evlilik öncesi cinsel yaşamı meşrulaştıran ve bekâretin önemini kaybetmesine zemin hazırlayan 20. yüzyıl cinsel devrimi ile yeni bir değişim sürecine girmiş, evlilik bağlarının gevşemesi ve artan boşanmaları da beraberinde getirmiştir. Evlilik öncesi cinselliğin toplumsal anlamda kabul görmesi, bekâretin önemini kaybetmesi modern çağın tek eşe yönelik romantik aşka dayalı çekirdek aile ve evlilik modelinin yerini girenin çıkanın belli olmadığı, eşlerden herhangi birinin günün birinde kolayca ilişkiyi bitirme kararını verebileceği geçirgen aile modeline bırakmasına neden olmuştur (Onur, 2014: 22). Sanayi Devrimi sonrası çocuk bakımı ve yorucu ev işleri yanında uzun saatler boyunca dışarıda çalışan ve fiziksel anlamda erkeklere oranla çok daha fazla yıpranan kadınlar, cinsel devrim ardından aile hayatı içerisinde duygusal ihtiyaçlarını da karşılayamaz hale gelmişlerdir.

Geçmişten günümüze bütün dünyada ve ülkemizde aile kurumu önem ve değerini korumakla birlikte modernizmin beraberinde getirdiği sorunlarla başa çıkmak zorundadır. Bu gün ülkemizde aile ve evlilik konusunda yaşanan sorunlar söz konusu olduğunda dindar muhafazakâr kesim, problemlere yönelik çözüm arayışlarını, hatta problemin gündeme gelmesini bile dış kaynakların malum niyetleri ile ilişkilendirmekte ve bütün sorunları yok saymaktadır. Buna karşın feministler ve çoğunluğu liberal kadın hakları savunucuları ise kadın

ve aile konusunda yaşanan bütün sorunları toplumun geleneksel değerleri, inanç ve kültürü ile ilişkilendirerek bu geleneksel değerlerin tamamını yok saymaya eğilimlidir. Her iki tarafın sergilediği bu ideolojik yaklaşım kadın ve aile sorunlarını çözme adına bir fayda sağlamadığı gibi söz konusu sorunları kronik hale getirmektedir (Aytepe, 2020: 12).

1.1.2. Çocukluk ve Ergenlik

Fransız tarihi Plilippe Aries'in ortaçağ sanatındaki ocuk portreleri ve ortaçağ yazarlarının gelişim aşamaları üzerine yaptığı alışma Ortaçağ Avrupa'sında çocukluk duygusunun olmadığına işaret etmektedir. Aries'e göre 17. yüzyıla kadar çocuklar hayatlarını minyatür yetişkinler olarak sürdürüyor, onlar gibi giyinip, onlar gibi eğleniyordu. Yetişkinler onlara fazla bağlanmıyordu. Muhtemelen bunda etkili olan çocukların çok çabuk hastalanıp lmeleriydi. Hayatta kalmanın oldukça zor olduğu bir dönemde yetişkinler her an kaybedebilecekleri çocuklarına duygusal anlamda bağlanmak istemiyordu. 17. Yüzyıldan sonra sanayileşmenin ve modernitenin etkisi ile geniş aile yapısından çekirdek aile yapısına geçilmesi, gelişen sağlık hizmetleri ile yaş ortalamasının yükselmesi ve okullaşmanın artması, çocuğun psikolojik değerinin ekonomik değerinin önüne geçmesini ve çocukluğun bir dönem olarak önem kazanmasını sağladı (Onur, 2014: 2). Feodal dönemin ekonomik değeri olan ocuk modern dönemle birlikte duygusal bir değere dönüşmüş gibi görünse de, yeteneksiz, yetersiz ve korunmaya muhtaç oldukları iddiasıyla bağımlılaştırılarak farklı bir ekonomik meta haline geldi (İnal, 2018).

Modern toplumlarda bireyin toplumsallaşma eylemlerinin gelişiminde ilk aşama bebeklik ve çocukluk döneminde gelişir. Bu dönem aynı zamanda kültürel öğrenmenin en yoğun olduğu dönemdir. Bebeklik döneminde öğrenilen toplumsallaşma, dil ve temel davranış kalıplarının öğrenildiği dönem olup, aile bu aşamadaki esas toplumsallaşma ortamıdır. Çocukluk döneminde ise toplumsallaşma etkenleri ailenin yanı ısıra okullar, akran grupları ve medya gibi araçlarla çeşitlenir (Giddens, 2012: 204).

Toplumsallaşmanın ilk aşamasının gerçekleştiği modern toplumun çekirdek aile ortamı boşanma oranlarının yüksek olmasından dolayı tek anne- babanın ya da üvey anne- babanın yaygın olduğu, genellikle annenin evin dışında çalıştığı bu nedenle çocuğu ebeveyni ile fazla vakit geçiremediği yapılarıdır (Giddens, 2012: 205). Bu durum çocuğun toplumsallaşmasında akran ilişkilerini ve okul ortamını ön plana çıkarır. Okul ortamları çocukların toplumsal kurallara uymayı ve disiplinli olmayı öğrendiği aynı zamanda genellikle akran gruplarını da oluşturdıkları yerlerdir. Aynı yaşlarda çocuklardan oluşan akran gruplarında çocuklar toplumsallaşmayı birey olarak değil grup olarak tecrübe ederler (Giddens, 2012: 206). Bebeklik ile ergenlik arasında yer alan çocukluk dönemi, modernitenin toplumsal hayat üzerinde etkili olduğu ilk zamanlarda modern toplumlarda geleneksel toplumlara göre daha uzun süren bir dönemdir. Bu yüzden modern toplumlar geleneksel toplumlara nazaran daha çocuk merkezlidir (Giddens, 2012: 216).

Modern dönemin çocuk merkezli çekirdek aile yapısı çocuğun gerek okul gerekse grup içinde toplumsallaşma sürecini hayata geçirebilmesi için çeşitli kamusal pratikler ile tüketim kalıplarına çekilir. modern dönemin çocuklara yönelik maliyeti yüksek ürünlerine çoğu çocuğun sınıf, cinsiyet, ırk, dil, yoksulluk gibi toplumsal konumlarından dolayı erişemediği genellikle dile getirilmez. Öyle ki kapitalizm ve kentleşmenin sonuçlarından biri olarak sokaklarda yaşayan ve çalışan çocuklar en az feodal dönemdeki kadar sömürülmektedir (İnal,2018).

Son yıllarda modern toplumlarda çocukluk kendine özgü konumunu yitirmekte, çocuklar çok hızlı büyümekte, ergenlik dönemine daha erken yaşta geçiş yapmaktadır. Bunda küçük çocukların yetişkinlerle aynı televizyon programlarını izleyip yetişkin dünyası hakkında önceki kuşaklara nazaran çok daha fazla bilgi sahibi olmalarının etkili olduğu düşünülmektedir (Giddens, 2012: 216). Bu durum günümüzde ergenlik kavramının eskiye oranla daha büyük önem taşımaya, daha erken başlamasına ve daha uzun sürmesine neden olmakta dönemin kırılma anı da aynı oranda artırmaktadır (Onur, 2014: 23).

Cinsi organların fizyolojik gelişmesiyle başlayan buluşa ermişlikle yetişkinlik arasındaki dönem olarak da tanımlanabilen ergenlik de (TDK, 2021b) çocukluk gibi 17. yüzyıldan sonra ortaya çıkmış bir olgudur. Ergenlik, sanayileşmenin, eğitim dönemini uzatma ve gelişen teknoloji karşısında yeni yetişkin rollerini öğretme süreci olarak ortaya çıkmıştır. Yetişkinlikten ve gençlikten ayrı modern çağa özgü olarak ortaya çıkan ergenlik kavramı da çocukluk kavramı gibi koruma gereksinimi duyan kırılgan bir yapıyı ifade etmektedir (Onur, 2014: 11).

Toplumsallaşma sürecini hayata geçirmek için çeşitli tüketim kalıplarına çekilme noktasında çocuklarla aynı kaderi paylaşan ergenler (İnal, 2018), çocukluk ve yetişkinlik arasına sıkışmış, kafası karışık ve arada kalmış bireyleri temsil eder. Yetişkinler gibi olmak isterler ama yasal olarak çocukturlar. Çalışmak isterler ama okula gitmek zorundadırlar (Giddens, 2012: 217).

Çocukluk ve ergenlik farklı kavramlar ve birbirinden farklı ihtiyaçları olan dönemler olsa da 1990 yılında *Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Beyannamesi*'nin 18 yaş altı bütün bireyleri çocuk olarak kabul etmesi ile çocuk kavramının çatısı altında birleştiği görülmektedir. Öyle ki Türkiye'nin de aralarında bulunduğu yaklaşık 196 ülkenin onayladığı beyanname gerçek anlamda evrensel bir nitelik kazanarak onaylayan bütün ülkelerin kabul ettiği bir çocuk tanımı ortaya koymuş, 18 yaş altı bütün bireyler çocuk olarak kabul edilmiştir.

Bu kabulden yola çıkarak sorulması gereken iki soru vardır, bunlardan ilki; ihtiyaçları ve nitelikleri farklı olan iki dönemi içine alan 18 yaş eğer sadece çocuk olarak tanımlanacaksa ergenlik dönemi nedir ve gereksinimleri nasıl karşılanacaktır? İkinci soru ise; farklı coğrafyalarda, farklı iklim koşullarında yaşayan, farklı ekonomik imkânlarla ve farklı genetik arka plana sahip milyonlarca insan için nasıl evrensel bir çocuk yaşı tayin edilebilir? Örneğin yaş ortalamasının 50'nin altında olduğu Afrika ülkeleri ile yaş ortalamasının 80'in üzerinde olduğu Avrupa ülkelerinde nasıl bir ortak çocukluk yaşı belirlenebilir? Ömrünün tamamı 46 yıl

olan bir Afrikalı eğer 18 yaşına kadar çocuk ise gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık dönemi hayatın geri kalan 28 yılına nasıl taksim edilebilir?

1.1.3. Cinsel İstismar ve Çocuğun Cinsel İstismarı

İstismar insanlık tarihi kadar eski bir suç olsa da, kavram olarak konuşulması ve hakkında yürütülen sistematik çalışmalar 1960'lı yıllarda başlamıştır. Türkiye'de ise istismar konusunun tartışılmaya başlanması ve hakkında istatistiksel araştırmalar yapılması 1990'lı yıllara dayanır. Hukuk sözlüğünde, 'sömürme, kötüye kullanma, yararlanma, işletme olarak tanımlanan istismarın tıbben belirlenmiş başlıca dört şekli vardır ve bunlar, fiziksel, cinsel, duygusal ve ihmali istismar olarak tanımlanır. Bu başlıklar, Türk Ceza Kanunu uygulamalarında çocuk istismarından neyin anlaşılması gerektiği konusundaki belirsizliğin giderilmesi açısından önemlidir (Aktaran Taşkın, 2010: 6).

Cinsel istismar bütün dünyada rastlanan önemli bir halk sağlığı sorunudur ve bu konu üzerinde her geçen gün daha fazla araştırma yapılmaktadır. İstismara maruz kalan bireyler kısa ve uzun dönemde stres bozukluğu, depresif bozukluk ve dissosiyasyon bozukluğu gibi psikiyatrik sorunlar yaşamaktadırlar. İstismar sonrası yaşanan ruhsal sıkıntılar bireysel ve ailesel sebeplerle de ilgili olup, istismarın süresi, sıklığı ve yakınlık derecesi de mağdurun üzerinde oluşturacağı tahribat konusunda belirleyici olmaktadır (Şimşek & Gençdoğan, 2014: 167).

Yapılan çalışmalar, cinsel istismara maruz kalmış bireylerin anne babalarının genellikle düşük eğitim düzeyine sahip, ailelerinin ise önemli bir kısmının gelir düzeyinin açlık sınırında olduğunu, çocukların ise yetişkinlere nazaran daha fazla cinsel istismara maruz kaldığını ortaya koymaktadır (Şimşek & Gençdoğan, 2014: 70).

Cinsel istismar olaylarının yargıya intikal etmesi durumunda ortaya çıkan en önemli tartışma konularından biri suçun ispatlanmasıdır. Çünkü cinsel istismar vakaları genellikle sadece iki kişi arasında geçer, olayın görgü tanığı yoktur ve kamera ya da video kaydı gibi izleme araçları nadiren delil olarak dava dosyalarında yer alır. Bu nedenle suçun işlenip

işlenmediği mahkemelerin en çok tartıştığı konulardan biridir. Buradan hareketle Yargıtay, suçun ispatı konusunda bazı kriterler getirmiştir. Bu kriterler özetle:

- Mağdurun sanığı tanıyıp tanımadığı
- Fail ile mağdur arasında önceye dayalı herhangi bir husumet bulunup bulunmadığı
- Mağdurun kendi şeref ve onurunu ilgilendiren bir konuda iftira atması için sebep bulunup bulunmadığı
- Mağdurun beyanlarının tutarlı ve çelişkisiz olması gerektiği,

Şeklinde sıralanabilir. (TUSEB, 2019)

Dünya Sağlık Örgütü 1985 yılında çocuk istismarını şöyle tanımlamıştır: “Çocuğun sağlığını, fiziksel ve psiko-sosyal gelişimini olumsuz etkileyen, bir yetişkin, topluluk toplum ya da devlet tarafından bilerek ya da bilmeyerek sergilenen tüm davranışlar çocuğa kötü muameledir.” Bu tanım çocuğun şiddet ya da istismar olarak algılamadığı bazı davranışları ve yetişkinlerin istismar etme amacıyla gerçekleştirmedikleri bazı fiilleri de kapsamaktadır. Türk Tabipler Birliğine göre ise çocuk istismarı, en geniş anlamıyla, belirli bir zaman diliminde bir çocuğun, bir yetişkin tarafından içinde yaşanılan kültürde kabul edilmeyen bir davranışa maruz bırakılması şeklinde tanımlanır (TUSEB, 2019).

Bütün bu tanımlardan hareketle, çocuğun fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimini olumsuz yönde etkileyen her türlü davranış ve muamele istismar olarak tanımlanabilse de genel olarak çocuk istismarı, özelde ise çocukların cinsel istismarı üzerinde tam anlamıyla mutabakat sağlanmış bir tanımlama henüz yoktur (Giddens, 2012: 262).

Çocuk istismarının tarihi arka planı incelendiğinde çocukların antik çağdan itibaren cinsel açıdan istismar edilmelerinin yaygın olduğu görülmektedir (Onur, 2014: 5).

Çocukların cinsel istismarının en sık rastlanan biçimi olan ensest, çocuğa yakın akrabalar tarafından uygulanan cinsel istismardır. Ensestin en sık rastlanan biçimi, kız

çocuklarına babaları tarafından gerçekleştirilen cinsel istismardır. Ensest olaylarını deneyimleyen çocukların çoğu tarafından bu durum tiksindirici, utanç verici ve rahatsız edici bulunur (Giddens, 2012: 262).

Yapılan çalışmalar çocukların cinsel istismarının mağdurlar açısından uzun süreli sonuçlarının olduğunu göstermektedir. Uyuşturucu bağımlıları, evden kaçan ergenler, tecavüz suçluları ve fahişeler ile ilgili inceleme sonuçları bunların büyük çoğunluğunun çocukluklarında istismara uğradıklarını göstermektedir (Giddens, 2012: 262).

1.1.4. Çocuk Evliliği ve Cinsel Rıza Yaşı

Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Beyannamesine göre; 18 yaşını doldurmamış bir çocuk ile bir başka çocuk veya yetişkin arasındaki evlilik ya da gayri resmi birliktelikler “’çocuk yaşıta evlilik” (child marriage) olarak ifade edilmektedir. “Küçük yaşıta evlilik” , “erken yaşıta evlilik” veya “zorla evlilik” ifadeleri de çocuk yaşıta evliliklere verilen adlar arasındadır. Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi, 18 yaşından küçük bireyi, yaşı gereği, evleneceği kişi ile ilgili veya evliliğin zamanlamasıyla ilgili olarak “bağımsız ve tam bir rıza”ya ehil görmediğinden, “’çocuk yaşıta evlilikler”, “’zorla evliliğin” bir türü olarak nitelendirilmektedir (Aktaran Ulu Karataş,2020: 27). Dünya Sağlık Örgütü ise çocuk evliliğini, taraflardan birinin veya ikisinin 18 yaşının altında olduğu resmi evlilik veya gayri resmi birliktelik olarak tanımlar (TUSEB, 2019).

Erken evliliklerde eş seçimi ile ilgili tercihler genellikle ebeveynler tarafından yapılmakta, evlilik kişisel bir tercih olmaktan ziyade ekonomik bir kurtuluş sayılmaktadır. Erken yaşıta evlilik, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde sık rastlanan bir evlilik türü olup, kız çocuklarının istismara uğramasına karşı bir güvence olarak ve evlilik dışı cinselliği engellemenin bir yolu olarak da görülmektedir. Erken evlilikler erken yaşıta gebelik ve buna bağlı olarak anne ve bebek ölüm oranlarının artmasına, erken yaşıta evlenen kız çocuklarının eğitim haklarından mahrum kalmasına sebep olmaktadır. Erken doğum yapan anneler çalışma

hayatına dâhil olamamakta, bebeği ile birlikte yoksulluk döngüsünün bir parçası olmaktadır (Boran vd., 2013: 61).

Türkiye’de erken evlilikler, düşük sosyoekonomik düzey, topluma erişkinliği kabul ettirme, batılılaşma ve şehirleşme etkileri, etnik faktörler ve eğitim düzeyinin düşük olması, aile içi şiddet, adölesan evliliğe karşı olmayan aile ve aile tarafından yeterli bilgilendirmenin yapılmaması, adölesan gebeliği olan kız kardeşe sahip olmak, oda başına bir kişiden fazla insanın yaşadığı evde yaşamak gibi sebeplerle gerçekleşmektedir (Kapısız & Dedeoğlu, 2020: 42). TÜİK verilerine göre 2017 yılında Türkiye’de toplam 569.459 evlilik yapıldığı ve yine TÜİK verilerine göre bu evliliklerin yüzde 4,2’sinin çocuk evlilikleri olduğu anlaşılmaktadır, bu verilerden hareketle 2017 yılında resmi kayıtlar kapsamında 16-17 yaş grubunda evlenen kız çocuklarının sayısı 23.917 olarak hesaplanmaktadır.

Cinsel rüşt/rıza yaşı (age for sexual consent) bir kişinin cinsel eylemlerinin ve bu eylemlere rıza gösterebildiğinin bilincinde sayıldığı yasal olarak kabul edilen en küçük yaştır. Cinsel rıza yaşının altında gerçekleşen cinsel deneyimler hukuken cinsel istismar ya da tecavüz olarak tanımlanır. Mağdurun onay verme yeteneğini etkileyen pek çok faktörden biri mağdur ile eylemi gerçekleştiren arasındaki yaş farkıdır (TUSEB, 2019).

Birleşmiş Milletler tarafından 2 Eylül 1990 tarihinde yürürlüğe konan *çocuk hakları sözleşmesinde*, çocukların 18 yaşına ulaşmadan da cinsel aktivitede bulunabilecekleri, belli durumlarda cinsellik konusunda kararlar alma ve tercih yapma haklarının olması gerektiği, başka bir deyişle reşit olmayan çocukların cinsel aktivitelerinin belli bir çerçevede hukuka uygun kabul edilmesi gerektiği, uluslararası düzenlemelerde kabul görmüş bir olgudur (Doğan, 2017: 128). 18 yaşından küçük bireylerin cinsellik konusunda karar alma ve tercih yapma haklarının olduğu kabulünden yola çıkarak ortaya çıkan cinsel rıza yaşı uygulaması birçok ülkede geçerli olup evlilik yaşından ayrı belirlenmektedir. Örneğin Almanya ve Avusturya’da cinsel rıza yaşı 14 iken yasal evlilik yaşı 18’dir. İspanya ve Japonya’da cinsel rıza yaşı 13 iken

İspanya’da yasal evlilik yaşı 16 Japonya’da ise 20’dir. Ülkemizde ise hem cinsel rıza yaşı hem de yasal evlilik yaşı 18’dir (TUSEB, 2019).

Birleşmiş Milletlerin evlilik için uygun asgari yaş sınırını 18 olarak belirlemesi ve mensubu olan ülkelere evlilik yaşı uygulaması konusunda bu yönde tavsiyede bulunması ile 18 yaşından küçüklerin cinsellik konusunda karar alma ve tercih yapma haklarının olduğunu kabul etmesi kendi içinde çelişki barındırmaktadır. 18 yaşından önce gerçekleştirilen evlilikler erken yaşta gebelik, buna bağlı olarak yüksek anne ve bebek ölüm oranı, tıbbi tahliye, cinsel yolla bulaşan hastalık ve benzeri riskler taşıdığı gerekçesiyle önerilmemekte fakat aynı riskleri barındıran cinsel rıza yaşı uygulaması bir hak olarak kabul edilmektedir. Bu durumda cinsellik konusunda karar alma ve tercih yapma hakkına sahip 18 yaşından küçük bireylerin cinsel gereksinimlerini evlilik birliği gibi meşru bir zeminde karşılamaları mümkün olmamaktadır.

1.1.5. Adölesan Gebelik

Dünya Sağlık Örgütü’nün tanımlamasına göre: 20 yaşından önce oluşan gebelikler adölesan gebeliktir (teenage pregnancy). Adölesan gebelikler özellikle evlilik dışı ise annenin sosyal yaşamı açısından ciddi sonuçları olan, annenin hayatı açısından büyük risk barındıran gebeliklerdir (TUSEB, 2019).

Dünyada her yıl adölesan genç kızların %6,3’ü doğum yapmakta ve yaklaşık 17 milyon bebek adölesan doğum ile dünyaya gelmektedir. Adölesan gebeliklerin dünya çapındaki dağılımı ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre değişiklik göstermektedir. Örneğin gelişmekte olan ülkelerde adölesan gebelik ve doğumlar tüm doğumların yaklaşık %15-20’sini oluşturmaktadır. Söz konusu ülkelerin sosyal, kültürel ve dini değerleri incelendiğinde adölesan yaşta evliliğin normal karşılandığı anlaşılmaktadır. Eğitim düzeyi arttıkça erken yaşta evliliklerin ve adölesan gebeliklerin azaldığı da gözlemlenen sonuçlar arasındadır (Kapısız & Dedeoğlu, 2020: 42).

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA)’nın 2018 verilerine göre, Türkiye’de adölesan dönemdeki kadınların %4’ü doğum yapmaktadır. Yine TNSA’nın verileri göz önüne alındığında adölesan gebelik oranının 2013’ten 2018’e kadar %5’ten %4’e gerilediği

gözlemlenmektedir. Adölesan gebeliklerin olumsuz gebelik sonuçları ve anne ölüm hızının erişkin gebeliklerine göre bu gebeliklerde daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca erken yaşta anne olmak adölesan doğum yapan kadınların eğitim ve iş imkânlarına erişimini zorlaştırmaktadır. (Kapısız & Dedeoğlu, 2020: 45)

Tıbbi ve sosyal sonuçlarının yanında adölesan gebeliklerin yasal boyutu da oldukça önemlidir. Ülkemizde yasal olarak 18 yaşına kadar her birey çocuk olarak tanımlanmaktadır. Türk Ceza Kanununda 2005 yılında yürürlüğe giren Çocuk Koruma Kanunu gereği çocuklara yönelik her tür cinsel davranış suç olarak tanımlanmış, ihmal ve istismara uğrayan çocuğun bildirilmesinde tüm toplumu sorumlu tutmuştur. Bu kapsamda hastaneye başvuran, 18 yaşını tamamlamamış bir bireyin gebeliğinin saptanması durumunda sağlık çalışanının bildirim zorunluluğu mevcut olup, yasal sürecin başlatılması gerekmektedir (Kapısız & Dedeoğlu, 2020: 43). Adölesan gebeliklerde gebeliğin erken dönemlerinden itibaren sağlık kontrollerinin düzenli şekilde yapılması son derece önem arz etmektedir. Ülkemizde mevcut yasal düzenlemelerden dolayı adölesan gebeler sağlık takibi konusunda geç kalmakta ve kontrollerini aksatmaktadır. Bu konuda yapılan araştırmalar, adölesan gebelerin polisten korkma, bebeğin babasının tutuklanacağı endişesi, yalnız kalma korkusu gibi sebeplerle kontrollerini aksattıkları ya da geciktirdiklerini ortaya koymaktadır (Kapısız & Dedeoğlu, 2020: 44).

1.1.6. Kaçarak Evlenme

Kaçarak evlenme, genellikle kırsal kesimlerde, ailelerin söz sahibi olduğu toplumsal bir sözleşmede bireysel girişimde bulunma olarak ifade edilmektedir. Sosyolojik ve antropolojik araştırmalara konu olan kaçarak evlenme, kırsal kesimde varlığını sürdürmekte, aileler arasında düşmanlıklara sebebiyet verebilmektedir (Keşgin vd., 2019: 688).

Evlenmek amacıyla ergenlik döneminde evden kaçan bireylere yönelik yurt dışı alan yazında herhangi bir çalışma yapılmamış olması, bu durumun Türk kültürüne ve benzer kültürlere özgü bir olgu olduğu izlenimini uyandırmaktadır. Evlenmek üzere evden kaçan ergenler konusu Türkiye’de yaygın olarak görülen fakat ihmal edilen bir konudur. Bu konuda

yapılan sınırlı sayıda çalışma ise evlenmek üzere evden kaçan ergenlerin çoğunluğunu kız ergenlerin oluşturduğunu göstermektedir (Duru & Arslan, 2014: 37).

Kaçarak evlilikler sebepleri ve uygulama biçimleri bakımından yöreden yöreye farklılık göstermektedir. Erkek tarafının düğün masrafını karşılayacak ya da başlık parası verecek maddi imkâna sahip olmaması, aile içi şiddet ve sorunlar nedeniyle kız çocuklarının evlenmeyi evden uzaklaşmak için bir kurtuluş olarak görmesi, ailelerin kızlarını sevdiği kişiyle evlendirmek istememesi, kızlarını istemediği biriyle evlendirmeye niyetlenmeleri ve daha pek çok nedenle kaçarak evlenmeler gerçekleşmektedir (Kesgin vd., 2019: 688).

Karşılıklı rıza ile gerçekleşen kaçma olaylarında durum genellikle adli makamlara intikal etmeden evlilikle sonuçlanırken, zorla kaçırılma ya da ailelere rağmen kaçma olaylarında kızın ailesi adli makamlara başvuruda bulunabilmekte, kızın 18 yaşından küçük olduğu durumlarda ailesinin şikâyeti ciddi adli neticeler doğurmaktadır (Kesgin vd., 2019: 688).

Bu konuda yapılan sınırlı sayıdaki çalışma, evden kaçan ergenlerin aile içi ilişkiler açısından dezavantajlı oldukları, duygusal destek düzeylerinin düşük olduğu, kendilerini yabancı, fazlalık, dışlanmış ve yalnız hissettiklerini kaçma eylemi ardından kendi aileleri ve eşlerinin aileleri tarafından olumsuz, reddedici tutumlarla karşılaştıkları, evlilik ve eşe dair beklentiler açısından hayal kırıklığı ve pişmanlık duydukları, yaşadıkları sorunlarla yalnız baş etmek zorunda kaldıklarını göstermektedir (Duru & Arslan, 2014: 41).

1.2. AİLE VE EVLİLİK KURUMLARINA DAİR SOSYOLOJİK YAKLAŞIMLAR

1.2.1. Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Aile ve Evlilik

Fransız feminist yazar Simone de Beauvoir'ın *İkinci Cinsiyet* isimli kitabında tarihsel, toplumsal ve kültürel kadın algısına değinirken kullandığı “kadın doğulmaz, kadın olunur” sözü daha sonra “toplumsal cinsiyet” adını alacak kavramı besleyen bir düşüncedir. Bu düşünce yapısına göre kadın denen varlığı meydana getiren doğa değil, bütünüyle erkek ve kadın arasındaki tahakküm ilişkisi ve toplumsal yapıdır (Aytepe, 2020: 281). İlk defa Amerikan

psikiyatrist Robert J. Stoller'ın 1968'de "Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet" adlı kitabında kullandığı toplumsal cinsiyet kavramı (Günerigök, 2020: 331), basitçe erkekler ve kadınlar arasındaki fiziksel ve toplumsal farklılıkları anlatmak için kullanılır (Slattery, 2008: 341).

İngilizce karşılığı 'gender' kelimesi olan toplumsal cinsiyet kavramı, Sanayi Devrimi sonrası şartların kadınlar ve erkekler arasındaki fizyolojik farkları azaltması sonucu oluşan ihtiyaca binaen ortaya çıkmış bir kavramdır. Batı toplumlarında Sanayi Devrimine bağlı olarak gelişen ekonomik ve siyasi koşulların kadın ve erkek ilişkilerinde dengeleri değiştirmesi sonucu ortaya çıkan koşulları da ifade eden toplumsal cinsiyet eşitliği kavramının (Toker, 2020: 324) ortaya çıkmasının sebeplerinden biri de 1970'lere kadar kullanılan cinsiyet (sex) kelimesinin temsil ettiği eril ve dişil formların ataerkil bir bakış açısı ile eril tahakkümü sürdürmek adına abartıldığı düşüncesidir (Toker, 2020: 320).

Toplumsal cinsiyet kavramı, bir anlamda kadın ve erkeğin cinsiyet rolünün eşitlenmesi talebidir (Süt, 2020: 273). Sosyal bilimlerde toplumsal cinsiyet rollerini veya cinsiyete bağlı işbölümünü tartışmalı hale getiren, bu iş bölümünün gereği olan görev ve sorumlulukların farklı olması değil tarafların üstlendiği bu görev ve sorumluluklara atfedilen değerin farklı olmasıdır (Ünalın Turan, 2019: 39).

Toplumsal cinsiyet eşitliğini savunanlar buna kadınların hayatın farklı alanlarında erkeklere nispetle maruz kaldıkları sıkıntı ve şiddeti gerekçe göstermektedir. Kadınların daha yoksul olduğu, okuryazarlık oranının kadınlarda daha düşük olduğu, aynı tür işte kadınlara erkeklerden daha az ücret ödendiği, kadın yönetici sayısının azlığı gibi uygulamalar bu gerekçeyi doğrulamaktadır (Aytepe, 2020: 298).

Kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılıklar bütün toplumlarda değerlendirilip hangi davranışları yapabilecekleri, hangi hak ve sorumluluklara sahip olabileceklerine ilişkin toplumsal beklentiler geliştirilmiştir (Günay & Bener, 2011: 157). Neredeyse bütün kültürlerde ev işleri ve çocuk yetiştirme konusundaki sorumluluklar kadına ait kabul edilmiş, erkeklerin

sorumluluğu ise evin maddi ihtiyaçlarını karşılamak ve refahını sağlamak olarak belirlenmiştir (Giddens, 2012: 514).

Çamaşır yıkama, yemek hazırlama, temizlik ve bulaşık gibi evi yaşanır hale getiren faaliyetler yanında, çocuk dünyaya getirme ve yetiştirme gibi üreme sorumluluklarını üstlenen kadın, bütün vaktini alan bir üretme faaliyeti içindeyken bu üretim faaliyetinin ücret kabilinden bir karşılığı bulunmamaktadır. Sanayi devrimi sonrası ev dışında ücretli işlerde çalışarak evi geçindirme sorumluluğuna da ortak olması kadının ev içinde ücretsiz olarak yürüttüğü üretim faaliyeti sorumluluğundan bir şey eksiltmezken ev dışındaki ücretli faaliyetlerinde de erkeklere göre alt kademelerde ve daha düşük ücretlerle istihdam edilmektedirler (Ünalın Turan, 2019: 38).

Neredeyse bütün kültürlerde geleneksel iş bölümü sonucu kadınların üstlendiği sorumluluklara hak ettiği değer atfedilmezken Sanayi Devrimi sonrası kadının ev dışı üretim faaliyetlerine katılması zaten ev içi faaliyetlerinde hak ettiği karşılığı alamayan kadına hak arayışı konusunda ikinci bir cephe açmıştır. Kadınların çalışma hayatına aktif katılımı erkeklerle özdeşleştirilen kamusal alana dâhil olmalarını beraberinde getirmiş, aynı zamanda kadının, kadın alanı olarak kabul edilen ev ve aileye dair sorumluluklarını devam ettirmek zorunda kalması, zaman içinde ev işi ve çocuk bakımı konusunda eşlerinden taleplerinin artmasına neden olmuştur.

Toplumsal cinsiyet kavramı sosyal bilimlerde, hem kadın hem erkeği kapsayan bir kavram olarak kullanılsa da günümüz Türkiye'sinde daha ziyade kadın ve kadının toplumda algılanış biçimi, Türkiye'nin modernleşme tecrübesi ve aile yapısının değişimi sürecinde kadının kimliğini konu edinmiştir (Günerigök, 2020: 335). Bunun sebebi Türkiye'de modernleşme tecrübesinin ve buna bağlı gelişen kadın sorunlarının batı toplumlarına göre daha geç tecrübe edilmesi ve Batı modernleşmesinin Türk toplumunun kadın algısı ve geleneksel aile yapısı üzerindeki etkilerinin hayatın diğer alanlarına göre daha derinden hissedilmesi olarak kabul edilebilir.

Toplumsal cinsiyet eşitliği tartışmalarının aile hayatı ve evlilik ilişkileri açısından belki de en önemli boyutu olan ev içi sorumlulukların paylaşılması konusunda Türkiye’de yapılan güncel araştırmalar, ev içi sorumluluk paylaşımında erkeklerin katkılarının önceki kuşağa göre azımsanmayacak ölçüde arttığı, bu katkının büyük ölçüde babalık rolleriyle ilgili olduğunu göstermektedir. Her ne kadar ev içi sorumlulukların paylaşımı konusunda erkeklerin katılımı önceki nesillere nazaran artmış olsa da geleneksel toplumsal kabuller hâlâ ağır basmaktadır. (Ünalın Turan, 2019: 312) Çalışma hayatına dâhil olan kadın için geleneksel kabullerin geçerli olduğu bir evlilik ilişkisi ev işleri ve çocuk bakımına dair pek çok sorumluluğu beraberinde getirmektedir. Geleneksel kabullerin erkeklere yüklediği evin ekonomik ihtiyaçları için işte, yine geleneksel kabullerin kadınlara yüklediği ev içi yeniden üretim ve çocuk bakımı faaliyetleri için evde çalışmak zorunda olan kadın için evlenmek ve aile kurmak mümkün olduğunca ötelenen hatta tercih edilmeyen bir durum haline dönüşmektedir.

1.2.2. Feminist Akımlarda Aile ve Evlilik

Feminizm, kadınların erkekler karşısındaki ikincil konumları hakkında bir bilinç oluşturma, ataerkilliği ortadan kaldırma, erkek ve kadınlar arasındaki sosyal bölünmelerin doğal nedenlerden değil erkekler tarafından tahakkümlerini sürdürmek amacıyla oluşturulmuş olduğuna dikkat çekmeyi hedefleyen toplumsal bir harekettir (Slattery, 2017: 136).

Feminist düşünce kadınların erkekler karşısındaki ikincil konumlarını geniş bir yelpazede incelese de evlilik ve aile hayatı ile ilgili en önemli başlık, aynı evde yaşayan insanlar arasında o eve ait görevlerin paylaşımını ifade eden evsel iş bölümüdür. Feminist sosyologların erkekler ile kadınlar arasında ev işleri ve çocuk bakımı gibi görevlerin paylaşım biçimi hakkında yaptıkları araştırmalar, eskisine göre çok daha fazla kadının ev dışında ücretli işlerde çalıştığını, fakat evdeki görevlerin başlıca sorumluluğunu taşımayı sürdürdüklerini göstermiştir. İşteki rollerinin yanında hiçbir maddi değer atfedilmeyen ev içi sorumlulukları da üstlenen kadınlar, bunun yanında çocuk yetiştirme ve kişisel ilişkilerin korunması gibi duygusal emek gerektiren rolleri de üstlenmektedir (Giddens, 2012: 281).

Geleneksel toplumlarda ailenin oluşturduğu özel alan ile kamusal alan ayrımı net, kadın ise aile ile özdeş durumdayken sanayileşme ve kadının ev dışı ücretli faaliyetlere katılımı farklı kadın tiyolojilerinin de ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Feminist ideolojinin de etkisiyle ortaya çıkan bu kadın tiplerinin hiçbirisi ailenin sıhhati ve geleceğine yönelik bir sorumluluk taşımamaktadır (Can, 2013: 246).

1970'lerde yaşanan feminist devrim toplumda kadın rolleriyle ilgili düşünce ve algılarda önemli değişimlere neden olmuştur. Kadın ve erkek arasındaki ilişkiyi aile, iş hayatı, siyasi hayat, eğitim, kültür gibi geniş bir çerçevede sorgularken, temel amacı iki cins arasındaki iktidar ilişkilerini değiştirmektir. Erkeğin üstünlüğünü pekiştiren toplumsal kuralları kadınlar lehine değiştirmeyi hedefleyen feminist akım, öncelikle batı toplumlarında karşılık bulmuş daha sonra bütün dünyada etkilerini hissettirmiştir. Kadınların ev içi deneyimlerini sorgulayan feminizm, kadın ile ilgili hak ihlallerinden beslenerek bu günkü gücüne ulaşmıştır (Ayık, 2020: 179). Etkili olduğu ülkelerin hukuk sistemlerinde kadın rolleri ile ilgili kabullerde önemli değişikliklere neden olan feminist akım kadınlara kendi vücutları ve cinsellikleri üzerinde tasarruf imkânı tanımış, kadınlar için bir kamu görevi olarak görülen çocuk doğurma kadının inisiyatifine bırakılmıştır (Can, 2013: 240).

Kadının erkek karşısındaki ikincil konumuna çözüm arayışı içinde olan farklı feminist akımların ortak yanı kadının aile ve evlilik içinde hak ettikleri değeri kazanmaları için mücadele etmek yerine, kadını eş ve anne rolünden uzaklaştırmayı benimsemeleridir. Feminist akımlar aile sorunlarına çözüm üretmek yerine aileyi bütün geleneksel kalıplardan soyutlayarak bir normsuzluk alanına çekme eğilimindedir (Can, 2013: 240).

Ev içi sorumlulukları kadına, ev geçindirme sorumluluğunu erkeğe yükleyen Sanayi Devrimi öncesi geleneksel aile yapısı cinsler arsında erkek egemen bir hiyerarşik düzeni dayatsa da kadınlara kendi zamanlarını denetleme ve duygusal etkileşime girme fırsatı tanıyordu. Sanayi Devrimi ardından evdeki ücretsiz işlerinin yanında kamusal alanın ücretli işlerine de devam etmek zorunda kalan kadınlar için evlilik ve aile hayatı bir sömürölme alanı, çocuk doğurma ise

ikincilleştirilmelerinin başlıca nedeni olarak kabul görmüş, meydana gelen bu büyük zihniyet dönüşümü, ailelerin dağılması, boşanmalarda artış, tek ana-babalık, yeniden oluşturulmuş aileler ve gay aileler gibi yeni aile yapıları ortaya çıkmasına neden olmuştur. Aile yapılamalarındaki bu değışiklikler küresel ölçekte yaşanmıştır (Giddens, 2012: 282).

İKİNCİ BÖLÜM:

TÜRKİYE'DE VE DÜNYA'DA EVLİLİK YAŞI İLE İLGİLİ UYGULAMALAR

2.1. TÜRKİYE'NİN TARAF OLDUĞU ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERİN TÜRKİYE'DEKİ AİLE YAPILANMASINA ETKİLERİ

Türkiye 1945 yılından bu yana üye olduğu Birleşmiş Milletler ve 1959 yılından bu yana üyelik süreci yaşadığı Avrupa Birliği örgütlenmeleri aracılığı ile birçok uluslararası sözleşmeye taraf olmuştur. Bu sözleşmeler adaletten insan haklarına, savunma ve silahlanmadan bilimsel ve teknolojik faaliyetlere kadar her alandaki devlet politikalarını düzenleyen niteliktedir. Burada üzerinde durmamız gereken aile ve evlilik birliği üzerinde etkili olan sözleşmelerdir.

Türkiye Birleşmiş Milletler üyesi ve Avrupa Birliği üyeliğine aday bir ülke olarak sosyal yapılanma ve aile yapısı hakkında belirleyici pek çok uluslararası sözleşmeye muasır medeniyet düzeyine ulaşmak hedefi ile taraf olmuştur. Doğal olarak taraf olduğu sözleşmelerde norm koyucu örgütler Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliğidir. Bu örgütler geleneksel aile kavramı ve bileşenlerine yönelik köklü değişiklikler getiren düzenlemeleri modern aile sisteminin doğası gereği eşitlikçi temelde şekillendirir. Geleneksel aile sistemi savunucuları tarafından tepki ile karşılanan bu yaklaşım, geleneksel aile kavramının eşitlik fikri üzerine kurulu olmadığı, her bir aile bileşeninin bir diğerine eşitlenemeyecek kendine mahsus nitelikleri içerdiği ve bu özel ve farklı statülerin birinin diğerine üstünlüğünün olmadığı gerekçesiyle kabul görmemektedir (Dağışan, 2020: 72).

Ülkemizin taraf olduğu toplumsal yapılanma ve aile hayatı üzerinde etkili olan uluslararası sözleşmelerin odaklandığı temel konu kadına karşı şiddetin önlenmesi ve çocuk haklarının korunmasıdır. Bu sözleşmelere yöneltildiği gereken en önemli eleştirilerden biri, kadın haklarını koruma ve kadına karşı şiddetin önlenmesini hukuka ve cezai yaptırılma sağlayabileceği iddiasında olmasıdır. Oysa bireylerin ahlaki sorumluluğu, akraba ilişkileri ve

toplumsal değer yargıları geliřmedikęe evlilikte tarafların birbirlerinin hukuki ve sosyal haklarına riayet etmeleri beklenmemelidir. Aile, akrabalık ve komşuluk gibi sosyal ilişkiler sadece hukuk temelinde değil, ahlaki ve vicdani boyutta da varlık gösteren ilişki biçimleridir. (Süt, 2020: 275) Ayrıca sözleşmelerde dile getirilen kadın ve çocuklara yönelik şiddet ve ayrımcılık evrensel bir sorun olmakla birlikte söz konusu sözleşmelerin çizdikleri kavramsal ereve, yaptıkları tanımlar ve önerdikleri çözüm yolları kuşatıcı, gerçekçi ve evrensel değildir (Batar, 2020: 379).

Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmelere yöneltilebilecek eleştirilerden bir diğeri de Batı'nın sözleşmeye taraf olan Batı dışı ülke halklarına uygun gördüğü yakıştırmaları ve haksız yargıları barındırmasıdır (Aytepe, 2020: 278). Ayrıca taraf olunan uluslararası sözleşmelerin temsil ettiği modern insan hakları söylemlerinde toplumsal hakların tek meşrutiyet ölçüsü ” rıza”dır. Bu belgeler cinsel fiillerde rızayı tek kriter olarak kabul etmekte, rızaya dayalı olduğu takdirde nikah dışı ilişkiyi ya da insanlık türü bakımından tehdit oluşturan eşcinsel ilişkiyi normal ve meşru görmektedir (Birsin, 2020: 155).

Burada Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler örgütlenmelerinin norm koyucu olmaları hasebiyle Türkiye geleneksel aile yapısıyla uyuşmayıp uygulamada toplumun reaksiyonu ile karşılaşan özellikle tezimizin esas konusu olan evlilik yaşı ve erken yaşta evlilik ile ilgili uygulamaların kaynağı olan sözleşmeleri incelemeye çalışacağız.

2.1.1. İstanbul Sözleşmesi

İstanbul Sözleşmesi Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 11 Mayıs 2011 tarihinde kadına şiddet ve aile içi şiddeti önlemek üzere İstanbul'da imzaya açtığı Avrupa Konseyi'ne ye bazı ülkeler tarafından imzalanmış, uluslararası bağlayıcılığı olan bir belgedir. İstanbul'da imzaya açılmış olması nedeni ile İstanbul Sözleşmesi olarak adlandırılmıştır (Aldemir, 2020: 24). Türkiye 11 Mayıs 2011 tarihinde sözleşmeyi imzalayan ilk ülke olmuş, sözleşme 14 Mart 2012 tarihinde Bakanlar kurulu tarafından onaylanmış ve 01 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir (Balcı, 2020: 227). Türkiye imzacısı olduğu sözleşmeden 20 Mart

2021 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile çekildiğini ilan etmiştir.

Anayasa 90. Maddesi gereği Türkiye tarafından imzalanan uluslararası sözleşmeler kanun hükmündedir ve bu sözleşmelerin anayasaya aykırılığı hakkında Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Bu kanun gereği Türkiye’de İstanbul Sözleşmesi hükümlerinin yürürlüğe girdiği 2014 tarihinden, sözleşmeden çekildiği 2021 tarihine kadar başta kadın hakları ve aile yapılanması olmak üzere İstanbul sözleşmesi kapsamında ki bütün toplumsal konularda yapılan yasal düzenlemeler İstanbul sözleşmesi esas alınarak yapılmıştır. Başta 6284 sayılı kanun olmak üzere sözleşme esas alınarak düzenlenen kanunlar iç hukuk sistemimizde uygulama alanı bulmuştur. Sözleşme feshedilmiş olsa da sözleşme esas alınarak yapılan kanunlar halen uygulanmakta, bu durum sözleşmenin kapsam ve içeriğinin ülkemiz açısından halen önemli kılmaaktadır.

İstanbul Sözleşmesi, modern Batı düşüncesi ile şekillendirilen felsefi arka planı gereği din, namus, kültür ve gelenek gibi değerleri kadına şiddeti ve ev içi şiddeti önleme bağlamında vurgulu şekilde tartışma konusu yapmaktadır (Akduman, 2020: 15). Sözleşme siyasi ve hukuki mercilere, kadınlar ve erkekler arasındaki ilişkileri düzenleyen bütün dini öğretileri toplumsal cinsiyet eşitliği düşüncesi gereği derhal ortadan kaldırma yükümlülüğü getirmektedir. Sözleşmenin yürürlükte olduğu dönemde ülkemiz iç hukuk sisteminde bu doğrultuda pek çok düzenleme yapılmış, yapılan bu düzenlemeler, toplumun bazı kesimlerinde devletin gücünü ideolojik bir amaç için kullandığı algısını oluşturmıştır (Aytepe, 2020: 303).

Sözleşme metninde çocuk evlilikleri ile ilgili özel bir hüküm olmasa da, çocuk evliliklerinin Birleşmiş Milletler ve Avrupa konseyi tarafından zorla evlilik kapsamında değerlendirilmesi ve sözleşmede zorla evlenmenin kadına karşı bir şiddet türü olarak nitelendirmesi dolayısıyla, Türkiye küçük yaşta evlendirilmelerin cezalandırılmasını temin etmek üzere gerekli yasal tedbirleri almakla yükümlü kılınmıştır. Sözleşmenin bu yükümlülüğe gerekçe olan 32. Maddesi şu şekildedir:

Madde 32: Taraflar mağdura gereksiz bir parasal veya idari yük getirmeksizin, zorla gerçekleştirilen evliliklerin geçersiz ve hükümsüz kılınabilmesini veya sona erdirilmesini temin edecek yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır.

Söz konusu maddenin tam olarak ne ifade ettiği açık ve net değildir. Burada kastedilen kanunun ön gördüğü yaş sınırı altında kalan kişiler mi, 18 yaşını geçmiş kişiler arasında gerçekleşen evlilikler mi, beşik kurtmesi, berdel ya da görücü usulü ile gerçekleştirilen evlilikler midir? Zorlamadan kastedilen eğer yaş sınırı altında kalan evlilikler ise burada irade hürriyetinin ihlali söz konusu olmaktadır. Bu gün ülkemizde karşılıklı rıza ile gerçekleştirilmiş 18 yaş altı evliliklerden dolayı yaklaşık üç bin civarında aile mağdur durumda ve evliliğin tarafı olan erkekler tecavüz suçlamasıyla hapis yatmaktadır (Akıncı, 2020: 114).

2.1.2. CEDAW

Türkiye'nin İstanbul sözleşmesinden çok daha önce 1985 yılında imzaladığı CEDAW, İstanbul sözleşmesinin içerdiği neredeyse bütün kabulleri bir bütün olarak içermektedir (Aytepe, 2020: 313). CEDAW sözleşmesi ülkemizde aile yapılanması ve evlilik ile ilgili konularda en az İstanbul Sözleşmesi kadar etkili olduğu halde, İstanbul Sözleşmesinde olduğu gibi geniş çaplı tartışmalarla gündeme gelmemiştir. Hâlbuki İstanbul Sözleşmesi'ne bağlı olarak yürürlüğe konan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, aslında CEDAW etkisiyle yürürlüğe giren 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un geliştirilmiş halidir ve süresiz nafaka, evlilik içi tecavüz, evden uzaklaştırma gibi pek çok tartışmalı uygulama 4320 sayılı kanun ile İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı kanundan daha önce yürürlüğe girmiştir (Dağışan, 2020: 77).

Türkiye ayrıca çocuk yaşta evlilikleri açıkça yasaklayan tek evrensel insan hakları sözleşmesi olan ve 1985 yılından beri taraf olduğu, “Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi” (CEDAW) gereğince de çocuk yaşta evliliklerle ilgili bir takım yükümlülüklerle sahiptir. Söz konusu sözleşmenin 16. Maddesini 2. Fıkrası; “Çocuğun erken yaşta nişanlanması veya evlenmesinin hiçbir kanuni etkisi olmayacak ve evlenme asgari yaşının

belirlenmesi ve evlenmelerin resmi sicile kaydının mecburi olması için yasama dâhil gerekli tüm önlemler alınacaktır” hükmünü ihtiva etmekte, fakat evlilik için bir asgari yaş sınırı belirtilmemektedir. Ayrıca yine 16. Maddenin 1. Fıkrasında ise kadınların evlenmede erkeklerle eşit hakka sahip olmasının ve özgür olarak eş seçme ve “serbest ve tam rıza” ile evlenme haklarının taraf devletlerce sağlanacağı hüküm altına alınmıştır (Aktaran Uluş Karataş,2020: 30).

2.1.3.Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 1989 tarihinde kabul edilen *Çocuk Haklarına Dair Sözleşme*, 1994 yılında Türkiye tarafından onaylanmıştır.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne göre 18 yaşından küçük her birey çocuk olarak kabul edilir. Bu sözleşmeye taraf olan ülkeler kendi iç hukuk sistemlerinde daha erken bir yaş tespit etmedikçe 18 yaşın altındaki her birey çocuk sayılacaktır. Bu konu hukuk sistemi içinde çok tartışılıp eleştirilse de bir standart getirmesi sebebiyle ülkemiz hukuk sisteminde de benimsenmiştir (Karakaş & Çevik, 2016: 890).

Sözleşmeye göre, herkese tanınan hakların yanında çocuklara tanınması gereken bazı özel haklar vardır ki bunlar “Çocuk Hakları”dır. Bu hakların uygulanmasında ise; çocuk haklarının uygulanmasında hiçbir ayırım yapılmaması, uygulamada çocuğun yüksek menfaatinin gözetilmesi, çocuğun yaşama ve gelişme hakkının korunması, çocuğun kendi adına verilen tüm karar süreçlerinde söz sahibi olması ve fikrini ifade edebilmesi şeklinde dört temel kriter vardır (Karakaş & Çevik, 2016: 891).

Sözleşmenin konumuzla ilgili olan yanı hem çocuk evliliği hem de cinsel rıza yaşı uygulamalarına kaynak teşkil etmesidir. Sözleşmenin 18 yaşından küçükleri çocuk olarak tanımlaması Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyinin çocuk evliliği tanımına kaynaklık ederken, (TUSEB, 2019) çocuklar açısından cinsel aktiviteleri hukuka uygun olan ve uygun olmayan şeklinde ayırması cinsel rıza yaşı uygulamalarına kaynak teşkil etmektedir (Doğan,2017: 128).

Sözleşmenin 34. Maddesinde çocuklar açısından cinsel aktiviteler ya da eylemleri herhangi bir asgari yaş sınırı belirlemeksizin hukuka uygun olan ve olmayan şeklinde ikiye ayırırken, bu madde sözleşmenin çocuğa kendi görüşlerini serbestçe oluşturma ve kendi adına karar verme hakkını tanıyan 12. maddesiyle birlikte düşünüldüğünde çocukların cinsel ilişkiye rıza konusunda sınırlı bir otonomi ve özgürlüğe sahip oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır (Doğan,2017: 128).

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin hem çocuk evliliğine karşı uygulamalara hem de çocuklar açısından en az çocuk evliliği kadar riskli ve olumsuz sonuçlar doğurabilecek cinsel rıza yaşı uygulamasına kaynak teşkil etmesi kendi içinde ciddi bir çelişki barındırmaktadır.

2.1.4. Lanzarote Sözleşmesi

Lanzarote Sözleşmesi, 25 Ekim 2007 yılında Avrupa Konseyi Üye Devletleri ile diğer bazı devletler tarafından İspanya'nın Lanzarote Adası'nda imzalanan 'Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması' başlığını taşıyan uluslararası bir sözleşmedir. (Baş, 2020: 2)³

Sözleşmeyi, Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Rusya, Tunus, Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Belçika, Japonya, Papalık ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin tamamı imzalamış, Çin Halk Cumhuriyeti ve AB Konseyi üyesi olmasına rağmen İrlanda, Ermenistan ve Azerbaycan sözleşmeyi imzalamamıştır (Baş, 2020: 2).

13 Ağustos 2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 'Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismara Karşı Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Yasa Tasarısı' oluşturulmuş, ilgili komisyonların onaylamasının ardından tasarı 25 Ekim 2010 tarihinde kanunlaşmıştır (Baş, 2020: 2).

Lanzarote Sözleşmesinin amaçları;

³Türkçe literatürde Lanzarote Sözleşmesi hakkında ayrıntılı bilgi içeren çalışma sayısı oldukça azdır. Ayrıntılı bilgi için bkz. [https://www.coe.int/en/web/children/convention#{%2212441481%22:\[0\]}](https://www.coe.int/en/web/children/convention#{%2212441481%22:[0]})

- Çocukların cinsel sömürü ve istismara uğramasını engellemek ve bu konuda uluslararası iş birliği gerçekleştirmek,
- Çocuk pornografisi ve fuhşunu yasaklamak ve bunun için gereken her tür tedbiri almak,
- Çocukların psikososyal gelişimi açısından yıkıcı olabilecek etkilerini ortadan kaldırmak,
- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması yoluyla gerçekleştirilebilecek çocuk pornografisiyle mücadele etmek,
- Çocukların iyilik ve menfaatlerini en üstün değer olarak kabul etmek,
- Önleyici ve koruyucu ceza hukuku alanı oluşturmak,
- Tüm bu yükümlülükleri bağlayıcı hale getirerek özel bir gözetim ve denetim mekanizması kurmak olarak sıralanabilir (Gültekin, 2020).

Sözleşmenin merkezinde çocukların korunması, çocuk haklarına saygı, görüşlerine ve ihtiyaçlarına cevap verilmesi ve yüksek menfaatlerine göre hareket edilmesi amacı yer almaktadır. Sözleşmeye göre taraf devletler sözleşmenin amacını hayata geçirmek için yasal olarak cinsel faaliyetlere girebilecek yaşa erişmemiş bir çocukla bu tür faaliyetlere girişme teşebbüsünün ve fiilinin ceza gerektiren suç sayılmasının sağlanması, özellikle internet olmak üzere yeni teknolojiler kullanılarak çocuklara cinsel açıdan zarar verecek davranışların, örneğin çocukların kandırılmasının (cinsel amaçlı tekliflerde bulunulmasının) suç olarak kabul edilmesi, etkili, orantılı ve caydırıcı bir ceza sistemini yerleştirebilmek için açık ve net ortak kriterler geliştirilmesi, çocuklara karşı işledikleri cinsel suçtan dolayı hüküm giymiş suçlular hakkındaki verilerin toplanıp saklanması gibi bir takım hukuki yükümlülükleri yerine getirmek zorundadır (Yenerer Çakmut, 2016: 38). Sözleşmenin ayırt edici tarafı, cinsel istismarı tanımlayan ve suç sayan ilk uluslararası sözleşme olmasıdır (Yenerer Çakmut, 2016: 39).

Sözleşmede yar alan amaçlar ve taraf devletlere yüklediği sorumluluklar açısından çocuk istismarı ve suiistimalini engellemeye yönelik gibi görünse de sözleşmenin asıl amacının bir koruma sağlamaktan çok, kişiyi cinsel sömürü aracı haline getirebilme yaşını 18'in altına çekme çabası olduğuna dair eleştiriler de bulunmaktadır.

Yayınladığı bir video ile sözleşmeyi değerlendiren Mücahit Gültekin (7 Mayıs, 2020) sözleşmenin daha iyi anlaşılabilmesi için Lüksemburg Raporu (Çocukların Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismardan Korunmasına İlişkin Terminoloji Rehberi) ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğine dikkat çekmektedir. Uluslararası saygınlığı olan bir belge olan Lüksemburg Raporu Lanzarote Sözleşmesini açıklayıcı niteliktedir. Bu sözleşmenin öncelikli amacının moda sektörünün çocuk istismarını legal hale getirmek ve sektörün çocuk bedeni üzerinden sağladığı rantı meşrulaştırmak olduğunu vurgulayan Gültekin, bütün uluslararası sözleşmelerde olduğu gibi Lanzarote Sözleşmesinin de çocuğu 18 yaş altı birey olarak tanımladığını fakat çocuklara yönelik cinsel davranışları sadece cinsel rıza yaşına ulaşmamışsa suç olarak kabul ettiğini, bu sayede cinsel rıza yaşına ulaşmış çocuğun her tür cinsel davranış ya da pornografi üretimine malzeme olabileceğini ifade etmektedir. Gültekin yaptığı yayında, uluslararası sözleşmelerdeki hukuki metinlerin taraf olan devletlerin toplumsal yapılarında radikal değişimlere sebep olabilecek yaptırım gücüne sahip olduklarını, bu yüzden noktasına, virgülüne, satır aralarına ve maddelerin birbirleriyle ilişkilerine kadar dikkatli incelenmesi gerektiğini de vurgulamaktadır.

Lanzarote Sözleşmesinin amacı çocukları her tür cinsel istismardan ve pornografik materyal üretimine malzeme olmaktan korumak olsa da sözleşme kapsamına giren çocuklar 18 yaş altı çocuklar değil, henüz cinsel rıza yaşına ulaşmamış olan çocuklardır. Daha önce de değindiğimiz gibi cinsel rıza yaşı ülkelerin kendi belirlediği ve kişinin yasal olarak cinsel eylemlerin bilincinde sayıldığı yaştır ve örneğin sözleşmeyi imzalayan devletlerden İspanya ve Japonya'da 13'tür. Bu durumda cinsel rıza yaşına ulaşmış çocuklar pornografik materyal üretiminde kullanılabilecektir (Baş, 2020: 4).

Sözleşmenin ikinci maddesinde mağdur çocuklar ile ilgili ayrımcılık yapılmaması üzerinde durulurken mağdur çocukların özellikleri arasında LGBTİ fonksiyonları da sıralanmıştır. Böylece kadın ve erkek haricinde farklı bir cinsiyet eğiliminin ve eşcinsel ilişkinin çocuklar seviyesinde gerçekleştirilebileceği uluslararası bir sözleşmeyle kabul edilmiş olmaktadır. Sözleşmenin yirminci maddesi gereği cinsel rıza yaşına ulaşmış çocukların kendi aralarında pornografik materyal üretmeleri suç sayılmamakta, yirmi ikinci madde gereği ise üretilen bu materyallerin tedariki, temini, bulundurulması, saklanması ve iletişim teknolojileri yöntemi ile pornografik sitelerde serbest erişimi konusunda herhangi bir yaptırım öngörülmemektedir (Baş, 2020: 8).

2.2.TÜRKİYE’DE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE EVLİLİK YAŞI İLE İLGİLİ YASALAR VE UYGULAMALAR

Evlenecek kimselerin yaptıkları evlilik sözleşmesinin geçerli olabilmesi için bu kişilerde aranan yeterlilik hukuk sistemimizde, “evlenme ehliyeti” kavramı ile ifade edilir (Aktaran Keskin, 2011: 66). Bir kimsenin evlenmeye ehil olması için, ayırt etme gücüne sahip olması, kanunun evlenme için öngördüğü yaş sınırına ulaşmış olması ve kısıtlı ya da ayırt etme gücüne sahip küçük ise yasal temsilcisinin izin vermiş olması gerekmektedir. (Keskin, 2011: 66)

Ülkemizde 1926 yılında kabul edilen 743 sayılı ilk Türk Medeni Kanununun evlilik yaşı ile ilgili 88. Maddesi “Erkek 18 ve kadın 17 yaşını ikmal etmedikçe evlenemez. Şu kadar ki hâkim, fevkalade hallerde ve pek mühim bir sebebe mebni on beş yaşını ikmal etmiş erkek ve kadının evlenmesine müsaade edebilir. Ana ve baba ve vasi de dinlenir.” şeklindeydi. Ancak ülkemizde özellikle kırsal kesimlerde bu gün bile varlığını devam ettiren genç kızların erken yaşta evlendirilme-evlenme geleneğinin bir sonucu olarak küçük yaşlarda birçok evlilik gayrimeşru biçimde gerçekleşmeye devam etti. Bu evliliklerde ise en çok zarar gören erken yaşta evlenen kadınlar ve bu evliliklerden doğan çocuklar oluyordu. Bu sosyal gerçeklik karşısında kanun koyucu evlenme yaşını indirmek zorunda kalmış, 1938 yılında 3453 sayılı

kanun ile evlilik yaşı düşürülmüştür. Bu değişiklik ile evlenme yaşı kadınlar için 15, erkekler için 17 olarak belirlenmiş, kanun metni “Erkek on yedi, kadın on beş yaşını ikmal etmedikçe evlenemez. Şu kadar ki hâkim, fevkalade hallerde ve pek mühim bir sebebe mebni on beş yaşını ikmal etmiş olan bir erkeğin veya on dört yaşını bitirmiş olan bir kadının evlenmesine müsaade edebilir. Karardan önce ana, baba veya vasinin dinlenmesi şarttır.” şeklinde değiştirilmiştir bu düzenleme 63 yıl boyunca uygulanmıştır. Evlenme yaşı ile ilgili ülkemizdeki geçmiş tecrübeler unutulmuş olacak ki 2001 yılında yapılan değişiklik ile evlilik yaşı ile ilgili kanun yeniden değiştirilerek, erkek ve kadın için 17 yaşını doldurma şartına bağlanmış, çok mühim durumlarda hâkime 16 yaşını doldurmuş olan erkekle kadına evlenme izni yetkisi verilmiştir. (Başpınar, 2003: 82)

2001 yılında evlilik yaşı ile ilgili yapılan düzenleme ile yürürlüğe giren Türk Medeni Kanunu’nun 124. Maddesi, halen geçerli olup, “Erkek veya kadın on yedi yaşını doldurmadıkça evlenemez.” Aynı maddenin ikinci fıkrasında olağanüstü evlenme yaşı belirtilmektedir: “Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple on altı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir” şeklindedir. (Keskin, 2011: 72)

Her ne kadar 2001 yılında Türk Medeni Kanunu’nda evlilik yaşı ile ilgili yaş sınırı değiştirilmiş olsa da bu yaş sınırının altında gerçekleştirilen evliliklerin suç olup olmadığı ya da eğer suç ise ne tür bir suç olduğu konusu kanunda açık bir şekilde ifade edilmemiştir. Bu durum hukuk doktrininde tartışmaları beraberinde getirmiştir. Örneğin yasa evlenmek için asgari yaş sınırını belirlemiş olsa da evliliğin mutlak geçersiz sayılacağı hallerin sıralandığı 145. maddede yaş ile ilgili herhangi bir sınırlamadan bahsedilmemiştir (Aktaran Keskin, 2011: 72). Ayrıca Türk Ceza Kanununda bu yaşı tamamlamadan evlenenler hakkında nasıl bir muamelede bulunulacağı konusu da açıkça düzenlenmediğinden taraflardan birinin ya da her ikisinin yasal yaş sınırına ulaşmadan bir şekilde gerçekleştirdiği evliliklerin akıbeti hakkında hukuk doktrininde fikir ayrılıkları ortaya çıkmıştır (Keskin, 2011: 65).

Bu görüşlerden biri evliliklerin geçerli olduğu görüşüdür. Bu görüşe göre evlenmenin hukuken geçersiz sayılmasına sebep olan unsurların belirtildiği Medeni Kanunun 145. maddesinde sıralanan sebepler; eşlerden birinin evlenme sırasında evli olması, eşlerden birinde evlenmeye engel olacak derecede akıl hastalığı bulunması ve eşler arasında evlenmeye engel olacak derecede akrabalığın bulunmasıdır. Görüldüğü üzere yapılan evliliği geçersiz kılan sebepler arasında eşlerden birinin evlenme sırasında henüz evlenme yaşını tamamlamamış olması durumu sayılmamıştır. Dolayısıyla ilgili maddede sayılan sebeplerin dışında kalan bir durumun evliliği geçersiz kılması mümkün değildir ve böyle bir evliliğin geçerli olduğunun kabul edilmesi gereklidir (Aktaran Keskin, 2011: 72).

Ayrıca yine evliliğin geçerli olduğunu savunan bir başka görüşe göre, bu evlilikler medeni kanunun 153. maddesi gereği geçerlidir. Medeni Kanunun 153. maddesi; ‘‘ Küçük veya kısıtlı, yasal temsilcisinin izni olmadan evlenirse, izni alınmayan yasal temsilci evlenmenin iptalini dava edebilir. Bu suretle evlenen kimse sonradan on sekiz yaşını doldurmak suretiyle ergin olur, kısıtlı olmaktan çıkar veya karı gebe kalırsa evlenmenin iptaline karar verilemez.’’ şeklindedir ve bu hükmün gereği söz konusu evlilikler iptal edilemez (Keskin, 2011: 65).

Evlenmenin Medeni Kanunun 124. maddesinde belirlenen yaş sınırından önce gerçekleşmesi durumunda batıl sayılması gerektiği görüşü ise gerekçe itibarı ile ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan birincisi söz konusu evliliklerin Medeni Kanunun 124. Maddesinde belirlenen yaş sınırına ulaşmadan yapılması yani kanuna aykırılıktan dolayı geçersiz sayılması gerektiğini ileri sürerken, diğer görüşe göre ise kanunda yaş küçüklüğü başlı başına bir geçersiz kılma sebebi olarak sayılmasa da 124. maddede belirlenen yaş sınırına ulaşmamış bir kişinin 145. maddede işaret edilen ayırt etme gücüne erişemeyeceğini, dolayısıyla evlenme ehliyetine haiz olmadığını ileri sürerek bu durumdaki evliliklerin geçersiz olduğunu savunur (Aktaran Keskin, 2011: 76).

Kanun koyucunun kanunları hazırlarken belirli ilkelere uyması gerekir. Bu ilkelerden bazıları; kanunlar hazırlanırken sosyal ve psikolojik faktörlerin dikkate alınması, uygulamayı

toplumun kaldırıp kaldırmayacağını belirlenmesi, kanuna uyumu etkileyecek faktörlerin çeşitliliğinin göz önüne alınması ve aşırı zorlayıcı müeyyidelere yer verilmemesidir (Başpınar, 2003: 82). 2001 yılında Medeni Kanun'da evlilik yaşı ile ilgili olarak yapılan düzenleme de saydığımız bu ilkeler göz ardı edildiği gibi, belirlenen yaş sınırına ulaşmadan yapılan evliliklerin suç sayılıp sayılmayacağı, eğer suç sayılacaksa söz konusu suçun kapsam ve niteliğinin ne olduğu ve nasıl bir ceza gerektirdiği gibi konularda var olan boşluklar uygulamada birçok sorunu beraberinde getirdi.

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi evlilik birliğini yasanın belirlediği yaşa ulaşmadan yapmanın suç sayılıp sayılmayacağı tartışma konusu olsa da uygulamada suç olarak değerlendirilmekte ve cezalandırılmaktadır. Ancak hukuk sistemimizde evlilik birliğini belirlenen yaştan önce gerçekleştirmeye yönelik belirlenmiş bir ceza yoktur. Bu durumda suç olarak kabul edilen bu fiili işleyenler neye göre cezalandırılacaktır?

Türkiye'de 2001 yılında evlilik yaşı ile ilgili düzenlemenin ardından yasal evlilik yaşına ulaşmadan önce gerçekleşen evlilikler karşılıklı rızaya dayalı olsa da çocuk istismarı olarak değerlendirilerek, aile onayı ve kendi onayları ile düğün yaparak evlenen binlerce ailede erkek TCK 103. maddesi ile (Çocuğun cinsel istismarı) yargılanarak 7 ila 19 yıl arasında hapis cezası ile cezalandırılmaktadırlar. Binlerce çocuğun babası çocuk istismarı suçlamasıyla hapis yatmaktadır. Binlerce kadının eşi, kendileriyle evlendiği için çocuk istismarından, ailesi de suçu azmettirdiği gerekçesiyle hapis yatarken, genç kadınlar çocuklarıyla çaresiz yaşam mücadelesi vermektedir (TUSEB, 2019). Hukuk sistemimizde, çocukları cinsel istismara karşı koruma amacıyla verilen bu cezalar, eşinin tecavüzüne uğradığı iddia edilen kadını çocuğu ile birlikte maddi ve manevi istismara açık hale getirmektedir.

Türkiye taraf olduğu birçok milletler arası sözleşmenin hükümleri gereği ülkesinde hangi milletten olursa olsun, çocuk yaşta evlilikleri önleme yönündeki tedbirleri almakla yükümlüdür (Ulus Karataş, 2020: 41). Ancak çocukların reşit olmadan önce cinsel ilişkiye girebilecekleri, belli durumlarda bu konuda çocuklara karar alma ve tercih yapma hakkı

tanınması gerektiği, söz konusu uluslararası sözleşmelerde kabul edildiği, Türkiye de söz konusu bu sözleşmeleri tanıyıp iç hukuk sisteminde yer verdiği halde hukuk sistemimizde bu konuyla ilgili düzenlemeler özensiz, toplumsal gerçeklikten uzak ve çocukların cinsel ilişkiye rıza konusunda sınırlı bir otonomi ve özerkliğe sahip olabilecekleri olgusunun kanun koyucu tarafından gerçekten kabul edilip edilmediği konusunda belirsizlik içermektedir (Doğan, 2017: 146). Aynı zamanda Türk toplumunda evlenme ve aile hayatı ile ilgili muhafazakâr değerlerin de korunması, reşit olmamışların zaman içinde değişen beşeri cinselliklerine kısmi özgürlük getirilmesi, evlenmeden önce yaşanan ve evlilikle sonuçlanan cinsel birlikteliklere ise bu özgürlükler göz önüne alınarak muamele edilmesi gibi konular halen belirsizliğini sürdürmektedir. (Aktaran Doğan, 2017: 132)

Örneğin Birleşmiş Milletler tarafından 2 Eylül 1990 tarihinde yürürlüğe konan ve TBMM tarafından çıkarılan kanun ile 11 Aralık 1994 tarihinden itibaren Türkiye’de de iç hukuk kuralı haline gelen *Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin* 34. maddesinde hukuka uygun olan ve olmayan cinsel aktiviteler ve eylemler ayrımı yapılmış, 18 yaşından küçüklerin cinsel hayatının tamamıyla düzenlenmesi ya da sınırlandırılması amaçlanmadan sadece çocukların istismardan korunması gerektiği vurgulanmıştır. Bu madde sözleşmenin 12. maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde, kendi görüşlerini oluşturma, kendi adına sağlıklı kararlar verebilme olgunluğuna sahip çocukların cinsel aktiviteleri konusunda sınırlı bir özerkliğe sahip oldukları belirtilmiştir. (Aktaran Doğan, 2017: 128)

Her ne kadar Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi Türkiye’de iç hukuk kuralı olarak yürürlüğe girse de, 18 yaşından küçüklerin cinsel hayatları konusunda belli sınırlar içerisinde söz sahibi olmaları gerektiği gerçeği hukuk sistemimiz içerisinde kendisine yer bulamamıştır. Türk Ceza Kanununun ilgili maddelerinde 18 yaşından küçüklerin “rıza” ya dayalı ilişkileri tecavüzle ilişkilendirilmekte, kanun koyucunun özensizliğinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle, erken yaşta evliliklerin yaygın olduğu kırsal kesimlerde, cinsel ilişki barındıran akran ilişkilerinin yaygın olduğu şehirlerde sanıklar yüksek cezalarla karşı karşıya kalmaktadır. Ayrıca küçük yaşta cinsel ilişkiye girmenin ağır yaptırımları hakkında toplumu

bilgilendirilmeye yönelik bir çalışma bulunmamakta, ağır yaptırımlardan haberdar olmayan kişiler ağır cezalarla karşı karşıya kalmaktadır.(Doğan, 2017: 132)

Kıyaslamalı hukuk açısından bakıldığında Türkiye ile aynı sözleşmelere taraf olan başta Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere pek çok devletin, cinsel ilişkiye rıza ve evlenme yaşlarını birbirinden ayırdığı görülmektedir. Ayrıca ilişkiye giren bireylerin aynı yaş gurubunda olup olmadığı, cinsel ilişkinin her iki tarafın özgür iradesiyle gerçekleşip gerçekleşmediği, tarafların cinsel, fiziksel, duygusal ve eğitsel gelişimlerinin birbirine benzer olup olmadığı, cinsel ilişkinin tarafların psikolojik ve sosyal gelişimleri üzerindeki etkileri de göz önüne alınmaktadır. (Aktaran Doğan, 2017: 148)

Örneğin Avusturya ve İngiltere’de cezai sorumluluk yaşı, evlenme yaşı, yargısal kararlar ergin kılma yaşı gibi yaşa dayalı yasal düzenlemeler, çocukların 18 yaşından önce cinsel ilişkiye girebilecekleri gerçeği göz önüne alınarak yapılmaktadır. (Aktaran Doğan, 2017: 148) Amerika Birleşik Devletleri’nde uygulanan “*Romeo ve Juliet kuralı*” gereği birbirine yakın yaşlarda çocuklar arasında meydana gelen rızaya dayalı cinsel ilişkiler suç olarak tanımlanmamaktadır. (Aktaran Doğan, 2017: 144)

Dünyada pek çok ülkede cinsel rıza yaşı ve evlilik yaşı ayrı tanımlandığı ve yaş sınırları ayrı belirlendiği halde ülkemizde, cinsel rüşt yaşı kanunen tanımlanmamış ve yasal evlilik yaşı da 18 olarak belirlenmiştir. Evlilik öncesi cinsel ilişki ile ilgili olarak diğer Müslüman ülkelerdeki gibi bir yasaklama olmamasına rağmen 18 yaş altı bütün cinsel birliktelikler yasal merciler tarafından tespit edildiğinde (isteyerek, severek ve düğün yapılarak bile olsa) kadının rızası ve ailesinin rızası olup olmadığına bakılmaksızın çocuk istismarı olarak değerlendirilerek son derece ağır biçimde cezalandırılmaktadır. Oysa Müslüman ülkelerde evlilik dışı ilişkiler kesinlikle yasaklanırken yasal evlilik yaşı düşük tutulmuş, Müslüman olmayan ülkelerde ise yasal evlilik yaşı ile cinsel rıza yaşı farklı tanımlanıp farklı belirlenerek (bazı ülkelerde partneri ile arasında ciddi bir yaş farkı yoksa) akli melekeleri yerinde bir kadının kendi rızası ve onayı

ile ilişkiye girmesi onaylanmış, toplumun farklı kesimlerinin beklentileri karşılanmıştır. (TUSEB, 2019)

Türkiye’de erken yaşta evliliklere verilen cezalar kadar erken evliliklerin tespiti ve hukuki sürecin başlatılması da tutarsız ve yanlış uygulamalar barındırmaktadır. Örneğin bu evliliklerin büyük bölümü gençlerin aralarında anlaşıp kaçmaları ile gerçekleşen evliliklerdir. Kaçma eylemi ardından genellikle kızın ailesi kolluk kuvvetlerine ihbarda bulunmakta, ailenin şikâyeti üzerine kamu davası açılmaktadır. Sonrasında taraflar barışıp anlaşsa, kızın ailesi şikâyetini çekse, düğün yapıp gençler evlense de kamu davası devam etmektedir. Kaçma eylemi ardından aileler şikâyetçi olmasa ya da evlilik birliği baştan ailelerin de rızası ile gerçekleşmiş ise bu defa da 18 yaşından önce gerçekleşen hamilelik ve doğum (adölesan) için hastaneye müracaat edilmesi durumunda sağlık çalışanları tarafından savcılığa ihbarda bulunulmakta ve kamu davası savcılık tarafından açılmaktadır. Yıllar süren davalar ardından evlilik birliği devam eden, kimi üç hatta dört çocuk sahibi olmuş ailelerin erkekleri hapis cezası almaktadır.

Adölesan gebelikler Türk Ceza Kanunu’nun 103. ve 104. Maddesi gereği cezaî yaptırımı olan suçlar kapsamındadır ve yasal bildirim zorunludur. Sağlık çalışanı tespit ettiği adölesan gebe vakasını *Çocuk Koruma Kanunu* gereği savcılığa bildirmek zorundadır (Kapısız & Dedeoğlu, 2020: 43).

Türk Ceza Kanununun 280. maddesine göre görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmasına rağmen, durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubu, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Sağlık mesleği mensubu deyiminden tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişiler anlaşılır. Ülkemizde ilgili bakanlıklar, valilikler ve yerel yönetimler, evlenen ve düğün yapan kişileri takip yeteneğine sahipken, yasal yaş sınırına ulaşmadan evlenip çocuk sahibi olan kişilerin hamilelik ya da doğum sebebiyle hastaneye başvurusu durumunda ihbar edilmesi sorumluluğu sağlık çalışanlarına yüklenmektedir. (TUSEB, 2019) Bu durum sağlık

alışanlarını vicdanen rahatsız ettiği gibi, bu durumdaki kişilerin sağlık tesisine gittiğinde yasal olmayan evliliğin savcılığa bildirilmesi sonucu eşine hapis cezası verileceği endişesiyle doğum sırasında sağlık hizmeti almama, doğumdan sonra çocuğu nüfusa kaydettirmeme gibi yasa dışı fiillere yönelmesine sebep olmaktadır. Bu nedenle hem anne hem de bebeğin sağlığı tehlikeye girmektedir.(TUSEB, 2019)

Gönüllü sağlık çalışanlarının katılımı ile düzenlenen bir ankette katılımcıların tümü kendi çocuklarının 18 yaşından önce evlenmesine taraftar olmadıklarını, eğer yetki kendilerinde olsa 18 yaş altı evliliklere izin vermeyeceklerini bildirmişlerdir. Bununla birlikte katılımcılar, gebelik söz konusu olduğunda 18 yaş altı evliliğin adli bildirimi konusunda çelişki yaşamakta, ankete katılanların yaklaşık % 75'i gebeliğin varlığı durumunda bildirimden kaçınacağı yönünde görüş bildirmektedir. Burada sağlık çalışanının hasta yakınlarından karşılık görme, bildirimden sonra güvenliği adına alınacak tedbirlere güvenmeme gibi şahsi endişelerinin yanında, çocuğun ya da ailenin zarar göreceği endişesi taşıdıkları anlaşılmaktadır. Nitekim adli bildirim ardından mevcut yasalar gereği baba hakkında açılan dava sonucunda, bebeğin bakımı, anne ile birlikteliği ve maddi ihtiyaçların karşılanması gibi konularda önemli mağduriyetler yaşanmaktadır (Karcı vd., 2017).

Yapılan araştırmalar Türkiye'de adölesan dönemde yapılan doğumların genele oranının %4 olduğunu, ocuk yaşta evlilik oranının bu kadar yüksek olmasında Suriyeli mültecilerin etkili olduğunu göstermektedir. 2017 yılı Ocak ve Aralık ayları arasında Ankara Zekai Tahir Burak Kadın Doğum ve ocuk Hastanesinde tespit edilen adölesan doğum vakaları incelenmiş, Doğum yapan hastalardan 18 yaşını tamamlamamış ve resmi nikhı olmayanların yarısından fazlasının (%54,6) Suriye uyruklu olduğu tespit edilmiştir (Kapısız & Dedeoğlu, 2020: 42).

Suriye'den Türkiye'ye göç eden kız çocukları ya Suriye'den evlilik yapmış olarak gelmekte veya Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra evlilik yapmaktadır. Suriyeliler Türkiye'ye kitle halinde g ettikleri için kız çocuklarının sayısı ve hangisinin Türkiye'de hangisinin Suriye'de evlendiğinin tespiti mümkün olmamaktadır. Ayrıca Türkiye'ye girdikten sonra evlenme yaşına

ulaşmadan yapılan evliliklerin resmi kaydı mümkün olmadığından bu konuda sağlıklı bir istatistik edinmek mümkün değildir. Bu nedenlerle veriler, Türkiye’de geçici koruma statüsü altındaki kız çocukları arasında evlenme yaşına ve oranına ilişkin çeşitli resmi kurumların ve STK’ların yürüttüğü saha çalışmalarına dayanmaktadır (Ulus Karataş,2020: 75).

Sağlık kurumlarında tespit edilen geçici koruma statüsündeki kız çocukları hakkında sağlık çalışanları tarafından savcılık bildirimi yapılırsa da, Türk vatandaşları ile aynı muamele uygulanmamakta, geçici sığınmacı olmaları sebebiyle savcılık haklarında işlem yapmamaktadır. Aynı sağlık kurumundan hizmet alan kişiler farklı muamelelerle karşılaşmakta bu durum ise toplumsal adaletle çelişmektedir.

2.3. DÜNYA’DA EVLİLİK YAşI VE AKRAN İLİşKİLERİNİ DÜZENLEYEN YASALAR VE UYGULAMALAR

Birleşmiş Milletler ocuk Hakları Komitesi ve Kadınlara karşı Ayrımcılığın nlenmesi Komitesi, hem erkekler hem kadınlar için ebeveyn rızası olsun ya da olmasın en düşük evlenme yaşının 18 olmasını önermektedir (Aktaran Karcı vd., 2017: 683). Aynı şekilde Avrupa Birliği’nde de evlilik için tavsiye edilen asgari yaş 18 dir. Öyle ki Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı’nın 2014 yılındaki raporunda evlilik için tavsiye edilen asgari yaş 18 olarak belirtilmiş, erken yaşta evlilikler zorla evliliklerle ilişkili kabul edilmiştir. Fakat gerek Birleşmiş Milletler, gerekse Avrupa Birliği örgütlenmeleri 18 yaşını asgari evlilik yaşı olarak tavsiye etse de bu bir yaptırım niteliği taşımamakta, asgari evlilik yaşı tespitini ülkeler kendi iç hukuk sistemleri içinde belirlemekte belirlenen yaş sınırı altında gerçekleştirilen evlilikler geçersiz sayılmaktadır (FRA, 2014).

Söz konusu tavsiyeler doğrultusunda dünya da pek çok ülke asgari evlilik yaşını 18 ya da üzeri olarak belirlese de, istisnai durumlarda mahkeme kararı ile 18 yaş altı evliliklere izin verilmektedir. Örneğin Avrupa Birliği lkelerinde evlilik yaşı ile ilgili uygulamalar incelendiğinde, Almanya, Fransa, Hollanda, İsveç gibi gelişmiş ülkelerde dahi mahkeme kararı ile 18 yaşın altında evliliklere izin verildiği görülmektedir (Aktaran Karcı vd., 2017: 683).

İsviçre kanunları, 18 yaşının altındaki çocuk evliliklerini bir zorla evlilik türü olarak belirlemiş, “küçük olan eşin üstün menfaati evliliğin devamını gerektirmedikçe”, 18 yaşından küçüklerin evlenmesini yasaklamıştır (Aktaran Ulusu Karataş,2020: 33).

Hollanda medeni kanununda ise 18 yaşından önce yapılan bütün evlilikler hukuken geçersiz sayılmakla birlikte (Ulus Karataş,2020: 34), eğer kadın hamileyse ya da çocuk doğurmuşsa 16 yaşında evliliklere izin verilmekte, özel ve önemli bir neden varsa adalet bakanlığı izni ile erken evliliğe izin verilmektedir. Özel nedenlerin neler olabileceği ya da yaşın ne kadar erken olabileceği konusunda karar yetkisi adalet bakanlığına aittir. İngiltere’de yasal evlilik yaşı 18 iken bu yaş ailelerin onaylaması durumunda 16 ya düşebilmektedir (FRA, 2014). İskoçya’da bebek bekleyen tüm çiftlerin başvurabileceği bir maddi destek olan ‘Best Start Grand’ ve ‘Best Start Food’ programı çerçevesinde 18 yaş üstü ebeveynler için bir takım şartlar ve kriterler aranırken, 18 yaşının altında olup bebek bekleyen çiftler koşulsuz olarak bu maddi desteğe başvurabilmektedir. İskoçya hükümetinin resmi web sitesinde (2021) yer alan bu bilgiden anlaşılan çiftlerin evli olup olmadığı konusunda bir şart olmadığıdır.

Amerika Birleşik Devletleri’nde yasal evlenme yaşı ebeveyn rızası ve ebeveyn rızası dışında olmak üzere iki ayrı kategoride ve her eyaletin kendi meclisinde belirlenmekte, bu nedenle yasal evlilik yaşı eyaletler bazında değişiklik göstermektedir. 2020 yılı verilerine göre California ve Mississippi eyaletlerinde ebeveyn rızasıyla yapılan evliliklerde herhangi bir alt yaş sınırı belirlenmemiş, Massachusetts’te 12, New Hampshire’de 13, Hawaii ve Missouri’de 15 olarak belirlenmiştir. Mississippi eyaletinde ise ebeveyn rızası olmaksızın yasal evlilik yaşı 15 olarak belirlenmiştir (World Population Review, 2020). Eğer evlilik dışı erken gebelik söz konusu ise Amerikan hükümeti çiftlere üç seçenek sunmaktadır,

1- Çocuğu doğurup büyütme; bazı çiftler evlenir ve çocuğu birlikte büyütür, bazıları evlenmeden ailelerinin desteğiyle büyütür, bir yandan okul, bir yandan iş, bir yandan çocuk bakımı zor olsa da sıkı çalışmayla yürütülebilir. (bu bilgilerden anlaşılan, yaşla ilgili bir sınırlama yoktur, devlet de herhangi bir maddi destek sağlamamaktadır)

2- Bebeği doğurup evlatlık olarak verme,

3- Tıbbi tahliye. (Mayo Clinic, 2019)

Ayrıca Amerika Birleşik Devletleri'nde "reşit olmayanla cinsel ilişki suçu" cinsel rıza yaşını evlilik yaşından ayrı belirleyen diğer ülkelerde olduğu gibi cinsel rıza yaşına ulaşmamış kişilerle cinsel teması içeren bir suçtur. Kabul edilebilir cinsel rıza yaşı, faille mağdur arasındaki yaş farkı ve suçun cezası eyaletlere göre farklılık göstermektedir. (Baldwin, 2018) *Romeo ve Juliet* Kanunu reşit olmayanla cinsel ilişkiye istisna veya savunma sunar. Bu kanun ismini bir dünya klasiği olan William Shakespeare'nin aynı adlı eserinden almaktadır. Söz konusu eserde eserin kahramanlarından Romeo'nun yaşı hakkında bilgi verilmesi de Juliet 13 yaşındadır. (Shakespeare, 1594/2006: 34) Bu yasa bir kişinin, ancak birkaç yaş -genelde de 4 yaştan daha fazla olmamak üzere- büyük olan biri olması kaydı ile küçük yaşta biriyle karşılıklı rızaya dayalı ilişkiye girebileceğini öngörür.(Baldwin, 2018)

Daha önce de değindiğimiz gibi cinsel rüşt/rıza yaşı, bir kişinin cinsel eylemlerinin ve bu eylemlere rıza gösterebildiğinin bilincinde sayıldığı yasal olarak kabul edilen en küçük yaştır. Cinsel rıza yaşının altında gerçekleşen cinsel deneyimler hukuken cinsel istismar ya da tecavüz olarak tanımlanır. Mağdurun onay verme yeteneğini etkileyen pek çok faktörden biri mağdur ile eylemi gerçekleştiren arasındaki yaş farkıdır.(TUSEB, 2019)

Birleşmiş Milletler tarafından 2 Eylül 1990 tarihinde yürürlüğe konan çocuk hakları sözleşmesinde, çocukların 18 yaşına ulaşmadan da cinsel aktivitede bulunabilecekleri, belli durumlarda cinsellik konusunda kararlar alma ve tercih yapma haklarının olması gerektiği, başka bir deyişle reşit olmayan çocukların cinsel aktivitelerinin belli bir çerçevede hukuka uygun kabul edilmesi gerektiği, uluslararası düzenlemelerde kabul görmüş bir olgudur. (Doğan, 2017: 128)

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinde de kabul gören, belli durumlarda çocukların kendi adına karar verme hakkı bulunduğu ve 18 yaşından önce de cinsel aktivitede bulunabilecekleri düşüncesinden hareketle birçok ülkede evlilik yaşı ile cinsel rıza yaşı ayrı

tanımlanmıştır. Bu ülkeler cinsel ilişkiye onay verme için evlilik şartı aramamakta ve cinsel rüşt yaşı ile evlilik yaşı kanunlarını ayrı belirlemektedir. Örneğin Japonya’da cinsel ilişkiye onay verilen yasal yaş sınırı 13 iken, asgari evlilik yaşı 20 dir. İspanyada ise cinsel rıza yaşı 13 iken yasal evlenme yaşı 16’dır (TUSEB, 2019). Almanya, Avusturya, Macaristan, İtalya ve Portekiz’de cinsel rıza yaşı 14’tür (The Week, 2020).

Bütün ilahi dinlerde olduğu gibi İslam dininde de kadın ve erkek arasındaki cinsel birlikteliğin nikâhla tesis edilmiş bir ilişki sistemi içinde olması zorunludur. Fıtratın ve iffetin korunması, neslin temiz kalması, toplumun cinsi sapıklıklardan korunması için nikâh kadın ve erkek birlikteliğinin tek meşru yoludur. Bunun dışındaki ilişkiler bütün ilahi dinlerde zina olarak kabul edilmiştir (Aytepe, 2020: 310). Evlilik dışı cinsel ilişki İslam dininde kesinlikle yasaklanmış, işlenmesi büyük günahlar arasında sayılmıştır (İlmihal II, 2013: 129).

İslam hukukuna göre Evlenme ehliyetinin biri akıl, diğeri biyolojik gelişme olmak üzere iki şartı vardır (Kahveci, 2014: 71). Bir kişi buluğa ermekle çocukluk döneminden çıkmış, ergenlik çağına girmiş yani evlenme akdi yapabilme ehliyetine sahip kabul edilir. (Kahveci, 2014: 76) Buluğ çağı ise ya ihtilam ve ay hali gibi alametler ile tespit edilen tabii buluğ hali veya bu belirtilerin olmadığı durumda yaş ile tespit edilen hükmi buluğ halidir. Dolayısıyla buluğ çağına ulaşmış bireyin evlenme talebi dinen uygundur (Kahveci, 2014: 75). İslam dini insanlara evlenme yaşı konusunda kesin sınırlar çizmez. İçinde yaşanılan toplumun değer yargıları ve genel kabulleri doğrultusunda karar verilmesini uygun görür. Dinin bu konuda mutlak anlamda belirleyici bir etkisi olduğunu savunmak toplumsal gerçeklerle çelişen bir yaklaşım olur. Bu bakımdan evlilik yaşı konusunda mutlak anlamda belirleyici olan faktör örf ve toplumun konuya yaklaşımıdır. İslam dini bu konuyu insanların algı ve tasarruflarına bırakmıştır (Arslan, 2019: 41).

İslam’ı resmi din olarak benimseyip kanunlarını İslam Hukuku’na göre şekillendiren çok az sayıda ülkede yukarıda belirttiğimiz hükümler doğrultusunda evlilik dışında tüm cinsel ilişkiler yasak olup, kanuni cinsel rüşt yaşı tanımlanmamıştır. (İran, Suudi Arabistan, Yemen,

Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Afganistan, Kuveyt, Maldivler, Sudan) İslam'ı resmi din olarak benimseyip kanunlarını İslam Hukuku'na göre şekillendiren çok az sayıda ülkede yukarıda belirttiğimiz hükümler doğrultusunda evlilik dışında tüm cinsel ilişkiler yasak olup, kanuni cinsel rüşt yaşı tanımlanmamıştır.. Türkiye'de ise cinsel rıza yaşı ile asgari evlilik yaşı arasında bir ayırım gözetilmemiş ve her ikisi de 18 olarak belirlenmiştir. (TUSEB, 2019)

Her ne kadar Avrupa ülkelerinde evlilik için geçerli yaş sınırı 18 olarak belirlenmiş ve bu yaş sınırı altındaki evlilikler kanunen geçersiz sayılmışsa da bir şekilde gerçekleşmiş ve aile birliğine dönüşmüş çocuk evlilikleri hakkında verilen kararlar, çocuğun üstün yararı ve kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade edebilme hakkı gözetilerek verilmektedir. (Ulus Karataş, 2020: 53)

Almanya'da 2015 yılında kayıtlara geçen bir olay bu duruma örnek olarak verilebilir. 10 Şubat 2015 tarihinde kız 14, erkek ise 21 yaşındayken Suriye'de evlenen bir çift, 2015 Ağustos ayında savaş nedeniyle Almanya'ya iltica etmiş, kayıt sırasında kızın 14 yaşında olmasından dolayı evlilik geçersiz sayılarak, Alman Gençlik İdaresi kararıyla kız eşinden ayrılarak refakatsiz çocukların yerleştirildiği gençlik koruma tesisine yerleştirilmiş, Gençlik İdaresi vasi olarak atanmıştır. Suriyeli kocanın bölge idare mahkemesine açtığı dava sonucu mahkeme vesayet kararını kaldırmamış eşlerin üçüncü bir kişi nezaretinde her hafta sonu belirlenen saatlerde ilişki kurmasına izin vermiştir. Bunun üzerine bölge yüksek mahkemesine açılan dava sonucunda 14 yaşında evliliğin Alman yasalarına aykırı olsa da iptal edilmesi için 14 yaşındaki küçüğün herhangi bir talebinin bulunmadığı, 14 yaşını doldurmuş kişilerle cinsel birlikteliklerin suç teşkil etmesi için küçüğün tecrübesizliğinin suiistimal edilmiş olmasının arandığı fakat böyle bir durum tespit edilmediği, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de asgari evlenme yaşına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmadığı ve olayda evliliğin zorla yapıldığına ilişkin herhangi bir veri olmadığı ifade edilmiş, söz konusu kararın Alman Anayasası'nın, İnsan Onuru başlıklı 1. maddesine, Kişi Hürriyeti başlıklı 2. maddesine, Eşit Muamele başlıklı 3. maddesine ve Evlenme ve Aile Hayatının Korunması başlıklı 6. maddesine aykırı olduğu kararı değerlendirilerek davayı Alman Federal Anayasa Mahkemesine göndermiştir. Davayı

değerlendiren Alman Federal Anayasa mahkemesi ise dava hükmünün, Anayasa'ya aykırı olduğunu beyan etmiş, *Çocuk Haklarına Dair Sözleşme* 'ye atıfta bulunarak bu sözleşmenin 12. maddesi uyarınca çocuğun yaşı ve olgunluk derecesine uygun olarak, çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkının bulunduğu ve 3. maddesi uyarınca, çocukları ilgilendiren tüm faaliyetlerde “çocuğun üstün menfaati”nin gözetilmesi ilkesinin temini için somut olay bazında değerlendirme yapılması gerektiğine dikkat çekerek söz konusu vesayet kararını geçersiz saymıştır (Aktaran Ulusu Karataş,2020: 39).

Türkiye’de ise yargıya intikal eden benzer olaylarda evlenirken yaşı küçük olsa dahi evliliği kendi rızasıyla gerçekleştiren kadın, eşinden şikâyetçi olmasa bile, açılan kamu davası sonucu erkek söz konusu evlilik dolayısıyla cinsel istismar suçlamasıyla yargılanmakta ve 19 yıla kadar hapis cezası almaktadır. Bu uygulama sonucunda çocuk sahibi olmuş çiftlerin bile aile bütünlüğüne saygı gösterilmediği, eşi hapse atılan kadının çocuklarıyla birlikte maddi manevi istismara açık hale geldiği düşünülürse çocuk ve kadın haklarına dair bizimle aynı sözleşmelere taraf olan devletlerin sözleşmelerden çıkardığı anlamın çok daha farklı olduğu anlaşılmaktadır.

Birleşmiş Milletler ya da Avrupa Birliği üyesi ülkelerin hiç birinde 18 yaş altı çiftler evlenmek istedikleri için cezalandırılmamakta, bebek sahibi olan ya da bebek bekleyen çiftler evliliğe teşvik edilmekte, hatta bazı ülkelerde çiftlere maddi destek sağlanmaktadır.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi ve Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi, hem erkekler hem kadınlar için ebeveyn rızası olsun ya da olmasın en düşük evlenme yaşının 18 olarak belirlerken, Birleşmiş Milletler çocuklara yardım fonu (UNICEF) ise söz konusu komite kararını hayata geçirme adına dünyanın her yerinde projeler yürütmektedir.

Birleşmiş Milletler çocuklara yardım fonu (UNICEF), Birleşmiş Milletler (UN) bünyesinde yapılmış bir alt uzmanlık örgütlenmesidir. UNICEF 18 yaş altı evliliklere kız çocuklarına yönelik kalıp yargıları pekiştirdiği, onların eğitimlerine engel olduğu, sağlıklarını

tehlikeye attığı, onları şiddet ve yoksulluk riskine maruz bıraktığı gerekçesiyle karşı çıkmakta bu bilinci yerleştirmek için dünya çapında projeler yürütmektedir.

Örneğin, UNICEF ile Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), web sitesinde verilen bilgilere göre, Güney Asya, Afrika ve Orta Doğu’da 12 yüksek risk ülkesini merkezine alarak, “Çocuk Evliliğini Sona Erdiren Eylemi Hızlandıracak Küresel Program” (Global Programme to Accelerate Action to End Child Marriage) adı verilen ve 246 milyon dolarlık bütçeye sahip bir davranışsal kavrayış programını uygulamak için ortaklık kurmuştur (UNDP, 2018).

Türkiye’de ise UNICEF Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB) ile merkezi düzeyde işbirliği yapmakta, bu kapsamda ‘Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı’nın hazırlanması ve uygulanmasında AÇSHB’ye teknik destek sunmaktadır. UNICEF ayrıca Gaziantep ve Kilis’te çocuk yaşta evliliklerin önlenmesi için müdahale modelini uygulamaktadır. Söz konusu model, çocuk yaşta evlilikleri önlemek ve bunlara etkili şekilde müdahale etmeye yönelik bir dizi adım içermektedir. Bunlardan bazıları aşağıda verilmektedir:

- Çocuk yaşta evliliklere yol açan ana faktörleri tespit etmek;
- Çocuk yaşta evliliklerin ortadan kaldırılmasının önündeki engelleri tespit etmek;
- Risk altındaki ve/veya evlendirilmiş çocukların tespit edilmesi için gerekli mekanizmaları desteklemek;
- Vaka yönetimi sağlamak; mevcut hizmetleri haritalandırmak;
- Çocuk yaşta evliliklerin önlenmesi ve bunlara müdahale edilmesi için yerel hizmet sağlayıcılarının kapasitelerini arttırmak.

UNICEF’in yürüttüğü projelerin ilginç olan yanı çocuk evlilikleriyle ilgili yürüttüğü çalışmaların çoğu Müslüman olan geri kalmış ya da gelişmekte olan ülkelerdeki yasal evlilik yaşı düzenlemesi ve uygulanması noktasındaki denetimler ile ilgili olmasıdır.

Cinsel rıza yaşı uygulaması ile başta Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere Birleşmiş Milletlerin kurucu devletlerinin de aralarında olduğu pek çok ülke, evlilik için reşit saymadığı bireyler için cinsel ilişkiyi yasallaştırmaktadır. Cinsel rıza yaşı uygulaması, bulaşıcı hastalığa yakalanma, hamile kalma, hamile kaldığında bebeği doğurması durumunda eğitime devam etmesi veya maddi ihtiyaçlarını karşılaması, tıbbi tahliye yolunu seçtiğinde söz konusu operasyonun barındırdığı hayati tehlike göz önüne alındığında, kız çocukları açısından en az erken yaşta evlilik kadar risk barındırmaktadır. Buna rağmen UNICEF alt kıta ülkelerinde evlilik yaşı konusunda yürüttüğü kararlı mücadele benzeri bir çalışmayı bu konuda göstermemektedir.

Daha çok gelişmiş ekonomilere sahip ülkelerde yürürlükte olan cinsel rıza yaşı uygulaması hakkında UNICEF'in çalışmaları kapsamı dar raporlardan ibarettir. Örneğin, UNICEF'in 'Zengin Devletlerde Genç (Adölesan) Doğum' adlı raporunda (2001) Amerika Birleşik devletleri, İngiltere, İrlanda, Avusturalya'nın da aralarında bulunduğu 28 zengin devletten topladığı verilerden yola çıkarak erken yaşta doğum oranlarından ve erken yaşta doğum yapmanın zararlı etkilerinden bahsedilse de bu konuda her hangi bir mücadele planı sunulmamış, etkili mücadele için bir bütçe ayrılmamıştır.(UNICEF Innocenti Research Centre, 2001)

UNICEF çalışmalarının bir diğer tutarsız tarafı ise evlilik yaşı ile ilgili küresel çalışmalarıdır. UNICEF çalışmalarında erken yaşta evlilik alt kıta ülkelerine, geri kalmış toplumlara özgü bir şeymiş gibi lanse edilmekte, çalışmalar bu ülkelerde yürütülmektedir. Oysa erken yaşta evlilik dünyanın her yerinde karşılaşılan bir durumdur ve günümüzde Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri gibi refah seviyesi yüksek ülkelerin de toplumsal bir gerçeğidir. Örneğin daha önce de ifade ettiğimiz gibi Amerika Birleşik Devletleri'nde yasal evlenme yaşı ebeveyn rızası ve ebeveyn rızası dışında olmak üzere iki ayrı kategoride ve her eyaletin kendi meclisinde belirlenmekte, bu nedenle yasal evlilik yaşı eyaletler bazında değişiklik göstermektedir. 2020 yılı verilerine göre California ve Mississippi eyaletlerinde ebeveyn rızasıyla yapılan evliliklerde herhangi bir alt yaş sınırı belirlenmemiş, Massachusetts'te 12, New

Hampshire’da 13, Hawaii ve Missouri’de 15 olarak belirlenmiştir. Mississippi eyaletinde ise ebeveyn rızası olmaksızın yasal evlilik yaşı 15 olarak belirlenmiştir (World Population Review, 2020).

Oysa daha önce de ifade ettiğimiz gibi ebeveyn rızası ile evlilikte iki eyaletinde alt yaş sınırı belirlemeyen, bazı eyaletler de ise 12-13 yaşı sınır olarak belirleyen Amerika Birleşik Devletleri’nde UNICEF alt kıta ülkelerinde olduğu gibi kararlı ve geniş bütçeli bir çalışma yürütmemektedir.

Bütün bu bilgiler ışığında Türkiye’de ve Dünya’nın farklı ülkelerinde akran ilişkilerini düzenleyen yasalar arasında önemli bir farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Saha araştırmalarımız ise bize bu farklılığın toplumsal hayatta derin yaralara sebep olduğunu göstermektedir. 3. Bölümde değineceğimiz olumsuz kadın deneyimleri Türkiye’de de ivedilikle benzeri uygulamaların yürürlüğe girmesi gerektiğini göstermektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

RIZALI ERKEN EVLİLİKLERDE YAŞANAN OLUMSUZLUKLARLA İLGİLİ KADIN DENEYİMLERİ

3.1. KİŞİSEL VE DEMOGRAFİK BİLGİLER

Katılımcı grubunu, Türkiye'nin her yerinden Türk Medeni Kanunu'nda belirlenen yaş sınırına ulaşmadan kendi isteğiyle evlilik birliğini oluşturmuş 15 kadın katılımcı oluşturmaktadır.

Katılımcıların yaşları 19 ile 31 arasında değişmektedir. Katılımcıların şu anki yaş ortalamaları 24,8'dir. Bir katılımcı dışında bütün katılımcılar evlilik birliğini gerçekleştirdiğinde ortaokul mezunu olup, 7 katılımcı sonradan açık liseye kaydolarak lise diploması almıştır.

Toplam 15 katılımcıdan 1'i Akdeniz, 2'si Ege, 7'si Marmara ve 5'i İç Anadolu bölgesinde ikamet etmektedir. Katılımcıların ailelerinin çoğu geniş/kırsal aile özelliklerine sahiptir ve ailelerden ikisi parçalanmış ailedir. Bunun dışında bir katılımcı annesini, bir katılımcı da babasını küçük yaşta kaybetmiştir. Üç katılımcı dışında bütün katılımcılar içinde büyüdükleri aileleri orta gelir düzeyinde olarak tanımlarken, bir katılımcı alt, iki katılımcı ise üst gelir gurubuna dâhil olduğunu ifade etmiştir.

Bir katılımcının annesi lise mezunu olup diğer bütün katılımcıların anne ve babaları ilkokul mezunudur. Katılımcılardan 12'sinin annesi ev hanımı olup diğer 3 katılımcıdan birinin annesi muhasebecilik, birinin annesi aşçılık ve diğeri de tekstil sektöründe işçilik yapmaktadır. Katılımcıların baba meslekleri incelendiğinde küçük ölçekli işletme sahibi, fabrika işçisi, çiftçi ya da emekli oldukları anlaşılmaktadır.

Katılımcıların tamamının eşleri, hapse girene kadar düzenli bir iş sahibi olup ailelerine herhangi bir maddi problem yaşamadıkları katılımcılar tarafından beyan edilmiştir.

Katılımcıların aile rızasıyla ya da kaçmak suretiyle evlilik birliği oluşturulma yaş ortalamaları 15,2'dir. Evlilik birliğini oluşturma yaşı en az 14 an fazla 17'dir. Katılımcıların tamamı evlidir ve kamu davasına konu olan bu evlilik tüm katılımcıların ve eşlerinin ilk evliliğidir

Katılımcıların eşlerinin şu anki yaş ortalaması 31,7'dir. Katılımcılar ile eşleri arasındaki yaş farkı en az 1, en fazla 13 dür. Katılımcıların eşleriyle yaş farkı ortalaması ise 6,1'dir. 2 katılımcı dışında bütün katılımcılar evlilik birliğini aileleri karşı çıktığı halde ailelerine rağmen gerçekleştirmişlerdir. Bu durumda ki 13 katılımcının 3'ü eşleriyle 14 yaşında kaçtıkları halde 2'si ailelerinin ancak 18 yaşında evlenmelerine izin vermesinden dolayı tekrar baba evine dönmüş eşiyle nişanlı olarak evlilik için 18 yaşını beklemiştir. 1 katılımcı ise babasının hiçbir zaman evliliğine izin vermemesi dolayısıyla 18 yaşına kadar beklemiş, 18 yaşına geldiğinde eşi istismar suçundan dolayı hapiste olduğu için evlilik birliğini gerçekleştirememiş, evlilik birliğini eşi hapisten çıktıktan sonra 25 yaşında gerçekleştirmiştir. Bu üç katılımcı dışında bütün katılımcılar 16 yaşına geldiklerinde aile rızası ile resmi nikâhlarını kıydırmışlar, eşleri tecavüzcüleri olarak yargılandığı halde nikâh konusunda resmi bir engelle karşılaşmamışlardır.

Ailesine ait çiftlikte büyükbaş hayvan yetiştiriciliği yapan bir katılımcı dışında bütün katılımcılar evlilik öncesinde ve evlendikten sonra çalışma hayatına dâhil olmamışlardır. Ancak eşlerin hapse girmesi ardından yaşadıkları maddi sıkıntılar dolayısıyla 4 katılımcı, tütün sarma, tarım işçiliği, merdiven silme ve ev temizliği gibi geçici işlerde çalışmaya başlamıştır. Diğer katılımcılar ise küçük çocukları olduğu için çalışmamakta, aile ve çevrenin yardımlarıyla geçimini sağlamaya çalışmaktadır. 5

katılımcı devletten sosyal destek almaktadır. Bu katılımcılardan biri engelli çocuğu dolayısıyla bu yardımı alırken, sosyal yardım alamayan diğer katılımcılar eşlerinin hapse girmesi ile birlikte bütün düzenleri alt üst olsalar ve ciddi maddi sıkıntı yaşasalar da devletten herhangi bir maddi destek görmemektedirler.

Katılımcıların biri dışında hepsi çocuk sahibidir. Çocuk sahibi olan katılımcıların en az 1 en fazla 3 çocuğu vardır. Katılımcıların toplam çocuk sayısı 27, çocukların yaş ortalaması ise 6'dır. 15'i kız 11'i erkek olan çocukların en büyüğü 13 en küçüğü ise 1 yaşının altındadır.

3.2. EVLENMEDEN ÖNCEKİ YAŞANTI VE ERKEN EVLENMEYE GÖTÜREN SEBEPLER

Araştırma sonuçları bütün olarak incelendiğinde, bireylerin erken yaşta evlenme kararını almada ailesel faktörlerin öne çıktığı, bunun yanında kültürel, psikolojik ve ekonomik faktörlerin birinin ya da bir kaçının da etkili olduğu görülmektedir. (Duru & Arslan, 2014: 43) Örneklem grubunda karşılaşılan aile içi faktörler, parçalanmış aile, anne ya da babanın vefatı, aile içi iletişimsizlik ya da aile içi şiddet olarak sıralanabilir.

Katılımcılardan ikisinin eşiyle kaçarak evlenmeye karar verdiği dönem aynı zamanda anne ve babasının boşanma sürecinde olduğu dönemdir.

CANAN:''... Benim annemle babamın ayrılma sebebi, babamın annemi aldatması, bizi terk etmesi ve başka bir kadınla başka bir şehre yerleşmesiydi. O da tam babamın gittiği zamanlar benim yeni ergenliğe girdiğim dönemlerdi. Allah eşimden razı olsun iyi ki onunla karşılaştım, onunla karşılaşmasam daha farklı olabilirdi. Bir boşluğa düşmüştüm, anne babamın boşanması benim kaçmama da sebep olan şey aslında, annem çalışmak zorundaydı. Eve giderdim kimse yok, başımızda baba yok, evde düzen yok, aile yok, dışarıdaydım hep gel eve diyen yok, aile özlemi vardı. Düzenli bir aile

hayatımız yoktu. Düzenli bir hayatım mutlu bir yuvam olsun istedim bende, eşimi de öyle yakın, merhametli görünce, kaçtık işte... ''

IŞIK: *''...14 yaşında, annemle kavga etmiştik, tabii o zamanki cahillikte var. Annem babam ayrılmıştı benim 1- 2 yıl önce, ailedeki kopukluklar da sebep oldu buna belki. Annemle kalıyordum ben annemle hiç anlaşılamıyorduk, annem ne dese ters geliyordu bana, çocuktum, cahildim belki ondan, ben hatalıydım belki bilmiyorum ama evdeki huzursuzluktan kaçmak istiyordum. Akşam oldu mu eve gelme isteği olmuyordu... ''*

Anne ya da babanın erken vefatı da katılımcıların erken yaşta evlenme kararı vermesinde etkili olmuştur. Bir katılımcı, annesiyle ilişkisinde özlük üveylik ile ilgili yaşadığı sorunların evlilik kararı vermesine etkisini şu şekilde ifade etmiştir.

DİDEM: *''... 2006 yılında trafik kazası geçirdik bütün aile. Arabada hepimiz vardık. Annem, kardeşim, halam, eniştem başka yakınlarımız da vefat etti kazada. Babamla ben kaldık. Benim başka kardeşim yok bir babamla ben kaldık. Babam tekrar evlendi sonra. Üvey annemle aram çok kötüydü. Okula gitmeme izin vermedi, çalıştırıyordu beni, mutfığa giremiyordum, yatamıyordum her şey sorundu yani. Babamdan çocuğu yok üvey annemin, kardeşim yok benim şimdi. Bir kardeşim vardı o da kazada öldü. Haftalıkla mağazada çalıştırıyordu beni, parayı da kendi alıyordu. Beni yanında istemiyordu. Annem öldüğünde ben 10 yaşındaydım 11 yaşında geldi üvey annem. Evlenmeden önce aç susuzdum ben, evde yemek yememe izin vermezdi. Sabah kahvaltı yapamazdım mesela iş yerinde ne yersem o, günde bir öğün. Babamla da arası iyi değildi zaten babam eve geldi mi kavga oluyordu hep şiddet vardı yani aralarında, babam gelir gelmez yemeğini yiyip yatardı çoğu zaman. Onlar kavgaya başladı mı ben balkona çıkardım korkudan karışmamak için. Üvey annemin önceki evliliğinde 3 çocuğu vardı ama onlar bizimle kalmıyordu, evde bir ben bir babam birde üvey annemdik yani.*

Konfeksiyon mağazasında haftalıkla çalışıyordum ben. Alkol alıyordu üvey annem, onun için isterdi zaten paramı. Bana da içirmeye çalıştığı zamanlar olmuştur yani. Eşim beni istemedi önce başka biriyle evlendirmek istiyordu beni üvey annem, kendi tanıdığı her gün görüştüğü bir aileydi. Onlar da komşu sayılır bize yakındı evleri. Ama ben istemedim o zaman çok tartışma çıkmıştı. Sonra eşime istediler beni, ben tanıyordum zaten eşimi, kabul ettim. 15 yaşında evlendim 4 yıl yaşadım üvey annemle. Tam kurtuldum derken bu mahkeme çıktı işte...’’

KADER: *’’...Eşimle aynı yerde oturuyorduk. Aramızda bir sokak vardı. Gözüm gördü gönlüm sevdi. Öncelikle saygıya önem verdim. Babasız büyümem etkili olabilir eşime bağlanmamda ben çok küçüktüm eşimle tanıştığımda, Ben 13-14 yaşındaydım o 23-24. Bana çok farklı bir sevgi verdi bir dağ gibi hissettim güven duygusunu hissetmişim...’’*

Katılımcılardan birinin evden kaçarak evlilik kararı vermesinde ailesinden gördüğü şiddet önemli bir etkidir.

HANDAN: *’’...Benim ailemle öyle çok sıcak bir ilişkim yoktu. Ben eşimle konuşmaya başlayınca bana hep karşı çıktılar engel olmaya çalıştılar. Çünkü daha erken buluyorlardı, yaşımın küçük olduğunu düşünüyorlardı. Okumamı istiyorlardı. Konuşarak ikna edebilirlerdi ama çok dövdüler beni. O zamana kadar bir tokat yememişim ama eşim yüzünden çok dayak yedim. Bir öğün yemek yediysem üç öğün dayak yedim. Ben en son dedim eşime biz ayrılalım ben dayanamıyorum diye. Neden daha önce demedin dedi gel kaçalım dedi. Öyle karar verdik kaçmaya. Ben bilmiyordum tabi bu kadar cezası olduğunu ama o diyor ki ben biliyordum bu cezayı, ama sana kıyamadım. Diğerlerinin eşleri şikâyet eden ailelerini suçluyordu mesela ama benimki dedi ben biliyordum. Yine olsa yine yaparım der şimdi. Ama ben bilsem bu kadar canımızı yakacaklarını yapmazdım. Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yer...’’*

Katılımcıların babaları ile ilişkilerine bakıldığında 15 katılımcının 4 ünün farklı düzeylerde sorun yaşadıkları görülmektedir. Evlatlar arasında ayrım, ilgisizlik, iletişimsizlik ya da aşırı baskıcı tutumlardan kaynaklanan bu durum katılımcılar ile babaları arasında mesafeli bir ilişkiye neden olmuştur.

EDA: ''...Biz üç kardeşlik iki erkek kardeşim var benim. Evin tek kızıydım ben. Babam çok titrerdi üstüme hiç çıkartmazdı beni tek başıma, kardeşlerim serbestti mesela ama ben hep babamın gözüünün önünde olmalıydım. Ailemden şiddet görmedim hiç ama evden hiç çıkamadığım için arkadaşlarımla gezemediğim için üzülürdüm. Okul gezilerine falan gidemezdim mesela...''

''...Aslında biz birbirimizi seviyorduk ama amacımız kaçıp evlenmek değildi. Ben bizim eve yakın bir yerde çalışıyordum bir aile dostu aracı olmuştu o işe, babam öylece izin vermişti çalışmama yoksa yalnız hiçbir yere göndermezdi. Orda tanıştım eşimle. Çalışarak kazandığım ilk parayla bir telefon aldım o zamanın en iyi telefonuydu kayan kapaklı bir telefonda. Eşimle mesajlaşıırken yakaladı babam beni. Kıyamet koptu tabii. Çok kızdı telefonumu kırdı sonra babam, içinden kartımı çıkartabilirdi, alıp saklayabilirdi ama kırdı telefonu çok dokundu bu bana çok üzüldüm kaçtım evden o zaman akbil dolduran yerlerde kontrollü telefonlar vardı. Eşimin telefon numarasını ezbere biliyordum, aradım oradan eşimi çalışıyordu o iş yerindeydi gel beni al dedim...''

İREM: ''... Benim babam işitme ve konuşma engelli. Ben hiç konuşamadım ya babamla herhalde onun yerine koydum eşimi, sesini bir duydum hiç ayrılmak istemedim zaten ondan sonra, çok olgun oturaklı bir insandır eşim, baba rolü aradım eşimde herhâlde. O boşluğu doldurmak istedim sanki...''

GİZEM:''... İyi bir çocukluğum oldu. Anne ve babamın 9 yıl aradan sonra doğan ilk çocuğuydum. Mutlu bir çocukluk geçirdim. İki kardeşiz benden 5 yaş küçük bir erkek kardeşim var. Babamla olan ilişkim çok yoğundu. Babamdan çok çekinirdim. Bir hata yaparım diye tedirgin olurdum hep. Belki de o yüzden bu duruma düştüm. Babam çok titrerdi üstüme...''

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşıldığı gibi Bazı katılımcıların aileleri ile ilişkilerinde yaşadıkları olumsuzluklar evlilik kararı konusunda belirleyici olsa da 7 katılımcı aileleri ile uyumlu ve mutlu bir ilişki içinde olduklarını ifade etmişlerdir.

JALE:''... Babam bize çok sahip çıkardı, hala da sahip çıkar. Kız çocuklarını oğlanlardan çok sever çok değer verir. 6 kardeşiz...''

BEYZA:''... Ben tek çocuğum çok kıymetli bir çocuktum aram hep çok iyiydi ailemle. Babaannem, amcalarım ve biz aile apartmanında oturuyoruz. Kuzenlerim falan hep yan yanayız. Çok güzel bir aile ortamımız var yani. Benim kaçmamın aile ortamıyla ya da mutsuz olmamla bir ilgisi yok zorla evlendirilmedim de ben eşimi çok seviyorum...''

ASLI:''...4 kardeşiz, bir abim, bir ablam, bir de kız kardeşim var, ben kaçtığım sırada ablam da abim de bekârdı. Ben okula gidiyordum, derslerim çok iyiydi ailemde okumamı istiyordu. Sorunlarımız olduğunda konuşarak çözebiliyorduk, şiddet görmedim hiç ailemden benim kaçmamın sebebi ailem değildi...''

Katılımcıların tamamı eş seçimi konusunda maddi bir kriter aramadığını, eşinden ya da ailesinden maddi hiçbir beklentisi olmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların evlilik kararını vermede etkili olan sebepleri, merhamet, sevgi, saygı, karakter, huy, temiz kalpli olma, güven, dürüstlük, güler yüzlülük ve yakışıklılık olarak sıralanabilir.

MELEK: ''...Evlilikle ilgili hiçbir maddi beklentim olmadı. Hatta eşimin ne kadar kazandığını hiç sormadım. Ailem de bir şey talep etmedi... ''

JALE: ''...Babamın maddi durumu eşiminkinden daha iyiydi. Evimiz arabamız her şeyimiz vardı, eşimin yoktu. Hurdacılık yapar babam kendi iş yeri var. Eşimde başka bir hurdacının yanında aylıkçı olarak çalışıyordu, kendi işi değil. Babamın ki gibi bir iş yerinde aylıkçı yani... ''

BEYZA: ''... Eşim benim evimin altındaki dükkânda çalışıyordu o vasıtaıyla tanıştık. Eş seçiminde dikkat ettiğim şeyse eşim temiz kalbiydi çok merhametli koruyuculuğu, yakışıklılığı dikkatimi çekti... ''

Eşiyile sadece arkadaşlık etme niyetiyle görüşen bir katılımcı ise bu ilişkisinin evliliğe dönüşmesini mahalle baskısına bağlamaktadır.

GİZEM: ''...Okul ortamında tanıştık, lise başlarıydı tam yılını hatırlamıyorum. Aynı köydendik komşuyduk zaten birbirimizi eskiden beri tanırdık. Okul ortamında arkadaşlık kurduk. Öyle evlenme niyetiyle konuşmuyorduk aslında O zamanlarda 14 yaşındaydım daha. Ailemin sevgilim olduğundan bile haberi yoktu. Evlenmek gibi bir düşüncemiz de yoktu aslında tamamıyla anlık gelişen bir durumu evden kaçmam. Gece ben evden çıkmıştım evin yakınında buluşmuştuk annem evde olmadığını fark etmiş beni aramaya başlamışlar. Ben aslında evin yakınındaydım ama annem dışarı çıkıp beni çağırmaya başlayınca ben panik oldum o şekilde kaçtım bir anlık bir şey bir cahillik yaptık. Gece 2.30 gibiydi ben eve gidemem babamda uyanmıştır şimdi dedim, eşim de ikilemde kaldı. Beni ortada bırakmak istemedi... Ailem bu durumu asla kabul etmek istemedi, babamla uzun yıllar dargın kaldık. Ben bu konuda ailemi de kabahatli görüyorum, çevre baskısından çekindiler arkamda durmadılar. Beni geri alabilirlerdi, kaçan kız geri mi alınır düşüncesi vardı gelip almadılar. Dönmek istedim ben, evlilikle

ilgili hiçbir fikrim yoktu evlilik nedir onu bile bilmiyorum. Bizim aramızda hiçbir şey olmamıştı geç saatti evin yakınında buluştuk sadece. Ama ailem geri alsaydı beni, dışlanırdık aile olarak, benim geleceğimi etkilerdi, ileride yapacağım evliliğimi etkilerdi, huzursuz mutsuz olurduk böyle olunca. Ben ailemin bu konudaki düşüncesini de tam olarak bilmiyorum ama biz o anda iki kötüden birini seçmek zorunda kaldık. Bu benim yorumum aslında benden nasıl bu kadar çabuk vazgeçtiler bilmiyorum. Köyümüz şehre yakın büyük bir köy, gelişmiş bir yer aslında ama dedikoduya sebep vermemek için herhalde ailem böyle bir yol seçti. İsteme durumu falan olmadı öyle istenmiş ailem karşı çıkmış falan hiç öyle şeyler olmadı. Ama ailelerimiz denkti, komşuyduk, iyi insanlardı. İstemiş olsalar verirdi ailem. Sonra düğünümüz oldu hemen...’’

Evlilik kararına bazı katılımcıların aileleri şiddetle karşı çıkarken, bazı ailelerin daha uzlaşmacı bir tavır sergilediği anlaşılmaktadır.

BEYZA:’’... 2011 yılında tanıştık 2012 yılında kaçtık. Aslında biz nişanlanmak istiyorduk, eşim askere gidecekti ama ailem karşı çıktı. Aslında ailem bizim 1,5 yıldır sevgili olduğumuzu biliyordu ama 14 yaşında nişan olmaz diye itiraz ettiler. Annem ben kaynana olacak yaşta değilim deyince biz çıldırdık. Babam kafanı dahi keserim ama vermem dedi, öyle mi dedim bende bıraktım gittim. Sonra geri geldim sonraki günlerde, nişan kararını verdi ailem ama gidip şikâyet ettiler aynı zamanda. Karşı taraf tutuşsun diye. Kamu davası da başlamış oldu...’’

LALE:’’... Yaşım küçük olduğu için ilk duyunca bir yok dediler ama hemen kabul ettiler her daim yanımda oldular...’’

JALE:’’... Beni istemeye geldi eşimin ailesi, babam küçük dedi vermedi, o zaman 14 yaşındaydım, biraz büyüsün dedi. Bir odaya çekti beni babam konuştu benimle, kızım sen küçüksün dedi, bu yolun dönüşü olmaz dedi, ileriye dönük düşün dedi, sen şimdi

çocuksun anlamıyorsun dedi. Ben karşı çıktım babama. Çok büyük hata ettim aslında. Eğer sen vermezsen kaçarım dedim babama. Okula diye bakkala diye çıkarım evden kaçarım, ne olursa olsun dedim. Babam kaçma kızım gelinlikle çık evinden dedi ama ben çok ağladım çok mücadele ettim vermiyorlar diye, baktılar ben çok kararlıyım, babam ben kaçmayayım diye 15 yaşında evlenmemize izin verdi. Dini nikâh kıydık düğün yaptık...’’

Biri dışında bütün katılımcılar evlilik birliği gerçekleştirdiğinde ortaokul mezunu olup, ikisi dışında tamamı evlendikten sonra açık lise okuyarak lise diploması alma niyetinde iken, ancak 7 katılımcı bunu başarabilmiştir. Diğer katılımcılar ise eşlerinin yargılanma ve hapse girme sürecinde olumsuz etkilenen performansları nedeniyle açık liseye kaydolamamış ya da henüz diploma alamamışlardır.

ASLI:’’...Ortaokul mezunuyum. Eşim de ortaokul mezunu. Aslında biz eşimle evlendikten sonra açık lise okuyacaktık ama mahkemelerle uğraşmaktan bir türlü kendimize gelemedik fırsat olmadı. İlk kayıtlarda açık liseye kaydolacağız inşallah. Lise ikinin ikinci dönemine kadar okudum ben ticaret lisesinde. Derslerim çok iyiydi. Hep belge alırdım ama nikâhlyken liseye devam edilemiyor ancak açıktan okuyabilirim...’’

EDA:’’... Ortaokul mezunuyum ben aslında açık liseye kayıt yaptırmak istiyorum eğitime devam etmek istiyorum nereye kadar giderse ama eşim hapiste olunca bunu yapmam mümkün değil tabii...’’

HANDAN:’’... Açık öğretim devam ediyor. Eşimle kaçtığımda 7. Sınıftaydım ortaokulu bitirdim sonra dışardan, açık liseye de eşim ceza evine girmeden kaydolmuştum bir sınava girdim, eşim ceza evine girdi. O ceza evine girince psikolojik olarak çöktüm, anlamıyordum okuduğumu. Şimdiye çoktan bitirirdim ama bu hapis süreci engel oldu eğitime. Her hafta cezaevine gidiyorum görüşe, moralim alt üst oluyor. Ankara’ya

gidiyoruz meclise, gazetecilere, televizyonculara, bu gün çıkacak yarın çıkacak bekliyordum, gece uyku diye bir şey yok. Bir haber geliyordu filanca cezaevinde tahliye başlamış, ümitleniyorduk meğer adamın cezası bitmiş tahliye olmuş. Ama bitireceğim liseyi, sonrada KPSS'ye girmeyi de çok istiyorum. Gardiyan olmak istiyorum. Bana diyorlar ki bıkmadın mı ceza evinden? Ben gidip o ceza evinin kapısında beklemek istiyorum. Böyle bir psikoloji oluştu ben de...''

Evlenmeden önceki yaşantı ve evlenme biçimi ile ilgili sorulara verilen cevaplar incelendiğinde, katılımcıların tamamının evlilik birliğini hiçbir zorlama olmaksızın kendi iradeleri ile gerçekleştirdikleri anlaşılmaktadır.

DİDEM: ''...Komşumuzun oğluydu, annelerimiz komşuluk ediyordu, komşu toplantıları oluyordu o zamanlar ailesini de tanıyordum. Çocukluğumuz birlikte geçti. Güvenilir biridir, aileye değer verir. İsteme oldu sonra söz, nişan, düğün oldu her şey çok güzeldi...''

Katılımcıların tamamı evlilik birliğini oluşturdıkları sırada resmi nikâh kıymalarının mümkün olmadığını bilse de yasal yaş sınırına ulaşmadan evlilik birliği gerçekleştirmenin bu kadar ağır cezalandırıldığından haberdar değildir. Katılımcılardan 3'ünün ailesinde ya da yakın çevresinde kaçarak ya da aile rızasıyla erken yaşta evlilik yapan kişi bulunmaktadır. Bu kişilerin herhangi bir ceza almamış olması da bu katılımcılar da böyle bir algı oluşmasına neden olmuştur.

CANAN: ''... Suç olduğunu biliyorduk ama cezasının bu kadar ağır olduğunu bilmiyorduk, Ablam da kaçarak evlilik yaptı, o da 14 yaşındaydı, doğum sırasında doktorlar şikâyetinde bulunmuş, 15 yaşında. Hakkında dava açıldı. Daha sonrasında dava açılınca ilk mahkemede bebeğini mahkemeye getirmesini söyledi hâkim, mahkemeye bebekle gittiklerinde ablam ve eniştemin mahkeme kararı ile nikâhları kıyıldı ve ceza

almadı hiç eniştem 2006'da, biz 2007'de kaçtık yıllarca sürdü mahkememiz şimdi eşim hapiste...''

FİDAN:''...Ailem vermeyince kaçmaya karar verdik. Biz bunun suç olduğunu bilmiyorduk. Çevremizde kaçarak evlenenler vardı teyzemin gelini vardı mesela onlar bizden 1-2 ay önce kaçtı. Onlar ceza almadı bu yasa tam bize denk gelmiş. 2005 te...''

İŞİK:''... Aslında çevremizde küçük evlenen çok ama onlara hiç bir şey olmadı bizden önce de sonra da benim gibi 14 yaşında evlenenler oldu. Kimi gitmiş özel hastaneyle konuşmuş önden, şikâyet etmesinler diye, kimi evde doğum yapmış. Biz bilemedik bilsek bizde yapardık...''

İREM:''... Biz bunun cezası olduğunu bilmiyorduk ama gerçekten. Böyle kaçırırsun sonra gelip anne babanla konuşuyorlar iş tatlıya bağlanıyor diye biliyorduk öyle olurdu yani eskiden hep bizim çevrede var öyle çok, ceza falan almadılar. Düğünleri falan oldubitti. Yani bir macera yaşayalım dedik çok pahalı oldu...''

Bir katılımcı dışında bütün katılımcıların düğünü ve çoğunluğunun geleneksel kabullere uygun olarak söz, nişan, kına merasimleri yapılmıştır. Düğünü yapılmayan tek katılımcı ise düğün merasimini kendisi istemediğini ifade etmiştir.

EDA:''... Düğünüm olmadı. Aslında eşimin ailesi düğün yapmayı teklif etti ama ben kaçmış olmaktan çok utanıyordum, ailemle görüşmeye utanıyordum. Aslında babam bana hiç küs kalmadı ben ilk kaçtığım zaman bile gitseydim babam beni affederdi yapabilirdik düğünü ama ilk altı ay ben yüzüm tutup gidemedim ailemin yanına. Eşimin ailesi düğün yapalım deyince ben yapmayın dedim sırf kendi ailem gelir de ben onlardan utanırım diye. Ben yapmayın demiş bulundum onlarda çok meraklıymış zaten.

Ben istememiş oldum yani ondan sonra şu olmadı bu olmadı dediysem de hep sen istemedin dediler...’’

3.3. EVLİLİK İÇİ İLİŞKİ VE YARGI SÜRECİNİN BAŞLAMASI

Katılımcıların tamamı eşleri hapse girene kadar önemli bir maddi sıkıntı yaşamadıklarını, yaşam koşullarından memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Bütün katılımcıların eşleri hapse girinceye kadar düzenli bir iş sahibi olup ev geçindirme sorumluluğunu yerine getirmiştir. 4 katılımcının eşi fabrika işçisi olup, diğer katılımcıların eşleri, güvenlik görevlisi, şef garsonluk, çiftçilik, kuryelik, benzin istasyonunda pompacılık, servis şoförlüğü, kasaplık, çay ocağı işletmeciliği yapmakta bazıları da küçük ölçekli işletmelerde asgari ücretle çalışmaktadır.

Biri dışında bütün katılımcılar eşlerinden fiziksel ya da psikolojik anlamda şiddet görmediklerini ifade etmişlerdir.

İŞİK:’’...Evet, bir kez şiddet gördüm Kıskançlık yüzünden bir kavga ettik ayrıldık, boşandık, ama sonra o da çok pişman oldu daha adliyenin önünde tekrar barıştık. Tekrar nikâh yaptık...’’

Bütün katılımcılar evlilikleri süresince ev içi ve ya çocuklarla ilgili sorumlulukları eşleriyle paylaştıklarını ifade etmişlerdir.

JALE:’’...O çalışırdı, kazandığını eve getirirdi, ben de evde ne iş varsa yapardım. Evde paylaştığımız tek iş kızımın bakımıydı. Kızım bakıma muhtaç onun bakımını eşim olmadan ben tek başıma yapamam. 6 yaşında şimdi, onu hastaneye götüreceğimiz zaman iş yerinden izin alırdı, aylığından kesilirdi o da. Ama eşim hiç yalnız göndermezdi bizi hastaneye...’’

DİDEM: ''...Bebeğimiz olduğu için iki büyük kızıyla en çok eşim ilgilenirdi. Kahvaltılarını, beslenmelerini, uyku ve ödevlerini hep eşim takip ederdi. Ben gece bebekle ilgilendiğim için sabah erken kalkmazdım o kızları kaldırır kahvaltılarını yaptırır okula götürürdü... ''

İREM: ''...Kimseye muhtaç etmedi çok şükür, dört dörtlük eş ve babadır. Benim eşim öyle ev işi yapan evde yardım eden biri değildi tam köy erkeğidir. Çok çalışkandır eşim evde durmazdı pek, gece gündüz çalışır bize her şeyin en iyisini alırdı. Eve gelince de kızıyla ilgilenirdi. O bizi kimseye muhtaç etmezdi ama şimdi el açmadığımız kimse kalmadı... ''

BEYZA: ''... Eşim daha çok temizlik konusunda bana çok destek olurdu, mesela bana hiç bir zaman balkon yıkatmazdı, toz aldırmazdı. Yani genel anlamda temizlik bölümü eşimin, mutfak bölümü benimdi. İlk yıllarda ben evdeydim eşim çalışıyordu kiradaydık sonra kayınpederim ev aldı. Çocuğumuz oldu annem çocuğa çok güzel bakıyordu ben de çalışmaya başladım. Maddi bir problemimiz yoktu hatta bir kenara para koyuyorduk. Biz birbirimizi çok severiz ama ben eşime daha düşkünüm tek kavgamız kıskançlıktan olurdu, ben onu kıskanırdım çok yakışıklı olduğu için. Evlenmeden önceki hayatımla evlendikten sonraki hayatım arasında bir tercih yapmam gerekse ben evlendikten sonrasını seçerim çok mutluyduk çünkü... ''

8 katılımcı evlendikten sonra eşlerinin ailesiyle birlikte yaşamış bunlardan 6'sı bir süre sonra ayrı eve taşınmıştır. 7 katılımcının evlendikten sonra ayrı evi olmuş, 2 katılımcı halen eşinin ailesi ile birlikte oturmaktadır.

JALE: ''... İlk evlendiğimden beri kayıinvalidem 2 görümcemle beraber yaşadık, 5 yıl sonra görümcelerim evlendi, kayıinvalidem de 1 yıldır köyde. Kışın geliyor yazın köyde. Şimdi yanımda mesela. Biraz görümcelerimde kalır biraz bende, Nisanda gider köye... ''

Katılımcıların tamamı eşleri hapse girinceye kadar, eşlerinin aileleriyle uyumlu bir ilişki içinde olduklarını, önemli bir sorun yaşamadıklarını ifade etseler de kaçarak evlilik yapan bazı katılımcılar eşleri hapse girdikten sonra eşlerinin aileleri ile aralarına bir mesafe girdiğini ifade etmişlerdir.

BEYZA: ''... Eşimin ailesiyle hiç bir problemimiz yoktu gayet iyiydi ilişkimiz, kendi kızları gibiydim 8 yıldır. Ama şimdi kötüyüm gözlerinde, oğulları benim yüzümden girdi hapse, ben kattım oğullarını hapse. Şu an aramız çok soğuk.

Katılımcıların tamamı eşiyle evliliğinden pişman olmadığını ifade ederken, hepsi eşinin hapse girmesi ardından evliliğini erken yaşta gerçekleştirdiği için ya da kendi ayakları üzerinde duracak donanımına sahip olmadan evlenmiş olmaktan pişmanlık hissettiğini ifade etmiştir.

DİDEM: ''... Eşimden yana asla pişman olmadım. Eşim ceza evine girdiği için pişman oldum sadece. Ben evlenmeden önce çok sıkıntı yaşadım mağdurdum ben, eşimle evlenince rahat ettim, özgürdüm bir kere her konuda serbesttim. Aile ortamını eşimle evlenince gördüm ben. Eşimin ailesi benim ailem oldu. Zaten başta onlar istemişti evlenmemizi. 9 ay beklesek ceza almazdı böyle cezası olduğunu bilsek beklerdik, suç olduğunu bilmiyorduk...''

GİZEM: ''... Tabii ben de çoğu yaşlıtlarım gibi zamanı geldiğinde yuvamı kurmak isterdim. Pişmanlığım okuyamadığım için oldu, kendi ayaklarımın üzerinde durabilen güçlü birey olmayı çok isterdim. Çocukluk dönemimi yaşamak isterdim, önümde uzun bir süreç olsun isterdim, özgüvenim olsun isterdim. Onun dışında bir eksikim yok. Sadece kendi özgüvenimle alakalı sıkıntılarım var...''

JALE: ''... Eşimden yana Allah razı olsun hiç pişman olmadım ama içimde bir ukde kaldı. Yaşıtlarım okudukça öğretmen falan oldukça keşke bende öyle olsaydım dedim. Şimdi benim de kızım var, istemem 15 yaşında evlensin. Yoksa eşimi çok seviyorum. Ondan yana hala da pişman değilim...''

3.4. YARGI SÜRECİ VE HAPİS CEZASI ARDINDAN YAŞANAN MAĞDURİYETLER

Evlilik birliğini ailelerine rağmen gerçekleştiren 13 katılımcıdan 9'u hakkında ailesinin kaçma eylemi ardından kolluk kuvvetlerine ihbarı sonucu adli süreç başlamıştır. Bu ailelerden 8'i daha sonra şikâyetlerini geri çektiği halde kamu davası devam etmiştir. Diğer 6 katılımcının eşleri hakkında hiçbir şikâyet olmadığı, evlilik birliği tarafların karşılıklı rızasıyla gerçekleştiği halde gebelik takibi ya da doğum için gittikleri hastanenin savcılığa bildirimini dolayısıyla haklarında kamu davası açılmıştır. Bütün katılımcıların eşleri TCK. 103. Madde (Çocuğun Cinsel İstismarı) ile yargılanmış, bazı katılımcıların eşleri hem TCK. 103. Madde, hem de TCK. 109. (Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma ve Zorla Alıkoyma) suçlarından yargılanmıştır. Bütün katılımcıların eşleri söz konusu adli süreçlerin ardından hüküm giymiş, en fazla ceza alan kişi 19 yıl 9 ay, en az ceza alan kişi 7 yıl 6 ay hapis cezası almıştır.

Kendilerini "Genç Evliler" olarak adlandıran erken yaşta evlilik mağduru kitlenin mağduriyetleri, haklarında açılan kamu davası ile başlamaktadır. Katılımcıların ifadelerinden anlaşılan, kaçma eylemi ardından aile şikâyeti olduğunda kesinlikle kamu davası açıldığı ve şikâyet geri çekilse de kamu davası devam ettiği halde, doğum ya da gebelik takibi gibi bir sebeple hastaneye başvuranlar hakkında kamu davası açılıp açılmayacağı hastane personelinin tutumuna bağlı olarak gelişmektedir.

GİZEM: ''... Hamileliğim boyunca hastaneye gittim geldim bir sıkıntı olmadı. Her ay kontrollere gidiyordum bir sıkıntı yaşamadım. En son doğum için gittiğimde

doğumhanede direk çocuk şubeye bildirdiler. Doğumun ertesi günü siviller geldi ifademi aldılar. O gece eşim nezarete girdi. Hastane kapısında bekliyordu oradan aldılar. Bir gün sonra serbest bıraktılar mahkeme süreci başladı...’’

IŞIK:’’... Büyük kızına hamileyken doktora gittik ilk iki muayenede doktor bir şey demedi üçüncüde polis çağırdı. Biraz kime denk geldiğinde önemli kimisi göz yumuyormuş, bize öylesi denk gelmedi...’’

Katılımcıların bazıları haklarında açılan davanın ne anlama geldiğini ancak eşleri kolluk kuvvetleri tarafından teslim alındığında anlarken bazıları durumun ciddiyetini en başta fark etmektedir.

HANDAN:’’... Eşim bir yıl tutuklu kaldı. Sonra çıkarttılar biz sandık bitti, ama meğer tutuksuz yargılanmaya başlamış. Eşimin cezası geldi ben 19 yaşındayken. Kamu davasından 10 yıl 10 ay 10 gün. Ama biz yargılamayı falan hiç takip etmemiştik yani bitti zannediyorduk. Avukata başvurduk avukat dedi ki bundan kaçış yok bu cezayı yatacak başka çaresi yok...’’

EDA:’’...8 sene sonra ceza geldi biz bu ceza sürecinde hep ceza almayız evliliğimiz devam ediyor resmi nikâhımız da var diyerek geçirdik. Ben bir ceza alacağımıza hiç ihtimal vermiyordum ama eşim düşünürdü hep ya ceza alırsam cezam gelirse ne yaparız diye ben umursamazdım gelmez diye düşünürdüm. Ceza çıkmış, onaylanmış meğer. Avukatımız olmayınca bilmiyorduk biz...’’

BEYZA:’’... Eski yasada bir hafta falan cezaevine giriliyormuş cezaevinde nikâh kıyılıyormuş oğlan çıkıyormuş dava kapanıyormuş. Ailem öyle biliyormuş eşimin tarafını tutuşturmak için şikâyet etmişler, geri çekeriz şikâyeti olur biter demişler. Ertesi gün biz ailemle barıştık. Ailem gidip şikâyeti geri çekti ama maalesef bunun bir faydası

olmadı çünkü kamuya girmişti olay. Eşimi hiç tutuklamadıkları için biz ceza almaz sandık bu sırada nişan yaptık...’’

Katılımcıların evliliklerinden dolayı davanın başlaması, kararın çıkması ve Yargıtay tarafından onaylanması süreci en az 5 en fazla 11 yıl sürmüştür. Sağlık personeli şikâyeti ile açılan kamu davalarında bazı katılımcıların anne babaları hakkında da dava açılmıştır.

İREM:’’...3 yıl sürdü yargılama, 5 yıl da Yargıtay da kaldı 8 yıllık evliydim eşimin cezası geldiğinde...’’

IŞIK:’’... Dava 2009 da başladı karar tarihini tam hatırlamıyorum Yargıtay’a gönderdik 2016 da karar onaylandı eşimi aldılar. Tam evimizi ailemizi kurduk, yuvamız dağıldı. Böyle bir şey olacağını tahmin etmezdik. İlk başta benim annemi babamı da gözaltına aldılar, bu yaşta çocuğu neden evlendirdin diye, şikâyetçi olmadıkları için. Annem babam da onlar birbirlerini seviyorlardı, bir cahillik ettiler, kaçtılar, evlendiler, düğün yaptılar, bizde bir şey demedik dedi...’’

DİDEM:’’... Ağustos 2011 de ilk mahkememiz oldu. 3-4 ayda bir mahkememiz oldu. 5 yıl sonra beraat etti eşim. Sonra 15 Temmuz olayı oldu. 15 Temmuz olayından sonra bizim davaya bakan hâkimin baktığı dosyalar tekrar açıldı. Bizim dosya da tekrar açıldı tekrar yargılandı. Yaklaşık 10 yıl sürdü iki mahkeme toplam. Her an ceza gelecek korkusu yaşadık. 2020 Ağustosta eşim hapse girdi. Yargıtay’da bir sene falan bekledi...’’

JALE:’’...10 yıllık evliyken geldi cezamız. Yargılama devam ederken ben 17 yaşına geldim nikâhım kıyıldı oğlum da oldu. Evlilik cüzdanımızı da götürdük bebeğimi de

götürdük. Kemik yaşı testi yapıldı zekâ yaşı testi yapıldı ikisinde de 17 çıktım ama yine de ceza aldık...’’

Haklarında hukuki süreç başlatılan katılımcıların eşleri öncelikle tutuklanmakta ve ilk duruşmanın ardından tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmaktadır. Bu durumun bazı katılımcılar tarafından davanın kapandığı şeklinde algılandığı anlaşılmaktadır. Yargılanmanın sona ermesi ardından mahkeme kararı Yargıtay’a gitmekte Yargıtay’ın onaylanması ardından ceza kesinleşip mahkûmiyet başlamaktadır. Karar Yargıtay’a gittikten sonra ne zaman onaylanacağı belirsiz olup bu belirsizlik süreci oldukça stresli bir bekleyişe dönüştürmektedir. Katılımcılar arasında en uzun Yargıtay kararı bekleme süresi 8 yıldır.

CANAN:’’...8 yıl sürdü çok zor günler geçirdik acaba ne zaman kapımıza polis gelecek korkusuyla yaşadık hep...’’

ASLI:’’...5 yıl sürdü. Sürekli korkuyla hayatımızı devam ettirmeye çalışıyorduk. Her an kapıya polis gelip eşimi tutuklayacak korkusu ile yaşıyorduk...’’

GİZEM:’’... 6 yıl sonra onaylamış Yargıtay. Bir gün ansızın siviller geldi götürdü...’’

Davanın sonuçlanmasından Yargıtay’ın onaylamasına kadar geçen sürede evlilik birliği devam etmekte, çocuk sayısı artmakta ve aile hayatına dair ihtiyaçlar çeşitlenmektedir. Bazı katılımcılar, Yargıtay cezalarını onamış olsa da hemen teslim olmamış kaçak durumda mümkün olduğunca geç teslim olmuşlardır.

FİDAN:’’... Yargıtay’a gitti 7 yıl sonra Yargıtay onayladı. Toplam 10 yıl sürdü. Eşim teslim olmadı kaçak gezdi uzun süre. 6 yıl kadar kaçak gezdi. Ben ailemle kaldım o kaçtı teslim olmamak için. Kaçtığı sürede çalışamadı da birikimimiz vardı biraz onu yedik o zaman öyle idare ettik...’’

MELEK: ''... 7 yıldır aranıyordu teslim olmamıştı bize bakacak hiç kimsemiz yok diye... ''

Bazı katılımcılar yargılama sürecinde avukat tutamamıştır. Bunda maddi imkânsızlıkların yanında avukatlara karşı duyulan güvensizliğin de etkili olduğu görünmektedir. Zira avukat tutan katılımcılar arasında yanlış yönlendirilen ya da dolandırılanlar bulunmaktadır.

JALE: ''...Tuttuk 20.000 TL de para verdik beraat ettiririm dosya altı yaparım tanıdıklarım var dedi hiç canınızı sıkmayın dedi, vaat etti bize kandırdı bizi. Eşim hapiste şimdi... ''

FİDAN: ''... Sürecin tamamında avukatımız vardı. Avukat bize müjde vermişti, savcı beraat istedi daha size ceza çıkmaz demişti. Biz o zaman kurtulduk sandık. Unutmuştuk tamamen. Avukat hiçbir işe yaramamış oldu... ''

GİZEM: ''... Hayır, özel bir avukat tutulmadı. Bu cezadan kurtuluş olmadığını fark ettik biz, çok teklif edenler oldu para karşılığı yasal olmayan yollardan dosyanın imhasını falan teklif edenler oldu ama biz itibar etmedik... ''

İREM: ''...50.000 TL para veren oldu avukata düşün, dolandırıcılar var bir de 50.000 TL ver Yargıtay'dan dosyanı kaldıralım diye kandırıyorlarmış, öyle para kaptıranlar oldu... ''

Çalışmamızda elde ettiğimiz veriler erken yaşta evlilik suçu ile ilgili yargılamalardaki çelişkileri gözler önüne sermektedir. Öncelikle evlilik kararı çiftlerin ortak kararı olduğu halde sadece erkek yargılanmaktadır. Katılımcıların ikisinin eşleri de kendileri gibi 18 yaş altı olduğu halde yargılanmış ve hüküm giymiştir. İşlenen suç evlilik birliğini kanunda belirlenen yaşa ulaşmadan gerçekleştirmektir ama yargılama

cinsel istismar suçlaması ile yapılmaktadır. Bazıları sadece TCK. 103. Maddeden (Çocuğun cinsel istismarı) bazıları hem TCK. 103 hem de TCK. 109. Maddeden (Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma ve zorla alı koyma) yargılanan katılımcı eşlerinin aldıkları ceza miktarları da birbirinden çok farklıdır. Danıştığımız hukukçular söz konusu maddelerin alt maddeleri olduğunu ve bu maddelere göre verilen ceza miktarının değişebileceğinin ifade etseler de gerek erken evlilik mağdurlarının oluşturduğu whatsapp grubu konuşmaları incelendiğinde gerekse çalışmamızın katılımcılarına verilen cezalar ve katılımcıların durumları karşılaştırıldığında bir tutarsızlık olduğu izlenimi oluşmaktadır.

HANDAN: ''... Tamam, biz bir suç işledik ama bu ceza çok ağır. 3 çocuklu adamı niye hapse atarlar ki. Bir de adalet yok, kimine veriyor 19 yıl, kimine veriyor 6 yıl bu adalet mi? Birde biz erken evlendik bunun için ceza alalım, neden cinsel istismar? Ömür boyu bu utançla nasıl yaşanır? Bu sapıklarla yargılanmasın bu adamlar yazık bak. Aynı koğuştta yatmasın bizim suçu bunlardan ayırın diye neler yazdık BİMER'e. Ama hiçbir şey çıkmadı. Tahliyeyi geçtik hiç olmazsa 103'ten ayrılсын diye uğraştık, olmadı...''

ÇİĞDEM: ''...Gelinim 25 yaşında şimdi oğlum 26 yaşında, kaçtıklarında gelinim 15 oğlum 16 yaşındaydı oğlum da çocuktı aslında ama erkeğin yaşına bakmıyorlar. Hani kadın erkek eşitliği vardı? Demek ki kadın erkek eşit değil. Gelinim her mahkemede dedi ben kandırdım Serkan'ı diye. Yaş sınırı 18 ise ikisi de 18 yaşından küçüktü ya ikisini de atsalar mı hapse ya da ikisini de affetselerdi. Madem devlet erken evlenmek isteyenlerin gözünü korkutmak istiyor ikisini de atsın hapse. Bu suç tek başına işlenmez ki ortak işlenen bir suç bu. Mahkemede dese bana zorla tecavüz etti eyvallah. Yıllarca her mahkemede dedi ben şunu yaptım bunu yaptım ben kandırdım diye anlattı bir bir. Kendi ağzıyla itiraf ediyor buna rağmen sadece erkek cezalandırılıyor...''

Eşlerin hapse girmesi ardından çevrenin gösterdiği tepki konusunda katılımcıların tecrübeleri birbirinden farklıdır. Evlilik birliğini yasada belirlenen yaşa ulaşmadan gerçekleştirmenin suç olduğu, çocuk istismarı ile ilişkilendirilip bu şekilde yargılandığı, 19 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırıldığı, toplumun büyük kesimi tarafından bilinmemektedir. Bazı katılımcıların eşlerinin çocuğun cinsel istismarı suçundan yargılandığını, duydukları utanç sebebiyle çevrelerinden gizledikleri anlaşılmaktadır, bazıları ise durumu anlatmaya çalışmışsa da etrafındakileri inandıramamıştır.

EDA: ''... Çevredekiler bu sebepten ceza alınır mı başka bir şey yapmıştır, evlendi diye o kadar ceza almaz, 3 çocuktan sonra mı ceza evine aldılar, başka bir şey yapmıştır diyerek tepkiler veriyor. Hep şüpheyle bakıyorlar insanlar, devlet kurumuna bile gitsem kimsenin haberi yok. Elimde dosyalarla gidip ispatlıyorum durumumu. Eşim hapse girdiğinde şimdi oturduğumuz yere yeni taşınmıştık, kimse tanımıyordu bizi. Haliyle başka bir suçumuz varsa onu saklıyoruz sandılar. Ben genç evlilik mağduru olarak televizyona çıkınca gösterdim herkese yayını, o zaman inandılar. Ne zaman ki Kanal D'ye, Show TV'ye çıktık o zaman anladılar yoksa hala da inanmayacaklardı...''

GİZEM: ''...Koca köyde ilk ceza alan biz olduk. Çok şaşırdı herkes ve 103. Maddeden yargılanmasını da çok garipsediler. Çoğu insan altında başka şeyler aradı. Farklı cezası vardır gibisinden. Bizden önce kaçanların bazılarıyla aramızda 3-4 sene var onlar doğumlarını 2005 ten önce yaptıkları için ceza almadılar. 2005 te çıkan kanundan dolayı biz ceza aldık. Bazıları özel hastaneye gitti. Bazısı evinde doğum yaptı. Herkes işini yürüttü yani biz bu işin kurbanı olduk. Bilinçli insanlarmış biz hiç bilemedik birde kötü niyetli düşünemedik belki de. Biliyorlarmış böyle bir yasanın olduğunu bizi uyaran

da olmadı. Aslında böyle erken evlenen çok ama bir punduna getirip yargıdan kaçabiliyorlar... ”

İREM: ”... Biz söyleyemedik kimseye 103 olunca utandık duyurmaya. Ama sonradan öğrendik bizim köyde bile kaç kişi varmış erken evlilikten yatan, madde 103 den, herkes söylemiyor utanıyor. Anadolu Ajansından benimle görüşmeye gelmişlerdi, meclisten telefon numaraları alıp gelmiş haberciler, onlardan öğrendim çok şaşırdım. Herkes saklıyor çünkü utanıyor. Girip çıkanları da sayarsan, bu genç evlilikten mağdur olan çok kişi var... ”

Yargılama sürecinin ardından eşlerin hapse girmesi hem eşler hem de bütün aile için birçok mağduriyeti beraberinde getirmektedir. Tamamı daha önce hiçbir şekilde hapishane ortamına aşına olmayan eşler, cinsel istismar suçundan yargılandıkları için bu suçu işleyenlerle aynı koğuşlarda hapis yatmaktadırlar.

BEYZA: ”... Kediye, köpeğe, kızına, annesine tecavüz eden insanlarla bir arada. En büyük zorluğu bu olmalı. İlk zaman alışamadı buna şimdi alıştı biraz kimseyle kötü değil ama uzak duruyor. Birde anlatıyorlarmış birbirlerine marifetmiş gibi nasıl kaçırdıklarını nasıl tecavüz ettiklerini ondan çok rahatsız oluyor. Görüşe gittiğimde dışarıda kesinlikle onların yakınlarıyla konuşmamı istemiyor... ”

HANDAN: ”... Eşim hapislik sürecini bitirdi ama yatarken tecavüzcülerle aynı yerde yatıyordu. Ben sorardım hep aynı koğuşta yattığı insanların suçlarını hiç anlatmazdı bana. Şimdi biz evlendik evimizdeyiz, şimdi sorduğumda anlatıyor, kimi öz kardeşine, kimi öz çocuğuna, kimi erkek çocuklarına, küçük çocuklarla ilişki yaşayanlarla yattı benim eşim yıllarca. Ben görüşe gittiğimde bakardım adamların yüzlerine pislik akardı hakikaten insanın ameli yüzüne yansıyor, insanın yüzünden belli oluyor ne olduğu yani. İster istemez öyle insanlarla bir odanın içinde yaşayınca psikolojisine yansıyor insanın.

Şimdi bak genç evlilikten yatan insanların hep psikolojisi bozuk, bu yüzden işte. Gardiyanlar biliyordu bizim durumu ona göre davranırlardı eşime. Gardiyanlar biliyor kimin niye yattığını ona göre davranıyorlar...’’

CANAN: *’’... Eşim çok zayıfladı tecavüzcülerle aynı koğuştta yatıyor kendi kızına küçük bebeğe tecavüz edenlerle ve bu konuda gerçekten çok kötü bir durumda eşim bu konuda tartışma da yaşadı bir başka mahkûm gülererek yaptıklarını anlattığı için, fakat gardiyanlar "evet sen haklısın ama onlar çoğunluk sen onlara ayak uydurmalısın" demiş. Bunlar eşimin psikolojisini bozan en büyük faktörler...’’*

Çocuğun cinsel istismarı suçundan ceza alıp farklı suçluların olduğu koğuşlar da kalanlar ise can güvenliği açısından sıkıntı yaşamaktadır. Suçluların koğuşlarının işledikleri suçlara göre belirlenmediği, farklı suçlardan yatan mahkûmların aynı koğuşlarda kaldığı bazı hapisanelerde, cinsel istismar suçu ile hapis yatan mahkûmlara karşı diğer mahkûmların düşmanca tavır sergiledikleri anlaşılmaktadır.

IŞIK: *’’... Metris ceza evinde yattı iki yıl, ondan sonra Silivri’ye sevk ettiler. Orda yattı birazda ama oralarda tanıyorlardı eşimi dosyasında cinsel istismar yazıyor ama erken evlilikten yattığını biliyorlardı. Sonra açığa çıktı eşim. Açığa çıktıktan 1,5 ay sonra Eskişehir’e sevk ettiler. Bir hafta sonra izne geldi eve. Ben gitmeyeceğim dedi. Neden gitmeyeceksin dedim, benim dosyada cinsel istismar yazıyor ya, orda mahkûmlar farklı bakıyor bana, yemek yiyemiyorum, uyuyamıyorum, can güvenliğim yok gidersem ya öldürürler beni ya ben onları öldürürüm dedi. Aslında firar sebebi buydu...’’*

Mahkûmiyetin doğurduğu mağduriyetlerin en önemlilerinden biri maddi sıkıntılardır. Hayatın henüz başında, maddi bir birikimi olmayan, kendi yağıyla kavrulan aileler erkeklerin hapse girmesi ile dağıldığında, herhangi bir iş deneyimi olmayan kadınlar küçük çocuklarıyla parasız ortada kalmaktadır. Hapse girinceye kadar

ev geçindirme sorumluluğunu üstlenen erkek, hapse girdiğinde bu sorumluluğu yerine getiremediği gibi bakıma muhtaç hale gelmektedir.

BEYZA: ''... Aylık elektrik, su, doğalgaz masrafı var. Günlük yemek parası var, bir de koğuş aidatı var haftalık ortalama 600-700 TL masrafı var yani. Kantin çok pahalı bir de istediğini yazdırıyor gelmesi 2 haftayı buluyor. Kıyafet ayakkabı götürebiliyorum kitap götürebiliyorum başka bir şey götüremiyorum ne ihtiyacı varsa oranın kantininden alacak... ''

IŞIK: ''... Ben aldığım yardımlardan ona para yatırmaya çalışıyorum. Ayda bir kez görüşe gidebiliyoruz. Benden hiçbir şekilde para istemiyor, bana para yatırmanıza gerek yok yeter ki siz iyi olun diyor. Ama ben artırabilirsem götürmeye çalışıyorum. Sigara içiyordu sigarayı bıraktı artık. Ayda bir 60 TL elektrik, gaz falan borcu oluyormuş onu ödüyor. Ama borçlu çıkacak tabi... ''

EDA: ''... Hapishane masrafları için para götüremiyorum ben e-devletten girince bir sürü borç görünüyor. Bizim maddi hiçbir birikimimiz yok çıkınca fakirlik belgesi alıp halledebiliriz diye bir şey duyduk ama inan onu düşünmeye sıra gelmedi. Ben elime geçenden artırabildiğim kadar acil ihtiyaçları için para götürmeye çalışıyorum... ''

ÇİĞDEM: ''... Oğlum çıktı cezaevinden uzun süre ayağında elektronik kelepçeyle gezdi. Evden çıkma yasağı vardı. 2.5 yıl hapis yattı, 1 yıl kelepçeyle gezdi, 1,5 yılda kamu yararına çalıştı oldu mu 5 yıl. Bunun karısı çocukları ne yiyip ne içecekler. Zaten hapis yatarken para götürmek zorundasın yatırmazsan çıktıktan sonra alıyorlar. Borçlu çıkıyor ve icra yoluyla alıyorlar. Çıkmasına 1 hafta kala eve kâğıt geliyor infaz kurumuna şu kadar borcu var diye. Yemek parası, yatak parası, elektrik su hepsinin parası ödeniyor. Hem de faiz işliyor. Ama çalışma şansı yok en az 2 yıl daha. Ortada bir suç yok ama büyük cezalar var... ''

Her ne kadar yargılanan ve hüküm giyen erkekler olsa da dışarıda kalan kadınlar erkeklerden çok daha fazla zorlukla başa çıkmak zorunda kalmaktadır. Öncelikle bütün katılımcılar eşlerinin kendilerine karşı bir suç işlemediği konusunda hem fikirdirler.

GİZEM: ''... Eşim beni zorla kaçırmadı zorla birlikte olmadı. İkimizde isteyerek oldu o zamanlarda ben çocuksam o da çocuktı. Bir yanlış ya da suç işlenmişse karşılıklı yapıldı. Eşimin bana karşı bir suç işlediğini düşünmüyorum. 18'inden yeni gün almıştı zaten ama hâkim 1 gün bile olsa 18 kabul ediyor. Hem 18 altı olsa da değişen tek şey hapis süresi biraz kısalıyor, başka değişen bir şey yok. Arkadaşlarımdan biliyorum... ''

İREM: ''... Eşıme karşı ben suç işledim, yaşımlı olduğundan büyük söyledim. Eşim ifade verirken öğrendi gerçek yaşımlı. İstismar kelimesinin anlamı zorla yapılan bir eylem değil mi? Benim eşim zorla hiçbir şey yapmadı bana... ''

EDA: ''... Ne olursa olsun beni geri göndermeye çalışma eve dedim. Eve gitmeyeceğim dedim. E nereye gideceksin dedi sen nereye götürürsen oraya gideceğim dedim. 18 yaşındaydı eşim o zaman ondan sonra ayrılmadık zaten evlendik eşimle. Eşim suçsuz masum yani ben kaçıp gelirken onun haberi bile yoktu. Çok iyi niyetli merhametli bir insandır eşim hepsi benim yüzümden yani... ''

Eşlerinin hapse girmesi ardından katılımcılar maddi manevi pek çok sorunla yüzleşmek zorunda kalmaktadırlar. Öncelikle eşleri kendilerini istismar ettiği gerekçesiyle hapse atılan genç kadınların çoğu çocukları ile parasız ortada kalmaktadır. Bu durum eşi hapse giren kadınları gerçek anlamda istismar tehlikesi ile de karşı karşıya bırakmaktadır.

JALE: ''... Eşim hapse girince bana ne olacağını ne biliyor. Benim eşim sahip çıkardı bize iki çocuğuma babalık ederdi kaldım şimdi bir başıma. Biri zorlarsa şimdi

kapıyı, kimin haberi olacak. Asıl şimdi istismara uğrama tehlikesi var. Benim eşim kaldırımda yürürken yanımdan erkek geçmesin diye bir tarafa geçirirdi, minibüste beni oturtturur kendi ayakta başımda beklerdi kimse bana dokunmasın diye...’’

IŞIK: *’’... Evet, pek çok kez istismara uğrama endişesi yaşadım. Çünkü yalnız bir kadın herkes için kolay bir hedef. Güya beni istismar etti diye eşimi hapse atıyor, beni yalnız, parasız, çocuklarla ortada bırakıp asıl böyle istismara açık hale getiriyor. Sonuçta genç bir kadını ben. Yalnız bir kadın olduğun zaman insanların bakışları değişiyor, bir tuhaf oluyor, eşim yok sonuçta başımızda, zor çok zor...’’*

HANDAN: *’’...İstismara uğrama korkularımız kaygılarımız elbette oldu, sonuçta eşlerimiz cezaevindeydi savunmasızdık. Ben çok serbestim eşim hapse girmeden önce, motor kullanırdım, araba kullanırdım, geceleri çıkardım mesela, eşim hapse girince çıkamaz oldum. Herkes biliyor hapiste olduğunu, önüne biri atlar kısıtırlar seni diye endişe ediyordu ailem. Önceden yapabildiğim pek çok şeyi eşim hapse girince yapmaya çekindim. Toplumda bir algı oluşuyor, asıl o zaman istismara uğrama endişesi doğuyor. Gece yürüyüşlerim olurdu benim eşim hapisteyken hiç çıkamadım korktum yani...’’*

Katılımcılardan 6’sı kirada oturmaktadır. Düzenli gelirleri olmayan bazı katılımcılar küçük çocukları olduğu için çalışmamaktadır. Evlilik birliğini ailelerine rağmen kaçarak gerçekleştiren bazı katılımcıların aileleri ile ilişkileri zayıftır ve ailelerinden maddi- manevi destek görememektedirler.

MELEK: *’’...Kendi evimde kalıyorum. Maddi ihtiyaçlarım için yardıma yazıldım. Kaymakamlık ve sosyal yardımlaşma yardımlarına. Komşular biraz yardımcı oluyorlar. Ailem yok yani annem babam ayrılar pek konuşmuyorum kendi ailemle. Eşimin ailesi destek oluyor...’’*

EDA: ''... Eşim ceza evine girdiğinde 3. çocuğuma hamileydim doğumuma 20 gün kala esimi ceza evine aldılar ve bu süreç benim için hala çok zor. Evim kira çocuklarımla birlikte yaşıyoruz devletten çocuk parası alıyorum... ''

IŞIK: ''... Pek çok zorluklar var mesela çocuklarım babasız büyüyor herkesin babası yanında bizimki ne zaman gelecek diyorlar. Hastalandıklarında ne yapacağımı şaşıyorum kime nereye gideyim nereden para bulayım gibi pek çok şey ama en önemlisi babasız kalmaları. Maddi sıkıntılar var tabii. Aileler biraz kızgındı eşimin ailesi mesela benim yüzümden ceza evine girdiği için, devletten yardım alıyorum, elektriğimi, suyum, doğal gazımı falan o şekilde karşılıyorum. Merdiven siliyorum. Maddi sıkıntıları bu şekilde atlatmaya çalışıyorum. ... ''

JALE: ''... Ailemin kendince sorumlulukları var, iki eve bakamıyorlar, kızımın aldığı evde bakım parasıyla geçiniyorum, aileme yük olmak istemiyorum, kızımın evde bakım ücreti 1500 TL, kiramı elektriğimi suyum her şeyimi veriyorum. Ailemin de sağ olsunlar ufak tefek yardımları oluyor ister istemez sağ olsunlar. Ben çalışamıyorum çünkü kızımın bakımı çok ağır. Devamlı fizik tedaviye götürüyorum her gün götürüyorum ev işlerinden arta kalan zamanımın hepsini kızıma ayırıyorum... ''

2 katılımcı eşleri hapse girmeden önce TOKİ'den ev aldıkları için ev sahibi olarak görünmekte ve devletten herhangi bir maddi destek alamamaktadırlar. Fakat evlerinin taksitleri devam etmekte ve bu taksiti ödeyecek düzenli gelirleri bulunmamaktadır.

CANAN: ''... Evimde kalıyorum TOKİ den ev almıştık. Kendi evimde oturuyor görüldüğüm için devletten yardım alamıyorum ama evin taksitleri devam ediyor aynı zamanda eğer taksitleri ödemezsem ev de gidecek elden ödediğimiz peşinatı verip onun dışında ödediğimiz taksitler kiraya sayılıyor, evden çıkartıyorlar. Onun için taksitlerini

benim annemle babam yarı yarıya paylaşıyor aralarında. Annemle babam destek çıkıyor bana evin taksitini ben ödemiyorum, annem babam destek olmasa benim ödeyebilmem mümkün değil. Gündelik işlere giderek ve ailelerin yardımları ile geçiniyorum bunun dışında ama pandemi dolayısıyla ev işlerine gidemez oldum şimdi evde tütün sarıyorum günde 70 TL kazanıyorum.

İREM: ''... Maddi bir desteğim yok ailemden istemek zoruma gidiyor ama onların desteğiyle karşılamaya çalışıyorum ihtiyaçlarımı. Bir de ev taksitimiz var 600 TL TOKİ'den ev almıştık biz, biraz ailem biraz çevre, el açmadığım kimse kalmadı...''

Katılımcılar arasında maddi sıkıntılar kişiden kişiye değişiklik gösterse de bütün katılımcıların ortak ve en önemli sıkıntıları çocuklarıyla ilgilidir. Bazı katılımcılar eşlerinin hapisanede mahkûm olduğu gerçeğini çocuklarından gizlemeyi tercih etmişler, bazıları ise en baştan gerçeği çocukları ile paylaşmıştır.

LALE: ''... Kızıma eşim girdikten 2 gün sonra söyledim durumu açıkladım askere gitti vs. diyerek kızıma yalan söylemek istemedim çünkü o daha sonra konuşmalarından bile anlayacaktı biliyorum. Bana karşı güveninin zedelenmesini bir de bu şekilde hayal kırıklığı yaşamasını istemedim...''

GİZEM: ''...Askerde diye anlattık hep. Ne zaman gelecek dediğinde çalışıyor dedim. Artık her şeyin farkındalar pek de sormuyorlar. Büyük oğlan bayağı sarsılmıştı başlarda artık alıştı gibi bir şey. Fakat sürekli başka arkadaşlarına imrenerek özenerek geçiyor hayatları...''

DİDEM: ''...Çocuklarım babalarının gardiyan olarak hapisanede çalıştığını biliyor...''

Bazı katılımcılar eşleri hapse girdiğinde hamiledir ve dolayısıyla doğumlarında eşleri yanlarında bulunamamıştır. Bir katılımcının, eşi hapse girdikten sonra dünyaya getirdiği bebeğini pandemi kısıtlamalarından dolayı eşi ancak 6 ay sonra görebilmiştir.

LALE:''... Doğumumda eşim yanımda yoktu ve eşimin hiç bilmediği kızımızı büyütüyorum. Her kim olursa olsun babasının yerini tutmuyor. Evladımın her hareketinde içim sızlıyor. Doğumumdan 20 gün önce covid oldum ve günlerce hastanede yattım en ihtiyacım olduğu zamanlarda eşim yanımda olamadı, psikolojimin bozulduğunu hissediyorum artık...''

EDA:''... İçeri girdikten sonra çok çok zor ve sıkıntılı oldu. Kaynanam geldi köyden, iki çocuğuma baktı ben hastaneye gittim refakatçi yoktu hiç kimsem yoktu yalnız gittim doğum yaptım, eve taksiyle döndüm. Eve cenaze getirmiş gibi ağladım o gün. Keşke otobüsle gelseydim de eşim yanımda olsaydı. Ben bunun psikolojisini hala atlatabilmiş değilim. Bu beni mahvetti o doğumu, doğumdan gelişimi unutamıyorum bir türlü. Anlatınca bile kötü oluyorum. Ben kendi işimi kendim yaparım kimseden de bir şey beklemem ama o gün desteğe ihtiyacım vardı. Aynı gün eşimin açık görüşü vardı. Çocuğu götürdüm eşim bir kere olsun görsün diye, çünkü kaynanam akşamına memlekete dönecekti. Çok şaşırmıştı eşim çok tuhaf bir durumdu. Bir gün içinde çok zor şeyler yaşadım şimdi eşim çıkıp yanıma gelse de ben bunu unutabileceğimi atlatabileceğimi sanmıyorum. Eşimi de göremiyorum şimdi, kimseyle konuşamıyorum da sıkıntılarını hala çekiyorum. Düşündüğüm zaman, anlatamıyorum yani...''

Bir katılımcının 6 yaşındaki kızı rahatsızlığı dolayısıyla ağır bakıma ihtiyaç duymaktadır. Kızının tedavisi ve egzersizleri ile birebir ilgilenen babanın hapishaneye girmesi ardından katılımcı yaşadığı sorunları şu şekilde ifade etmektedir.

JALE: ''...Kızım serebral palsi hastası, beyin felci olarak da geçiyor, beynine oksijen gitmediği için beyindeki hasardan dolayı yürüyemiyor. Erken doğmasından kaynaklı. Ameliyatlar oluyor, eğer yoğun fizik tedavi görürse ve kendisi inanırsa yürüyebilir ilerde. Benim kızımın bakımı çok ağır birde yürümesi tamamen kızımın gayretine ve moraline bağlı. Eşim hapse girdiğinden beri kızımın morali çok bozuk yürüme konusunda çok isteksiz biz birlikte dışarı çıkartıyorduk yürüme egzersizleri yaptırıyorduk eşimle mesela o egzersizleri ben yaptıramıyorum tek başıma, 25 kilo oldu. Oturduğum bina engelliye uygun değil, o yüzden sırtımda taşıyorum eve girerken ve evden çıkarken, babası olsa belki de şimdiye yürürdü, en azından eşim taşırdı evden çıkacağımız zaman. Mesela evdeki egzersizleri yaptıramıyorum genellikle çok isteksiz davranıyor inada binmesin diye üstüne gidemiyorum. Germe hareketleri var onları yaptırabiliyorum. Tuvaletini 2-3 ay oldu öğreneli, evimizde klozet yok bizim, oyuncak sandalyeyi kestim, yer tuvaletinin üstüne koyuyorum oraya oturtup yaptırıyorum, kenara yapıyor temizliyorum oradan bez parasından kurtulduk böylece. Fizik tedaviye götürüyorum haftada 3 gün, kurum servis gönderiyor, evden servise, servisten eve ben taşıyorum sırtımda. Kızım iki kez ameliyat oldu bu rahatsızlığından dolayı, ilkinde eşim daha hapse girmemişti hep başındaydı kızımın, ikincisinde hapisteydi çok zor oldu hep çocuklar anne diye ağlar bizimki baba diye ağladı. Önceki ameliyatta olduğu gibi yanında olsun istedi babası, ama mümkün değil tabi. Çok güler yüzlüydü aslında benim kızım ama babası gittiğinden beri böyle huysuz oldu. Allah'ım yürümedik çocuğumun yüzüne bakar inşallah... ''

Ailelerin yaşadığı bu ağır koşullar çocuklara yansımakta, çocuklar yaşlarının gerektirdiğinden çok daha ağır psikolojik sorumluluklarla yüzleşmektedir. Özellikle adli sürecin hamilelik ya da doğum sebebiyle başladığı ailelerde, söz konusu doğumda dünyaya gelen çocuklarda suçluluk duygusu, olup bitenden kendisini sorumlu hissetme

ve buna bağlı sorunlar dikkat çekmektedir (Orhan, 2020)⁴. Ayrıca babanın neden hapiste olduğunu çocuğa izah etmek de, katılımcıların en çok zorlandığı konulardan biridir.

ÇİĞDEM: ''...Çocuğa babasının durumunu söylemek çok zor istismar diyemezsin, başka suç desen o da olmaz e evlendiği için desen çocuk evlenmekten nefret ediyor bu defa da. Böyle binlerce çocuk var bunlar hep sorunlu insanlar olacak ilerde, yokluk içinde sevgiye aç büyüyorlar... ''

EDA: ''... En büyük oğlum 11 yaşına girecek, ben bu olanların izahını yapamıyorum ona. Ben birde bütün bu sıkıntıların yükünü onunla paylaşıyorum bir nevi yetişkin yerine koyuyorum onu sanki çocuk yerine koymuyorum, dert yoldaşı gibi yani erken büyümek zorunda kaldı o. Kardeşleriyle ilgilensin, bir işler yapsın. Üstüne aldığı sorumluluklar çok büyük yaşına göre. Evin erkeği rolüne girdi ister istemez. Yetişkin olgunluğu bekliyorum ondan. Ben birde bu kadar derdin arasında sevgi de veremiyorum hiç yüz vermiyorum çocuklara ciddi duruyorum. Zaten büyük oğlum babasıyla daha çok vakit geçirirdi. Babasının sözünü dinlerdi. Babası onun üstüne çok düşerdi... ''

Süreç çocukların eğitim hayatını da olumsuz etkilemektedir. Katılımcıların ifadelerinden sürecin çocukların eğitim hayatına olumsuz etkilerinin, okuma yazma öğrenememe, sınıfta babasının hapiste olduğunun öğrenilmesinden sonra çocuğun alay konusu olması ya da dışlanması, maddi sıkıntılardan dolayı eğitim materyallerine erişememesi ve derslerdeki genel başarısızlık gibi durumlar olduğu anlaşılmaktadır.

IŞIK: ''... Tam kızım 1. sınıfa başladı babası hapse girdi. Çok kötü etkiledi tabii iki sene sınıfta kaldı kızım özel eğitim gördü. Birinci sınıfı 3 yıl okudu, okuma yazma

⁴ <https://twitter.com/OrhanSukriye/status/1319959694572687360?s=08>

öğrenemedi. Dikkatini toplayamıyordu. Öğrenemedi üç yıl boyunca en son özel eğitime başvurduğum dedim ki benim çocuğumun bu sene son şansı, bu senede öğrenemezse büyüyor artık okula gitmek istemeyecek. Başvurduğum özel eğitime, rapor çıkarttılar 1 yıllık o raporla özel eğitim aldı. Allah razı olsun çok güzel ilgilendiler, kızım okumayı söktü, psikolojik destek de gördü orda, psikologlar da ilgilendi. Şu an daha iyi devam ediyor okuluna. Bazı arkadaşların çocukları çok sıkıntı yaşadı, babalarının hapse olduğu duyulunca sınıfta dışlanıyorlar, alay konusu oluyorlar. Biz çok şükür öyle şeyler hiç yaşamadık. Allah razı olsun çok iyiydi öğretmenlerimiz. Uzaktan eğitime elimizden geldiği kadar devam ediyoruz. Şu an 4'e gidiyor. Sınıfta kalmasa 6'ya gitmesi gerekiyordu. En çok etkilenen büyük kızım oldu çünkü babasının varlığına çok alıştı, çok düşküncü babasına. Ortanca kızım çok bebektir babası hapse girdiğinde oğlumda karnımdaydı, hamileydim ona. Büyük kızım babasının yokluğunu kabullenemezken, küçükler de babalarını tanımadan büyüyorlar...''

JALE:''... Maddi imkânlarımız çok sınırlı olduğu için eve internet bağlatamadım, tablet de yok bizde oğlum canlı derslere katılamadı. Ben ilkokul mezunuyum ben bildiğim kadarıyla yardımcı olmaya çalıştım. Biraz komşulara gitti. 3. Sınıfta şimdi...''

EDA:''... Tablet ya da bilgisayar olmadığı için oğlum derslere katılamadı bu yıl. Zaten derslerine çok ilgili bir çocuk değildi, babası cezaevine girdikten sonra ben hiç ilgilenemedim onunla 3. sınıfa gidiyordu babası girdiğinde, iki küçük oğlumun arasında 18 ay var onlarla ilgilenmekten oğlumun dersleriyle hiç ilgilenemedim. Veli toplantılarına bile gidemedim. Babası hapse olduğu için alay konusu oldu sınıfta, ben de ilgilenemiyordum zaten yani büyük oğlumun okul hayatı bitmiş durumda. Daha 5. Sınıfta ama okuldan tamamen soğudu. Bu yıl hiç katılmadı derslere ancak ortaokul bitirebilir belki büyük oğlumun geleceğine dair hiç umudum kalmadı...''

Ailenin bir araya gelebileceği tek ortam hapishane ziyaretleridir. Hapishane ziyaretleri hapishanelerin görüş salonlarında gerçekleşmektedir. Görüş salonları, ziyaret saatinde bütün mahkûmların ve ziyaretçilerinin aynı anda bir arada bulunduğu bir ortamdır. Bütün katılımcılar ziyaretçi salonunda gerçek istismar suçu işlemiş mahkûmlarla bir arada olmaktan rahatsız olduklarını ifade etmektedirler. Bu katılımcılar kadar eşlerini de rahatsız eden bir durumdur. Ailenin bir araya gelebildiği bu tek mekânda sürenin sonuna gelindiğinde bazı katılımcıların çocukları babalarından ayrılmak istememekte ve anneler tarafından zorla çıkartılmaktadır.

JALE: ''... Açık görüşe gittiğimizde ziyaretçileri bir salonda bekletiyorlardı mahkûmlar geliyordu bir kapıdan içeri, ben diğer mahkûmları görünce çok tedirgin olurdum ürperirdim. Kızımı da götürüyordum görüşe o babasına öyle bir sarılıyordu ki bize fırsat kalmıyordu hiç. Ayrılırken öyle feryat ediyordu ki çocuklar kızım boynuna sarılırdı, oğlum bacağına, bırakmazlardı babalarını, gardiyanın ağladığını bile gördük yani...''

CANAN: ''... Götürdüğümde babalarıyla kalmak ya da onun da bizimle gelmesini istiyorlar sonuç olarak ağlayarak çıkıyor çocuklarım cezaevinden. Kapalı görüşler de sürekli ağlayıp babalarına sarılmak istiyorlar. Cezaevinde kapıda askerler olduğu için çocuklarıma babanız askerde dedim babalarını askerde biliyorlar...''

EDA: ''... Çocuklarım henüz küçük olduğu için anlamıyor diye düşünüyorum ama bilinçaltılarında ne hissediyorlar bilmiyorum pandemi sürecinden bu yana da babalarını göremiyorlar zaten. Pandemiden önce ayda bir gidiyorduk. Büyük oğlum zaten mazlum, içine kapanık olarak büyüdü. Arkadaş ortamında nasıl bilmiyorum ama evde hiç konuşmuyor. Bütün süreç, mahkemeler, sonra babasının hapse girmesi, şimdiki maddi

sıkıntılar hepsi onun böyle mazlum büyümesine neden oldu. Cezaevine gittiğimizde de hiç konuşmaz öyle oturur...’’

Türkiye’de cezaevlerinde 8 yıldır yürürlükte olan pembe oda uygulaması, cezaevindeki tutuklu ve hükümlülere eşleri ile mahrem görüşme yapma imkânı sağlayan bir ödüllendirme türüdür. Örnek davranış, üstün başarı, kişisel gelişim ve istihbarat gibi konularda sağlanan belirli şartlar karşılığında mahkûmlar, resmi nikâhlı eşleri ile mahrem görüşme gerçekleştirebilmektedir. (Dağlar, 2019) Erken yaşta evlilik mağdurları resmi nikâh kıyabilecek yaşa geldiklerinde kendilerini istismar ettiği gerekçesi ile yargılanan eşleri ile nikâh kıyma konusunda hiçbir engelle karşılaşmadıkları gibi eşleri bu suçtan hapse girdiğinde de kendilerine eşleri ile pembe oda da mahrem ilişki hakkı tanınmaktadır.

Hukuk sistemimiz bir erkeği hiçbir şikâyet olmaksızın eşini istismar etmekten yargılamakta, hapse mahkûm etmekte ve hapishanede istismar ettiği iddia edilen eşi ile mahrem ilişki yaşamasına da imkân tanımaktadır.

GİZEM:’’... Pembe oda hakkımızın olmasını garipsiyorum anlam veremiyorum. Yani eşimle aynı ortamda olmak güzel bir şey tabi ama bu saçmalığa akıl erdiremiyorum. Eşim bana tecavüzden yargılandı ve ceza evine atıldı ama ne gariptir ki bu cezayı veren devlet bize bu hakkı da verdi. Orada psikologlar var bir gün beni çağırdılar bilgilendirmek için. Hapishanede pembe oda diye bir yer olduğunu ve bizim bunu kullanma hakkımız olduğunu söylediler, ben şok oldum. Hem eşimi bana tecavüz etti diye annesine kızına tecavüz etmişlerle aynı koğuşa koyuyorlar. Hem de pembe oda hakkı veriyorlar ikimize...’’

IŞIK:’’... Pembe oda var bir de, ben iki kez gittim ama bu çok saçma bir şey hem eşim bana istismardan hapis yatıyor hem de benimle hapishanede beraber olabiliyor. Nikâhlı

eşi olduğum için pembe oda kullanabiliyoruz o benim eşimse neden bana istismardan hapiste?’’

JALE:’’... *Metris ceza evinde vardı ama biz istemedik, çünkü ikimizde tiksindiriz başkalarının yatağından. İstemedik ikimizde. Eşim cinsel istismardan hapis yatıyor, sözde bana tecavüz ettiği için ama ben nikâhlı karısı olarak onu görüşe gidiyorum, masrafları için eşi olarak para yatırıyorum. Ölene kadar benim eşim olarak kalacak ama bana tecavüzden yatıyor şimdi hapiste...’’*

ÇİĞDEM:’’... *Öyle büyük çelişkiler var ki. Mesela pembe odalar. Eğer bu tecavüzcüysen neden aynı odaya koyuyorsunuz değilse neden hapse atıyorsunuz. Pembe odalarda hamile kalanlar bile var. Bu çocuklara kim bakacak. Bu adam bu kadına karşı bir suç işlemişse neden ceza evinde buluşturuyorsun? Kocasını hapse olan kadın hamile kalınca adı çıkıyor. İnsanlar bilmiyor pembe odanın varlığını, ne olduğunu, anlatsan da inandıramıyorsun...’’*

Eşler hapse atıldığında asıl mağduriyeti yaşayan dışarıda kalan kadınlar ve çocuklar olsa da süreç hapishanedeki eş için de son derece zordur. Bu durum eşleri hem psikolojik hem de fiziksel olarak olumsuz etkilemektedir. Bütün eşlerin ortak ve en önemli sorunu gerçek istismarcılarla aynı koşutta olmak aynı havayı solumaktır. Bunun yanında aşırı kalabalık ve yetersiz temizlik koşulları da eşlerin en önemli sorunlarından. Parasızlık, küçük çocukları ile dışarıda parasız ve savunmasız kalmış eşlere sahip çıkamamanın neden olduğu öz güven eksikliği, çocuklarına babalık edememenin neden olduğu suçluluk duygusu ise psikolojik açıdan bütün babaları yıpratmaktadır.

BEYZA:’’... *Psikolojisi o kadar bozuk yani bir iki kişiyle konuşuyor ama o kadar. Görüşlerde hep tedirgin onların bize bakmasından rahatsız oluyor onlar sapık sonuçta*

bakarak bile taciz edebilirler. Eşim o tecavüzcülere bakıyor e dışarda binlercesi var, bizim dışarda başımıza bir iş gelir diye düşünüyor, kuruyor kafasından. Bunun psikolojisine kalıcı bir etkisi olacak kaçarı yok. O adamlarla arayı iyi tutmaya çalışıyor mecbur. Yemeklere alışamadı çok zayıfladı...’’

EDA: *’’...Bütün bu süreç eşimi ve beni çok yıprattı. Mesela bebeği götürdüğüm gün çok garip oldu üzülmeyi sevinmeyi de ama suçlandı sanki. Benden baba olmaz diyor şimdi görüşlerde. Çocuklar büyüyüp gidiyor babalık edemiyorum diyor. Özgüven diye bir şey kalmadı. Bana destek olamadığına üzülmüyor. Ben anlatıyorum çektiğim sıkıntıları zorlukları durgunlaşıyor o zaman konuşamıyor hiç. Benim ne faydam olabilir ki diyor, bazen tartışıyoruz bu yüzden ama benim de içimi birine dökmem lazım, 3 erkek çocuğuyla yalnızım...’’*

GİZEM: *’’... Cezaevi şartları, koğuşunu paylaştığı kişilerle aynı ortamda bulunmak çok ağır geldi. Her zaman isyan ediyor el kadar sabiye, kediye, köpeğe tecavüz etmişlerle aynı havayı solumak aynı masada oturmak zoruma gidiyor diyor. Sürekli, cezamı yatayım ama bunların yanında olmasın diyor. Alsınlar beni diyor. Doğal olarak da psikoloji falan kalmıyor...’’*

KADER: *’’... Şu an koğuşu 10-11 kişilik. İlk girdiğinde 40 kişi kalıyorlardı. Tuvaletlerin önünde üst üste yattıklarından bahsetti. Çok pis olduğundan bahsetti...’’*

Bütün bu süreç dışarıda küçük çocukları ile imkânsızlıklar içinde yaşam mücadelesi veren kadınla içeride eli kolu bağlı son derece zor koşullarda hapis yatan erkeğin ilişkisini de olumsuz etkilemektedir. Evlilik süresini etkileyen faktörler hakkında yapılan bir çalışmada yapılan analizler, boşanma açısından en riskli dönemin ilk beş yıl olduğunu, sonraki beş yılda ise bu riskin devam ettiğini ortaya koymuştur (Gökmen vd., 2019: 65). Bizim araştırmamızda elde ettiğimiz veriler de bu bilgiyi

doğrular mahiyettedir. Ayrıca adli sürecin aile şikâyeti sebebiyle başlaması halinde, bu durumun zaman içinde aile içi bir husumete sebebiyet verdiği anlaşılmaktadır.

İREM: ''... İlişkimiz olumsuz etkilendi, ben dışarda tek başınayım, her şeyin üstesinden gelmeye çalışıyorum, o zorluğu hissettirmemeye çalışsam da hapiste olması onu kırıyor ve çok üzüliyor. O yüzden aramızda bazı etkiler oluyor maalesef. Yanımızda olmamasından kaynaklı. Sadece ben değil diğer arkadaşlar da öyle, ailelerden tepki çok oluyor, özellikle eşlerin aileleri çok tepki gösteriyor, oğlumuzun başını yaktın gibisinden. En ufak bir şeyde hep başımıza kalkılıyor. Sen sebep oldun diyorlar bana, şikâyet ettiniz böyle oldu diyorlar benim aileme. Eşim orda bizi dışarda bıraktığı için vicdan azabı çekiyor, merak ediyor bizi, yolunda giden bir evliliğimiz vardı, düzene girmişti her şey, evimiz düzenimiz vardı, şimdi kendi aileme sığınsam bir türlü, eşimin ailesine sığınsam bir türlü, evimde tek nasıl kalacağım? Bir süre sonra evlilik falan kalmıyor bazı arkadaşlar zor hayat şartlarına dayanamıyor, eş ceza evinde, kadın dışarda yaşlarımız çok küçük, ben 25 yaşındayım mesela, cezası hemen gelenlerin durumu daha zor öbürleri iyi kötü ilişkiyi oturtmuş dayanıyor ama yeni evlilerin durumu çok zor. Aileye sığınamayanlar, maddi sıkıntı çekenlerin durumu çok kritik onların evliliği yürümeyebilir. Ben 3 senedir mücadele ediyorum arkadaşlardan bazıları dayanamadı ayrıldı, boşanma aşamasında çoğu. Haksız da değiller tutunacak dalları yok. Bazen çıktıktan sonra boşananlar oluyor, hapiste eşin huyu değişiyor dışarda kadının huyu değişiyor çıkınca anlaşıyorlar. Bu durum evliliği sarsıyor. En sağlam evlilik bizimki biz bile çekiyoruz sıkıntısını, Allah'tan biz biraz olgunlaştık 11 yıldır tanıyoruz birbirimizi 8 yıllık evliyiz...''

Sonuçta hem içerdeki ee moral verip psikolojik anlamda destek olmak, hem de dışarıda mevcut haksız uygulamanın son bulması ve içinde bulunulan soruna çözüm arayışı için insanüstü irade ortaya koymak kadına düşmektedir.

HANDAN:''... Eime her hafta gidiyordum ama ona hep ümit veriyordum. Hiç olmayacak demiyordum. Hep haftaya çıkacak gibi bekliyordu o, ona öyle ümit veriyordum. Sor eime bu cezayı nasıl yattın diye eimin kandırmasıyla yattım der. Her hafta başka haberle gidiyordum bir hafta meclise gittim diyordum, bir hafta adalet bakanına yazdım diyordum, öbür hafta televizyona çıkıp konuştum diyordum. Kandıra kandıra içerde çökmesine engel oldum yani. Aynı kouşta bir erken evlilik mağduru daha vardı. Onun saçı sakalı bembeyaz oldu. Dede olup çıktı adam. Stresten sa kıran olan bile var. İnan kouşları ayrı olsa yine bir nebze kendilerini teselli edecekler. 103. Madde çok değişik bir madde akıl almaz şeyler var. (kouş arkadaşlarının suçları öyle iğrenç ki araştırmacı tarafından yazıya dökülmedi)...''

Sözde istismara uğrayan küçüğün menfaatini koruma adına hayata geçirilen bu uygulama erken yaşta kendi rızası ile evlilik birliği kurmuş hiçbir katılımcıya fayda sağlamadığı gibi, çoğu dar gelirli binlerce insan için maddi manevi yıkıma neden olmaktadır.

İREM:''...24 yaşımda hayatın maddi manevi her türlü zorluğunu yaşadım halada yaşıyorum. Bir insan nasıl 24 yaşında ölümün kurtuluş olduğunu düşünebilir. Eim hayattayken çocuğum yetim kaldı. Kadın başıma benim el açmadığım yer kalmadı. Bu adalet bize bir dilim ekmeğin nasıl bulunamayacağını, nasıl suçsuz yere ceza alınacağını, nasıl yuva yıkılacağını gösterdi. Devlet bu cezayı kime veriyor, eim hapse girdi, biz ondan çok kötü durumdayız şimdi kızım, ben, ailelerimiz herkes perişan. Hepimiz mağduruz...''

İŞİK: ''...Eşim ceza evine girdiğinden beri perişan olduk. 8 yıllık evli olmuşuz, aile olmuşuz, gelip eşimi evden aldılar. Madem bu suçtu neden 8 yıl beklediler? O an verseydiniz cezayı bari çocuklar böyle perişan olmasaydı. Benim durumum tabi ki de zor ama onların babalarına duydukları özlem çok daha zor... ''

HANDAN: ''... Gençliğimiz cezaevlerinde geçti. Hayatımızı mahvetti. Yalnızlık, tek başına mücadele etmek. Eşlerimiz olmadığı için sevip sayıp koruyan biri olmadığı için çok zor bir süreçten geçtim. Dışarıdayım özgürüm ama elim kolum bağlı, çırpınıyorsun çırpınıyorsun hiçbir işe yaramıyor. Yine hapis yatmak daha iyi dışarda ki daha çaresiz oluyor... ''

ÇİĞDEM: ''... Kurulu bir yuva vardı, çok güzel bir yaşantımız vardı. Maddi yönden sıkıntılarımız oldu ama evimizde sevgi, saygı, gülücük eksik olmazdı. Devlet dağıttı yuvamızı kaldıramadık ondan sonrasını. Oğlumun çıkması bir şey değiştirmede ki ne çalışabildi ne işe girebildi. Evliliği de bozuldu aslında hapse girdiği anda bitiyor her şey... ''

Erken evlilik mağdurlarının yaşadığı problemler eşlerin hapisneden çıkması ile son bulmamakta, sürecin aile bireylerinin psikolojileri üzerindeki kalıcı etkileri, biriken borçlar ve yüz kızartıcı bir suçtan sabıka kaydının bulunması tahliye sonrası hayatı yeniden düzenlemenin önünde önemli bir engel teşkil etmektedir. Eşler sabıka kayıtlarından dolayı pek çok haktan mahrum olarak hayatlarına devam etmek zorundadırlar. Örneğin 2 yıl ve daha yukarı hüküm giymiş bütün sabıkalılar gibi kamu hizmetine alınmazlar. Devlet dairelerinde kadrolu veya sözleşmeli memur olamazlar. Belediyelerde çalıştırılmazlar. Sadece iş yerleri için belli kotalar dâhilinde zorunlu çalıştırılacak belli sayıdaki işçi kontenjanında hükümlü çalıştırılabilirler, bu da çok sınırlı sayıdadır. Cezaevinde tecavüzcü koğuşlarında kalan ve toplumda da tecavüzcü

gözüyle bakılan bu insanlar öncelikle iş bulmakta ve hayatın her alanında normale dönme konusunda büyük sıkıntı yaşamaktadırlar.

ÇİĞDEM: ''... Oğlum ceza evinden çıktı ama kapkara bir sicille çıktı hırsızlık falan çok basit kalıyor yanında. Çocuğa cinsel istismar yazıyor sicilinde, en büyük hayali polis olmaktı bu artık mümkün değil. Servis şoförlüğü yapıyordu onu bile yapamaz artık... ''

Katılımcıların en büyük korkularından biri de babalarının sabıka kaydından dolayı çocuklarının ileride yaşayacağı muhtemel mahrumiyetlerdir. Her ne kadar suçun şahsiliği gereği hiçbir çocuk babasının suçundan dolayı cezalandırılmazsa da toplumsal bakış açısı bu konuda çocukların önünde hep engel teşkil edecektir. Ayrıca çocuklarının asker, polis, uzman çavuş ya da milli güvenlik ile ilgili herhangi bir kadroda çalışmama ihtimali bütün katılımcıların ortak endişesidir.

İREM: ''... Bu sabıka kaydı sadece bizi etkilemeyecek çocuklarımızı da etkileyecek. Çocuklarım meslek sahibi olduğunda önlerine babalarının işlemediği bir suçtan dolayı bir sürü engel çıkacak. Yapmak istedikleri mesleğe layık görülmeyecekler. Eşim sabıka kaydından dolayı çıkınca iş bulamayacak. Çıkınca dertlerimiz bitmeyecek, kiminin eşi borçlu çıkıyor, kiminin eşinin psikolojisi bozulmuş oluyor, kaç kişi boşandı ben de çok korkuyorum, başıma neler gelecek bilmiyorum... ''

Erken yaşta evlilik gerçekleştirenlere yönelik uygulamaların sebep olduğu mağduriyetler bazı muhatapları açısından çok daha vahim sonuçlar doğurmaktadır. Maddi sıkıntılar, yalnızlık ve çevre baskısı bazı katılımcıların da şahit olduğu ölüm vakalarına sebep olmuştur.

Bunlardan biri Emine Karakaya'dır. 2006 yılında 15 yaşındayken eşi ile kaçarak evlilik yapan Emine Karakaya'nın ailesi ihbarda bulunmuş, açılan kamu davası sonucu

evlendikten 9 yıl sonra Emine Karakaya'nın eşi Levent Karakaya hapse girmiştir. Kirada oturan, iki çocuğu bulunan ve maddi hiçbir geliri bulunmayan Emine Karakaya beyin kanaması geçirerek vefat etmiştir.(Ek-1)

ÇİĞDEM:''...Emine Karakaya vardı öldü gitti. Çocuklara bakamadı, kirasını veremedi kahrından beyin kanaması geçirdi. Kim ödeyecek bunun vebalini? Aydın'da bir kızımız vardı intihar etti o, zehir içti. Kocasına hala cezaevinde onun iki çocuğu nerde belli değil. Bunların çocuklarına kim bakacak?''

HANDAN:''...Kaç arkadaşımız vefat etti, bir tanesi intihar etti, mesela düşün öyle zor durumdaydı ki, kocasını elleri kelepçeli getirdiler, hastanede morgda gösterdiler, cenazesine katılmasına bile izin vermediler. Emine Karakaya arkadaşımız vardı birde, Emine çok zor durumdaydı telefonda falan konuşuyorduk. Kendi ailesi ile de kayınvalidesi ile de araları iyi değildi. Kimse sahip çıkmadı. Biz elimizden geldiğince yardım etmeye çalıştık ama bizim elimizden ne gelebilir ki. Beyin kanamasından vefat etti o da, dayanamadı. Çocukları ne oldu bilmiyoruz vefatından sonra haber alamadık...''

GİZEM:''... Eşimin babası yaşadıklarımızdan dolayı çok üzüldü ve psikolojik sorunlar yaşadı. Hep kendini suçladı kayınpederim, tek erkek çocuktan eşim, acaba ben mi terbiye edemedim, ben mi yetiştiremedim, ihmal mi ettim diye üzüldü önce, sonra avukat tutmadım da mı böyle oldu, ben mi sebep oldum dedi, o arada işleri de kötüydü iflas durumu vardı büyük borç vardı üzerinde. Maddi destek te olamıyordu. Hep kendini suçladı. Atlatamadı intihar etti. Hep suçlu hissetti kayınpederim çocuğum hapse girdi benim elimden bir şey gelmedi diye...''

Kaçarak evlilik yapmak Türkiye'de özellikle kırsal kesimde sık karşılaşılan bir evlenme biçimi olsa da bu, özellikle kız tarafı için utanç verici ve onur kırıcı bir durum

olarak algılanmaktadır. Kaçarak evliliklerin sonucunda bazı aileler kendilerini bu onur kırıcı duruma düşüren kızlarını affetmemekte, içinde yaşadıkları çevrede ise bu kızlar hakkında olumsuz bir yargı oluşmaktadır. Eşleri hapse girdikten sonra ailelerinin sahip çıkmadığı, yaşları çok genç, eğitimsiz, vasıfsız ve çalışma imkânı bulunmayan bu kadınlar geçimlerini nasıl sağlayacaklardır?

Çalışmamızda mülakat yaptığımız katılımcıların verdiği ifadelerden, bu zorlu süreçte kendi ya da eşlerinin ailelerinden az ya da çok maddi manevi destek gördükleri anlaşılmaktadır. Fakat ülkemiz genelinde erken evlilik mağduru binlerce kadın vardır ve hepsi bizim çalışmamıza katılanlar kadar şanslı değildir.

ÇİĞDEM: *''... Koca hapse girince psikoloji bozuluyor, 5 yıl 10 yıl koca beklemek kolay değil hele çocuk da varsa sonra ne yapıyor nerden kolay para kazanabilirim diye düşünüyor. Çok kızıma sahip çıkmaya çalıştım bu mücadele sırasında ama olmadı. Kötü yola düştü çoğu. Bu çocuklarda sevgi açlığı var zaten baştan ailelerinde sevgi görmemişler onun için 14-15 yaşında evlenmek istiyor sevilme mutlu olmak için. Adam hapse girince nasıl bir irade olacak ki bu durumda kötü yola düşmeyecek. Mutsuz bir ortamdan çıkmış evlenmiş adam hapse girene kadar mutlu bir hayat yaşamış adam hapse girince büyük bir çöküntü. Çoğu allak bullak olmuş durumda dengeleri bozulmuş nasıl hareket edeceklerini ne yapacaklarını bilmiyorlar. Biraz daha zaman geçmiş olsa evleri olur birikimleri olur o da yok yolun başında hepsi. Nerdeyse hepsi ilkokul ortaokul mezunu arasalar da doğru düzgün iş de bulamıyorlar, çok kızımız kötü yola düştü böyle...''*

3.5. MÜCADELE VE ÇÖZÜM ARAYIŞLARI

Erken yaşta gerçekleştirilen evliliğin kamu davasına konu olmasının ardından bazı mağdurlar durumun ciddiyetini fark ederek, çözüm arayışına girmektedir.

Mağdurlar, TBMM'ye ve parti merkezlerine giderek bu uygulamaya çözüm talep etmek, kendi seçim bölgelerindeki milletvekilleri ile iletişime geçmek, CİMER'e başvuruda bulunmak, kadın ve aile derneklerinden destek istemek ve medya organlarında haber olmak, sosyal medya platformlarında seslerini duyurmaya ve kamuoyu oluşturmaya çalışmak gibi yollarla sorunlarına çözüm arayıp seslerini duyurmaya çalışmaktadırlar. Sadece evlendikleri için bu kadar ağır bir cezayla karşılaşacaklarına ihtimal vermeyen hatta yargılanmanın devam ettiğinden bile haberdar olmayan mağdurlar ise eşleri kolluk kuvvetleri tarafından teslim alındıktan sonra sesini duyurmaya çalışan guruba katılmaktadır.

HANDAN: ''...Küçük gelinlerin organize olmasıyla ilgili çalışmayı ilk başlatan benim. Her türlü elimden gelen her çabayı gösterdim elimden geleni ardıma koymadım cumhurbaşkanına gittim, milletvekillerine gittim, imza kampanyası başlattım, protesto yaptım, herkes yüzüme kapıyı kapattı. Mücadele etmediğim şey kalmadı bu çalışmanın da keşke faydası olsa. Kimsenin umudunu kırmak istemiyorum ama hiç bir şey olmadı. Küçük gelinler grubunu ilk ben topladım, Tekirdağ'dan, İstanbul'dan, Ankara'dan, İzmir'den, Denizli'den bir sürü kişi bulmuştum. Düşün benim sosyal medyam yoktu Facebook'tan hesap açtım, Whatsapp'ta gurup oluşturdum, sürekli aradım, mahkûm sayfalarını takip ettikçe, orda buldukça Whatsapp gurubuna ekledim. Biz bu topladığımız kişilerle toplanıp meclise gittik, cumhurbaşkanı mitinglerine katıldık, ama ne yaptıysak olmadı... ''

Erken evlilik mağdurları evlilik birliğini yasada belirlenen yaştan daha önce gerçekleştirmekten değil de çocuğun cinsel istismarı suçlaması ile yargılanıp hüküm giydikleri için sayıları hakkında resmi kaynaklardan kesin bir bilgiye ulaşmak mümkün değildir. Çalışmamızda elde ettiğimiz veriler, şimdiye kadar hapis yatıp çıkan, halen

hapishanede yatmakta olan, cezası kesinleşmiş Yargıtay'da bekleyen, cezası onaylandığı halde kaçak gezen, yakalanmamak için çocuğunu evde doğuran, şikâyet etmemeleri için özel hastanelere ekstra ücret ödeyen mağdurların toplam sayısının tahmin edilenin çok üzerinde olduğunu göstermektedir.

Çok sayıda insan bu mağduriyeti yaşayıp bireysel olarak çözüm arayışına girse de, sosyal medya ağlarında platformlar ve gruplar vasıtasıyla kendi aralarında iletişim kuran ve örgütlenmeye çalışan erken evlilik mağdurlarının sayısı ancak onlarla ifade edilebilir. Binlerce insanın yaşadığı bir mağduriyeti gidermek adına, aralarından sadece küçük bir grubun aktif mücadele yürütüyor olması kanaatimizce bu mağduriyeti yaşayan grubun profili ile ilgilidir. Eşleri evlilikleri dolayısı ile hapse girmiş kadınların eğitim durumları en fazla lise düzeyindedir, yaşları çok genç, hayat tecrübeleri azdır, neredeyse tamamı küçük çocuk sahibidir ve maddi imkânları sınırlıdır. Eşleri hapse ilk girdiğinde büyük bir ümitle çözüm arayışına giren mağdurlar, yıllar geçtikçe hiçbir şey değiştiremeyeceklerini anlamakta, mücadelelerinden vazgeçmektedirler.

FİDAN:''... Katılım yok. Sosyal medya da etkinlik yapıyoruz ama kimse katılmıyor. Herkes var ama kimse yok yani. Kimseden ses çıkmıyor, kiminin cezası az kaldı kimi cezasını yattı çıktı, maddi sıkıntısı var herkesin, interneti yok çoğunun, ümitlerini kesmişler...''

GİZEM:''... Yeterli sayımız yok çoğu kişi hayat mücadelesi içerisinde, ayıracak vakitleri yok. Kiminin maddi yönden durumu yok Ankara'ya gitmek istediğimiz zaman bile aramızda gelmek isteyip gelemeyenlerin ücretini karşılamaya çalışıyoruz. Bir de gidip görüşünce alınabilecek cevapları biliyoruz, bir milletvekiliyle görüşsek ne diyeceği belli ne demek istediğini anlıyorsun aslında, AKP CHP ye gönderiyor, hepsi

birbirine atıyor topu. Dışarda bize çok farklı konuşuyorlar, içeri girip kürsüye çıkınca çok başka konuşuyorlar. Göz boyuyorlar insanları oyalayıp duruyorlar...’’

Oysa erken evlilik mağdurlarının görüşüp çözüm talep ettiği hiçbir kurum ya da kişi olumsuz bir cevap vermemekte, haklılıklarını kabul etmektedir. Cumhurbaşkanından milletvekillerine, parti başkanlarından STK temsilcilerine kadar herkes soruna çözüm üretmek için ellerinden gelen her şeyi yapacaklarını ifade etmektedirler.

İREM:’’... Görüştüğümüz kimse olumsuz bir şey demedi, hepsi hak verdi bize ama çözüm adına hiçbir şey yapmıyorlar. Gidiyoruz Ankara’ya çok güzel müjdeler alıyoruz eve dönüyoruz hiçbir sonuç yok. Biz derdimizi anlatıyoruz anladılar sanıyoruz ama anlamıyorlar bizi, bizim ağzımıza bir kaşık bal çalıyorlar gönderiyorlar. Bizi başlarından atmaya çalışıyorlar...’’

HANDAN:’’... Öyle bir umutlandırırılar ki. Bir keresinde hiç unutmuyorum Cumhurbaşkanı talimat verdi küçük gelinlerin eşleri çıkacak diye haber oldu hep. Benim eşim bütün eşyasını topladı bana verdi görüşte, çıkacağını düşünerek. Sonra meclisten geçti sonra geri çekildi, meclisten çıksa bir resmi gazetede yayınlanması vardı. Çünkü millet konuyu sapıttı. Çocukları tecavüzcüsüyle evlendiriyorlar diye, kızlar tecavüzcüsüyle evlenmek zorunda bırakılıyor diye. Hâlbuki biz evlenmiş evliliğini yürütenler için istemiştik affı. Kamudan geliyor ya bizim ceza bizimki 7 yıl sonra geldi mesela. Ben çok uğraştım ama bu cezayı bize bitittirdiler...’’

Bunun yanında toplumun erken evlilik mağdurları hakkındaki ön yargısı mağdur kitlenin kendini ifade etmesi önündeki en büyük engellerden biri olarak görünmektedir.

CANAN: ''... En büyük engel kimse bizim sevip de evlendiğimize inanmıyor hep tecavüze uğramış ya da aile zoruyla kendinden 20-30 yaş büyüklerle evlendirilmiş insanlar olarak bakıyor. Bunu da feministler yapıyor bizim gibi binlerce mağdur seslerini çıkarmaya korkuyorlar alacakları tepkiden. Kadın dernekleri, sözde kadın savunucuları bunlar en büyük engelimiz...''

Sınırlı imkânlarıyla TBMM, parti merkezleri ve kadın derneklerini ziyaret eden katılımcıların tecrübeleri hemen hemen birbirleri ile aynıdır. Siyasi partilerin duyarsızlığı, kadın derneklerinin tutarsız söylemleri, halk arasındaki yanlış algı, feminist platformların muhalefeti ile birleşince ortaya devamlı tekrarlayan manzaralar çıkmaktadır.

İREM: ''...3 yıldır çalmadığım kapı gitmediğim yer kalmadı. Cumhurbaşkanı, bakanlar, milletvekilleri, aile bakanı, tüm partiler, TBMM, AKP Genel Merkezi, MHP Genel Merkezi, KADEM ve kadın platformlarına gidip derdimi anlattım, anladılar sandım ama anlamadılar. Televizyon kanallarına çıktım, internette canlı yayınlara da katıldım. İzleyicilerden olumlu dönüşler oluyor aslında, önyargıyı kırıyoruz, kendimizi ifade etmiş oluyoruz, bizim istismara uğramadığımızı, küçük çocuk evliliği olmadığını anlıyor insanlar, başlarda tepkiler daha olumsuzdu, şimdi hak verenlerin sayısı daha çok. Ama bazen çok sert tepkiler oluyor, twitter da etkinlik yapıyoruz, genç evli babalar evine dönsün diye hemen kaşı taraf tag açıyor istismarın affı olmaz diye, koyuyorlar 5 yaşında çocuğun resmini, bu çocuğa tecavüz eden bu çocukla evlenirse ceza almayacak yazıyorlar altına. Sırf ortalığı karıştırmak için. Bu defa bize hak verende sanıyor ki çocuklara tecavüz eden de faydalanıp çıkacak, diğer tarafa geçiyor o zaman. Biz derdimizi her yerde anlatmaya çalışıyoruz ama çok karalama olduğu için kendimizi anlatmamız zor oluyor...''

Her Şeye rağmen hak arayışını sŭrdŭren az sayıdaki mağdur seslerini duyurmak için insanŭstŭ gayret gŭstermektedir. Öyle ki bazı katılımcılar cumhurbaşkanı ile gŭrŭŭme olanağı bile bulmuşlardır.

HANDAN:''... Cumhurbaşkanı bir mitinge geldi mesela buraya yanına gittim mektup verdim ellerimle. Eline aldı cebine kattı gŭzŭmle gŭrdŭm. Cumhurbaşkanım ne olur 103. Maddeyi ayır dedim. Kızım eşin ceza evinde mi dedi. Evet dedim, ne olur eşimi o tecavŭzcŭlerden ayır dedim, bari o koğuştan çıkartın dedim ama gene olmadı...''

ÇİğDEM:''... Cumhurbaşkanıyla yŭz yŭze gŭrŭřtŭm almadığım kapı kalmadı. Özlem Zengin'le gŭrŭřtŭm, Sŭmeyye Erdoğan'la gŭrŭřtŭm, Saliha Okur'la gŭrŭřtŭm, Canan Gŭllŭ ile de gŭrŭřtŭm dedim ki Canan Gŭllŭ' ye, eğer mesele kadın olmaksa ben de kadını, gelinim de kadın. Ben erken evliliği savunmuyorum ama olmuşa da bir ŭzŭm bulunması gerek. Mağdur olan yine kadın, erkek hapse girince bakmak zorundasın. Dışarda biz nasıl geineceğiz? Bizim evimizi oğlum geindiriyordu. Hep bir kandırmacanın içindeler. Hiçbir olumlu gelişme olmadığı gibi cezalar arttı. Kızlarımızdan eşi 19 yıl hapis cezası alan var...''

Genç evlilerin mağduriyetleri 2016'dan itibaren zaman zaman meclis gŭndemine gelmektedir. ocuk istismarı suçu işleyenlerle, karşılıklı rıza ile erken yaşta evlenenlerin ayırt edilmesi amacıyla, 2016 yılında TCK 103. Madde için Tŭrkiye Bŭyŭk Millet Meclisinde değişiklik teklif edilmiştir (TUSEB, 2019). Konuyu bizzat Cumhuriyet Halk Partisi gŭndeme getirmiş (TBMM Komisyon Tutanakları, 24 şubat 2016), Adalet ve Kalkınma Partisi'nden destek almasına rağmen konu Milliyetçi Hareket Partisi'nin kesin ve sert itirazı ile karşılaşmıştır (TBMM Komisyon Tutanakları, 22 Kasım 2016). Teklif ''kadınları tecavŭzcŭleri ile evlendirme kanunu''

şeklinde lanse edilmiş kamuoyunda oluşan tepkiler nedeniyle geri çekilmiştir. (TUSEB, 2019)

2019 yılına gelindiğinde konuyu Adalet ve Kalkınma Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi ittifakı gündeme getirmiş, fakat bu defa da Cumhuriyet Halk Partisi'nin sert itirazları ile rafa kalkmıştır. (Tanrıkulu, 2019). Hatta Genç Evliler 2019 yılında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından bizzat kabul edilmiş (Aşkın, 2020), görüşmenin ardından Cumhurbaşkanı Genç Evlilik mağdurlarının son infaz affı düzenlemesinin kapsamına alınması talimatını vermiş fakat af kapsamına dâhil olamamışlardır. Adalet ve Kalkınma Partisi her durumda Genç Evlilerin problemlerini çözmeye eğiliminde gibi görünse de, bu mağduriyete sebep olan kanun değişikliği 26 Eylül 2004 tarihinde oylanarak çoğunluğu aynı zamanda iktidar partisi konumundaki Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri oylarıyla meclisten geçmiş, 2005 yılının Haziran ayında uygulamaya sokulmuştur (TBMM, 2016).

STK'lar özellikle kadın dernekleri kadın haklarını savunmak adına toplumsal ve ahlaki değerlerle çelişen pek çok uygulamayı desteklemekte fakat Genç Evlilerin mağduriyetleri gündeme getirildiğinde sorular geçirilmektedir (Balcı, 2020: 188).

Medya kuruluşlarının Genç Evlileri haber yapma potansiyeli ise tamamen günün konjonktürüne göre şekillenmektedir. Uygulamanın doğurduğu mağduriyetin boyutu değişmese de geçtiğimiz yıllarda konuyu devamlı olarak gündeme getiren bazı yayın organlarının günümüzde konuyu gündeme taşımadıkları görülmektedir. Ayrıca Genç Evlilerin sorunlarını çözmek adına ne zaman bir adım atılsa ve konu TBMM gündemine gelse 'çocuk tecavüzüne af meclis gündeminde' şeklinde haberlerle ortalığı ayağa kaldıran bazı yayın organlarının LGBT haklarını açıkça savunup mücadelelerine ortak olmaları da dikkat çekicidir (BİA Haber Merkezi, 2019).

Kendilerini ‘genç evliler’ olarak adlandıran erken evlilik mağdurları sorunlarının çözümü için kısmi af, erken yaşta severek ve isteyerek yapılan evliliklerin suç olmaktan çıkartılması ya da en azından erken yaşta yapılan evliliklerin cinsel istismar suçundan ayrılıp ayrı bir madde ile yargılanması gibi taleplerle seslerini duyurmaya çalışmaktadırlar.

CANAN:’’... İlk önce Erken evlilik cinsel suçların içinden çıkmalı evet belki bir suç olabilir ama 4 yaşında bebeğe tecavüz edenle aynı cezalar veriliyor öncelikle ayrıştırılsın. Eşlerimiz salınsın ortada evlatlar var evlatlar babalarına kavuşsun bizim yıllardır süren evliliklerimiz var resmi nikâhımız, çocuklarımız, biz aileyiz araştırılıp eşlerimiz salınmalı. Bir defaya mahsus yasa çıkarılıp olası mağduriyet giderilebilir. Biz bir suç işledik tamam ama bu tecavüz değil ve bu ceza çok ağır...’’

Katılımcıların tamamı eşleri ile kaçarak ya da aile rızası ile evlilik birliği gerçekleştirdikleri için bu kadar ağır bir cezayla karşılaşacaklarını bilmemektedirler. Genellikle kırsal kesimlerde yaşayan katılımcılar bu konuda devletin vatandaşlarını bilgilendirmesi gerektiğine dikkat çekmektedirler.

İREM:’’...İnsanların bilinçlendirilmesi lazım önce, hala insanlar bunun suç olduğunu ve böyle ağır cezası olduğunu bilmiyor, kaçıyor, giriyor hapse, hala devam ediyor bu. Ya cezayı hafifletecekler ya da herkese duyuracaklar. Bir de suç ayrılsın, 103 kesinlikle değil bu, biz şikâyet bile etmeden kamu el koyuyor, şikâyet edende şikâyetini çekse de kamu davası devam ediyor. Televizyonlarda bunun suç olduğunu cezasını anlatsınlar ders verir gibi. Yoksa bunun önünü kesemezler erken evlenmek isteyen o kadar çok ki. Hapse girmişleri de bir kereye mahsus affedip çıkarsınlar. Kimse bunun böyle suç olduğunu bilmiyordu ki. Bu sadece zulüm ceza falan değil. Ben 9 yıldır evliyim

boşanacak olsam boşanırdım. Cumhurbaşkanı evlenin diyor, bunu gören evlenir mi? Gözü korkuyor insanın...’’

Yasalar 18 yaşına kadar bireyleri çocuk olarak tanımlamakla birlikte fakat ergenlik çağına ulaşmış bireylerin kendi adına kara verme ve tercih yapma konusunda farklı bir statüde olması gerektiği anlaşılmaktadır. Yasalar 4 yaşındaki bireyi de 14 yaşındaki bireyi de çocuk olarak tanımlasa da 4 yaşındaki çocukla 14 yaşındaki çocuğun irade ve idraki birbirinden çok farklıdır. Mesela:

HANDAN:’’...14 yaşında bir kız alıp başını bir erkekle gittiyse akli her şeyi idrak ediyordur. Tamam, bazı şeyleri bilmesek de, mesela evliliğin nesini bileceksin mesela ama savcı sorduğunda şikâyetçi misin diye kızın verdiği cevap dikkate alınmalı. Anne baba şikâyetçi oluyor mesela 1 ay sonra diyor ben damadımı çok seviyorum şikâyetimi geri alacam. Ama kamu davası başlamış oluyor. İş işten geçmiş oluyor. Yıllarımız boşu boşuna geçti, boşuna yattık biz...’’

Bütün katılımcılar eşlerinin bir an önce hapisten çıkıp evlerine dönmesini, sicillerinde bu utanç verici suçun silinmesini istese de büyük çoğunluğu prensip olarak genel af talep edip bunun için çalışan platformlara katılmamaktadır. Ayrıca cinsel istismar suçundan hapis yatan hükümlülerin neredeyse tamamının yakınlarının üye olduğu *iftira mağdurları* platformlarına da *erken evlilik mağdurları* mesafeli yaklaşmaktadır. Zira cinsel istismar suçu ile hüküm giymiş neredeyse bütün mahkûmlar iftira mağduru olduklarını iddia etmektedirler. Kısacası erken evlilik mağdurları kendi eşlerinin özgürlüğüne kavuşması için gerçek suçluların salıverileceği bir uygulamaya sıcak bakmamaktadır.

EDA:’’...Kimseyle kötü değil koğuşta ama zaten kimsede ben tecavüzcüyüm demiyor, kime sorsan iftira diyor. Ama eşim der ki; bu pislikler çıkacaksa ben yatarım der hep.

Genel af söylentisi olursa hiç istemez yani. Ya da genç evlilik için gerçek istismarcıların da yararlanabileceği bir uygulamaya kesinlikle karşı...’’

Çalışmamız süresince yaklaşık iki yıl, erken yaşta evlendikleri için eşleri hapse girmiş olan kadınlarla sosyal medya ağları ve iletişim araçları vasıtası ile yakın bir ilişki sağlanmıştır. Erken evlilik mağdurlarının sosyal paylaşım sitelerinde oluşturdukları platformlara destek olarak, kendi aralarında haberleşmek ve organize olmak için oluşturdukları Whatsapp grubuna katılarak ve çalışmamızda katılımcı olan mağdurlarla zaman zaman yaptığımız telefon görüşmeleri ile yakından tanıma fırsatı bulduğumuz bu kitle hakkında en dikkat çeken durum yaşadıkları onca zorluğa rağmen kendilerinin herhangi bir taşkınlığa ya da isyana tevessül etmemeleridir. Maruz kaldıkları bu uygulama karşısında çözüm arayışlarını sürdürürken, sebep olan ve görmezden gelenleri Allah’a havale etmek ve haklarını helal etmemekle yetinmektedirler.

MELEK:’’... şimdiye kadar bu yasayı ıkarmalıydılar, binlerce aile içeride tecavüzcü olarak yatıyor. Bu çok büyük haksızlık. Madem bu suçtu devlet neden resmi nikāh kıymaya izin verdi. Babasız ocuk bytmek ne kadar zor. ekmeyen bilmez...’’

GİZEM:’’...Verilen ve söylenen tüm sözlere karşı güvensizlik, tükenmişlik. Bunu tüm parti ve bizden haberdar olup görmezden gelen herkese karşı hissediyorum...’’

ASLI:’’...Sırf sevip evlendik diye eşime vurulan istismarcı damgasını bizler kesinlikle hak etmedik. Bizim yüzümüze karşı yanımızda olduklarını söyleyen ama asla yanımızda olmayan siyasi kişilere ise kesinlikle hakkımızı helal etmiyoruz. Binlerce suçlu dışarıda elini kolunu sallayarak gezerken sırf yuva kurduk diye eşlerimiz senelere mahkûm edilip gerçek tecavüzcüler ile bir tutulmamalıydı...’’

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

2001 yılında, Türk Medeni Kanunu'nda yapılan yasa değişikliği ile evlilik ilişkilerini düzenlenmesi ve özellikle de kadın haklarının korunması amaçlansa da, toplumun muhafazakâr değerleri, geleneksel aile yapısı ve hedef kitlenin beşeri ihtiyaçları göz önüne alınmadan yapılan bu düzenlemenin doğurduğu olumsuz sonuçlar yine en çok kadınların mağduriyetine neden oluyor gözükmektedir. Temelde düzenleme, özellikle Türkiye'nin doğu ve güneydoğu bölgelerinde sıklıkla rastlanan bir sorun olan, kız çocuklarının zorla evlendirilmesine engel olmayı, kız çocuklarının hayatlarına eğitilmiş ve sağlıklı bireyler olarak kendilerinin yön vermesini amaçlarken, evlilik birliğini erken yaşta kendi iradesi ile gerçekleştiren ergen bireylerin iradelerini yok sayan bir uygulama ortaya çıkmıştır. Evlilik birliğini her durumda 18 yaşından önce gerçekleştirmenin suç sayılması özellikle kırsal kesimde pek çok genç çifti kanun karşısında suçlu duruma düşürürken, bu suçun cinsel istismarla ilişkilendirilip, evlilik birliğini gerçekleştirenlerden erkeğin TCK 103. Madde (Çocuğun Cinsel İstismarı) ile yargılanması uygulamanın neden olduğu mağduriyete farklı bir boyut kazandırmaktadır.

Dünyanın farklı ülkelerindeki ilgili uygulamalar incelendiğinde çoğu gelişmiş Batılı ülkelerde evlilik birliğini gerçekleştirme yaşını düzenleyen kanunlarla akran ilişkilerini düzenleyen kanunların birbirinden ayrıldığı, karşılıklı rızaya dayalı akran ilişkilerinde herhangi bir cezai işlem uygulanmadığı ve hamilelikle sonuçlanan erken dönem akran ilişkilerinde evliliğin teşvik edildiği anlaşılmaktadır. Her ne kadar Türkiye'deki mevcut uygulamayı savunan siyasetçi ve STK temsilcileri bu uygulamalara Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeleri dayanak olarak göstetseler de, söz konusu uluslararası sözleşmelere taraf olan devletlerin hiç birinde benzeri bir uygulamanın yürürlükte olmadığı anlaşılmaktadır.

Özellikle yurdumuzun doğu kesiminde karşılaşılan yanlış bir uygulamayı engellemek adına yapılan düzenlemenin muhataplarına ulaşma gayretlerimiz sırasında Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinden hiç kimse ile iletişim sağlanamamıştır. Bu durum söz konusu yasanın ülkemizin doğu kesiminde erken yaşta evliliğe zorlanan çocuk yaştaki bireylerin mağduriyetlerini gidermediği gibi, daha çok Batı, Kuzey ve İç Anadolu’da karşılaşılan kendi rızasıyla kaçarak evlilik yapan ergenlik dönemindeki bireyleri mağdur ettiği yolunda bir izlenim oluşturmaktadır.

Çalışmamızın verileri, evlilik birliğini kendi isteğiyle erken yaşta gerçekleştirmiş olup, bu evlilikten dolayı eşleri, haklarında açılan kamu davası sonucu TCK 103. Madde doğrultusunda çocuğun nitelikli cinsel istismarı suçundan yargılanıp hapse girmiş 15 genç kadın ile gerçekleştirilen derinlemesine görüşme kayıtlarından elde edilmiştir. Katılımcılar düşük eğitim düzeyi ve istisnalar dışında düşük gelir seviyesine sahip olma ortak paydasında birleşmekte buna bağlı olarak da kamu davasının açılmasını takip eden süreçte yaşadıkları mağduriyetler benzerlik arz etmektedir.

Katılımcıların erken yaşta evlilik kararı almasında öncelikle ailesel faktörlerin öne çıktığı bunun yanında kültürel, psikolojik ve ekonomik faktörlerden birinin ya da bir kaçının da etkili olduğu anlaşılmaktadır. Erken yaşta evliliğe motive eden sebep ne olursa olsun, mutlu bir yuva kurma hayalini gerçekleştirme, evlilik birliğini gerçekleştirmede katılımcıların ortak amacıdır.

Evlilik birliğinin gerçekleştirilmesinin ardından kaçarak ailelere rağmen yapılan evliliklerde aile şikâyetiyle, aile rızası ile gerçekleştirilen evliliklerde ise gebelik takibi ya da doğum için gidilen sağlık kurumunda sağlık çalışanının bildirim sonucu eşler hakkında kamu davası açılmaktadır. Aileler daha sonra söz konusu evliliği kabullenip şikâyetlerini geri çekseler bile bilindiği gibi kamu davası devam etmektedir. Bu durum ilerleyen dönemlerde aile içi husumetlere zemin hazırlamakta, aile mahremiyetine devlet eliyle müdahale edildiği izlenimini oluşturmaktadır.

Sağlık çalışanlarının bildirim zorunluluğu ise zaten fazlasıyla ağır bir iş yükü ile karşı karşıya olan sağlık çalışanlarına sağlık hizmeti verme dışında bir konuda ayrıca sorumluluk yüklemektedir. Ülkemizin doğu kesimlerinde görev yapan sağlık çalışanları can güvenliği endişesiyle bildirim yapmaktan kaçınmakta böylece olayın asıl mağdurları tespit edilememektedir. Diğer bölgelerde görev alan sağlık çalışanları ise vicdanen rahatsız olsa da meslekten men edilmemek için severek ve karşılıklı rıza ile evlenmiş bireyler hakkında bildirim yapmak zorunda kalmaktadır. Sağlık çalışanlarına yüklenen bu sorumluluk, erken yaşta evlilik yapan bireyleri kamu davasına muhatap olmamak için sağlık hizmeti almama yoluna itmekte, hamilelik ve doğum gibi kritik dönemlerde sağlık hizmeti almayan bireylerin hayatları tehlikeye girmektedir.

Erken yaşta evlilik yapan bireylerin sayıları konusunda sağlıklı bir veri elde etme imkânı bulunmamaktadır. Evlilik birliğini erken gerçekleştirmekten değil de cinsel istismar suçundan yarıldıkları için bu güne kadar hüküm giymiş ya da halen yargılanmakta olan erken evlilik mağdurlarının sayıları hakkında adli mercilerden sağlıklı bir bilgi edinmek mümkün değildir. Sağlık personelinin adli bildirim yapmasından çekinen bazı çiftler daha önce de değindiğimiz gibi hamilelik ve doğum gibi kritik dönemlerde sağlık hizmeti almama yolunu seçmektedir. Araştırmamızda elde ettiğimiz veriler gebelik ya da doğum sürecinde sağlık hizmeti almak için hastanelere başvuran adölesanlar hakkında ise sağlık personelinin bildirim yapmak konusunda zaman zaman tereddüt yaşadığını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak ülkemizde 18 yaşını tamamlamadan gerçekleşen evliliklerin sayısı, bunların ne kadarının zorla ve ne kadarının gönüllü evlilikler olduğu konusunda sayısal anlamda sağlıklı bir tespitle bulunabilmek mümkün değildir. Çeşitli yayın organlarında sekiz bin civarı rakamlar telaffuz edilse de tahminimiz sayının bu rakamın çok üstünde olduğu yönündedir.

Ayrıca istatistiksel veriler sağlık kurumları tarafından haklarında savcılığa bildirim yapılan erken evlilik vakalarının en az yarısını ülkemizde geçici sığınmacı statüsünde ikamet eden göçmenler olduğunu göstermektedir. Ancak kamu davaları sadece Türkiye vatandaşları için açılmakta, geçici sığınmacı statüsündeki göçmenler hakkında herhangi bir yargılama ya da

cezalandırma yoluna gidilmemektedir. Bu uygulama haklı olarak erken evlilik mağdurlarının tepkisine neden olmakta ve kamu vicdanını yaralamaktadır.

Evlilik birliğini erken yaşta oluşturma kararı çiftlerin ortak kararı olduğu halde kamu davası sadece (on sekiz yaşından küçük dahi olsa) erkek için açılmakta, suç evlilik birliğini yasada belirlenenden daha erken yaşta gerçekleştirmek olduğu halde erkek, TCK 103. Madde (Çocuğun Cinsel İstismarı) suçundan yargılanmaktadır. Yargılamanın tecavüz suçuyla yapılması, eşin hem son derece ağır bir ceza ile karşı karşıya kalmasına hem de tahliye ardından sabıka kaydı dolayısıyla ömür boyu toplumsal hayata dâhil olma konusunda sıkıntı yaşamasına neden olmaktadır.

Yargılama yıllar sürmekte, bu süreçte evlilik birliği devam etmekte, çocuk sayısı artmakta, aile olmanın beraberinde getirdiği maddi ve manevi ihtiyaçlar çeşitlenmektedir. Görünürde erkeğin yargılanıp cezalandırıldığı süreçte asıl mağduriyeti yaşayan, eşi hapse giren kadın ve bu evlilikten dünyaya gelen çocuklar olmaktadır. Eşi hapse giren kadınlar öncelikle ciddi anlamda maddi sıkıntı yaşamakta, çocuklarına hem anne hem baba olmak zorunda kalmaktadırlar. Ölümle sonuçlanan sağlık sorunlarından intihara hatta fuhuş batağına saplanmaya kadar pek çok tehlikeyle karşı karşıya yaşam mücadelesi verirken, ne eşlerini istismarcıları olduğu gerekçesiyle hapse atan devletten, ne de ailelerinden maddi ve manevi anlamda kayda değer bir destek görememektedirler.

Çocuklar babalarının neden hapse girdiğine anlam verememekte, küçük yaşta maddi manevi pek çok sorunla yüzleşmek zorunda kalmaktadırlar. Cinsel istismar suçu ile yargılanıp hapse giren erkekler gerçek anlamda istismar suçu işlemiş tecavüzcülerle aynı koşutta yıllar geçirmekte bu durumun psikolojilerine yansımaları, eşler arası ilişkileri olumsuz etkilemektedir. Bu bağlamda erken evlilik mağduru pek çok çiftin evliliği boşanma ile sonuçlanmakta, birçoğu ise evliliklerini devam ettirmek adına insanüstü çaba sarf etmektedir.

Eşlerin hapse girmesi ardından dışarıda kalan kadın başa çıkmak zorunda olduğu birçok zorluğun yanında, sınırlı imkânlarıyla bu haksız uygulamaya çözüm talep etmek adına çaba

harcamaktadır. Televizyon ve haber organları aracılığıyla seslerini duyurmaya çalışma, milletvekilleri ve kadın haklarını savunduklarını iddia eden STK'larla iletişime geçme, Cumhurbaşkanlığı ve Adalet Bakanlığı gibi resmi kurumlara mektup gönderme gibi yöntemlerle gerçekleştirilen c z m arayışları muhatapları tarafından son derece olumlu karşılanıyor gibi görünse de aynı muhatapların c z m adına bu güne kadar hiçbir olumlu çaba harcamadıkları anlaşılmaktadır. Binlerce erken evlilik mağduru arasında, bir Whatsapp grubu kurarak kendi aralarında iletişim sağlayan ve kendilerini 'Genç Evliler' olarak tanımlayan bir grup aktivist mağdur, seslerini duyurabilmek için insanüstü gayret göstermektedir. Bu mağdurların talepleri; erken yaşta evliliğin suç olmaktan çıkartılması, bir defalı ına erken yaşta evlilikten hüküm giyenlere yönelik af ilan edilmesi ya da en azından erken yaşta evlenmek suç sayılsa bile cinsel istismardan ayrılarak yargılanmaları ve cezalarını ayrı ko uşta c kmeleri olarak sıralanabilir.

Evlilik yaşı ve akran ilişkileri ile ilgili farklı ülkelerdeki uygulamalardan da anlaşılacağı üzere, Türkiye, ne Avrupa Birliği uyum süreci ve Birleşmiş Milletler  yeli i dolayısıyla birlikte yol aldığı batılı ülkelerle, ne de nüfusunun %90'dan fazlası Müslüman bir ülke olarak Müslüman ülkelerle benzer bir uygulama sergilememekte, herhangi bir zorlama olmaksızın gerçekleşmiş erken yaştaki evlilikler tecavüz ile ilişkilendirilmekte ve c k ağır şekilde cezalandırılmakta, c ftler c ocukları dahi olsa ayrılı a zorlanmaktadır

şüphesiz hiçbir devlet kanuni bir düzenlemeyi vatandaşlarını mağdur etmek için hayata geçirmez. Ancak söz konusu düzenlemeler toplumun değerlerini, geleneksel yapısını ve hitap ettiği kitlenin beşeri ihtiyaçlarını hesaba katmadan yapıldığında ortaya c lışmamıza konu olan erken evlilik mağdurları gibi bir kitle çıkartabilmektedir. C lışmamız evlilik birliği kurma yaşını ve akran ilişkilerini düzenleyen mevcut yasaların günümüzdeki yansımalarını ortaya koymaktadır diyebiliriz ancak söz konusu uygulamalardan etkilenen, sevgiye a , yoksulluk içinde büyüyen binlerce c ocu un varlığı d ş n ld  inde uygulamanın do uraca ı sonuçların ileride daha derin hissedilece i aşık ardır.

Okullaşma oranının oldukça yüksek olduğu Türkiye’de, okullarda, kariyer planlama, erken yaşta yapılan evliliklerin doğurduğu olumsuz sonuçlar, evlilik dışı cinsel aktivitenin taşıdığı riskler, adölesan gebelikler ve ilk gebeliğin 20 yaşından sonraya ertelenmesi gibi konularda okullarda eğitim verilmesi (TUSEB, 2019) daha en başta ergenlik döneminde verilecek evlilik kararların önüne geçebilir.

Evlilik birliği kurma konusunda farklı ülkelerdeki uygulamalarla ilgili elde ettiğimiz veriler, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği lkeleri gibi gelişmiş ülkelerde evlilik yaşını ve akran ilişkilerini düzenleyen ayrı yasalar olduğunu göstermektedir. Bu ülkelerde, bütün yasal düzenlemelere ve bilgilendirmelere rağmen hamilelikle sonuçlanan akran ilişkilerinde ya da erken yaşta evlilik birliği kurma taleplerinde cezalandırma yerine aile birliği kurulmasını teşvik etme yoluna gidilmektedir. Saha araştırmamızın sonuçları ülkemizde benzeri bir uygulamanın eksikliğinin hissedildiğini göstermektedir. Bu yönde yapılacak bir düzenleme hem erken de olsa evlilik birliğine dönüşmüş bir ilişkinin tecavüz ile ilişkilendirilmesinin önüne geçecek, hem de mevcut uygulamanın sonucunda ortaya çıkan olumsuz sonuçları ortadan kaldıracaktır.

Araştırma sürecinde elde ettiğimiz veriler başta katılımcılar olmak üzere toplumun genelinin çalışmamıza konu olan uygulamadan haberdar olmadığını ortaya koymuştur. Bu mağduriyeti gidermek adına mevcut yasada bir düzenlemeye gidilmeyecekse bile en azından bu tür kritik konularda gerçekleştirilen kanun değişiklikleri hakkında kanun koyucunun halkı bilgilendirilmek adına daha etkili yöntemler uygulanması gerektiği anlaşılmaktadır.

Erken yaşta zorla evlilikleri önlemek adına gerçekleştirilen düzenlemelerin geniş bir kitlenin büyük mağduriyetine neden olduğu açıktır. Dünyanın farklı yerlerindeki uygulamalar incelendiğinde, ergenlik çağındaki bireylerin beşeri ihtiyaçlarının göz önüne alındığı anlaşılmaktadır. Temennimiz Türkiye’de de hem erken yaşta zorla evlilikleri önleyecek hem de erken yaşta evlilik yapmak isteyen bireylerin iradelerini göz ardı etmeyecek bir düzenlemenin hayata geçirilmesidir.

KAYNAKÇA

- Akduman, D. (2020). Ailenin korunması ve akademiyanın sorumluluğu. M. Aytepe (Ed.). *İstanbul sözleşmesi: disiplinler arası bir soruşturma*. (15-17). Tire Kitap.
- Akıncı, A. (2020). İstanbul sözleşmesi-hukuki değerlendirme. M. Aytepe (Ed.). *İstanbul sözleşmesi: disiplinler arası bir soruşturma*. (89-132). Tire Kitap.
- Aldemir, T. (2020). Değişim sürecinde kadın ve aileyi anlamak. M. Aytepe (Ed.). *İstanbul sözleşmesi: disiplinler arası bir soruşturma*. (19-27). Tire Kitap.
- Aron, R. (2014). *Sosyal düşüncenin evreleri*. (Korkmaz A., Çev.). Kırmızı Yayınları. (Orijinal eserin yayın tarihi: 1965).
- Arslan, İ. (2019). Hz. Âişe'nin Evlilik Yaşı Örf mü, Din mi?. *Trabzon İlahiyat Dergisi*. 6(1), 341-376. <https://doi.org/10.33718/tid.518839>.
- Arslantürk, Z. & Arslantürk, H. (2010). *Uygulamalı Sosyal Araştırma*. Çamlıca Yayınları
- Aşkın, N. (2020, 11 Haziran). Genç evlilik mağdurlarından hükümete çağrı: ‘ ‘ Bize verilen sözler artık yerine getirilsin’’. *İlkha*. <https://ilkha.com/6284-sayili-kanun-ve-genc-evlilik-magdurlari/genc-evlilik-magdurlarindan-hukumete-cagri-bize-verilen-sozler-artik-yerine-getirilsin-128022>
- Ayık, H. (2020). Toplumsal cinsiyet kavramının tarihsel arka planı. M. Aytepe (Ed.). *İstanbul sözleşmesi: disiplinler arası bir soruşturma*. (179-190). Tire Kitap.
- Aypay, A. (2014). Bilimsel etik. A. Tanrıöğen (Ed.). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (279-292). Anı Yayıncılık.

Aytepe, M. (2020). İstanbul sözleşmesi'nin islam düşüncesi açısından tahlili. M. Aytepe (Ed.). *İstanbul sözleşmesi: disiplinler arası bir soruşturma*. (277-318). Tire Kitap.

Balaban Salı J. (2012). Verilerin toplanması. A. Şimşek (Ed.). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (134-161). Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Balcı, M. (2020). *İstanbul sözleşmesi ve toplumsal cinsiyet bağlamında kadem'e cevaplar*. İstanbul: Yüzleşme.

Baldwin, L. (2018). Statutory rape laws and charges. criminaldefenselawyer. <https://www.criminaldefenselawyer.com/resources/criminal-defense/sex-crimes/statutory-rape-charges-punishment-defense#:~:text=Statutory%20rape%20is%20a%20crime,this%20crime%20as%20statutory%20rape>. (17 Mart 2021 tarihinde erişildi).

Baş E. (2019). Lanzarote Sözleşmesi'nin Hukuki Tahlili. [Hukuki değerlendirme]. http://aileakademisi.org/sites/default/files/lanzarote_sozlesmesinin_hukuki_tahlili.pdf

Başpınar, V. (2003). Türk medeni kanunu ile aile hukukunda yapılan değişiklikler ve bu konuda bazı önerilerimiz. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 52(3). https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000000526

Batar, Y. (2020). İstanbul sözleşmesi'nin uzak hedefleri. M. Aytepe (Ed.). *İstanbul sözleşmesi: disiplinler arası bir soruşturma*. (367-382). Tire Kitap.

Birsin, M. (2020). Kadın insan hakları bakımından cinsiyet meselesi ve islam hukuku açısından değerlendirilmesi. M. Aytepe (Ed.). *İstanbul sözleşmesi: disiplinler arası bir soruşturma*. (133-170). Tire Kitap.

Boran P., Gökçay G., Devicioğlu E. & Eren T. (2013) Çocuk gelinler. *Marmara Medical Journal*. 26, 58-62. <https://doi.org/10.5472/mmj.2013.02751.1>

Böke, K. (2009a). Örneklem. K. Böke (Ed.). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (s.104-152). Alfa Yayınları.

Böke, K. (2009b). Sosyal bilimlerde araştırma. K. Böke (Ed.). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. (s.3-31). Alfa Yayınları.

Can, İ. (2013). . Tarih, toplum ve kültür bağlamında aile ve kadın. M. Aydın (Ed.). *Sistemantik aile sosyolojisi*. (215-243). Çizgi Kitapevi.

Dağışan, V. (2020). İstanbul sözleşmesi özelinde cinsiyet, kadın, çocuk ve aile üzerine. M. Aytepe (Ed.). *İstanbul sözleşmesi: disiplinler arası bir soruşturma*. (67-87). Tire Kitap.

Dağlar, A. (2019). Cezaevlerindeki mahrem soru: "Pembe oda"dan neden sadece “uslu” duran mahkûmlar yararlanıyor?. Independent Türkçe. <https://www.indyturk.com/node/22961/haber/cezaevlerindeki-mahrem-soru-pembe-odadan-neden-sadece-%E2%80%9Cuslu%E2%80%9D-duran-mahkumlar>. (7 Haziran 2021 tarihinde erişildi).

Demir, O. Ö. (2009). Nitel araştırma yöntemleri. K. Böke (Ed.). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (s.287-316). Alfa Yayınları.

Doğan, R., (2017). Anlamlı yanıt üretilemeyen ikilem: reşit olmayanla cinsel ilişki suçu. *Ankara Barosu Dergisi*. 75(1), 123-149. <https://doi.org/10.30915/abd.406375>

Duru, E. & Arslan, G., (2014) Evlenmek amacıyla evden kaçan kız ergenler: bir olgu bilim çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 5 (41), 36-48.

Evlenme ve boşanma istatistikleri. (2019, 26 Şubat). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). <https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33708>

Fundamental Rights of the European Union. (2014). *Addressing forced marriage in the EU: legal provisions and promising practices*. <https://doi.org/10.2811/70551>

Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. (Cemal G., Çev.). Kırmızı.

Glesne, C. (2012). *Nitel Araştırmaya Giriş*. (Ali E., Pelin Y.). Anı Yayıncılık. (Orijinal eserin yayın tarihi: 1991).

Gökmen Ş., Atay A. & Eralp A. (2019). İlk evlilik süresini etkileyen faktörlerin yaşam analizi: Türkiye örneği. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*. 6(1), 63-76. <https://doi.org/10.17541/optimum.479196>

Günay, G. & Bener, Ö. (2011). Kadınların toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde aile içi yaşamı algılama biçimleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 15(3), 157-171.

Günerigök, M. (2020). Toplumsal cinsiyet, islam ve İstanbul sözleşmesi. M. Aytepe (Ed.). *İstanbul sözleşmesi: disiplinler arası bir soruşturma*. (331-347). Tire Kitap.

İlmihal II: İslam ve toplum. (2013). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

İnal, K. (2018). *Modernizm ve çocuk geleneksel modern postmodern çocukluk imgeleri*. Sobil Yayıncılık

Kahveci, N. (2014). *İslam aile hukuku*. İstanbul: Hikmetevi Yayınları.

Kapısız, S. G. & Dedeoğlu, Z. (2020). Adölesan gebelikler ve yasal boyutu. *Türk Kadın Sağlığı ve Neonatoloji Dergisi*. 2(2), 41-46.

Karakaş, B. (2016). Çocuk refahı: çocuk hakları perspektifinden bir değerlendirme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 18(3), 887-906.

Karcı, C.K., Avcı, A., Tahiroğlu, A.Y., Metin Ö. & Çelik, G. G. (2017). Bir adli bildirim çelişkisi: çocuk yaşta evlilik ve gebelik. *Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi*. 42(4), 682-686. <https://doi.org/10.17826/cutf.325703>

Kesgin, G., Tercanlı Metin G., Kara Y., Ufuk Sezgin A. (2019) Kaçarak ve kaçırılarak evlenen kadınlar: niteliksel bir çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 66(12). <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3617>

Keskin, D. (2011). Küçük yaşta evlenmenin müeyyidesi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(4), 65-83.

Marriage Age by State 2020. (2020). World Population Review. <https://worldpopulationreview.com/state-rankings/marriage-age-by-state> (27 Aralık, 2020 tarihinde erişildi).

Mayo Clinic. (2019). Teenage pregnancy: Helping your teen cope <https://www.mayoclinic.org/healthy-lifestyle/tween-and-teen-health/in-depth/teen-pregnancy/art-20048124> (17 Mart 2021 tarihinde erişildi).

Merriam S. B. (2013). *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber*. (Selahattin T., Çev.). Nobel Yayınları. (Orijinal eserin yayın tarihi: 2009).

Mücahit Gültekin. (2020, 7 Mayıs). *Çocuk İstismarını Hukukileştirmek: Lanzarote Sözleşmesi* [Video]. Youtube. <https://youtu.be/aNcrEPfxnYA>

Mygov.scot. (2021). *Best Start Grant and Best Start Foods* - mygov.scot. <https://www.mygov.scot/best-start-grant-best-start-foods> (17 Mart 2021 tarihinde erişildi)

Onur, B. (2014). *Anılardaki aşklar: Çocukluğun ve gençliğin psikoseksüel tarihi*. KalemKitap Yayıncılık.

Orhan, Ş. [@OrhanSukriye]. (2020, Ekim 24). Daha 12 yaşında ama 6 senedir yetim gibi babasız büyüdü Bir kelimesi vardı Anne keske ben doğmasaydım babam cezaevine girmezdi [Tweet]. Twitter.

<https://twitter.com/OrhanSukriye/status/1319959694572687360?s=08>

Psikiyatristler Uyarıyor: ‘’ Evlilik Affi’’ Çocuğun Hayatı İçin Ciddi Risk. (2019, 24 Aralık) *BİA Haber Merkezi*. <https://m.bianet.org/kadin/insan-haklari/217585-psikiyatristler-uyariyor-evlilik-affi-cocugun-hayati-icin-ciddi-risk>

Sevinç, B. (2009). Survey araştırması yöntemi. *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (beşinci baskı) içinde (s.244-284). İstanbul: Alfa Yayınları

Shakespeare, W., (2006). *Romeo ve juliet*. (Özdemir N., Çev.). Remzi Kitapevi. (Orijinal eserin yayın tarihi 1597).

Slaterry, M. (2017). *Sosyolojide temel fikirler*. (Özlem B., Gülhan D., Hacer H., Cevdet Ö., Şebnem Ö., Ümit T., Çev.). Sentez Yayınları. (Orijinal eserin yayın tarihi: 1991).

Süt, A. (2020). Varlık ve değer açısından kadın. M. Aytepe (Ed.). *İstanbul sözleşmesi: disiplinler arası bir soruşturma*. (261-276). Tire Kitap.

Şimşek Ş. & Gençdoğan S. (2014) Cinsel istismar mağdurlarında istismar süresi ve sıklığı ile travma belirtileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Dicle Tıp Dergisi*. 41(1). 166-171. <https://doi.org/10.5798/diclemedj.0921.2014.01.0393>

Tanrıkulu, S. (2019). “Anayasanın 98’ inci ve İktüzüğünün 96’ ncı ve 99’ uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması için dilekçe.”

Taşkın Ş. C. (2010). Çocuğun cinsel istismarı suçu. *Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi*, 0 (67-68), s. 77-110.

- The ages of consent around the world. (2020, January 23). *The Week*.
<https://www.theweek.co.uk/92121/ages-of-consent-around-the-world>
- Toker, İ. (2020). Sosyolojik açıdan cinsiyet ve türkiye'deki dolayimleri. M. Aytepe (Ed.). *İstanbul sözleşmesi: disiplinler arası bir soruşturma*. (319-329). Tire Kitap.
- Türk Dil Kurumu. (2021a). Çocuk. Türk Dil Kurumu'nun Türkçe sözlüğünden.
<https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu. (2021b). Ergenlik. Türk Dil Kurumu'nun Türkçe sözlüğünden.
<https://sozluk.gov.tr/>
- Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü (TUSEB), Şubat 2019, Cinsel rüş, ergenlik, evlilik yaşı, evlilik öncesi cinsel yaşam, cinsel istismar.
<http://www.tuseb.gov.tr/enstit%C3%BC/tacese> .
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyon Tutanakları. (2016, 22 Kasım). MHP Grup önerisi münasebetiyle. 2. Yasama Yılı. 24. Birleşim.
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/genel_kurul.cl_getir?pEid=53683
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyon Tutanakları. (2016, 24 Şubat). Leyla Tan'ın Erken Yaşta Evlilik Hakkında Sunumu. 26. Dönem. 1. Yasama Yılı
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.mv_goruntule?pTutanakId=7480
- Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2016, 23 Kasım). *Adalet komisyonu. [Basın açıklaması]*
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/haber_portal.aciklama?p1=138843
- Ulukütük, M. (2020). Aile, hukukun nesnesi olabilir mi? Ahlaki bir soruşturma. M. Aytepe (Ed.). *İstanbul sözleşmesi: disiplinler arası bir soruşturma*. (189-260). Tire Kitap.

Ulus Karataş E. A., (2020). Geçici koruma altındaki Suriye vatandaşlarının çocuk yaşta evliliklerinin mukayeseli hukuka ve Türk hukukuna göre geçerliliği. *İstanbul Hukuk Mecmuası*. 78 (1). 21-81. DOI: 10.26650/mecmua.2020.78.1.0002

UNDP. (2018). Behavioral Insights at the United Nations. <https://www.undp.org/content/dam/undp/library/innovation/Behavioral%20Insights%20at%20the%20UN.pdf>

UNICEF (t.y.). Çocuk yaşta evlilik. <https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-ya%C5%9Fta-evlilik>

UNICEF Innocenti Research Centre. (2001). A league table teenage pregnancies in rich nations. *Innocenti Report Card*. No. 3. <https://doi.org/10.18356/e93150af-en>

UNICEF'in son tahminlerine göre, hızlı ilerleme sayesinde son on yıl içinde 25 milyon çocuk evliliği önlendi. (2018, 6 Mart). UNICEF. <https://www.unicef.org/turkey/bas%C4%B1n-b%C3%BCltenleri/unicefin-son-tahminlerine-g%C3%B6re-h%C4%B1z%C4%B1-ilerleme-sayesinde-son-y%C4%B1l-i%C3%A7inde-25-milyon>

Ünalın Turan S. (2019) *Toplumsal cinsiyet tutumları bağlamında aile içi sorumluluk paylaşımı: yükseköğretim görmüş çalışan dindar kadınlar ve eşleri örneği*. (Doktora tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi.

Yenerer Çakmut, Ö. (2016). Cinsel şiddet mağduru çocuk kavramı ve türk ceza kanunu'nun çocuğa yönelik cinsel şiddet düzenlemelerine genel bakış. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 22(1), 35-51.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

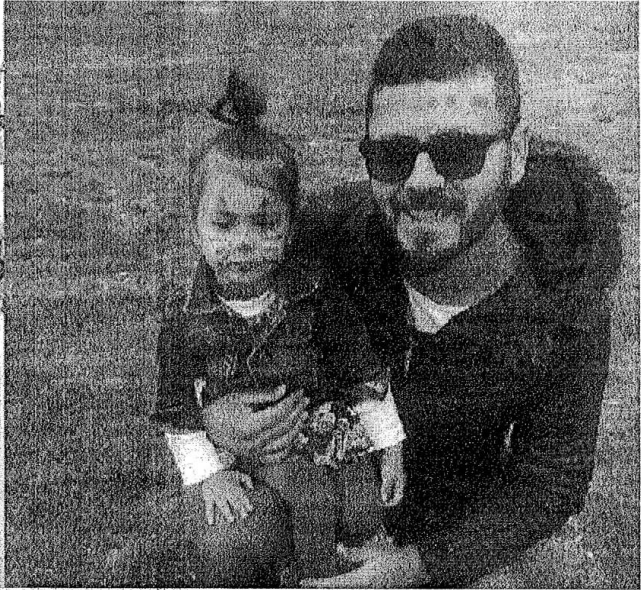
EKLER

EK 1 : ULUSAL MEDYADA YER ALAN ERKEN EVLİLİK HABERLERİ

Gündem

Bu zulüm artık son bulsun! Genç evlilik mağdurları bu bayramı da buruk geçiriyor

Kendi isteği, ailelerinin rızası ve Allah'ın emriyle genç yaşta evlendiği için eşi cezaevinde yatan Damla Atalay, başından geçen olayları Yeni Akit'e anlattı. Atalay, "Bu bayram da evlatlarımızın boynu bükük kalacak. Biz artık bizlere verilen sözlerin tutulmasını istiyoruz. Bayram geliyor cezaevinde bayram görüşü bile yok bir buçuk senedir. Bizlere yapılan bu zulüm artık son bulsun" dedi.

Resul Ekrem Şahan Ankara

Kendi istekleri ve ailelerinin rızasıyla, Allah'ın emriyle genç yaşta evlenen erkekler, feminist grupların dayattığı Batı menşeli yasalar yüzünden; "tacizci, tecavüzcü" diye yaftalanarak hapiste yatanlar, bu bayramda da ailelerine kavuşamadılar. Genç evlilik mağdurlarından Damla Atalay, başından geçen olayları Yeni Akit'e anlattı. Atalay, "2007 yılında eşime seversen isteyerek kaçtım. Başta ailem şikayetçi oldu. Daha sonra şikayetlerini geri çektiler. Fakat artık kamu davasına dönmüştü. Düğünüm oldu. Bu evlilikten 2 tane kız evladım oldu. Mutlu giden bir evliliğim vardı. Eşime toplamda 11 yıl 4 ay ceza verdiler ve 2019'un 7'nci ayında, evlendiğimizden 12 yıl sonra bir gece aniden bizden koparıp cezaevine götürdüler" dedi.

"Bizi sahipsiz bıraktılar!"

Atalay, "Beni, evlatlarımı sahipsiz bıraktılar. Biz mutluyduk. Beni, eşim değil bu yasalar mağdur etti. 1 buçuk senedir eşim evlatlarımızın kokusunu unuttu. Evlatlarımız babalarını göremedi. Biz genç yaşta yuva kurduk sadece. İstismarcılarla aynı koğuşa attılar eşimi. Oysa istismar söz konusu bile olamaz. Artık 28 yaşındayım ve hâlâ aynı şeyi söylüyorum eşime seversen isteyerek evlendim. Bizler hem maddi hem manevi olarak çöktük" ifadelerini kullandı.

"Diğer insanlara hak olan bize hak değil mi?"

Mağduriyetlerinin giderilmesi için çalmadıkları kapı bırakmadıklarını söyleyen Atalay, "Bu süreçte çalmadığımız kapı kalmadı. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ile görüştük. Her şeye rağmen bu yasa çıkacak dedi. Biz bekliyoruz, bekleyeceğiz. Pes etmeyeceğiz. Bizim kurulu düzenimiz bozuldu. Bu bayram da evlatlarımızın boynu bükük kalacak. Biz artık bizlere verilen sözlerin tutulmasını istiyoruz. Bayram geliyor cezaevinde bayram görüşü bile yok bir buçuk senedir. Eşim bir buçuk senedir evlatlarına sarılamadı. Bu nasıl acıdır tarif edemem. Bizlere yapılan bu zulüm artık son bulsun. 'Kanayan yara' diye adlandırıldı yıllardır durumumuz. Artık kanayan yaramız sarılsın. Diğer insanlara hak olan bize ve evlatlarımıza hak değil mi?" diyerek düşüncelerini dile getirdi.

<https://m.yeniakit.com.tr/amp/haber/1559153/bu-zulum-artik-son-bulsun-genc-evlilik->

[magdurlari-bu-bayrami-da-buruk-geciriyor? twitter impression=true](#)

Erken yaşta evlilik yapan binlerce mağdur 'af' istiyor

Basın açıklamasından detaylar

Misyon Mağdur Af Basın Açıklaması

- Hülya Kızılçiçek'in açıklamaları
- Feslihan Gültok'un açıklamaları
- Detay görüntüler

(KIRIKKALE) -- Kırıkkale'de mağdur aileler 'af' için toplandı KIRIKKALE

- Kırıkkale'deki aileler, erken yaşta evlenen ve doğum yaptıkları sırada şikayet edilmelerinin ardından açılan kamu davası sonucu cezaevine giren eşleri için 'af' istiyor. Kırıkkale'de Hüseyin Kahya Parkında çocuklarıyla bir araya gelen kadınlar eşlerinin cezaevinden çıkmalarını istiyor. Korona virüs tedbirleri alınarak yapılan basın açıklamasında, ülke genelinde 8 bin gencin ve 16 bin çocuğun mağdur olduğu belirtildi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Genel Başkanı Devlet Bahçeli'ye seslenen ve ağabeyinin cezaevinden çıkarılmasını talep eden Hülya Kızılçiçek, evlilik mağduru 8 bin gencin çözüm beklediğini söyledi.

"Biz sadece ayda 45 dakika aile olabiliyoruz" Burada ağabeyi ve diğer yakınları için toplandıklarını dile getiren Gülçiçek, "Burada ağabeyim ve diğer yakınları için toplanmış bulunuyoruz. 8 bin genç evlilik mağduru çözüm bekliyor. Evlatlarımız babalarıyla geçecek günlerin hayallerini kuruyor. Buradan Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, Adalet Bakanımız Abdul Hamit Gül'e, Anayasa Komisyon Başkan Vekilimiz Ali Özkaya'ya, AK Parti Başkan Yardımcımız Leyla Şahin Özkaya'ya, Devlet Bahçeli'ye, İnsan Hakları İnceleme Komisyon Sözcüsü Osman Nuri Gülaçar, Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'e sesleniyorum. 8 bin evlilik mağduru genç çözüm bekliyor. Biz sadece ayda 45 dakika aile olabiliyoruz. 45 dakikada bir aile nasıl mutlu olduğunu görebilse bunu size hayatta anlatamam dayanamazsınız. Sizden hukuka vicdana uygun bir vefalık çözümü istiyoruz. En kısa zaman da sizden tahliye müjdesi bekliyoruz. Lütfen artık bizi görmemezlikten gelmeyin. Gözyaşlarımız dinsin artık" dedi.

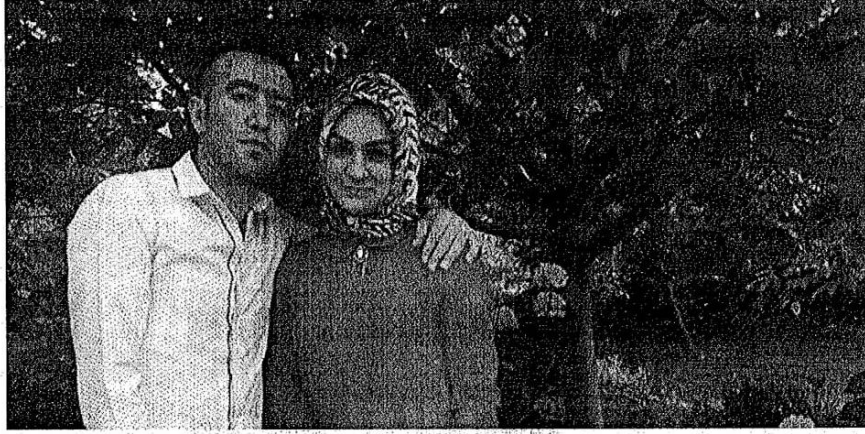
"16 bin çocuk babasız büyüyor" 8 yıl önce eşiyle severek evlendiğini kaydeden Feslihan Gültok, "Eşimle 8 yıl önce severek evlendim. Eşim şu anda cezaevinde görüşe gidip geliyorum canımdan can gidiyor. Resmi nikahlı eşim tecavüzcüm olarak gözüküyor. Çocuğum oldu ailem oldu derken eşim cezaevine girdi. Eşim içeride mağdur biz dışarıda mağduru. Buradan Cumhurbaşkanımıza, yetkililerimize, halkımıza sesleniyoruz. Lütfen sesimizi duyun artık. Bizim gibi 8 bin aile mağdur. 16 bin çocuk babasız büyüyor. Çocuğum 'babam nerede' dediğinde artık söyleyecek bir şey bulamıyorum. Erken evliliğin önü açılın istemiyoruz. Sadece geçmişe yönelik bu 8 bin aile affedilsin istiyoruz" şeklinde konuştu.

(HA-KA

<https://beyazgazete.com/video/webtv/guncel-1/erken-yasta-evlilik-yapan-binlerce-magdur-af-istiyor-847483.html>

Genç evlilik mağduru Tıraş sözde kadın derneklerine sordu: Sizin hiç vicdanınız yok mu?

Evlendikten 8 sene sonra eşi Mustafa Tıraş'a 'Çocuğa yönelik cinsel istismar suçundan' 10 sene 10 ay hapis cezası verilen genç evlilik mağduru Merve Tıraş, sözde kadın savunucularına şu soruyu yöneltti: "Sizin hiç vicdanınız yok mu?"

Taha Emre Özdemir
yeniakit.com.tr

Evlendikten 8 sene sonra eşi **Mustafa Tıraş'a** 10 yıl 10 ay hapis cezası verilen **genç evlilik mağduru Merve Tıraş**, hikayesini **yeniakit.com.tr** ile paylaştı.

'Annem şikayetini geri çekti ama...'

"Eşim ile 2011 yılında kaçarak evlendim." diyen Tıraş, "15 yaşıma girmeme 1 ay kalmıştı. Annem benden haber alamayınca polise başvurdu. Sonra annemle barıştık ve şikayetçi olmadı." ifadelerini kullandı.

Annesinin şikayetinden vazgeçmesine rağmen eşine yönelik kamu davası açıldığını belirten Tıraş, yaşanan süreci şöyle anlattı:

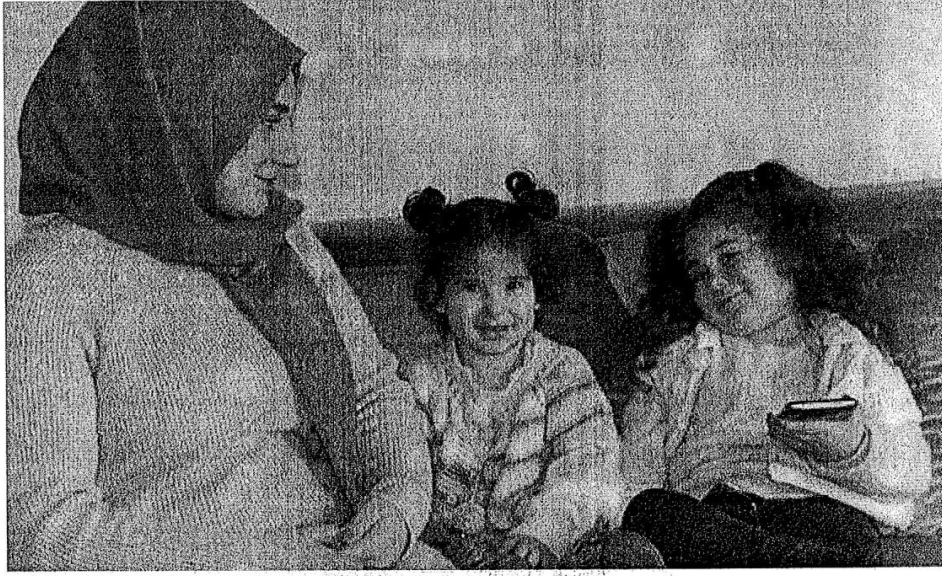
"Evliliğimizin 8. senesinde resmi nikahlı eşim Mustafa Tıraş'a 'Çocuğa yönelik cinsel istismar suçundan' 10 sene 10 ay hapis cezası verdiler. Şu anda da gerçek tecavüzcülerle aynı koğuştta yatıyor."

<https://www.yeniakit.com.tr/haber/genc-evlilik-magduru-tiras-sozde-kadin-derneklerine-sordu-sizin-hic-vicdaniniz-yok-mu-945634.html>

Genç yaşta kurulan yuvalar kanunla dağıtılıyor

Eşinin erken yaşta evlilik yaptığı gerekçesiyle tutuklandığını belirten mağdurlardan Rabia Yağmur Karamemiş, yanlış bir şey yapmadıklarını sadece yuva kurduklarını söyledi.

10.01.2019 12:00:00 Kadın Aile

2012 yılında tanıştığı Enes Karamemiş ile evlendikten 4,5 yıl sonra eşinin bir gece evden alınarak cezaevine atıldığını söyleyen Rabia Yağmur Karamemiş, "Evlendikten 4,5 sene sonra bir gece ansızın eşimi cinsel istismar suçuyla cezaevine aldılar. 9 yıl 11 ay ceza verdiler. Benim eşim tecavüzcü değildi. Biz sadece yuva kurduk." dedi.

Evlilik dışı ilişkilerin serbest olduğu ve bu kapsamda yapılan her türlü fiilin de iki tarafın rızası olması halinde özgürlük kapsamında sayıldığı Türkiye'de, 18 yaş altında dini nikâhla yapılan evliliklere ceza veriliyor.

İki tarafın rızası ve ailelerin izni olmasına rağmen evlenip çocuk sahibi olan binlerce aile "tecavüz ve cinsel istismar" suçlamasıyla yargılanıp uzun süreli hapis cezasına çarptırılıyorlar. Bu kapsamda 8 bin ailenin mağdur olduğu biliniyorken, aynı ailelerin 16 bin çocuğu da adeta bir yetim gibi ve mağdur olarak büyüyorlar.

Söz konusu kanun kapsamında 2 kız çocuğuyla yalnız kalarak mağdur olan Rabia Yağmur Karamemiş, yaşadıklarını İLKHA'ya anlattı.

<https://dogruhaber.com.tr/haber/323144-genc-yasta-kurulan-yuvalar-kanunla-dagitiliyor/>

Çocuk Yaşta Evlenenmeye 5 Yıl Hapis Cezası

Çocuk yaşta evlenen çifti hapisane ayırdı.

Dilara Şen ve Anılcan Turfan, birbirlerine aşık olunca anne babalarının rızasıyla çocuk yaşta evlendi. Dilara 14 yaşında hamile kalınca konu mahkemeye yansındı ve eşi Anılcan'a, 'Cinsel istismar' suçundan kamu davası açıldı. Severe evlenen çiftler, mahkeme devam ederken yaşları tutunca resmi nikah kıydı. 4 yıl önce Anılcan'a açılan kamu davası sonuçlandı. Geride 2 çocuk ve nikahlı eşi kalan Anılcan'ın, 5 yıl 6 ay 20 günlük Silivri hapsi başladı. Mahalleli Anılcan'ın serbest bırakılması için eylem yaptı. Babasının hapisten çıkarılmasını isteyen 4 yaşındaki Melodi de eylemdeydi.

Olay, Küçükçekmece Mimar Sinan Mahallesi'nde gerçekleşti. Dilara Şen 13, Anılcan Furkan 16 yaşındayken birbirini severek evlenmek istedi. Yaşları tutmadığı için ailelerin bir araya gelmesiyle resmi nikahsız aynı evde yaşamaya başladılar. Dilara 14 yaşında hamile kalınca sağlık ocağına gitti. Olay mahkemeye taşındı ve Anılcan Turfan hakkında, 'Cinsel istismar' suçundan dava açıldı. Dava devam ederken Dilara 16, Anılcan 19 yaşına geldi ve aile rızası olduğu için resmi nikah kıydılar.

Devam eden kamu davası geçen hafta sonuçlandı. Anılcan Turfan (21), hakkında kesinleşen 5 yıl 20 günlük cezayı çekmesi için Silivri Cezaevi'ne gönderildi. Roman vatandaşların oturduğu mahalleli Anılcan için bir araya gelerek pankartlı sloganlı eylem yaptı. Roman vatandaşlar, 'Tek suçu yuva kurmak', 'Biz bu vatana baş değil kaç bile kaldırmadık', 'Evli mutlu çocuklu aşka özgürlük', 'Benim oğlum sadece sevdiği şarkıları çaldı', 'Adaletin içinde adalete ihtiyacımız var' yazılı pankart ve 'canımız yanıyor Anılcan'a adalet' sloganı attı.

<http://www.habermam.com/haber/cocuk-yasta-evlenenmeye-5-yil-hapis-cezasi>

'Çocuk gelin' evliliğine 6 yıl 8 ay hapis

25.05.2015 11:57 | Son Güncelleme: 25.05.2015 11:56

Osmaniye'de 8 yıl önce 14 yaşında olan Suna Altıparmak ile evlenen Ahmet Tekel hakkında 'Nitelikli cinsel istismar ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma' suçlarından 6 yıl 8 ay hapis cezası verildi.

TAKİP ET

Google News

Osmaniye'de 8 yıl önce 14 yaşında olan Suna Altıparmak ile evlenen 30 yaşındaki Ahmet Tekel hakkında 'Nitelikli cinsel istismar ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma' suçlarından açılan davada, 3 çocuğu olmasına ve resmi nikah yaptırmasına rağmen 6 yıl 8 ay hapis cezası verilip cezaevine konuldu. Suna Tekeli, "Eşim çocuklarıyla ve benimle mutluydu. Çocuklar her gün babalarını soruyorlar ve ben de 'askerde' diyorum" dedi.

Mimar Sinan Mahallesi 8575 Sokak'ta oturan kepçe operatörü Ahmet Tekeli, 12 Ağustos 2007'de 14 yaşında olan komşusunun kızı Suna Altıparmak ile ailelerin de onayıyla evlendi. Suna'nın yaşı küçük olduğu için nikah kıyılmadı. İstanbul'a taşınan çiftin 2009 yılında Üsküdar Zeynep Kamil Kadın ve Çocuk Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde 'Sevde' adını verdikleri bir kızları dünyaya geldi. Annenin yaşının küçük olduğunu fark eden hemşireler, polise bilgi verdi. Bunun üzerine Ahmet Tekeli hakkında soruşturma başlatıldı.

Genç çift daha sonra Osmaniye'ye göç ederken, soruşturma sonunda Ahmet Tekeli hakkında 'Nitelikli cinsel istismar ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma' suçlarından Osmaniye 1'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı. Dava devam ederken çift 2010 yılında resmi nikah yaptı. 2011'de Şaban Mete, 2012'de de Ecrin adında iki çocuğu daha olan Ahmet Tekeli, dava sonunda 6 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırıldı ve 10 Şubat 2015'te cezaevine konuldu.

<https://www.mynet.com/cocuk-gelin-evliligine-6-yil-8-ay-hapis-110101853894>

Küçük yaşta evlendikleri eşleri hapse girince mağdur oldular

06 Şubat 2015 Cuma - 11:37 | Son Güncelleme : 06.02.2015 - 18:06

- SİVAS'ta erken yaşta evlilik nedeniyle eşleri ve çocuklarının hapse girmesi nedeniyle mağdur olan aileler, kanunda değişiklik yapılmasını istedi.

Sivas'ta erken yaşta evlilik nedeniyle son 1 yıl içinde eşleri ve çocukları ceza alan 4 aile, konuyla ilgili cumhurbaşkanı ve başbakanı yardım istedi. Oğlu 1 yıldır cezaevinde olan Ümmühan Duman'ın İstiklal Mahallesi'ndeki evinde bir araya gelen aileler, yasa değişikliği yapılarak mağduriyetlerinin giderilmesini talep ettiler.

"BABALARINI SORUYORLAR, YALAN SÖYLÜYORUM"

14 yaşındaki Zeynep Duman ile evlilik yaptığı için cezaevine düşen Murat Duman'ın annesi Ümmühan Duman, "Ben büyüklerime yalvarıyorum, Allah rızası için onları kurtarsınlar. Benim 2 tane torunum var. Ben yanlarında olmasam gelinim, torunlarım kötü yola düşecek. Onların yuvalarının yıkılmaması için büyüklerimden rica ediyorum, çocuklarımızı kurtarsınlar" dedi. Murat Duman'ın eşi Zeynep Duman ise şöyle konuştu: "Ben çocuklarımın babasını istiyorum. Cumhurbaşkanımızdan yardım istiyorum. Yasaların değişmesini istiyoruz. Çocuklarımı babasını istiyor. Hep soruyorlar 'babam nerede diye', diyecek bir şey bulamıyorum. Hep yalan söylüyorum."

<http://www.gazetevatan.com/kucuk-yasta-evlendikleri-esleri-hapse-girince-magdur-oldular-724847-yasam/>

"Çocuklarım babasız ve onun kokusunu alamadan büyüyorlar"

Adana'da erken yaşta evlendikleri gerekçesiyle eşi cezaevine konulan 2 çocuk annesi Gülçin Engin, ilgili yasalarının kendilerini mağdur ettiğini belirterek yetkililere seslendi.

27.11.2019 16:30:06 Güncel

Genç yaşta evlenip çoluk çocuğa karışmış ailelerde erkeklerin "istismar" suçlamasıyla 10-15 yıl hapse mahkûm edilmesi, erkeği de kadını da çocukları da perişan ediyor. Genç yaşta evlilik yaptıkları için mağdur edilen binlerce kişinin maruz kaldığı hukuksuzluk ve yaşadığı sıkıntılar devam ediyor.

Merkez Seyhan ilçesine bağlı Gülbahçesi Mahallesi'nde kayınpederiyle birlikte ikamet eden 2 çocuk annesi Gülçin Engin'in de erken yaş evliliğinin mağdurlarından.

"Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu" iddiası ile 5 aydır cezaevinde bulunan eşi Bayram Engin'in Niğde Açık Cezaevinde kalması aile için daha zor bir durum oluşturuyor. Engin, yetkililere seslenerek mağduriyetlerinin giderilmesini istedi.

Eşi Bayram Engin ile 3 yıl önce evlenen anne Engin, 5 aydır cezaevinde olan ve Yargıtay tarafından 18 yıl ceza alması beklenen eşi için yetkililerden bir an önce yardım bekliyor.

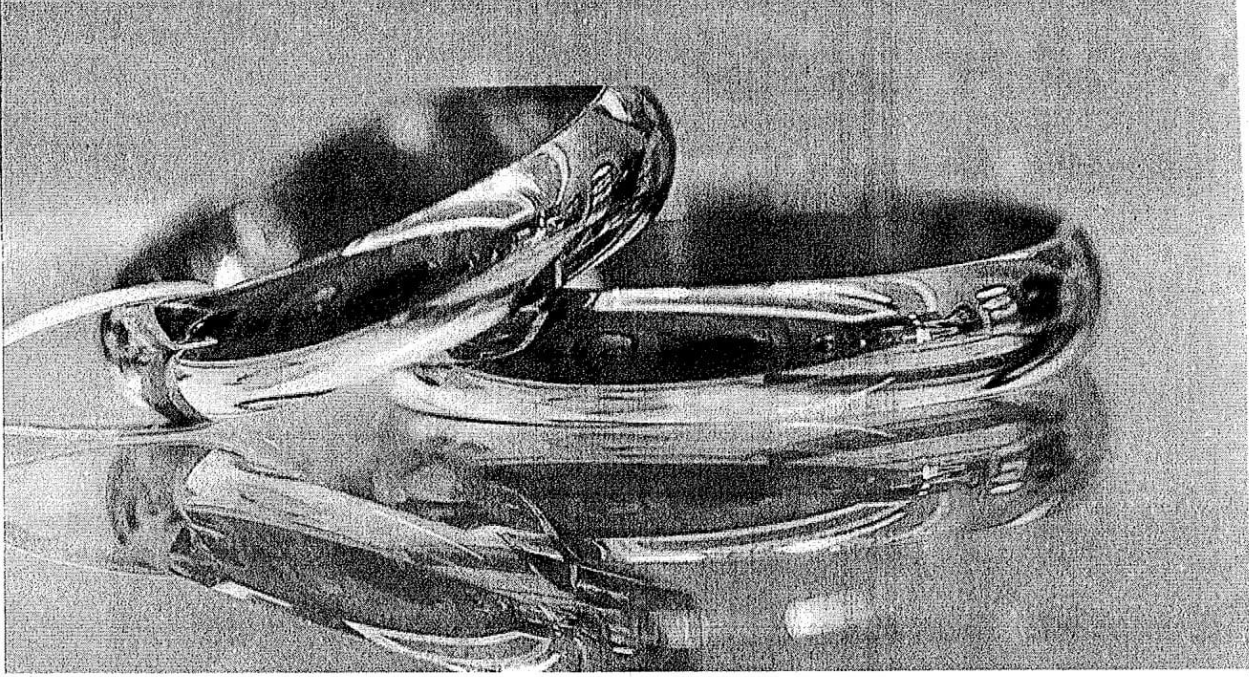
"Nikahı kıydıktan sonra sorun olmayacağını söylemişlerdi fakat başımıza bunlar geldi"

<https://dogruhaber.com.tr/haber/627443-cocuklarim-babasiz-ve-onun-kokusunu-alamadan-buyuyorlar/>

Erken yaşıta evlenen kadın eşinin cezaevinden çıkacağı günü bekliyor

İzmir'de yaşayan bir çocuk annesi G.Ö, yargı reformunda kendileriyle ilgili bir düzenleme yapılması ve eşinin cezaevinden çıkmasını umut ediyor.

Meriç Ürer | 16.04.2020

İzmir

Tire ilçesinde yaşayan 22 yaşındaki G.Ö, AA muhabirine yaptığı açıklamada, eşiyle 2011 yılında tanıştıklarını bir sene sonra da 14 yaşında **dini nikahla hayatlarını birleştirdiklerini** söyledi.

G.Ö, evliliğe ilk zamanlarda rıza göstermeyen ailesinin şikayette bulunduğunu, devam eden süreçte şikayetin geri alınmasına rağmen eşi hakkında "**çocuğun cinsel istismarı**" ve "kişiyi hürriyetinden yoksun kılma" suçlarından kamu davası açıldığını dile getirdi.

Ödemiş 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 30 Aralık 2013'te eşi hakkında 11 yıl 5 ay 15 gün hapis cezası verdiğini ancak tutuklamadığını belirten G.Ö, bu cezaya Yargıtay'da itiraz ettiklerini anlattı.

Eşi ile 18 yaşına girdiğinde 2016 yılında resmi nikah kıydıklarını belirten G.Ö, 2017'de bir kızlarının dünyaya geldiğini, yerel mahkemenin kararından 7 sene sonra 2020 yılında Yargıtay 14. Ceza Dairesi'nin cezaı onadığını ve eşinin tutuklanmasına karar verildiğini söyledi.

Eşinin mart ayında teslim olmasıyla tutuklandığını ifade eden G.Ö, bir aydır cezaevinde olan eşi ve onunla aynı durumda olan kişiler için yapılacak bir düzenlemeyi umutla beklediklerini belirtti.

<https://www.aa.com.tr/tr/yasam/erken-yasta-evlenen-kadin-esinin-cezaevinden-cikacagi-gunu-bekliyor/1806939>

Evlendikten 7 yıl sonra gelen ceza

Türkiye’de Batı’dan ısmarlama kanunlar yuva yıkmaya devam ediyor. Sözde kadını korumak adına çıkarılan kanunlar, en çok onları mağdur ediyor. 18 yaşında, küçükken evlenen ve çocuk sahibi olan 4 bine yakın aile, evlendikten yıllar sonra kamu davası açıldı. 4 bine yakın ailenin yıkıldığı davalarda binlerce kişi resmi nikâhlı karısına tecavüz ettiği iddiasıyla tutuklandı. Çelişkilerle dolu ısmarlama kanunla kadınlar, hukukun tecavüzcü dediği kocaları ile hapishanede pembe odalarda görüşebiliyor.

Furkan Erten
Tüm Haberleri

Haber albümü için resme tıklayın

REKAM

Yuvalar yıkan ve binlerce çocuğu babasız bırakan ısmarlama kanunlar, yıllar sonra birçok aileyi mağdur etti. Çocuğa cinsel istismar suçu adı altında açılan davalardan dolayı 4 bine yakın kişi, karısına tecavüz ettiği iddiasıyla tutuklandı. Resmi nikâhla evlenen kadın, ailesinin, kendisinin rızasıyla evlendiğini ve bu evlilikten çocuklarının olduğunu dile getirse de, davadan 8 ila 16 yıla kadar ağır cezalarla karşılaştılar. Skandal kanunun çelişkileri bununla kalmıyor. Kadınlar, hukukun tecavüzcü dediği kocaları ile hapishanede pembe odalarda görüşebiliyor. Hem yok yere "tecavüzcü" damgası vurularak hapis yatan erkekler, hem çocuklarıyla ortada kalan kadınlar yardım bekliyor.

<https://www.milligazete.com.tr/haber/1533120/evlendikten-7-yil-sonra-gelen-ceza>

Kaçarak evlendiği kocası cezaevinde olan kadın 'af' istiyor

Küçük yaşta kaçarak evlendiği için kocası "cinsel istismar" suçundan cezaevinde bulunan Tutku Şendil, "Kadının beyanı esas sayılıyorsa, bizim beyanımıza bakıp bu durumdaki insanları bırakmaları gerektiğini düşünüyorum." dedi.

Kübra Kara | 16.04.2020

Istanbul

14 yaşındaki Tutku ile 18 yaşındaki Feyyaz Şendil, 2011 yılında kaçarak birlikte yaşamaya başladı. Tutku'nun annesi, bu beraberlikten şikayetçi olsa da bir süre sonra uzlaştı ve evliliğe izin verdi. Tutku, 18 yaşından küçük olduğu için dini nikah kıyıldı. Tutku, 17 yaşına girince, 2014'te annesinin izniyle resmi nikah kıyıldı. Ancak Feyyaz Şendil, bir sene sonra "cinsel istismar" suçundan tutuklandı. Şu an 27 yaşında olan Feyyaz Şendil, 4,5 yıldır Zonguldak Devrek Açık Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunuyor.

Şu anda 23 yaşında olan Tutku Şendil, eşiyle 2009 yılında tanıştıklarını belirterek, süreci şöyle anlattı:

"İlk başta rıza göstermeyen annem şikayetini geri aldı. Dini nikah kıydık ve düşünümüzü yaptık. Onun üzerinden 4 dava gördük. Annem şikayetini geri aldıktan sonra kamu davası açılmış. Bu davaların ikisinden 'alikoyma' ve 'zorla tutulma' suçlarından beraat aldı. Cinsel istismardan dava açıldı. 2012 yılında ilk kıza hamile kaldım. Hamile olduğuma dair belgeler götürdük, evlendiğimize dair evlilik resimlerimizi götürdük. Benim o zaman hala yaşımda tutmadığı için resmi nikah yapamamıştık. O süreçte bebeğimi düşürdüm. 2015 yılında bir bebeğimiz oldu. Aynı yılın kasım ayında gece saatlerinde eşimi gözaltına aldılar. Biz dosyayı temyize yollamıştık. Aradan 6 sene geçmişti, sonra onaylanmış. Sonra eşim cezaevine götürüldü. 4,5 senedir cezaevinde yatıyor. Şu an çocuklarımızın babası tecavüzden yatan sapıklarla aynı sabıkada ve bunu biz ileride çocuklarımıza nasıl anlatacağımızı bilmiyoruz."

<https://www.aa.com.tr/tr/yasam/kacarak-evlendigi-kocasi-cezaevinde-olan-kadin-af-istiyor/1807015>

Adalet değil zulüm

14 yaşında iken kaçarak evlendiği eşi 11 yıl hapis cezasına çarptırılan kadın, AYM'ye bireysel başvuruda bulundu. Osmaniye'de 14 yaşında iken öğrencisi iken sevdiği gence kaçan Tuba Filiz, aileler şikayetçi olmadığı halde, eşi Veli Filiz'e açılan kamu davası sonucu 10 yıl 10 ay hapis cezası verildiğini ve bu cezanın 7 yaşındaki kızı ile kendisini mağdur ettiğini belirterek AYM'ye başvurdu.

2014-06-20 07:46:00 - 2014-06-19 23:52:32

OSMANIYE - Düziçi ilçesinde 14 yaşındayken kaçarak dini nikahla evlendiği kocası "kız kaçırma" suçlamasıyla açılan kamu davasından 11 yıl hapse mahkum edilen kadın, Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) bireysel başvuru yaptı. Küçük yaşta kız kaçırma suçlamasıyla hakkında açılan dava sonucu 10 yıl 10 ay hapis cezası verilen ve 2 yıldır cezaevinde olan **Veli Filiz**'in (30)

eşi **Tuba Filiz** (22), eşi cezaevinde olduğu için mağdur oldukları gerekçesiyle avukatı aracılığıyla AYM'ye başvurdu.

<https://www.yeniakit.com.tr/haber/adalet-degil-zulum-21357.html>

Genç evlilik mağduru: 'Severek evlendim, eşimi tecavüzcülerle aynı koğuşa attılar'

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın genç evlilik mağdurlarının sıkıntılarının giderileceği sözüne rağmen, çıkan yargı paketlerinde yaşanan mağduriyetlere yer verilmiyor.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın genç evlilik mağdurlarının sıkıntılarının giderileceği sözüne rağmen, çıkan yargı paketlerinde yaşanan mağduriyetlere yer verilmiyor.

CHP'li vekiller başta olmak üzere AK Partili bazı vekillerin de şiddetle karşı çıktığı genç evlilikler, yıllardır mağduriyetlere sebep oluyor.

Evlilik yaşının ilerlediği ve hatta evliliğin maddi sebeplerle ertelendiği bir süreçte, genç yaşta evlenenler ödüllendirilmesi gerekirken yaklaşık 20 yılı bulan cezalara çarptırılıyor.

Tokat'ta ikamet eden iki çocuk annesi Hülya Uzun, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kendilerine söz verdiğini ve verilen sözün tutulmasını istiyor.

Genç evlilik mağduru ailelerden sadece biri olan Uzun, sıkıntılarının çözülmesi için aylar öncesinden milletvekillerinden randevu aldıklarını, TBMM'de görüşmeler yaptıklarını fakat herhangi bir adımın atılmadığını dile getirdi.

İkinci yargı paketinden bu yana beklenti içinde olan Uzun, beşinci yargı paketiyle mağduriyetlerinin giderilmesini arzuluyor.

<https://islamianaliz.com/haber/7452812/genc-evlilik-magduru-severek-evlendim-esimi-tecavuzculerle-ayni-kogusa-attilar>

Muğlalı gelin 'babasını işte bilen' kızıyla mutlu haber bekliyor

Muğla'da erken yaşta evlendiği için eşi cezaevine giren M.K, yaşadığı mağduriyetin giderilmesini istiyor.

Durmuş Genç | 16.04.2020

Muğla

Muğla'da erken yaşta evlendiği için eşi cezaevine giren 22 yaşındaki kadın, "babasını işte bilen" kızıyla mutlu bir haber almayı umut ediyor.

Milas ilçesinde yaşayan M.K, AA muhabirine, A.K. ile 14 yaşında tanıştıktan sonra kaçtıklarını söyledi.

Bir süre sonra kızlarının dünyaya geldiğini ifade eden M.K, 18 yaşına girdiğinde resmi nikahlarının da kıldığını ancak kaçtığı için babasının yaptığı şikayetin peşlerini bırakmadığını dile getirdi.

Babasının bu şikayetten vazgeçtiğini ancak açılan kamu davasının sürdüğünü belirten M.K, "Eşimin aldığı 9 yıl 2 ay hapis cezası, Yargıtayda onanmış. Eşim, 2018'de Manisa'ya araba almak için gitti. Nöterde devir teslim işlemi yapıldıktan sonra orada yakalanmış. Cezaevine gönderilen eşim 21 aydır cezaevinde, çok mağdur olduk." diye konuştu.

Eşiyle aynı durumda olanlar için yapılacak bir düzenlemeyi umutla beklediklerini dile getiren M.K, "Bu yasadan çok umutlanmıştık ama çıkmadı. Benim gibi olan binlerce insan eşiyle buluşmak istiyor. Bu yasadan biz de yararlanmak istiyoruz. Tüm yetkililer, ne olur bizi duyun." ifadelerini kullandı.

"Babasını işte biliyor"

Eşi cezaevine girdikten sonra maddi manevi zorluklar yaşadığını anlatan M.K, şöyle konuştu:

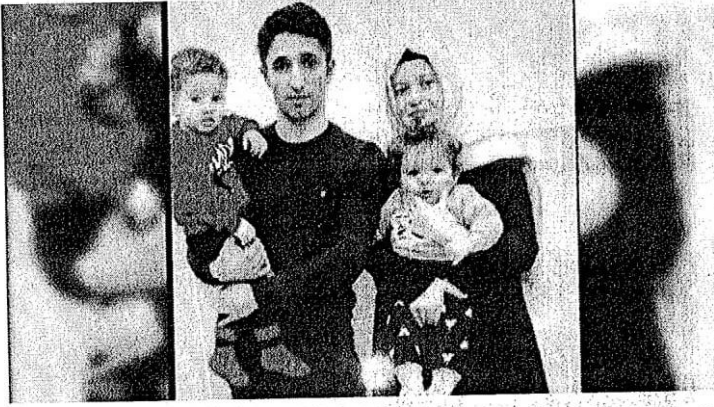
"Eşim cezaevine girdiğinde kızım 4 yaşındaydı. Küçük olduğu için çok fazla anlamıyordu ama şimdi 6 yaşında ve her gün babasını soruyor. Ona babasının işte olduğunu söylüyoruz. Cezaevinde olduğu algısı yapmıyoruz. Babasının gelmesini dört gözle bekliyor. 2 yıldır kızımın çok zorluklar çekti. Ne olur bizim sesimizi duyun. Bizim de artık yüzümüz gülsün. Eşim cinsel suçları işleyenlerle bir tutuluyor. Bu duruma çok üzülüyorum. Son tahliyelerden sonra artık daha fazla umut beslemeye başladık."

<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/muglali-gelin-babasini-iste-bilen-kiziyla-mutlu-haber-bekliyor/1807031>

8 bin aile perişan

Erken yaşta evlendikleri için haklarında açılan kamu davaları sonucu eşleri tutuklanan kadınlar, soruna çözüm istiyor. 8 bine yakın ailenin maruz kaldığı durum, ailelerin dağılmasına, çocukların psikolojisinin bozulmasına ve sayısız mağduriyete sebebiyet vermede. Yeni Şafak'a konuşan mağdur kadınlar, "Çocuklarımızın babasını geri istiyoruz" diyor.

Ayşe Mine Ailoğlu • 10 Mart 2019, 04:00 • Son Güncelleme: 10 Mart 2019, 06:21 • Yeni Şafak

Ayşe Erdoğan'ın bir iki yaşında diğeri bir buçuk aylık iki çocuğu var. Eşine 8 yıllık hapis cezası verildi.

Erken yaşta evlendiği için haklarında kamu davası açılan ve yıllar sonra cinsel istismar suçundan hapse atılan kocalarını bekleyen kadınların dramı yürekleri dağlıyor. Resmi rakamlara göre genç yaşta evlilik nedeniyle 8 bine yakın kişi ceza evinde. Söz konusu durum ailelerin dağılmasına, çocukların psikolojisinin bozulmasına ve sayısız mağduriyete sebep oluyor. Yeni Şafak genç evlilik mağdurlarına ulaştı ve onların derinlerini dinledi.

MAĞDURİYETLERİMİZ GİDERİLSİN

Şükriye Orhan: Ben 11 sene önce 14 yaşındayken kaçarak evlendim. Şimdi 25 yaşındayım. Sonra ailemin imzasıyla 17 yaşındayken resmi nikahımız oldu. Doğum yaptığım sırada hastane bildirmiş evlendikten yedi sene sonra sekiz yıllık bir ceza geldi. Biri 11, diğeri 9 yaşında olan ve 4 aylık 3 çocuğum var. Çocukların bir de masrafı oluyor. Ben çalışmıyorum. Biz aşk evliliği yaptık. Böyle olmasa ceza evinde görüşe gitmezdim. Evet biz hata yaptık. Çok erken bir yola kalktık. Ama bu cezaların çok sonra gelmesi bizim aile birliğimizi yıktı. Mağduriyetimizin giderilmesini istiyorum.

<https://www.yenisafak.com/hayat/8-bin-aile-perisan-3450608>

Talihsiz damada 7 yıl hapis şoku!..

Küçük yaşta ilişki yüzünden hapse giren Herman Zeyfiyan, çocuğu olup evlendikten 7 yıl sonra Yargıtay'ın cezaı onamasıyla yıkıldı. Yeniden hapis şoku yaşayan genç adam ve ailesi karara isyan etti.

26 Ara Cuma 2014 09:30

Sabah'tan Erhan Öztürk'ün haberine göre İstanbul Küçükçekmece'de Ermeni bir ailenin çocuğu olan ve sonradan Müslümanlığı seçen kuyumcu Herman Zeyfiyan, 2007'de aynı mahallede oturan Eda'ya aşık oldu. Zeyfiyan o zamanlar 20 yaşındaydı, Eda ise 15 yaşından küçüktü. İkili arasındaki ilişki zamanla ilerledi ve önce aralarında sözlendiler, sonra da nişan yaptılar.

Bu durumu Eda'nın annesi Nuriye Kurtuluş dışında iki tarafın da akrabaları biliyordu. Eda hamile kalınca çift yine kendi aralarında düğün yapmaya karar verdi. Ancak her şey çok iyi giderken, düğün alışverişi sırasında Zeyfiyan ile 4 aylık hamile olan Eda'nın ablası Gülcan arasında tartışma çıktı.

Öfkeyle Zeyfiyan'ın yanından ayrılan abla, olanı biteni o güne kadar sakladıkları annesine anlattı. Anne Nuriye Kurtuluş, soluğu karakolda aldı. 14 yaşındaki kızı Eda'yı hamile bırakan Zeyfiyan'dan **"küçük yaşta çocuğu alıkoymak ve çocuğun nitelikli cinsel istismarı"** suçundan şikayetçi oldu.

Ümraniye Cezaevi'nde 5.5 ay yatan genç, adli tıp raporunun Eda'nın kemik yaşını 17 olarak belirlemesi üzerine serbest kaldı. Cezaevinden çıkınca doğan kızını kucağına alan Zeyfiyan ile Eda evlendi, mutlu bir yuva kurdu.

<https://www.sacitaslan.com/talihsiz-damada-7-yil-hapis-soku-haberi-220578>

Eşi hapse girdi, 3 çocuğuyla ortada kaldı

Aydın'da 21 yaşındaki Şengül Demirel, 3 çocuğunun babası eşi 23 yaşındaki Serdar Demirel'in, kendisini 13 yaşındayken kaçırıp evlenmesi nedeniyle cezaevine girmesi üzerine mağdur oldu

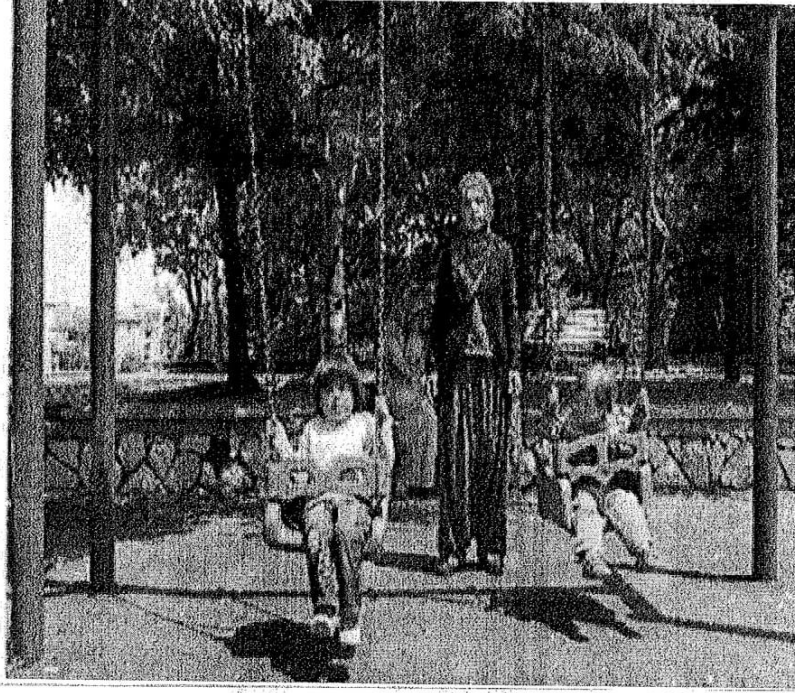
3 çocuğuyla Bursa'nın Inegöl İlçesi'ndeki ailesinin yanına sığınmak zorunda kalan genç kadın, yetkililerden eşinin kalan cezasının affedilmesini, ya da Aydın'dan Bursa'daki bir cezaevine nakledilmesini istedi.

Aydın'ın Didim İlçesi'nde yaşayan İnşaat işçisi Serdar Demirel, 8 yıl önce tanışıp gönlünü kaptırdığı ve o dönemde 13 yaşında olan Şengül Dursun'u kaçırdı. Kızın ailesinin şikayetçi olması üzerine Demirel, cezaevine girdi. 4 ay sonra tahliye edilen Demirel hakkında 'Küçük yaşta çocuğun istismarı' suçundan kamu davası açıldı. Bu sırada Şengül'ün "Severek kaçtım" demesi ve Dursun'un ailesinin de rıza göstermesi üzerine çift imam nikahıyla evlendi. Çiftin bu evliliklerinden Sultan (6), Muhammet (5) ve Küflan (3) adını verdikleri 3 çocukları dünyaya geldi.

<https://www.haberekspres.com.tr/ege/esi-hapise-girdi-3-cocuguyla-ortada-kaldi-h67435.html>

ÇOCUK GELİNLER EŞLERİNİN TAHLİYESİNİ İSTİYOR

18.05.2015 - 14:46 | Son Güncellenme: 18.05.2015 - 15:12

Niğde'de reşit olmadan kaçarak ya da ailelerinin izniyle evlenip, küçük yaşta anne olan Niğdeli kadınlar, yasa gereği haklarında dava açılan eşlerinin cezaevlerine girmesiyle, zor günler geçiriyor.

Küçük yaşta evlenerek çocuk sahibi olan Niğdeli kadınlar, erken evliliğin önlenmesine yönelik çıkartılan yasayla eşlerinden ayrı çocuklarıyla geçim mücadelesi veriyor.

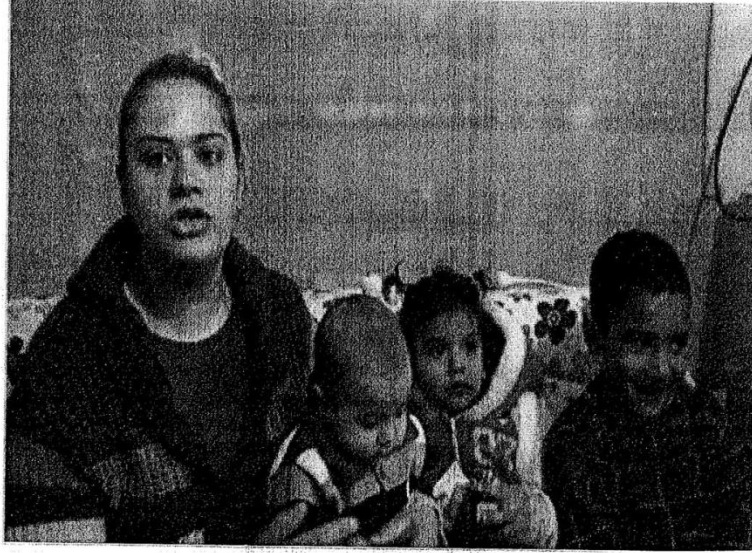
Niğde'nin Dünderli kasabasında 23 yaşındaki Dilek Ağrılı ve Bozköy kasabasından 21 yaşındaki Ceylan Gültekin küçük yaşta evlendikten sonra eşleri hapse giren onlarca kadınlardan birileri. Eşleri hapse giren kadınlar çocuklarıyla baba ocağına geri dönerek veya yalnız yaşayarak eşlerinin hapisten çıkmasını hasretle bekliyor.

Niğdeli kadınlar çocuklarıyla tek dilekleri yasanın düzenlenmesi, evlendikten yıllar sonra gelen cezaların kaldırılmasıyla eşlerine kavusmayı istiyor.

<https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/nigde/cocuk-gelinler-eslerinin-tahliyesini-istiyor-10791294>

(ÖZEL HABER) TEK SUÇLARI KÜÇÜK YAŞTA EVLENMEK

28.03.2015 - 10:46 | Son Güncellenme: 28.03.2015 - 10:58

Tekirdağ'da, reşit olmadan kaçarak ya da ailelerinin izniyle evlenip, küçük yaşta anne olan Roman kadınlar, yasa gereği haklarında dava açılan eşlerinin cezaevlerine girmesiyle, zor günler geçiriyor.

Küçük yaşta evlenerek çocuk sahibi olan Roman kadınlar, erken evliliğin önlenmesine yönelik çıkartılan yasayla eşlerinden ayrı çocuklarıyla geçim mücadelesi veriyor. Roman mahallesinde küçük yaşta evlendikten sonra eşleri hapse giren onlarca kadın bulunuyor. Eşleri hapse giren kadınlar çocuklarıyla baba ocağına geri dönerek veya yalnız yaşayarak eşlerinin hapisten çıkmasını hasretle bekliyor.

Aralarında 14 yaşında evlendikten sonra 3 çocuğuyla eşinin hapse girmesinin ardından ortada kalanlar bile bulunurken, hepsinin tek dileği yasanın düzenlenmesi, evlendikten yıllar sonra gelen cezaların kaldırılması ile eşlerine kavuşmak.

<https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/tekirdag/ozel-haber-tek-suclari-kucuk-yasta-evlenmek-10698479>

Baba-oğul, küçük yaşta evlilik davasında mahkum oldu

Mustafa TURAPOĞLU- Fatih YILMAZ/ERBAA (Tokat), (DHA)- TOKAT'ın Erbaa İlçesi'nde 25 yaşındaki Okan Niksarlı ile babası 55 yaşındaki Celalettin Niksarlı,...

Mustafa TURAPOĞLU- Fatih YILMAZ/ERBAA (Tokat), (DHA)- TOKAT'ın Erbaa İlçesi'nde 25 yaşındaki Okan Niksarlı ile babası 55 yaşındaki Celalettin Niksarlı, küçük yaşta yapılan evlilik nedeni ile hapis cezasına çarptırıldı. Eşi ve oğlu hapse girince küçük oğlu ve torunu ile ortada kalan 45 yaşındaki Firdevs Niksarlı af istedi. İlçede Karayaka Mahallesi'nde oturan, hürdaçılık yapan Celalettin ve Firdevs Niksarlı çiftinin iki çocuğundan Okan Niksarlı, 6 yıl önce dershanede tanıştığı, o dönem 15 yaşında olan Merve G.'ye aşık oldu. Okan Niksarlı kendisinden 4 yaş küçük olan Merve G. ile her iki ailenin onayı ile evlenerek resmi nikahsız birlikte yaşamaya başladı. Çiftin 1 yıl sonra Hiranur adını verdikleri kız çocukları dünyaya geldi. Ancak baba Okan Niksarlı, kız çocuğunun dünyaya gelmesinin ardından 1 ay sonra vatani görevi için askere gitti. Serkan Niksarlı'nın askere gitmesi ardından çocuğu ile birlikte Celalettin ve Firdevs Niksarlı çiftinin evinde yaşayan Merve G.'nin, annesi Nurten G., kızının kaçırıldığı öne sürerek suç duyurusunda bulundu. Suç duyurusu ardından Merve G. yeniden ailesinin yanına dönerken, askerde olan Okan Niksarlı için, 'Çocuğun nitelikli cinsel istismarı' suçundan babası Celalettin Niksarlı için ise 'kişiyi hürriyetinden yoksun kılma' suçundan Tokat Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı. Mahkeme heyeti, Serkan Niksarlı'ya 14.5 yıl, babası Celalettin Niksarlı'ya ise 5 yıl 8 ay hapis cezası verdi.

<https://www.mynet.com/baba-ogul-kucuk-yasta-evlilik-davasinda-mahkum-oldu-3319469-myvideo>

Kaçırdı, evlendi, şimdi 10 yıl hapis yatacak

İzmir'in Bayındır İlçesi'nde, 2 kız çocuğu babası berber 23 yaşındaki Raşit Bayar, 6 yıl önce 15 yaşında olan şimdiki eşi Nilay'ı kaçırdığı için Ödemiş Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan kamu davasında, 'ırza geçmek' suçundan 8 yıl 4 ay, 'alıkoymak' suçundan da 2 yıl 6 ay olmak üzere toplam 10 yıl 10 ay hapis cezasına çarptırıldı.

2006 yılında 17 yaşında olan Raşit Bayar'la, duygusal ilişki yaşadığı 15 yaşındaki Nilay İbilioğlu, evlenmek için kaçtı. Kızın ailesi bu durum üzerine berber kalfası Raşit Bayar'dan şikayetçi oldu. Bayar hakkında 'küçük yaşta kızı alıkoymak ve ırza geçmek' suçundan dava açıldı. Bayar, mahkemece tutuklandı. Fakat Nilay İbilioğlu, ilk duruşmada "Kendi isteğimle kaçtım. Ben onu çok seviyorum" diye ifade verdi. Bunun üzerine Raşit Bayar tahliye oldu.

Raşit ile Nilay, "Birbirimiz çok seviyoruz. Bizi affedin" deyince aileleri de affetti. Nilay'ın ailesi de aynı yıl Ödemiş Ağır Ceza Mahkemesi'nden Raşit Bayar hakkındaki şikayetlerini geri çekti, yaşları geldiğinde de evlendireceklerini söyledi. Nilay 16 yaşına bastığında da mahkemeden çıkarılan özel izinle resmi nikahları kıyıldı. Bir süre sonra çiftin, Zeynep ismini verdikleri bir kızları oldu.

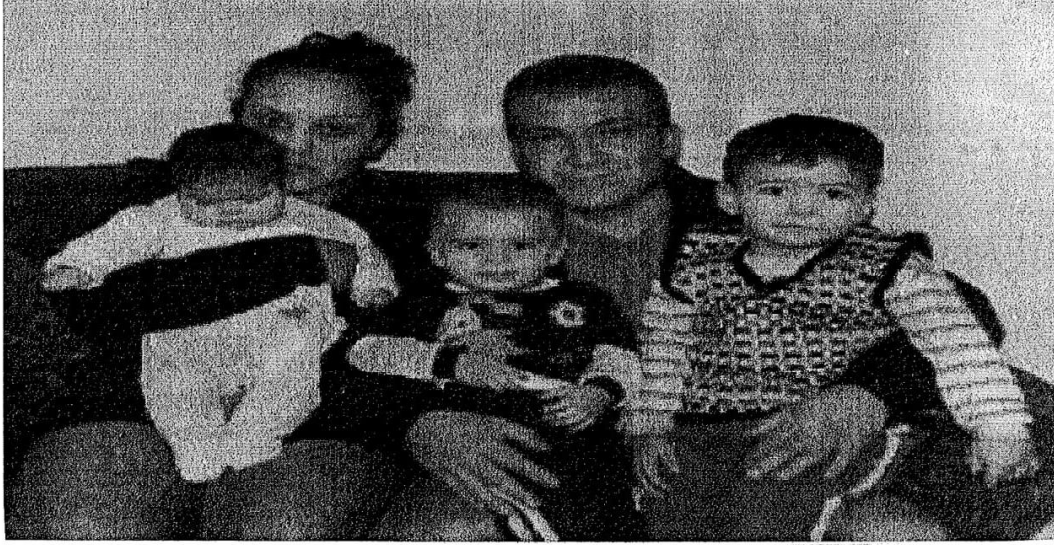
Ancak geçtiğimiz günlerde, mahkemeden aileye, Raşit Bayar'ın, 'ırza geçmek' suçundan 8 yıl 4 ay, 'alıkoymak' suçundan da 2 yıl 6 ay olmak üzere toplam 10 yıl 10 ay hapis cezasına çarptırıldığı, kararın da Yargıtay tarafından onandığını bildiren yazı geldi.

<https://www.haberekspres.com.tr/izmir/kacirdi-evlendi-simdi-10-yil-hapis-yatacak-h40646.html>

Evlendi, 3 Çocuğu Oldu Ama Eşini Kaçırıldığı İçin Cezaevine Girdi

Yusuf ÇINAR/ÇORUM, - ÇORUM'da yaşayan su tesisatçısı 30 yaşındaki Cesur Bolat 2006 yılında 15 yaşındaki kızı kaçırdı. Hakkında, 'Küçük yaşta kız çocuğunu hürriyetinden yoksun kılma' suçundan dava açıldı. Dava devam ederken Bolat, genç kızın yaşının dolması üzerine 2008'de resmi nikah kıyıp evlendi. Çiftin 3 çocuğu oldu. Ancak devam eden davada Cesur Bolat 2,5 yıl hapis cezasına mahkum oldu. Yargıtay da bu kararı onayınca Bolat, eşi ve çocuklarıyla vedalaşıp cezaevine konuldu.

06 Mart 2012 Salı 13:09

Çorum'da su tesisatçısı **Cesur Bolat**, 2006 yılının Haziran ayında Bahçelievler Mahallesi'nde o dönem 15 yaşında olan Buket Ercan ile tanıştı. Kısa süre arkadaşlık eden **gençler** evlenmek istedi. **Kızın** ailesi evliliğe karşı çıktı. Cesur Bolat da Buket Ercan'ı **kaçırdı**. 55 yaşındaki anne Güneş Ercan polise gidip şikayetçi oldu. Cesur Bolat gözaltına alındı. İfadesinde birbirlerine aşık olduklarını söyledi. Genç **kız** da olayı doğrulayınca Bolat, 'Küçük yaşta kız çocuğunu hürriyetten **yoksun kılma**' suçlamasıyla çıkarıldığı nöbetçi mahkeme tarafından tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Kızın yakınları ise daha sonra şikayetten vazgeçti.

EVLENDİ AMA HAPİSTEN KURTULAMADI

Ancak olay kamu **davasına** dönüştü ve 'Küçük yaşta kız çocuğunu hürriyetten yoksun kılma' **suçundan** 3'üncü Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava **açıldı**. Dava **devam ederken**, Cesur Bolat olaydan 2 yıl sonra sevdiği kızın **yaşının** dolması üzerine ailesinin de onayıyla Buket Bolat'a resmi nikah kıydı. Yuva kuran ve bugün 3 yaşında Toprak, 2 yaşında Ekin ve henüz 5 aylık Su adında üç çocukları bulunan çiftte kötü haber geldi.

Yerel mahkeme devam eden davada Cesur Bolat'a 'Küçük yaşta kız çocuğunu hürriyetinden yoksun kılma' suçundan 2 yıl 6 ay hapis cezası verdi. Yargıtay da kararı onadı. Bugün polis tarafından yakalanan Cesur Bolat ailesiyle vedalaşıp cezaevine gönderildi.

<https://www.avrupa-postasi.com/turkiye/evlendi-3-cocugu-oldu-ama-esini-kacirdigi-icin-cezaevine-girdi--h12892.html>

Küçük Gelin Seher'in Dramı

Marmaris ilçesinde, eşiyle 14 yaşındayken sekiz yıl önce evlenen Seher'in eşi Osman Ekinci, küçük yaşta çocuğa cinsel istismar suçundan 6 yıl hapis cezası aldı. İki çocuk sahibi Seher Ekinci de, eşi hapse girince iki çocuğuyla birlikte zor günler yaşamaya

- Marmaris ilçesinde, eşiyle 14 yaşındayken sekiz yıl önce evlenen Seher'in eşi Osman Ekinci, küçük yaşta çocuğa cinsel istismar suçundan 6 yıl hapis cezası aldı. İki çocuk sahibi Seher Ekinci de, eşi hapse girince iki çocuğuyla birlikte zor günler yaşamaya başladı. Seher Ekinci, Başbakan Erdoğan'dan kendilerine yardım eli uzatmasını istedi.

Armutalan Şehit Ahmet Benler Caddesi'nde kaynanası, görüncesi ve iki çocuğuyla yaşayan 22 yaşındaki Seher Ekinci'nin dramı yürek burkuyor. Marmaris'te hamallık yaparak 9 kişilik ailesinin geçimini sağlayan Osman Ekinci, memleketleri Hatay'da 8 yıl önce görücü usulüyle 14 yaşındaki Seher Bayraktar ile dini nikâhla hayatını birleştirdi. Sonra ailesiyle Marmaris'e göç eden çiftin 2006'da Marmaris Devlet Hastanesi'nde Ahmet ismini verdikleri bir erkek çocukları dünyaya geldi. Doğumu gerçekleştiren doktor, annenin yaşının küçük olması nedeniyle durumu polise bildirdi. Bunun üzerine Ekinci hakkında, "Hürriyeti tahdit etmek ve

çocuğu cinsel istismar" suçlarından kamu davası açıldı. Ekinci, dava sonucu 6 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Üst mahkemenin de kararı onaması üzerine bir ay kadar önce 34 yaşındaki Ekinci, cezaevine konuldu. İki çocuğuyla ortada kalan Seher Ekinci, devletin kendisine yardım elini uzatmasını istedi. Eşiyle severek evlendiğini belirten Seher Ekinci, ilk çocuğunu dünyaya getirdiği sırada doğumuna yardımcı olan kadın doktorun, yaşı küçük olduğu için polise şikâyetle bulunduğunu söyledi. 2007'de eşi aleyhine dava açıldığını ifade eden Ekinci, şöyle konuştu: "Dava yaklaşık 3 sene sürdü. Mahkeme 8 yıl hapis cezası verdi daha sonra 6 yıla indirildi. Bunun üzerine temyiz için başvurduk, aradan 5 yıl geçmesine rağmen bir haber çıkmadı." Kendisinin de küçük yaşta evlendiğini söyleyen Osman Ekinci'nin annesi Emine Ekinci de sözlerini şöyle sürdürdü: "Bizim geleneklerimiz böyle, ben 13 yaşında evlendim. Oğlumu görücü usulüyle evlendirdik. Gelinimizi babası verdi, annesi razı oldu. 9 kişilik aileye oğlum, aldığı asgari ücretle bakıyordu. Oturduğumuz ev kira, şu an zor durumdayız."

Ekinci çiftinin çocukları 8 yaşındaki Ahmet ve 6 yaşındaki Emine ise babalarının hapisten çıkarılmasını istedi. Ekinci ailesi, oğullarının hapisten çıkabilmesi için kendilerine hukuki destek sağlanması talebinde bulundu.

<http://www.aydin24haber.com/kucuk-gelin-seherin-drami-44629h.htm>

Küçük yaşta kızı kaçırap evlenen kişiye 10 yıl hapis

Sivas'ta 6 yıl önce, 14 yaşındaki kızı kaçırap evlenen Murat Duman 10 yıl, 10 ay hapis cezasını çarptırıldı.

18 Aralık 2014 14:29

İstiklal Mahallesi'nde sobalı evde kaynanası Ümmühan Saygın ile birlikte yaşayan Zeynep Duman'ın (20) hayatı Türk filmlerini aratmıyor. Anneannesi tarafından büyütülen babasını hiç tanımayan Duman 14 yaşına geldiğinde, Murat Duman (25) ile tanıştı. Kız isteme merasimi olduktan sonra nişanlanan çiftin hayatı daha sonra kabaşa dönmeye başladı. Zeynep Duman'ın annesi Eşe Maraşlı ile tartışan Murat Duman, kaynanası Eşe Maraşlı'yı uyardı. Bu duruma sinirlenen Eşe Maraşlı nişanı bozmaya kalktı. Birbirlerini seven genç çift aralarında anlaşarak kaçmaya karar verdi. Nişanlısı Zeynep'i anne evine getiren Murat Duman'dan, kaynana Eşe Maraşlı polise başvurarak şikayetçi oldu.

Karakolda biten bu kaçırma olayından sonra Murat Duman, çocuk istismarından dolayı cezaevine gönderildi. 3 ay hapiste yattıktan sonra tahliye olan Duman, askere gitti. Bu sırada çiftin Batuhan (5) adlı bir erkek çocuğu dünyaya geldi. Murat Duman askerden geldikten sonra Zeynep Duman bu sefer Damla (2) adında bir kız çocuğu daha dünyaya getirdi. Aradan geçen 6 ay sonra Eşe Maraşlı çiftten bir kez daha şikayetçi oldu. Bu sırada Zeynep polis tarafından eşinin yanından alınarak yurda yerleştirildi. Bir süre sonra Murat Duman'ın annesi Ümmühan Saygılı iddiaya göre, Eşe Maraşlı'ya para vererek Zeynep'i yurttan çıkardı ve evine getirdi. Çift, 11 Kasım 2012 tarihinde resmi nikah işlemlerini de tamamladı. Aradan geçen 6 yıl sonra kamu davasına dönen kız kaçırma olayı nedeniyle Murat Duman'ın cezası Yargıtay tarafından onaylandı. 10 yıl 10 ay hapis cezası alan Duman işyerinde çalıştığı sırada polisler tarafından alınarak Sivas Kapalı Cezaevi'ne gönderildi. Eşinin 9 aydır cezaevinde yatmasıyla 2 çocuğuyla birlikte ortada kalan Zeynep Duman yetkililerden yardım bekliyor.

<https://www.memurlar.net/haber/493825/>

ERKEN YAŞTA EVLİLİK MAĞDURU KADINLAR

Erken yaşta evlendiği için haklarında kamu davası açılan ve yıllar sonra cinsel istismar suçundan hapse atılan kocalarını bekleyen kadınların, kendi anlatımlarıyla yaşadıkları zorlukları ve çektikleri sıkıntıları dinleyeceğiz bugün. Erken evlilik mağdurları haklı olarak eşlerinin serbest bırakılmasını istiyorlar. Resmi nikah olmasına rağmen tecavüzcülerle aynı koğuşı paylaşıyorlar. Eşleri ise dışarıda bir başlarına büyük bir hayat mücadelesi veriyorlar. Buyurun evlilik mağduru kadınların sorunlarını hep birlikte dinleyelim.

29 Eylül 2019 Pazar 22:25

1.7B Okunma

<https://www.oncevatan.com.tr/roportaj/erken-yasta-evlilik-magduru-kadinlar-h143493.html>

Genç evlilik mağdurları çözüm bekliyor! 'Biz kadın değil miyiz?'

Haksız yere cezaevine konulan eşlerine kavuşabilmek için bekledikleri yasal düzenlemeler Mor Çatı'nın engellemelerine takılan genç yaşta evlilik mağdurlarından Celile Çukur, Emine Arbaş ve Özlem Doğualp, "Bunlar kadını falan korumuyor. Bizi koruyan eşlerimizdi, onları da elimizden aldılar. Madem kadının beyanı esas alınıyor, biz kadın değil miyiz?" ifadelerini kullandılar.

Gündem

08.01.2020 - 12:44 08.01.2020 - 12:44 @ Bülent Deniz

Resmi nikahlı eşleri cezaevinde olan genç evlilik mağduru kadınlar, çözüm beklerken, Mor Çatı'nın da istismarına uğramaya devam ediyor. Türkiye'nin birçok yerinde ailelerinin rızasını alarak, genç yaşta evlendikleri için haklarında kamu davası açılması sonucunda binlerce kişi "tecavüzcü", "tacizci" sıfatıyla cezaevinde yatıyor.

"CİNSİ SAPIKLIĞA YOL AÇIYORLAR"

Nikahlı eşleri ayırmanın fuhuşu tetiklediğini, akabinde de cinsî sapıklığa yol açıldığını ifade eden Türkiye Aile Meclisi Başkanı Adem Çevik, "Burada en çok çocuklar mağdur oluyor. Allah'ın yasaklamadığı bir şeyi yasaklamak, fıtratla, Allah'la savaşımdır. Genç evlilik Avrupa'da teşvik edilirken, burada yasak olması, fuhuşun serbest olması aynı şekilde cinsî sapıklığa yol açmış oluyor. Ama genç evliliğe karşı çıkanlar, kadınları korumak için değil, aile kurulmasını engellemek için. Feminist terör örgütlerinin ve Kanada Büyükelçiliğinin LGBT çocuk etkinlikleriyle çocuklarımızı eşcinselleştirme faaliyetleri, çocuk istismarıdır, cezasız kalmamalıdır. Çocuk istismarından beslenenler neden susuyor? Aileyi yok etme küresel savaşına, feminizm terörüne ülkemizin milli güvenliğini tehdit ettikleri için 'one minute dur' diyoruz." dedi. Eski sisteme dönülmesi gerektiğini ifade eden Çevik, "Mustafa Kemal döneminde evlilik yaşı 15, mahkeme kararıyla da 13'e indirilebiliyordu. Biz sadece eski sistem gibi olsun diyoruz" şeklinde konuştu.

<https://www.habervakti.com/genc-evlilik-magdurlari-cozum-bekliyor-biz-kadin-degil-miyiz>

Yaşı küçük kızla evlendi diye cezavine girdi, eşi ve 2 çocuğu ortada kaldı

refid:28606550 ilişkili resim dosyası

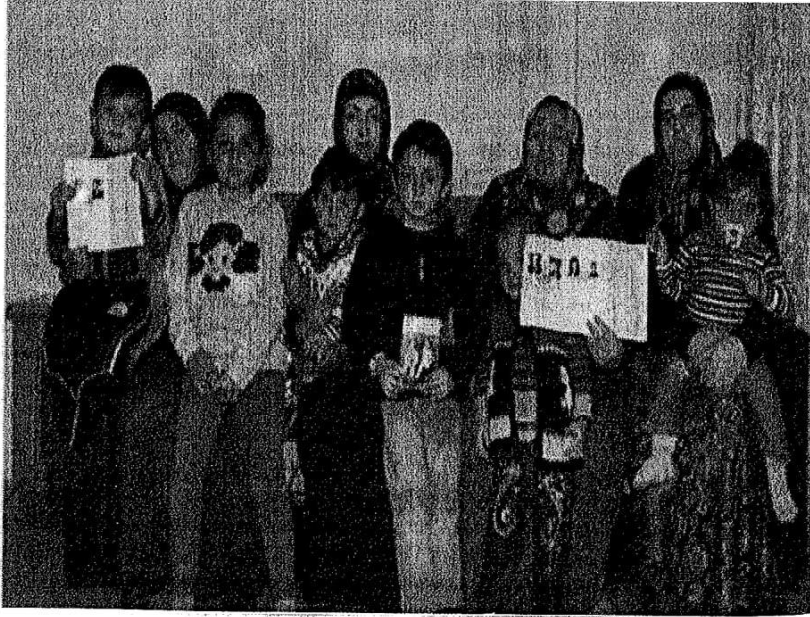
NİĞDE'de 8 yıl önce 15 yaşında olan Dilek Yıkılmaz ile dini nikahla evlenen ve daha sonra da resmi nikah yapan ve bu sürede 2 çocukları olan 30 yaşındaki Emrah Ağrılı, 'Nitelikli cinsel istismar ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma' suçlarından 11 yıl hapis cezasına çarptırılıp cezaevine konuldu. Dilek Ağrılı, eşiyle severek evlendiklerini belirterek, "Eşim suçsuz yere hapiste yatıyor. Benim ve çocuklarımla tek destekleri eşimdi. O yanımda olmayınca biz zor duruma düştük" dedi.

Niğde merkeze bağlı Dünderli Beldesi'nde oturan hurdacılık yapan Emrah Ağrılı, anneanesiyle birlikte yaşayan ve o dönem 15 yaşında olan Dilek Yıkılmaz ile 7 Nisan 2007'de düzenlenen düğünle dini nikahla evlendi. Bu birliktelikten hamile kalan Dilek Yıkılmaz, 2008'de Niğde Devlet Hastanesi'ne doğum yaparak bir erkek bebek dünyaya getirdi. Yıkılmaz'ın yaşının küçük olduğunu fark eden doktorlar, jandarmaya haber verdi. Bunun üzerine başlatılan soruşturma sonunda Emrah Ağrılı hakkında Niğde Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

<https://www.hurriyet.com.tr/yasi-kucuk-kizla-evlendi-diye-cezavine-girdi-esi-ve-2-cocugu-ortada-kaldi-28606550>

ERKEN YAŞTA EVLİLİK MAĞDURU GELİNLER 'AF' BEKLİYOR

21.11.2015 - 13:12 | Son Güncelleme: 21.11.2015 - 13:43

Sivas'ta erken yaşta evlenen ve doğum yaptıkları sırada şikayet edilmelerinin ardından açılan kamu davası sonucu eşleri cezaevine giren gelinler 'af' bekliyor. 7 yıl önce 15 yaşında evlenen ve bu evlilikten 4 çocuğu olan Fadime Koç'un eşi Rıdvan Koç, açılan kamu davası sonucu çocuk istismarından yargılanarak cezaevine girdi. 8 yıl 20 gün hapis cezası alan ve 1 yıldır cezaevinde bulunan Rıdvan Koç'un çocukları, babalarının cezaevinden çıkacağı günü sabırsızlıkla bekliyor.

Eşinin suçsuz yere cezaevinde yattığını söyleyen Fadime Koç, "Biz evlendiğimizde dosyaya Fadime Koç mağdur olarak yazmışlar. Ben evlendiğimde mağdur değilim. Şu anda eşimi aldıkları için mağdur oldum. Çocuklarım babasız kaldı, baba sevgisine muhtaç kaldılar. Baba şefkati, sevgisi arıyorlar. Anne olarak ben çocuklarıma bakamıyorum. Ben çocuklarımla yanında babaları olsun istiyorum. Çocuklarıma derslerini yaptırıyorum. Benim eşim başkasının namusuna bakmadı. Başka birine tecavüz mü etti? Şu anda cezaevinde. Benim eşim hiçbir suç işlemedi. Ben eşimi istiyorum Cumhurbaşkanına, Başbakanına buradan sesleniyorum. Bizlere yardım etsinler. Katile, hırsıza af geliyor bizlere de af gelsin. Biz sadece eşlerimizin yanında olmasını istiyoruz" dedi.

<https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/sivas/erken-yasta-evlilik-magduru-gelinler-af-bekliyor-11074666>

Dilek'in adaletten dileği var

Aydın'ın Söke İlçesine bağlı Çavdar Köyü'nde yaşayan 2 çocuk anası Dilek Arıcı, adaletin kendisini korumak için 6 yıllık kocasına verdiği hapis cezasına isyan etti.

21.07.2014 - 10:28 | Son Güncellenme: 21.07.2014 - 10:36

Aydın'ın Söke İlçesine bağlı Çavdar Köyü'nde yaşayan 2 çocuk anası Dilek Arıcı, adaletin kendisini korumak için 6 yıllık kocasına verdiği hapis cezasına isyan etti. Altı yıl önce çok sevdiği kocasına kaçarak evlenen Dilek Arıcı, "Devlet 6 yıl önce ben kocama küçük yaşta kaçtığımdan dolayı, kocam hakkında dava açmış. Aradan 6 yıl geçti, tecelli eden adalet beni iki çocuğumla ortada bıraktı. Tutuklanan kocam, cezayı çeken benim. Ben şimdi bir başıma yıllarca nasıl yaşayacağım" diyerek yetkililerden yardım istedi.

<https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/aydin/dilekin-adaletten-dilegi-var-10303355>

Çocuk yaşıta evliliğin cezası 16 yıl

Adana'da, 6 yıl önce çocuk gelinle evlenen damada 8.5 yıl, evliliğe izin veren kayınbaba ve babasına da 3.5'ar yıl olmak üzere, toplam 16 yıl hapis cezası verildi.

İha • 07 Nisan 2014, 00:00 • Yeni Şafak

Çocuk yaşıta evliliğin cezası 16 yıl

Adana'da, çocuk gelinle evlenen damada 8.5 yıl, evliliğe izin veren kayınbaba ve babasına da 3.5'ar yıl hapis cezası verildi. Merkez Yüreğir ilçesinde oturan bir gıda şirketinde satış elemanı olan Caner Akkuş, altı yıl önce şu an 20 yaşında olan Eylem'e aşık oldu. Aşıklar evlenmeye karar verdi. Ancak, aile büyükleri, "Eylem'in yaşı küçük, 3 sene daha bekleyelim" demesine karşı Caner ve Eylem'i ikna edemedi.

HAMİLE KALINCA ANLAŞILDI

Yapılan düğünün ardından Caner ve Eylem resmi nikahsız birlikte yaşamaya başladı. Eylem'in evlilikten bir yıl sonra hamile kalıp kontrol için Kadın Doğum Hastanesi'ne gitmeleri üzerine çocuk gelin olduğu ortaya çıktı. Doktor, Eylem'in küçük yaşta olduğunu fark edip "Küçük yaşta gebelik vakası" tutanağı tutup durumu hastane polisine bildirdi. Cumhuriyet savcılığına yapılan suç duyurusu üzerine Eylem'in babası Ali İhsan Akça ve Caner'in babası Battalgazi Akkuş hakkında Adana 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

<https://www.yenisafak.com/gundem/cocuk-yasta-evlilik-gezasi-16-yil-634497>

15 YAŞINDAKİ KIZLA EVLENDİ, 8 YIL 20 GÜN HAPİS CEZASI ALDI (ÖZEL HABER)

15.12.2014 - 16:05 | Son Güncellenme: 15.12.2014 - 17:29

Sivas'ta 6 yıl önce 18 yaşında olan Rıdvan Koç, 15 yaşında olan Fadime Koç ile evlendi. Aradan geçen 6 yıl sonunda Rıdvan Koç, çocuk istismarından yargılanarak 8 yıl 20 gün hapis cezası aldı ve cezaevine gönderildi. Sivas'ta Şeyhşamil Mahallesi'nde yaşayan Fadime Koç, henüz 15 yaşındayken 6 yıl önce sevdiği asgari ücretle işçi olarak çalışan 18 yaşındaki Rıdvan Koç ile imam nikahıyla 23 Ağustos 2008 tarihinde ailelerin rızasıyla düğün yaparak evlendi. Evliliğin ilk senesinde hamile kalan Fadime Koç, 16 yaşındayken bir kız bebeği dünyaya getirdi. Hastanede gerçekleşen doğum sırasında güvenlik görevlilerin suç duyurusunda bulunmasının ardından çift hakkında soruşturma başlatıldı. Dava devam ederken Fadime ve Rıdvan Koç çifti 27 Şubat 2012 tarihinde resmi nikahlarını kıydı. Aradan geçen 6 senede çiftin Derya (6), Cemal Arif (4) ve Zeynep (2) isiminde 3 çocuğu dünyaya geldi. Son olarak 10 ay önce Elif Ravza adlı bir kız çocuğu daha dünyaya getiren genç anne Fadime, bir ay önce eşi Rıdvan'ın hapse girmesiyle zor günler yaşamaya başladı. Çocuk istismarı suçlamasıyla hakkında dava açılan Rıdvan Koç, hakkında verilen 8 yıl 20 gün hapis cezasını Yargıtay onadı. Koç, polisler tarafından evinden alınarak cezasını çekmek üzere Sivas Kapalı Cezaevine gönderildi.

<https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/sivas/15-yasindaki-kizla-evlendi-8-yil-20-gun-hapis-cezasi-aldi-ozel-haber-10524075>

Hükümet hala neden kulak tıkıyor? Genç evlilik mağdurundan arşı titreten feryat: Sesimizi duyun artık!

Mahinur Bilmez adlı vatandaş'ın feryadı yürekleri dağlarken 'Kadına şiddet'in bir başka boyutu gözler önüne serildi. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin 15-20 günde oyuncuların mağduriyetinin giderilmesiyle övünülmesine rağmen AK Parti hükümetinin hala mağdurlara kulak tıkaması tepkilere neden oluyor.

yeniaakit.com.tr

Feminist ve sözde kadın hakları dernekleri tarafından dayatılan yasalarla genç yaşta evlenen eşlere devlet eliyle yapılan zulüm, yürekleri dağlamaya devam ediyor.

Kadına şiddetin feminist hali

Genç evlilik mağduru Mahinur Bilmez adlı vatandaşın feryadı, eşleri cezaevine atılarak kadına şiddetin feminist halini gözler önüne serdi.

"Tek suçumuz erken evlenmek"

Erken evlenmesi nedeniyle 'cinsel istismar' suçuyla eşi hapse atılan genç kadın Mahinur Bilmez, paylaştığı bir videoda, yaşadığı mağduriyeti anlattı ve "Benim eşim sapık değil, tek suçumuz erken evlenmek" feryadında bulundu.

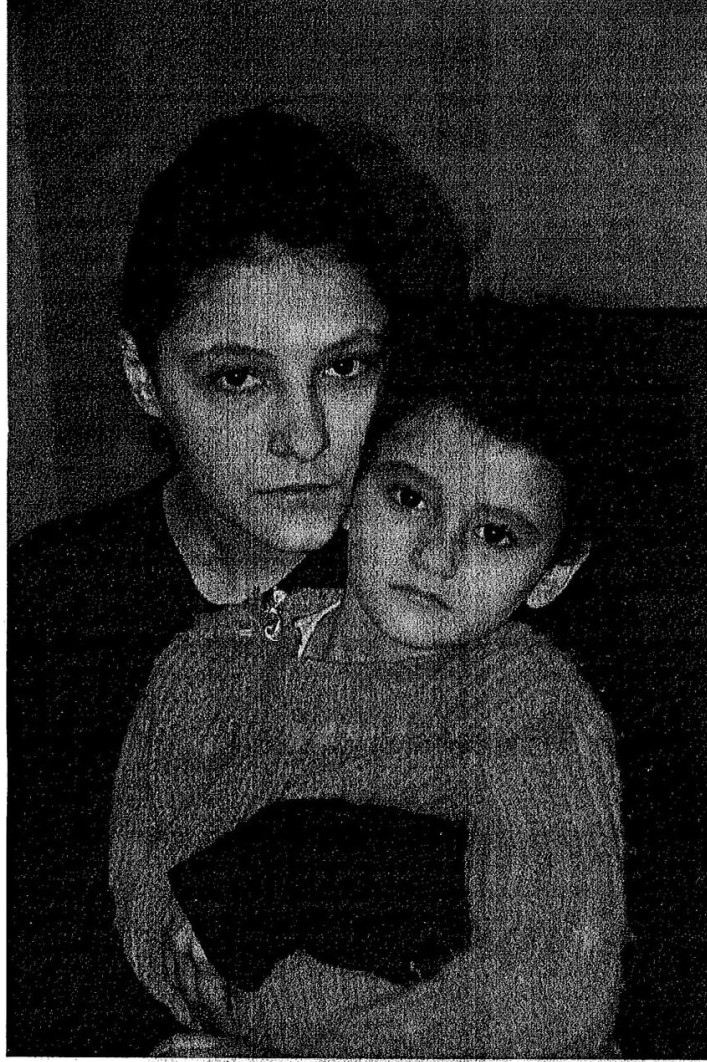
"9 yıl boyunca bana tek kötü söz söylemedi"

Hükümetten yardım isteyen Bilmez, eşinin kendisine bir fiske bile vurmadığını dile getirdi. Kadının beyanı, sadece boşanmak üzere kullanılan feminazi yasalar, 9 yıllık evliliğinin mutlu bir şekilde geçtiğini beyan eden genç kadına işletilmemesi ise dikkat çekiyor.

<https://www.yeniakit.com.tr/haber/hukümet-hala-neden-kulak-tikiyor-genc-evlilik-magdurundan-arsi-titreten-feryat-sesimizi-duyun-artik-897220.html>

Kaçarak Evlendiği Eşi Hapse Girdi, Minik Kızıyla Ortada Kaldı

22.02.2013 12:41

İzmir Çiğli'de 15 yaşındayken kaçıp evlendiği, daha sonra resmi nikah kıydığı eşi 23 yaşındaki Alkan Çetin'in 'küçük yaşta kızı alıkoymak' suçundan cezaevine girmesiyle kızı Melani'yle ortada kalan 21 yaşındaki Yeşim Rengin Çetin, "Ben kocama"...

İzmir Çiğli'de 15 yaşındayken kaçıp evlendiği, daha sonra resmi nikah kıydığı eşi 23 yaşındaki Alkan Çetin'in 'küçük yaşta kızı alıkoymak' suçundan cezaevine girmesiyle kızı Melani'yle ortada kalan 21 yaşındaki Yeşim Rengin Çetin, "Ben kocama severek kaçtım ben hiçbir zaman mağdur etmedim. Hatta çocuk sahibi oldum. Ama o cezaevine girince adalet, beni, kızımı, annemi ve babamı mağdur etti. Bana değil bari Melani'ye acısınlar" dedi.

<https://www.sondakika.com/haber/haber-kaçarak-evlendigi-esi-hapse-girdi-minik-kiziyla-4357616/>

Eşleri hapisteki çocuk gelinlerden af isteği

19.03.2013, 00:00

Küçük yaşta kaçarak evlenen ve ailelerinin sonradan ilişkilerini kabul etmesine rağmen kamu davasında eşleri tutuklanan kadınlar, zor durumda kaldıklarını dile getirerek yardım istediler

yuva kuran çocuk gelinler, açılan kamu davalarının sonucunda eşlerinin hüküm giyip cezaevlerine konulmasıyla zor günler yaşıyor. Dünün çocuk, bugünün çocuklu anneleri olarak seslerini duyurmak için aynı evde toplanan 7 genç kadın, ellerindeki evlenme cüzdanlarını da göstererek yardım istedi. Severek kaçıktıkları eşlerinin şimdilerde cezaevinde olduğunu ve yasa nedeniyle Türkiye'de benzer durumdaki pek çok kişinin kendileri gibi mağdur olduğunu öne süren genç kadınlar, "Hepimizin eşi 8 ila 10 yıl arasında hüküm giydi. Artık birileri bu soruna çözüm bulsun. Çocuklarımız babalarını, bizler de kocalarımızı istiyoruz" diyerek yetkililere seslendi.

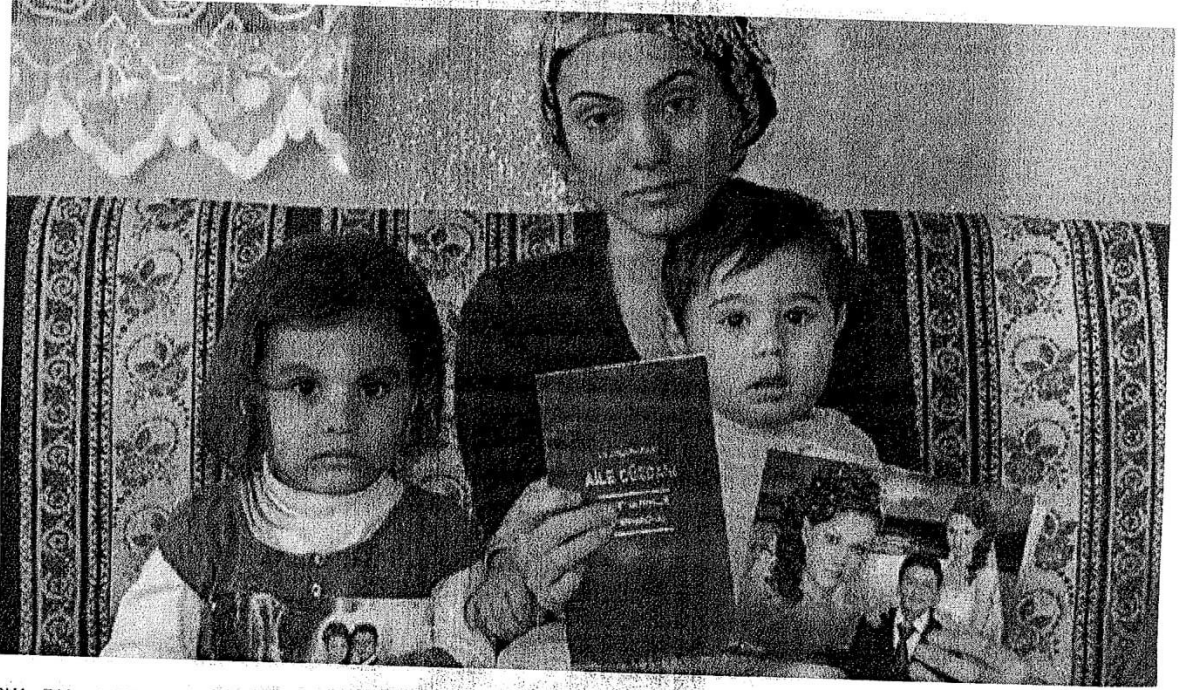
Kader birliği yaptılar

Bursa'dan İzmir'e aynı kaderi paylaştığı bir çocuk annesi Ayşenur Demirhan (21) ile birlikte gelen 2 çocuk annesi Seniye Doğan (21), 15 yaşındayken inşaat işçisi Osman Doğan (25) ile İstanbul'a kaçtıklarını ve ailelerinin şikayetlerini geri alması üzerine 3 ay cezaevinde kalan eşi Osman Doğan ile 2007 yılında evlendiklerini söyledi. Şikayetin geri alınması ve çocuklarının olmasına rağmen Bursa Ağır Ceza Mahkemesi'nin açtığı kamu davasının Yargıtay tarafından onaylanması ile 5 yıldır evli olduğu eşi Osman Doğan'ın 6 ay önce hapse atıldığını söyleyen Seniye Doğan, eşinin 8 yıl 4 ay hüküm giydiğini ifade etti. Bursa'nın Karacabey ilçesinde oturan bir çocuk annesi Ayşenur Demirhan ise aynı kaderi paylaştıkları Seniye Doğan ile mahkum ziyaretinde tesadüfen tanıştıklarını ve 6 aydır cezaevinde olan eşi Servet Demirhan'ın (26) da 15 yaşındayken kendisini kaçırdığı için 8 yıl 4 ay hapse mahkum olduğunu anlattı. Hatta Bursa Cezaevi'nde eşlerinin aynı koşuшта kaldığının da altını çizen Ayşenur Demirhan, bir süre önce eşinin Osman Doğan ile birlikte Kocaeli'deki Kandıra T tipi Cezaevi'ne nakledildiğini ve maddi imkansızlıklar yüzünden eşlerini ziyarete bile gidemediklerini vurguladı.

<https://www.yeniasir.com.tr/yasam/2013/03/19/esleri-hapisteki-cocuk-gelinlerden-af-istegi>

Kaçırıp evlendiği eşinden 2 çocuğu oldu, cezaevine girdi!

Manisa'nın Kula ilçesi'nde 20 yaşındaki Sultan Güre, kendisini 15 yaşındayken kaçırıp evlenen iki çocuğunun babasının cezaevine girdiğini söyledi.

DHA 5 Mayıs 2014 Pazartesi 07:00 - Güncelleme: 5 Mayıs 2014 Pazartesi 18:54

Manisa'nın Kula ilçesi'nde 20 yaşındaki Sultan Güre, kendisini 15 yaşındayken kaçırıp evlenen iki çocuğunun babası 21 yaşındaki Seyfullah Güre'nin hakkında açılan kamu davası nedeniyle 5 yıl sonra tutuklanmasla perişan olduklarını söyledi. "Çocuklarım babasını, ben de eşimi istiyorum" diyen Güre, yetkililerden yardım istedi.

Kula'da yaşayan motosiklet tamircisi Seyfullah Güre, 2 Şubat 2009'da gönlünü kaptırdığı Sultan Kınık'ı kaçırdı. Kınık Allesi, polise şikayetçi oldu. Çift, anlaşarak kaçtıklarını söyleyince genç kızın ailesi şikayetten vazgeçti. 2009 Mayıs ayında da Sultan'ın 16 yaşını doldurması ve ailesinin izniyle resmi nikahları kıyıldı. Çiftin, bu evlilikten 3 yaşında Belinay ve 2 aylık Mustafa Kaan isiminde iki çocukları oldu. Seyfullah Güre, hakkında açılan kamu davası ise devam etti. Davada, 'küçük yaşta çocuğun istismarı' ve 'kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma' suçlarından Güre'ye toplam 5 yıl 6 ay 20 gün hapis cezası verildi. Cezanın Yargıtay tarafından onanması üzerine Seyfullah Güre, Kula Cezaevi'ne konuldu.

<https://www.star.com.tr/guncel/kacirip-evlendigi-esinden-2-cocugu-oldu-cezaevine-girdi-haber-879309/>

Küçük yaşta evlilik cezası çocuk gelinleri de mağdur etti

Aydın'da, küçük yaşta evlenip çocuk sahibi olan üç çocuk gelin, eşlerine ceza verilmesi nedeniyle çocuklarıyla birlikte mağdur olduklarını iddia ederek kendilerinin de cezaevine konulmasını talep etti.

Aydın'da, küçük yaşta evlenip çocuk sahibi olan üç çocuk gelin, eşlerine ceza verilmesi nedeniyle çocuklarıyla birlikte mağdur olduklarını iddia ederek kendilerinin de cezaevine konulmasını talep etti.

Küçük yaşta evlendikleri gerekçesiyle Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda cezalarını çeken Akın Arıcı, Hamza Aydoğdu, Servet İçli'nin eşleri, çocukları ve aileleriyle birlikte cezaevi önünde gözyaşları içerisinde eşlerinin tahliyesini istedi. Verilen ceza nedeniyle eşleri kadar kendileri ve çocuklarının da mağdur olduğunu savunan kadınlar, ya tahliye için yasal düzenleme yapılmasını ya da kendilerine de ceza verilmesini istedi.

Küçük yaşta evlenip iki çocuk sahibi olan Dilek Arıcı, eşi Akın Arıcı'nın 5 yıl 4 ay hapis cezası aldığını ve 9 aydır cezaevinde yattığını belirterek, "Ortada işlenen bir suç varsa bunun cezasını ben mi çekiyorum, eşim mi çekiyor belli değil. Burada cezayı çocuklarım ve ben çekiyorum. Cumhurbaşkanımız ve

Başbakanımızdan bizim sesimizi duyup, eşlerimizin tahliye olabilmesi için yasal bir düzenleme yapılmasını talep ediyoruz" dedi. İki çocuk sahibi Seda İçli de, 9 yıl önce evlendiği eşi Servet İçli'nin 10 yıl 10 ay hapis cezası aldığını ve 3 aydır cezaevinde yattığını ifade ederek, "Evlendikten dokuz yıl sonra eşime hapis cezası geldi. Böyle adalet olmaz olsun. Benim, eşimin ve çocuklarımızın psikolojileri bozuldu. Maddi gücümüz olmamasına rağmen her hafta aynı çileyi çekiyoruz. Bizim gibi binlerce mağdur var. Allah rızası için yasal düzenleme yapılsın. Eşlerimiz bir suç işlemedi. Evlenmemizden dolayı cezaevinde olmaları adalet değil. Lütfen bize yardım edilsin. İki çocuğumla zor durumdayım. Ben, iki çocukla 10 yıl ne yaparım" şeklinde konuştu.

"BİZİ DE CEZAEVİNE KOYSUNLAR"

Hülya Aydoğu da, dört çocuk annesi olduğunu belirterek 8 aydır eşi Hamza Aydoğdu'nun cezaevinde olduğunu ve 5 yıl 6 ay hapis yatacağını söyledi. Kimsesi olmadığı için çocuklarıyla birlikte mağdur olduğunu savunan Hülya Aydoğu, şöyle konuştu: "Ben, dört çocukla ortada kaldım. Bakanımız yok. Eşimin zaten sağlık sorunları var. Eşimin bir an önce içeriden çıkmasını istiyorum. Buraya gelecek yol parasını bile borç buluyorum. Eşlerimiz içeride neyin cezasını çekiyor. Küçük yaşta bizimle evlenmeleri suçsa biz de suçluyuz. O zaman bizi de içeriye alsınlar."

(İHA)

<http://www.usluhaber.com/haber/kucuk-yasta-evlilik-cezasi-cocuk-gelinleri-de-magdur-etti-1812.html>

Çocuk gelinler eşleri için af istiyor

KIRKLARELİ'nde çocuk yaşta kızlarla nikahsız yaşayıp çocuk sahibi oldukları gerekçesiyle haklarında açılan davalardan 6 yıl hapis alan 23 yaşındaki Ercan Gönültaş ve 4.5 yıl hapse mahkum olan Kıvanç Malakçı, cezaları Yargıtay tarafından onanınca cezaevine konuldu.

YURT

🕒 28.04.2015, 14:29 📅 28.04.2015, 14:30

KIRKLARELİ'nde çocuk yaşta kızlarla nikahsız yaşayıp çocuk sahibi oldukları gerekçesiyle haklarında açılan davalardan 6 yıl hapis alan 23 yaşındaki Ercan Gönültaş ve 4.5 yıl hapse mahkum olan Kıvanç Malakçı, cezaları Yargıtay tarafından onanınca cezaevine konuldu.

Bir süredir cezaevinde olan eşleri için af isteyen Malakçı ve Gönültaş'ın eşleri, çocuklarıyla ortada kaldıklarını ifade ederek bağışlanmalarını istedi.

Kocahıdır Mahallesi'nde oturan 23 yaşındaki Ercan Gönültaş, komşusu olan Şengül Sunar ile 5 yıl önce 14 yaşındayken nikah yapmadan birlikte yaşamaya başladı. İki aile arasında düğün yaparken, 1 yıl sonra çiftin bebeği dünyaya geldi. Hastane yönetimi doğum yapan Şengül Sunar'ın yaşının küçük olması nedeniyle polise haber verirken, o dönem 18 yaşında olan Ercan Gönültaş, tutuklanarak cezaevine konuldu. Hakkında açılan davada 3 ay tutuklu yargılanan Gönültaş daha sonra tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı, mahkemeden de 6 yıl hapis cezası aldı. Şengül Sunar 18 yaşına geldiğinde çift resmi nikah kıyarak birlikte yaşamaya devam etti. Kırklareli Ağır Ceza Mahkemesi'nin verdiği hapis cezasının Yargıtay tarafından 3 ay önce onanmasının ardından yeniden tutuklanan Ercan Gönültaş 6 yıllık cezası için Kırklareli E Tipi Cezaevi'ne konuldu. Eşinin cezaevine girmesinin ardından çocuğuyla birlikte ortada kaldığını anlatan Şengül Gönültaş, eşi Ercan Gönültaş'ın affedilmesini istedi.

<https://www.ulusal.com.tr/yurt/cocuk-gelinler-esleri-icin-af-istiyor-h58303.html>

Genç evlilik yapanlar Meclis'e gitti... Yasa mağduru kadınlar Erdoğan'dan sözü aldı!

Erken yaşta evlilik yaptıkları için, eşleri skandal cezalarla hapse mahkum edilen kadınlar, Ankara'ya giderek Cumhurbaşkanı Erdoğan'la görüşti, mağduriyetlerini anlattı ve seçimlerden sonra konuyla ilgili çalışma yapılacağı sözünü aldı.

Google News

2019-02-08 16:42:00 - 2019-02-08 16:43:11

Yasa gereği erken yaşta evlendikleri gerekçesiyle eşleri, cinsel istismar suçuyla cezaevine atılan kadınlar, Ankara'ya giderek mağduriyetlerini Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a ilettiler ve mağduriyetin seçim sonrası çözüleceği sözünü aldılar.

Mağdur kadınlar Ankara'ya gitti

İLKHA'dan Nizamettin Aşkın'ın haberine göre, kamuoyunda "**Genç Evlilik Mağdurları**" olarak bilinen kadınlar, Ankara'ya giderek Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Adalet Bakanı Abdülhamit Gül ve birçok milletvekili ile görüşerek yaşadıkları sıkıntıların çözüme kavuşturulmasını istediler.

<https://www.yeniakit.com.tr/haber/genc-evlilik-yapanlar-meclise-gitti-yasa-magduru-kadınlar-erdogandan-sozu-aldi-605685.html>

Eşi hapse girince kahrından öldü!

Kaçarak evlenen Emine Karakaya, eşi 8 yıl ceza alınca iki çocuğuyla ortada kaldı. Üzüntüden felç geçiren kadının beyin ölümü gerçekleşti.

30 Haz Salı 2015 15:00

Sabah'tan Erhan Öztürk'ün haberine göre Ankara Altındağ'da Yenidoğan semtinde oturan Emine Özdemir ve Levent Karakaya, 2006'da birbirlerine âşık oldu. Emine o zaman 15, Levent ise 18 yaşındaydı. Kızın yaşı küçük olduğu için aile evlenmelerine izin vermedi. Gençler birlikte kaçtı. Emine'nin annesi Derya Özdemir, "**Kızımı kaçırdılar**" diye şikâyetçi oldu. Ancak aile büyüklerinin araya girmesiyle iş tatlıya bağlandı. Emine'nin annesi şikâyetini geri çekti. Genç çift düğün yapıldı.

Evlendiler, mutlu bir yuva kurdular. Seda ve Fırat adında iki çocukları dünyaya geldi. Ancak, markette asgari ücretle çalışıp evini geçindiren Levent'in peşini kamu davası bir türlü bırakmadı. Geçen 20 Şubat'ta 8 yıl 4 ay hapis cezası kesinleşince tutuklanan Levent Karakaya, Ankara Yenikent Cezaevi'ne konuldu. 9 yıl sonra gelen bu şok mahkeme kararı yüzünden genç kadın iki çocuğuyla birlikte ortada kaldı.

<https://www.sacitaslan.com/esi-hapse-girince-kahrindan-oldu-haberi-240029>

ÖZET

Türkiye’de evlenme yaşını ve akran ilişkilerini düzenleyen yasalar ve uygulamalar dünyanın geneli ile farklılık arz etmekte, toplumun sosyolojik gerçekleri ile bağdaşmayan boyutları bulunmaktadır. Mevcut yasalara rağmen evlilik birliğini erken yaşta, severek ve isteyerek gerçekleştiren binlerce genç ya kanundan kaçabilmek için sosyal vatandaşlık haklarından yararlanamamakta, ya da haklarında hukuki işlem yapılarak yıllarca süren kamu davası sonucunda ağır hapis cezalarına çarptırılmaktadır. Bu uygulamadan doğan mağduriyetler hem toplum vicdanını yaralamakta hem de oldukça kalabalık bir mağdur kitlenin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Çalışmamızda Türkiye’nin her yerinden Türk Medeni Kanununun belirlediği yaş sınırına ulaşmadan kendi isteği ile evlenmiş, bu evlilikten dolayı eşleri, haklarında açılan kamu davası sonucu yargılanıp hapse girmiş 15 genç kadından oluşan örneklem grubu ile mülakatlar yapılmıştır. Derinlemesine görüşmeler üzerinden evlilik birliğini oluşturdukları günden, günümüze kadar geçen süre içinde karşılaştıkları sorunlar ve yaşadıkları mağduriyetler anlaşılmaya çalışılmıştır.

Birinci bölümünde aile ve evliliğe ilişkin kavramların kapsam ve içeriğine ve ilgili sosyolojik yaklaşımlara yer verilmiştir. İkinci bölümde Türkiye’de ve Dünya’nın farklı yerlerinde evlilik birliğini kurma ve yürütme ile ilgili hukuki uygulamalar ve ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin Türkiye’deki uygulamalara etkisi ortaya konmaya çalışılmıştır.

İlk iki bölümle ilişkilendirerek ele aldığımız saha araştırmaları kısmında, katılımcıların demografik bilgilerine, evlilik birliğini oluşturmada önceki deneyimleri, evlilik birliğini erken yaşta oluşturmaya motive eden nedenler irdelenmiştir. Ayrıca evlilik birliğini yasada belirlenen yaştan erken yapmanın beraberinde getirdiği mağduriyetler ortaya konmaya çalışılmış, sürecin hem evlilik birliğini gerçekleştiren bireyler hem de başta çocukları olmak üzere yakınları açısından doğurduğu sonuçlara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler; Cinsel istismar, Cinsel rıza yaşı, Erken yaşta evlilik, Genç evliler

ABSTRACT

Laws and implementations that regulate marriage age and peer relationships in Turkey present differences from the World in general and have aspects that do not comport with society's sociological realities. Thousands of young who bring about the union of marriage at a young age fondly and willingly despite the current laws either cannot benefit from their social citizenship rights in order to escape from the law, or legal action is taken as regards to them, and after a public prosecution that takes years; as a result, they are condemned to imprisonment with hard labor. The victimization caused due to this execution both wounds the public's conscience and causes a very crowded mass of victims to emerge.

In our study, interviews with a sample group formed of 15 young women from different parts of Turkey; who married willingly before reaching the age designated by the Turkish Civil Code, and due to this marriage, their husbands were sent to jail as a result of the public persecution taken as regards to them, were made. With these profound interviews, the problems they faced and the unjust suffering they went through from the time of the beginning of the union of their marriage to today were tried to be understood.

In the first section, the scope and content of terms regarding family and marriage and sociological terms regarding these terms are included. In the second section, the effects of legal implementations in Turkey and in different places in the World regarding forming and conducting the union of marriage and the international treaties that Turkey is a side of on the implementations of our country tried to be presented.

In the field research section, which we discussed by associating the first two sections, the demographic information regarding the participants, their experience before the marriage union, the reasons which motivated them to commit the union of marriage at an early age, and the struggles caused by the marriage union formed at an age earlier than the age stated in the law were tried to put forward. The consequences of this process both to the individuals who brought about this marriage union and their relatives, notably the children, were included.

Keywords; Young married, Marriage at a young age, Sexual abuse, Sexual consent age